

Contenta in hocce libello. Eloquentiae encomium, autore Philippo Melanchthone. De primis apud rhetorem exercitationibus Præceptiones, autore Petro Mosel. Aphthonii Sophistae graeca progymnasmata. Eadem latina Joanne Maria Catanæo interprete. Libanii Sophistae graecae declamationes tres. Eaedem latinae Erasmo Roterodamo interprete.

<https://hdl.handle.net/1874/420899>

**Dit boek hoort bij de Collectie Van Buchell
Huybert van Buchell (1513-1599)**

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Wegens onderzoek aan deze collectie is bij deze boeken ook de volledige buitenkant gescand. De hierna volgende scans zijn in volgorde waarop ze getoond worden:

- de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsnede
 - de staartsnede
 - het achterplat

**This book is part of the Van Buchell Collection
Huybert van Buchell (1513-1599)**

More information on this collection is available at:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Due to research concerning this collection the outside of these books has been scanned in full. The following scans are, in order of appearance:

- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

. oct.

75

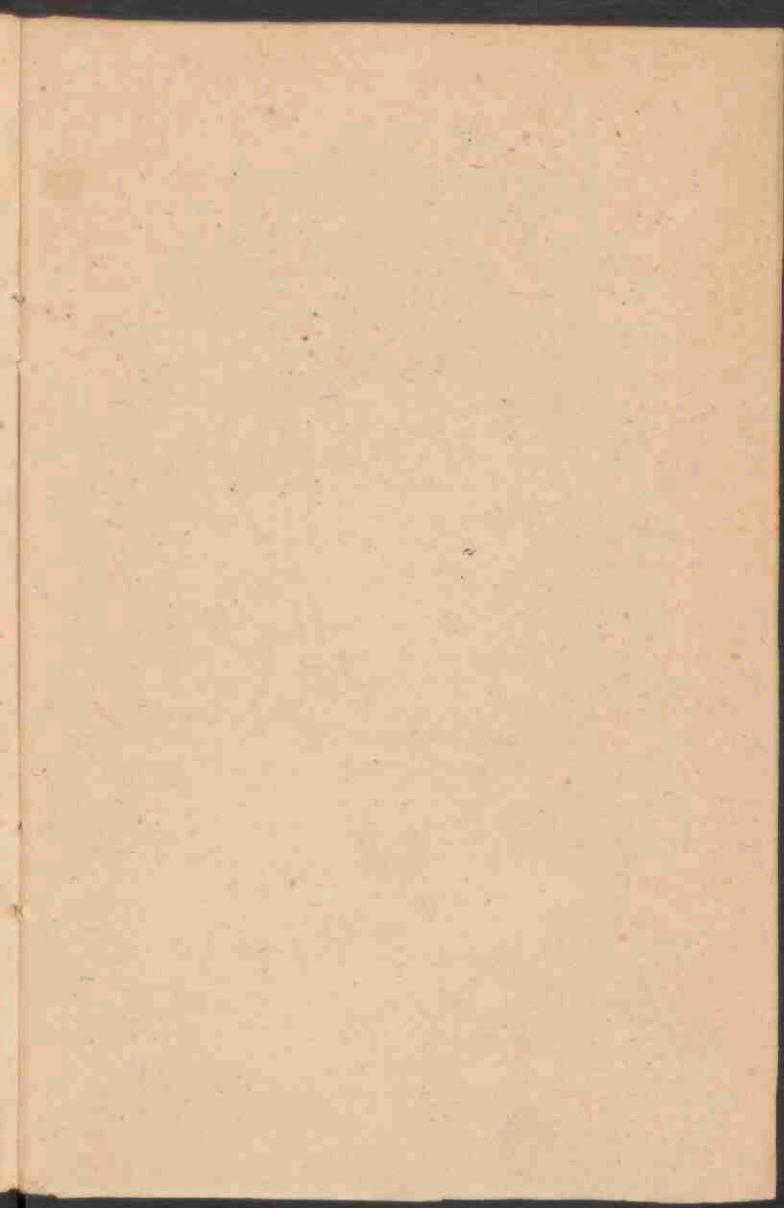

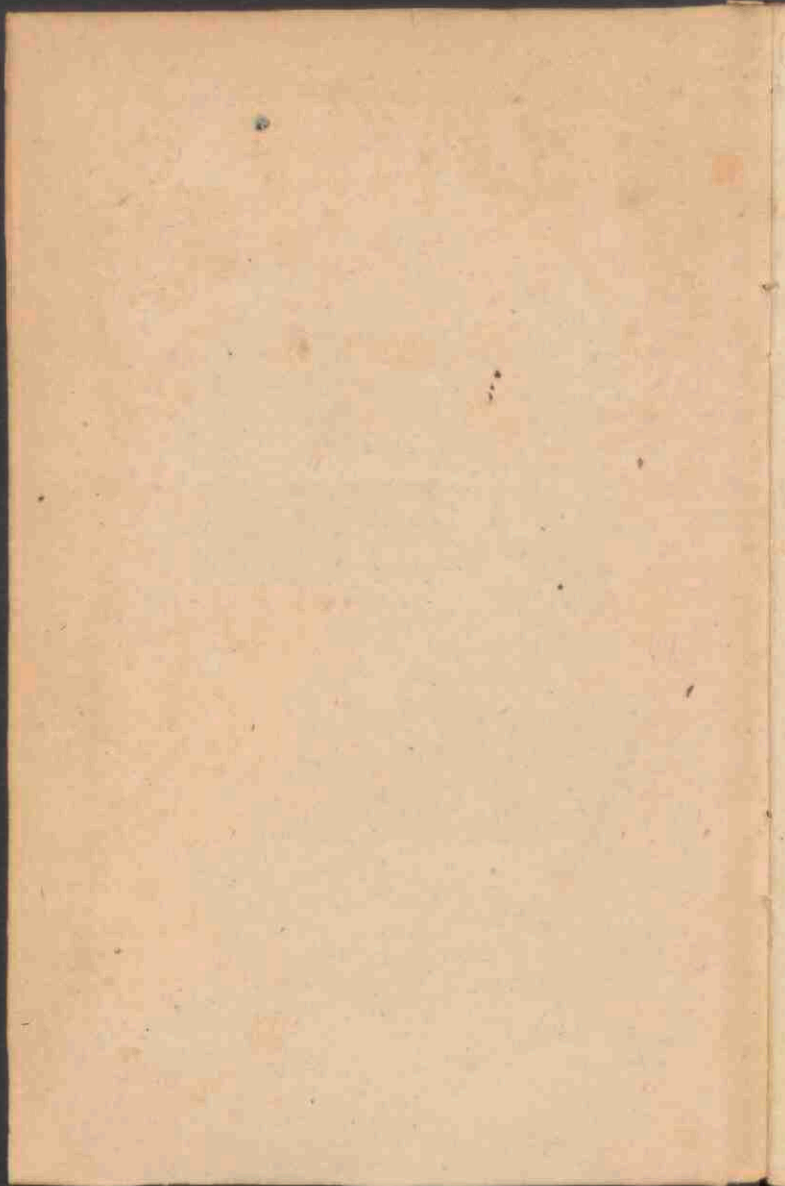

X. oct.
1756.

X. 92 175 1/2

CONTEN-

TA IN HOCCE LIBELLO.

SO ELOQVENTIAE EN-
COMIVM, AVTORE PHI-
lippo Melanchthone.

SO DE PRIMIS APVD
RHETOREM EXERCITA-
tionibus Praeceptiones, autore
PETRO MOSEL.

SO APHTHONII SOPHI-
STAE GRAECA PROGY-
mna smata.

SO EADEM LATINA IO-
ANNE MARIA CATA-
neo interprete.

SO LIBANII SOPHISTAE
GRAECAE DECLAMA-
tiones tres.

SO EADEM LATINAE
ERASMO ROTERODA-
mo interprete.

2. deum Brougelii

COLONIAE, apud Ioannē Soterē.
ANNO M D X X V.

SIMONI GRYNEO SVO,
Philippus Melanchthon S. D.

Su comperimus, eam esse optimam
rerum conditionem, ut uulgo serè fa-
stidiantur. Nam cum literis nihil ne-
que melius, neq; pulchrius habeant
humana, tamen uix paucos, diuino
haud dubie beneficio nuper restituta, admiratione sui
cepere. Etenim q̄ Pindarus optimam rerum aquam, et
pulcherrimam possessionem aurum esse cecinit, na ille
nisi multitudinis auribus inseruisset, rebus omnibus lite-
ras antetulisset. Neque enim quicquam est cuius uel usus
latius pateat, uel dignitas harum amplitudinē superet.
At ea est uulgi amentia, ut non aliud perinde contēnat,
atque elegantior in literaturam: eamq; cum uiderem
hoc potissimum tempore nostris sordere, breui decla-
matione laudauī. Institueram equidem pro eo ac res me-
rebatur ^{ἐπιδιδασκαλίαν} copiosorem. Sed cum immorari non li-
ceret, malui qualicunque oratione reuocare in uiam stu-
diosos, q̄ causam literarum, ut græce dicam, ἀστυπρόφειν,
planeq; accidit, ut cum amphora, iuxta poëtam, institui
cepisset, currente rota urceus exierit. Verum quicquid
hoc est operis, tibi mi Simon propter incredibile amo-
rem tuū erga meliores disciplinas, dedicare uisum est,
ut uel tuo exemplo nonnullos ad literarū studiū inuitē.
Vale, Vuitembergæ.

DE STV.

DIO ARTIVM DICENDI
PHILIPPI MELAN.
DECLAMATIO.

Vt admodū Hesiodo dolet, *πότε* .
nescire mortales, quantum et *à simili* .
malua & albucum afferre cō
modi rebus humanis queant,
tametsi uiles herbae, ita nos
quoque non nunc primum que
rimur ignorare adulescentes,

quantū momenti habeant ad solidā eruditionē paran-
dam dicēdi artes, quae in specie nihil profitentur eius-
modi cui vulgus applaudit, ceterū utilitate facile res
humanas omnes uicerint. Neq; enim usquam quicq; est
in tota rerū uniuersitate, unde ad mortales ampliora
cōmoda, q̄ ex hoc artiū genere redeant. Sed cum earum
pretiū iuuentus ignoret, fit ut plerisq; sordeant, mini-
meq; dignae iudicentur, quibus discendis operā nauent.
Praeclarū est philosophū dici, magnificū iurisconsultū
audire, theologico nomine nihil hoc tempore ad vulgus
plausibilius est: dicendi artiū, tanquā Megarensiū, nulla
ratio habetur. Propterea uisum est hoc loco ostendere,
quae res maxime nobis earū studiū cōmendare debeat.
Atq; hic mihi uel Pericleā uim optarim, dum stultā iu-

ELOQVENTIAE

uentutem in uia reuocare contendo, quae elegantiorē literaturā partim errore contemnit, quod ad reliquas disciplinas comparandas inutile esse censet, partim inertia fugit. Est enim & literarū, perinde atq; aliarū bonarū rerū ea natura, ut sine summo labore, nemini contingant. Notū enim illud est: Difficilia esse, quae pulchra sunt. Quāq; qui rationē subduxerit, quantulo negotio, quantū lucri faciat, qui cōmodorū magnitudinē ob oculos posuerit, hunc nullae res quantūuis durae, ab harū artū studio deterruerint: quas nisi cognoris, ne dici quidē potest, q̄ infeliciter reliquas disciplinas tractaturus sis.

Propositio. Proinde aequis animis audite, quae me rationes adduxerint, cur elegantiorē literaturā rebus humanis planē necessariā esse iudicē. Primū, nemo tam uecors est, qui non uideat nobis certa quadā loquendi ratione opus esse, qua dilucide explicemus animorū nostrorum sensa, quacūq; de re uel publice uel priuatim agendū est. Fortasse ridiculū fuerit hic disputare, q̄ necessarius homini sermo sit. Nam qui literas contemnuunt, nequiquā uideri uolūt homini sermonē adimere, sed oratiōis cultū aspernantur. Proinde quantū referat, certā loquēdi rationē teneri, paucis indicabimus. Nam qui recte rem aestimare uolet, is intelliget non ita multū interesse, mutus sis planē, an artem ad dicēdum non adhibeas. Neque enim fieri potest, ut quae sentis, sic exponas ut intelligi queāt, nisi arte loquendi facultatem & pares & confirmes. Vsu enim compererunt prudentes iuri, nihil esse difficilius, quā diluāde ac perspicue de re quāpiam dicere.

Primum

Primum enim nisi uim pondusq; uerborum dicendo tue
 are, orationem tuam qui asequetur auditor? Nam cum
 usu uelut nummi, uocabula probentur, receptis utendū
 est, quæ quia eloquentes homines quasi per manus poste
 ris tradidere, obscuritate uacant. Superiore seculo,
 cum sua sibi quisque uerba cuderet, & peregrina lati
 nis miscerentur, eiusmodi conflata est oratio, quæ ne ab
 illius quidem ætatis hominibus intelligi potuit: tantum
 abest, ut posteritas asequatur. Quis enim Scotum, aut
 huius farinæ alium scriptorē hoc tempore intelligat?
 Deinde uix exercitatisimi præstiterint, nec ubi stru
 cturam orationis ac phrasin uiolent, quæ si uitiata fue
 rit, necesse est orationem obscuriorem reddi. At hic quæ
 multa efferunt improprie etiam eruditi? Quoties ab
 surdis ac ineptis metaphoris sermonē obscurant? Quis
 enim Apuleium & huius simias ferat? Sed recte Apu
 leius, qui cum a sinū representaret, rudere quàm loqui
 maluit. Postremo, ut uerba phrasinq; satis noris, diffi
 cillimum tamen est, suoqueq; loco distribuere, alia de
 primere, alia attollere, quedam breuiter astringere,
 alias euagari liberius, quedam dissimulare ac tegere,
 alia promere, ut tanquam inter umbras lumina extent
 ac emineant. Est enim eloquentia omnino amplius quid
 dam, quàm tumultuaria uerborum congeries. Verum
 uideo errore labi iuuentutem, quæ cum nesciat eloquen
 tiæ cum uim tum naturam, non arbitratur pretium ali
 quod operæ fore, cur eam sibi maiore studio contentio
 neq; paret, & laudari à nobis professorculis putat uul

ELOQUENTIAE

Excursus. gari more, quemadmodum sua unguenta solent phar-
 macopole: nec optimorum prudentissimorumq; homi-
 num autoritate commonetur, qui ad illius studium una
 uoce adulescentes & communi classico inuitant. Miser-
 ram hominũ conditionem, quando ut quæq; res optima
 est, ita longissime à conspectu nostro recessit, minimèq;
 agnoscitur. Nec dubitarim ego quin si oculis cerni pos-
 set eloquẽtiæ dignitas, mirabiles, ut ille ait, amores sui
 excitaret. Sed cum casu uiuentus, non ratione uiuat, te-
 merario quodã impetu ad ea delabitur, quæ uulgo ma-
 xime celebrantur. Quare si quis est non imprudens re-
 rum estimator, is apud se expendat, primum nihil esse
 cuius usus latius pateat, quàm sermonis cõmoda. Omnis
 hominũ societas, ratio uitæ instituendæ publice ac pri-
 uatim, conquirendorumq; omnium quibus uitam tuemur,
 deniq; commercia omnia sermone continentur. Deinde
 persuadeat sibi neminẽ apposite ac dilucide de ulla re
 dicturum esse, nisi qui arte quadam, imitationeq; opti-
 morum & magna cura, orationem ea lingua qua publi-
 ce utimur formarit. Quod ubi anima duerterit, haud
 dubie nihil prius, nihil antiquius habebit discendis lo-
 quendi artibus. Siue enim consilio alij uiuandi sunt, siue
 docendi, siue tuendum est dogma aliquod, siue de iure,
 æquo ac bono discernendũ est, nihilo plus efficias q̃ in sce-
 nis mutæ personæ solent, nisi arte elaboratam oratio-
 nem attuleris, quæ res obscuras tanquam in lumine col-
Occupatio. locet. Non ignoro esse, qui elegantiam à recte loquen-
 di ratione separant, nec referre putãt, modo rem indi-
cent

cent qualicumq; oratione utantur. Qui si res propius
 inspexissent, neuiquam ascititium & superuacaneum
 ab eloquentiæ professoribus fucum requiri iudicarent.
 Ipsa orationis puritas, natiua que facies elegantia est,
 quam nisi tuare, non modo non uenuste aut inquinata,
 sed improprie, obscure, ac inepte dixeris. Et quemad-
 modum in fingendis corporibus ea demum elegantia
 est, ubi iusta proportione membra omnia inter se con-
 sentiunt: siquid secus facias, monstrosum crit. Ita cum
 germanam orationis speciem noua compositione defor-
 maueris, monstrosam planè ac ineptam facies. Picus
 in epistola qua barbaris philosophiæ scriptoribus pa-
 trocinatur, ludens, credo in aduerso argumento, &
 elegantiam à recte dicendi ratione separat, & explica-
 ri res qualicumque oratione posse censet. Huic equidem
 nihil succenseo, qui barbaricm non magis ex animi sen-
 tentia tuctur, quàm febrim Fauorinus laudabat. Hoc
 miror, esse quibus tam friuolæ argutiæ serio persuade-
 rint, nihil referre quomodo loquamur. An uero recte
 corpus imitabitur pictor, si nulla ratione penicillum
 regat, si temere feratur manus, nec ducantur arte li-
 neæ? Ad eum modum nec animi tui sententiam alijs ob-
 oculos posueris, ni proprijs & illustribus uerbis apta
 uocum compositione, iusto sententiarum ordine utare.
 Nam perinde atq; corpora coloribus, animi sententiã
 oratione repræsentamus. Quare necesse est dicendo
 certam aliquam imaginè arte concipi, qua discernat
 inter se tanquam uultus sententiarum. Flagitium est, si

EL O Q V E N T I A E

quis uia ignaro, deuiam semitam monstrat. At qui recte dicendi cura uacant, quoties lectorē à uia abducunt? quoties unius uerbi abusu ludificantur? Non semel imposuere in philosophia, in sacris literis solœcismi nostris interpretibus. Quis enim omnium Pauli sententiam in Corinthijs asecutus est: ubi Grilli isti elegantiae contemptores, uerterūt: Ex multis facierū personis & c. Quae Augustinum tempestas aufert, quo minus propositum teneat in enarrando eo quod est apud Ioannē τὴν ἀρχὴν δὲ καὶ λαλῶντων? Hoc genus extant innumera passim, ubi mediocriter etiā eruditos barbarismi sefellerunt. Adeo non quouis orationis genere lectori satis feceris, sed cura studioq; paranda facultas est, qua animi tui sententiam perspicue aliorum oculis subijcere possis, omniaq; commode quae res poscit, eloqui, id est enim eleganter dicere. Quin igitur alleborum propinamus ijs, qui uenustatem orationis fastidiunt, adeo à communi hominū sensu alienis, ut ne quidem quid loqui sit intelligant. Perperit elegantiam necessitas, quod et barbara omnia incerta sunt: & quae oratoris ornamentis illustrata sunt, clarius percipiuntur. Nam in hunc usum adhiberi schemata Fabius scripsit, neque unquam ueram speciem ab utilitate recte diuidi sentit. In sacris libris, ut interim profanos omittam, quid quaeso desideras rhetoricum schematum? At his opinor non usuri erant prophetae, si nihil ad rem facere iudicassent. Videtis qua ratione uobis eloquentiae studia commendem, quod nec exponere quae uolumus ipsi, nec quae à maioribus recte scripta extant,

extant, intelligere possumus, nisi certam dicendi normam perdidicerimus. Equidem non uideo quomodo alij hominum uice futuri sint, qui nec quæ sentiunt, explicare, nec quod recte dicitur assequi queunt. Quare ut nulla sit eloquentiæ dignitas, nulla gratia, tamen ea uis est, ut non igni, non aëre, ut aiunt, non aqua pluribus in locis utamur. Quomodo enim consistant res humane, si legum sacrarum et profanarum patrocinium eloquentia deserat, si nec publicis, nec priuatis consilijs oratio, quæ intelligi possit, adhibeatur: si res gestæ nullis literis ad posteros transmitti queant. Ecquod uestigium humanitatis in tali republica reliquum fuerit? Porro ab hac quantulum distabat etas superior: cum sacrorum librorum sermonem propè nemo iam intelligeret, quotidie quæ stultorum sophistarum arbitrio fingerentur ac resfigerentur sacræ leges: Res gestæ illorum temporum æternis obrutæ tenebris iacent, nemo enim erat qui eis literarum lumen adhibere posset. Disciplina omnes dicendi genere sic obscuratæ sunt, ut ne doctores quidem ipsi, quid profiterentur satis comperitum haberent. Digladiabantur inter se de figuris sermonis philosophi, tanquam in tenebris Andabatæ, nec quisquam domesticis suis plane intelligebatur. Recte ille

ἀνοχάρσιον παρ' ἀθηναίων σολοικίζεν, ἀθηναίων, παρὰ σὺνθαίσι.
 At isti domi suæ ἰσολοικίζον, suam quæ singuli dialecton
 mira libertate comminiscabantur. Iures eis uoluptati
 fuisse, non aliter atque Heraclyto illi cæteris mortalibus
 tenebras offundere: Iam cum minime obscurum sit,

ELOQUENTIAE

quanti nobis eloquentiae contemptus constiterit, cur barbari non abominantur tanquam nocentissimam pestem? cur non magno consensu e scholis exhibeamus? cur ipsi nobis tanisper inuidemus eloquentiam, qua nihil melius, nihil amplius in terris hic sol uidit? Haecenus docuimus, quae cogat necessitas certam dicendi rationem sectari ac tueri, quae si queni parum mouet, ei uero multo iustius a fini auriculas dii addiderint, quam Midæ. Accedit huc non contemnendus studiorum eloquentiae fructus, quod earum artium usu, quibus eloquentia continetur, excitantur, erudiunturque ingenia, ut res humanas omnes prudentius dispiciant, neque propius umbra corpus a sectatur, quam eloquentiam comitatur prudentia. De rebus humanis adhuc loquor, de sacris postea. Videbant inter se maiores nostri hæc duo, bene dicendi scientiam, & animi iudicium, natura coherere: quare & non inepti quidam orationem esse dixerunt, explicatam animi rationem. Et Homerus poeta iisdem eloquentiam ac prudentiam tribuit. Mitto iam alios. Ulyssi cuius orationem hybernis niuibus comparat, utrumque uno uersiculo ascribit, cum inquit: οὐδ' ἔτι μὲν μορφήν ἐπέων, ἔτι δ' ὄρετες ἐδάξει. Nec tempero mihi quo minus recescam & latine ab crudito quodam expressum: *Mente uales, iuncta est facundis gratia dictis. O diuinam sententiam, multo que digniorem quæ iuuenilibus pectoribus solícite inseratur, quam delphica aliquot scita. Quid enim spectabat aliud optimus senex, quam sic inter se copulatas esse prudentiam ac eloquentiam,*
ut diuelli

Argumē
tū a fru-
ctu.

ut diuelli nulla ratione possint. Atque utinam sibi omnes adulescentes hunc uersiculum propositum putent, quorsum tanquam ad scopum omnia studia suarationes, que dirigant, sentiant, que sibi omnem operam, curam, industriam, cogitationem, mentem denique omnem in his artibus parandis figendam esse: quorum Homerus haud dubie ob eam causam mentionem fecit, quod uideri omnium rerum humanarum, ut sunt, & pulcherrimas & maxime utiles uoluit. Quid in consilio fuisse censetis ueteribus latinis, cur dicendi artes humanitatē appellarint? Iudicabant illi nimirum harum disciplinarum studio non linguam tantum expoliri, sed & feritatem, barbariem, que ingeniorum corrigi. Nam cultu perinde ac plerique syluestrem indolem exuunt, mansuescunt ingenia, cicurantur, que. Due sunt autem cause, cur recte dicendi studio animi iudicium acustur. Prior est, quod qui ijs artibus operam dant, ad cuiusmodi scriptorum exempla se comparent necesse est, qui in maximis rebus gerendis ac tractandis uersati, summam prudentiam usu consecuti sunt: quorum commercio fit, ut nonnihil iudicij contrahant lectores, & tanquam qui in sole ambulant, colorentur. Solet enim iuuenilibus ingenijs exemplar aliquod recte dicendi sentiendi, que proponi, unde & uerborum uim, & orationis structuram, & explicandi figuras discant. Nam & dicendi rationem, perinde ac ceteras artes imitatio adiuuat. Neque enim uerisimile est,

● pingendi

ELOQVENTIAE

pingendi ~~ortu~~ tantum ab Apelle uenustatis gratieq;
 adijci potuisse, nisi fingendorum lineamentorum ratio
 nem multo ante ostendissent ij, qui primū *μονοχρώματα*,
 deinde *κατόγραφα* pinxerunt. Sic *ε* ex optimis
 scriptoribus concipienda est certa quaedam *ε* dicendi
ε iudicandi ratio *καὶ ἰδέα*, quam sequaris, quacun-
 que de re discernendum fuerit. Proinde qui disertos scri-
 ptores in manibus habent, secum expendant, quid in
 quouis potissimum mirari, laudare, imitari que deceat
 Primi omnium sunt, ad quos cognoscendos inuitatur.
 inuenius, poëta ac historia, quos qui uoluptatis tantum
 causa, perinde atque in conuiujs citharistrias, accer-
 sunt, ne illi summorum hominum æstimationem gra-
 uiter lædunt. Nam *ε* prodesse illi uoluerit, *ε* bonas
 mentes optima potissimum delectant. Est itaque ab il-
 lis *ε* dicendi forma petenda, *ε* obseruandum quid de
 communibus rebus serè iudicauerint. Saepe ridere so-
 leo Græcorum grammaticorum uulgus, qui ad physio-
 logian totum Homeri carmen referunt: mire que sibi
 placent, cum noua metamorphosi belli nugatores ex
 Ioue æthera, ex Iunone aërem faciunt, quæ ne per se-
 brim quidem unquam somniaturus erat Homerus.
 Quanto satius fuerat ea ostendi, quæ ille lectoribus
 proprie admirationi esse uoluit? proprietatem ac lu-
 cem in explicando, carminis *δίκονομασιν*, cum uaria con-
 silia, uarios casus miro ordine recenset, cum aptas
 occasiones nouis euentibus accomodat, quanta decori
 seruandi cura, quanta sit item uerborum ac figurarum
copia

De Homero.

copia uarietas' que ijs locis, in quibus detineri lecto-
rem uolebat. Vides quam minime frigida sit aut icu-
na seditionis descriptio, in secundo Iliados. Nam &
motus eius occasionem, & ipsum uulgi furorem & se-
ditiosas quorundam conciones, qui multitudini frigi-
dam (quod aiunt) suffundebant, & Therfitæ mo-
res, morumq; argumentum formam, duas item grauis-
simas eorum orationes qui multitudinis animos sedæ-
bant, in quibus uehementior est Ulyssæa, lenior Nesto-
rea, bonæ deus, quam perspicue, quam grauiter tractat:
nec recte dicendi archetypum facile usquam reperias
hoc loco absolutiorem: cuius elegantiam uirtutesq; o-
mnes is demum propius cernet, qui imitari & expri-
mere stilo conabitur. Caue enim putes Homerum teme-
re à M. Cicrone planè oratorem uocari, aut inconsul-
te scripsisse Fabium, excellere hunc poetam orato-
rijs omnibus uirtutibus. Iam quæ scena res humanas ue-
rius representauit, quam Homeri carmen: ut fieri nõ-
queat, quin obiter & rerum admiratione tangamur,
cum dictionem consideramus. Offerunt sese ultro spe-
ctanda morum exempla, principum uulgiq; affectus,
uaria rerum gestarum consilia, quibus nisi eruditi ani-
mos Arcefilaus sensisset, nunquam amasuum suum Ho-
merum uocasset. Mihi quidem omnium quæ hominum
ingenia peperere, nullũ prudentius Homericò scriptũ
extare uidetur. Nec dubitarim affirmare, quod Hora-
tius censuit, Homerũ quid rectum, quid utile sit, melius
Chryssippo & Crantore docere. Quæso qui potuit re-

ELOQVENTIAE

gum temeritas festiuius notari, q̄ cum fingit somnio cō
motum Agamemnonem, uniuersum exercitum Grae-
cum in discrimen adducere. Constat enim quā ob fri-
uolas causas nonnunquam omnia misceant principes.

Siderū no-
menclatu-
ra apud
Homerū.

Quid in Achillis clypeo? non ne rerum elementa &
clarissima sydera, praeterea horum positus etiam ac
meatus graphice descripsit, unde postea & philosophi
dimetiendi caeli rationem accipere. Nam & eodem
loco circumagi Arcton, inquit, nec unquam occidere, et
è regione illi oppositum esse Oriona, qua sententia bo-
nam astronomiae partem complexus est. Quid quod
ibidem & pacis comoda & belli arumnas inter se con-
fert, cum duas urbes, alteram pace florentem, alteram
bello uastatam depingit? quo magis inuisum, opinor,
bellum rem perniciosissimam, optimo cuique faceret.
In pacata urbe multis locus est, exercentur iudicia, a-
guntur cause, admirationi sunt oratores. In altera iu-
gulantur liberi, silent leges, mutum est forum, postre-
mo miseranda est omnium ciuiliū rerum uastitas.
Quid ceddò potuit hoc commento excogitari prudenti-
us? Neque enim plures Homeri locos hic attingere ui-
sum est. Tantum hos indicaui, ut studiosis adulescenti-
bus fidem facerem, bonorum scriptorū cognitione non
os tantum ac linguam, sed pectus etiam formari. Id o-
pinor in consilio quondam Graecis fuit, cur Homerū fa-
miliarissime notum esse suis hominibus uoluerint. Solon
enim & Pisistratus lege constituerunt, ut illius carmen
ordine digereretur. Nam aureo illo seculo adhuc suarū
partium

partiu principes esse sentiebant, prestare, ne quod uti
 le scriptum intercideret. Nunc regiu nihil est nisi idē
 sit & *μουσικόν*. Mox institutu est, ut à Rhapsodis seu Ho-
 meristis, publice in theatris decantaretur Homericum
 poēma, ut diuino carmine iuuenum aures assiduo per-
 sonarent, essetq; semper in promptu recte dicendi iudi-
 candi que regula. Felicissime cum Homero certauit ex
 latinis Vergilius: planeq; par, nisi fallor, utriusque laus,
 siue dictionē spectes, siue sententiarum grauitatem, de-
 betur. Quid Tragici, quam multis exemplis tyran-
 norum mores & fata proposuerit? Quid comœdia nisi
 priuata uitae speculum? In uniuersum quid prestare stu-
 diosis poëtica possit, indicauit Fabius. Ego figurarum
 copiam praecipue nostrae orationi suppeditare uideo,
 uarietateq; rerum animos tum erudire, tum delectare.

Historia iudicium formari, dicitur, que facultatem
 augeri Demosthenes censuit, cum Thucydidem adeo fa-
 miliarem sibi fecit, ut octies etiam descripserit. Ama-
 uit & Xenophontem Cicero. Et cum uniuersa histo-
 ria πολιτικά quaedam sit, uarias constituendarum rerum
 publicarum formas adumbrat. Nam ut hic nihil aliud
 dicam, quid admirabilius est τῶν πολιτικῶν collatione
 apud Herodotum, ubi Persarū satrapae alij *ἀριστοκρατῶν*,
 alij *δημοκρατῶν*, alij *μοναρχῶν* probant. Quo locui-
 des grauissimum scriptorem morbos omnes, uitia que
 ciuitatum uelut in tabula depinxisse. Verum nemo
 tam imprudens est, qui non hoc consilio animadu-
 terit conscriptas esse historias, ut omnium humanorum
 officiorū

De hi-
 storia

ELOQUENTIAE

officiorum exempla tanquam in illustri posita loco cernerentur. Quæ si nihil ad erudiendos excitandosque mortalium animos conducunt, quid fuit, cur Scipio senserit se clarorum uirorum imagines intuentem, ad uirtutem accendi? Oratores cum respublicas administrarent & in iudicijs uersati, de iure, æquo ac bono tam multa disseruerint, consentaneum est pleraque utiliter monere. Quis enim philosophiæ moralis locus est quem non attigerint Demosthenes ac Cicero, optimam πολιτικῶν, nemo philosophorum sic Ἠεροφῶνας, ac illi in actibus suis, cum in improbos ac seditiosos ciues, tanquam ferrum, stilum stringunt, cum aduersus hostilem uim respublicas consilio muniunt. Quid de pace popularius ueriusque excogitari potuit, quam quod in ea oratione qua legem Agrariam dissuadet, Cicero dixit. Quid ciuilius ea legum prædicatione, quam ex Demosthenica oratione κατὰ ἀριστοτέλῳ & iurisconsulti in suos commentarios irastulere. Sed quorsum attinet hic prolixius scriptorum ἐγκώμιον texere? Quin ipsi periculum facite, quid ex classicis quisque præstet, quam perspicuitate gratia que omnia explicet, quam prudenter omnia colligat que ad institutum pertinent. Nisi enim ad horum imitationem te componas, prorsus desperanda est recte dicendi iudicandi que facultas. Superest, ut indicemus & alteram causam, cur eloquentiæ studijs iudicium acui statuerimus. Id uero fit, quod bene dicendi cura per sese uegetiorem animum reddit, ut quid in quaque re maxime conueniat, aut profuit, recte

Exercitiū
stili.

us perspiciat. Nam ut corporum robur exercitio confirmari uidemus, ita fieri nequit quin hebescant eorū animi, qui nullo ingenioso labore excitantur. Nemini dubium est quin multum conducat bonorum scriptorū lectio. Verum nisi ad illam scribendi dicendiq; consuetudo accesserit, neq; perspicere satis acute poteris illorum sententias ac uirtutes, neq; animo certam iudicandi commentandiq; regulam conāpere. Propterea ad cōparandam tum loquendi tum iudicandi facultatem, nihil perinde necessarium est atq; stili exercitiū. Quid enim aliud uolebat Afranius, cum fingeret usu patre sapientiam prognatam esse, quā assiduo dicendi commentandiq; studio animū expergeri ac erudiri. Reliquit in eam sententiā dignam memoria posteritatis uocē Anaxagoras, τὴν χεῖρα, σοφίας ἀρτίαν εἶναι, quod uidebat artes omnes usu comparari, & oīq; ingenia ferē sterilescere. Nam ut mechanicas artes experiundo discimus: neq; quisquam tam demens est, qui se mox Appellem fore confidat, ubi penicillum primum in manus acceperit, ita multo usu assuefacienda mens est, ut sese acrius in omnia intendat. Itaq; tantum stilo tribuit M. Cicero ut optimum & præstantissimum dicendi effectorem ac magistrum esse scripserit, solitusq; sit per ocium, aliās è Græcis Latina facere, aliās noua cūdere, aliās declamare, qua industria & ingenij uim ac uigorem tuebatur & locupletabat faciūdiam. Sic enim de seipso in Bruto, nequid temere comminisci uidear: Nos autem non desisteuimus, cum omni genere exer-

ELOQVENTIAE

Obiur-
gatio.

citationis, tum maxime stilo, nostrum illud quod erat, augere quantumcumq; erat. Demosthenes aliquãdiu mōditandæ orationis causa se in specum quendam abdidit, feruntq; pertinacissime fraudato genio lucubrare solitum. Estq; Plutarchus autor, lucernis noctu usum esse assiduis, donec quinquagesimum annum attigit. Di dicerunt enim usu prudentissimi homines, quã non vulgaris artificis sit, diluãde apteq; dicere At ex nostris iuuenibus quotusquisq; uel perpetuo decennio unũ aliquem uersiculum scribere instituit? plerique compendariam uiam ad consequendam eruditionem esse censent, si quã plurima audierint aut legerint. Itaque alij totos dies sursum ac deorsum currunt, scholas omnes perreptant, præceptores passim audiunt, mirantur que non intellectos, dictata excipiunt, unã alibus literis elentos commentariorum notãt, minio illustrant. In pretio sunt interpretes, qui quã plurima dictando tempus extrahunt, nec quisquam semisse præceptorem emerit, qui ab hac consuetudine uel transuersum unguem disceßerit. Rursum alij domo nusquam pedem proferunt, librisq; se tanquam pistrino cuidam addicunt, chartas uoluunt ac reuoluunt, beatos se putant ubi quotidie magnum numerũ chartarũ percurrerint. Annon utriq; miseri uidentur, cum tanto labore, tantaq; ualetudinis iactura desipere tantum discãt. Primũ enim nisi stilo excitetur animus, per sese hebesat, ac inde cũ immodica se uel auscultatione, uel lectione obruũt, ingeniorũ aciem, si qua contigit, obtundũt.

Iana

Iam & iudicij inopia fit ut ferè pessima quæq; cupidissime audiant ac legant, ne non multa peruagentur. Quos si quis ceu domum reuocatos interroget, qd hac discendi ratione sequantur, quis finis, quæ meta animo proposita, sit, intellecta non aliter ac mente captos, qd agant nescire. Nec enim uel sententias uel sermonem scriptorum obseruant, cum imitandi cura uacent. Tantum oculis auribus que negociû faciût, animus interim Epimenideû quendâ somnum dormit: & cum nullum certum exemplar exprimere studeant, fit ut & dicendi & iudicandi ratio deprauetur. Gratulatur sibi Demosthenes apud Athenienses dicturus, qd ipsi per sese quæ optima sint cernant. At nos stili exercitiû prædicamus his qui nunquam periculum rei fecerunt, nec cõmodorum quæ secum hæc exercitatio affert, uim amplitudinem que uel per transennam uiderunt, quo magis metuo, ne parum fidei habeat oratio nostra, cû stilo tantum tribuimus. Verum si quis est non planè iniquus musis, is apud se expendat quæ ueteribus docendi, discendique ratio fuerit, qua disciplinæ omnes non tantum illustratæ, sed etiam auctæ sunt, pauci in ludis literarijs autores, sed hi optimi proponebantur, quos imitaretur iuuentus. Et quemadmodum de re rustica præceptum est, ne maior fundus sit quàm q colli probe possit. Ait enim Vergilius: Laudato ingentia rura, Exiguum colito. Sic illi cum uiderent nec perdisci, nec exprimi posse multos feliciter, turbaque scriptorum cõfundi potius, quàm crudiri iuuenilia ingenia, paucio-

ELOQVENTIAE

res admittebant quos sibi studiosi quàm familiari-
 mos facerent. Declamabatur item a sudio, scribebant
 alij uersus, alij solutam orationem. Et quia inter se be-
 ne dicendi studio certabant, cura sollicitudoq; iudicia
 um acuebat. Quo instituto cum nullum iucundius erat
 spectaculum, tum nihil priuatim aut publice utilius fie-
 ri potuit. Nam ex huiusmodi ludis prodire clarissimi
 superioribus seculis homines, Græci ac Latini, pleri-
 q; etiam Christiani, quos si imitari studerent nostri, bo-
 ne deus, quanto res humanæ magis florerent, et sa-
 cræ literæ feliciter tractarentur.

Porro cum ueteres tantum operæ in exercendo sti-
 lo posuerint, cū nec eruditio, nec eloquentia mediocris
 citra hoc studiū parari queat: Cum intelligi nō possint
 quæ ab alijs prudenter scripta sunt, nisi ipsi stili usu in-
 genia excitemus. Sinite quæso à uobis impetrari, ut sti-
 lo nonnunquam uestras uires experiamini. Rem po-
 stulo non perinde difficilem atq; salutarem, neq; enim
 aliunde studijs uestris amplior accessio fiet. Ludes au-
 tem et uersiculos et solutam orationem: uideo enim pu-
 tidiuscule dicere, quotquot poëticen non attigerūt, pla-
 neq; humi repere, nec uerborum pondus, aut ullam fi-
 gurarum uim tenere. Iam cum asperas confragosasq;
 compositiones multo sit facillimum in uersibus depre-
 hendere, sit ut qui carmen condunt, de solutæ orationis
 numeris rectius iudicent. Et haud scio an de literis omni-
 bus actum sit, ubi poëtica fastidiri cœperit. Fit enim
 ut ornatus splendorq; uerborum nullo in pretio sit, mi-

nore cura scribatur, oscitantius legantur omnia, rerū inquirendarum studium frigeat. Quare & Romanis temporibus poëticae contemptum incredibilis inscitia rerum omnium, infantiaq; secuta est. Et nuper adeo cū nostri homines uersiculos facere coepissent, cū literis melioribus in gratiam rediere. Nec uideo ego conseruari posse quicquid illud est elegantiæ, quod hoc seculo restoruit, nisi exercendo stilo carmen iuuentus meditetur. Sensit & M. Cicero facundiā uersibus scribendis aliamq; ob causam & saepe scripsisse carmen, & poetarū perstudiosum fuisse constat. Vidit posteritas pleraq; eius epigrammata, extantq; hodie loci aliquot illustrium poetarum ab ipso latinis uersibus luculentiss. expositi. Plinius orator editis etiam poematis testatur hoc studio dicendi uim adiuuari. Proinde qui discendo bonas horas bene collocare uolēt, ueterū exemplū imitentur: stiloq; ut Quintilianus ait, fideli, & facundiam parent, & iudicium acuant. Vehementer enim falluntur, si quid sine hac exercitatione promoturos se in literis sperant. Marc uitem citius ferat, quā cruditionem aut dicendi facultatem consequatur is, qui tanquā mandragora sopitus, nunquam incalescit ut ingenium commentando expergeficiat. Exposui quæ me rationes ad artium dicendi studium inuitent, nempe quod & certa dicendi ratio obseruanda sit, & harum artium usu studiosis nō nihil iudicij accedat. Quæ si quis ad se nihil pertimere sentit, is haud dubie ab omni humanitate longissime abest. Contra boni ubi commodorum uim, quæ ad

ELOQVENTIAE

nos à sermone redeunt, contemplati fuerint, animad-
 uerterintq; & certa ratione dicendi opus esse, & his
 artibus ingenia cultiora reddi, uelis ut aiunt, ac remis
 ad hæc studia properabunt. Verum sunt non parum
 multi præsertim hoc tempore, qui bonorum cursum
 morantur, hi ad theologiarum literarum tractationē
 negant dicendi artium scientiam conducere: coepitque
 hic error ceu contagione quadam late uagatus, pluri-
 mos, qui ne non ualde theologitari uideantur, humani-
 ores disciplinas omnes contemnunt. Ego uero serio il-
 los theologitari optarim, eaq; præstare quæ Christia-
 nam mentem decet. Nunc uideo theologicum nomen
 ignauiae tantum prætexi, cæterum nihil minus esse
 quàm quod profitentur. Nam dum piget elegantiam
 discere, seq; difficilimis scriptoribus exoluendis, exer-
 cendoq; stilo macerare, neque enim ullarum literarum
 cognitio sine acri studio contingit. Si quando domum
 bene poti rediere, conciunculam aliquam legunt: inde
 ubi decerpserim quæ ad stomachum faciunt, passim in
 conuiujs, nam ubi potissimum sapiunt declamant: &
 quia uulgus applaudit, iam uero sibi tantum non ab-
 solute Theologi uidentur, cum de grauissimis rebus
 obsceni homines, impuro ore, nulla religione dispu-
 tent. Et cū uetet Paulus κατὰ κλίματιν λόγον θεοῦ, nemo impu-
 dentius cauponatur uerbum dei, quàm hi qui cum nec
 moribus, nec eruditione bonis se probare possint, uul-
 gi fauorem, impia sacrarum literarum tractatione
 emerentur. Quid multa, uideas eos aspernari literas
nostras

nostras, quibus res bonæ honestæq; omnes, quibus pietas, quibus mores publici, imò quibus Christus ipse fabula est. In quos si bene constitutam haberemus Rem publicam, non nos oratione, sed ui magistratus animadueryteret. Quam enim crucem non merentur hi, qui ut præterea nihil peccent, exemplo suo iuuentutem à literis auocant. Quæ nisi discantur, posteritatem sumus habituri nihilo saniozem superioribus seculis, cum literarum imperitia res omnes humanas ac diuinas labefactasset. Quin igitur sic cogitamus, olim cum grauiissime succenseret Ecclesiæ Deus, creptas esse literas, secuta est et sacrarum insatiæ. Nam cum nostris uerbis loqui Deus uoluerit, de sermone diuino inepte iudicauerint imperiti artium dicendi. Porro quæ illis temporibus cæcitas mentes hominum tenebat? Christum quotus quisque norat? Imò chartæ iam obsoleuerant, quibus continebantur sacra. Articulos Parrhisij condebant, quos interim mundus tanquam diuinas leges adorabat: pium nihil erat nisi quòd illi somniaissent. Et belli homines, cum literas nullas tenerent unde sapere discerent, fatuam illam sophisticen pepererunt, cœperuntq; rixari de commentitijs uerborum compositionibus, ne non rhetoricarentur, quid intersit inter hæc: papam uidi, et uidi papam. Extatq; hodie articulus Parrhisien. Ego currit, male latine dici, Hæreticum esse quisquis disenserit. Satin uidentur ultæ contumeliam literæ neglectæ? Quis enim credat cerebrum fuisse taliū nugarū autoribus? Hæc uero ca-

ELOQVENTIAE

*l*amitas magna ex parte literarum inscitiae imputanda est, non enim patebant sacra tanquam interclusa uirgulis ac frondibus, unde mentis recte erudiendae ratio peteretur, negligebantur & discreti scriptores quomonerent humana. Quanto tolerabilius fuerat pestilitate aut an non a caritate plecti ecclesiam quam tanta amensia? Plane quod mihi persuadeo, certum esse diuinae irae exemplum, si quando mundo literae eripiuntur. Nam reliquis poenae pii quoque non raro mulctantur. At literarum insatiis publica comitatur impietas. Nuper uero cum respicere afflictos iterum coepisset optimus pater, esset que redditurus nobis euangelium, pro sua liberalitate & literas restituit, quibus euangelij tractatio adiuuaretur. Nec magis nouum uideri debet donum linguarum Apostolis collatum, quam quod haec a tanto squalore receptae, ex tenebris plus quam tartareis in lucem reuocatae sunt. Nec in obscuro est, bonis quibusdam uiris auxilio fuisse literarum scientiam, in theologia restituenda. Primum itaque ingratitude fuerit, coeleste donum aspernari: deinde cum beneficio literarum restituta sint sacra, impij simus si nullam harum rationem habeamus, sine quibus stare res theologica non potest. Et ut paucis exponam, quod iudicem ad sacrarum literarum tractationem conferre linguarum scientiam, non sum in eo errore, ut humani ingenij industria sacra penetrari statuam. Sunt in sacris quae nisi monstrante deo nemo unquam cernat: nec innotescit nobis Christus, nisi doceat spiritus sanctus. Sic enim Christus ipse inquit, a spiritu se docet *δοξασθῆναι*. Verum
praeter

præter prophetiam, uis uerborum cognoscenda est, in quibus tanquam in sacrario quodam, diuina mysteria recondita sunt. Quid enim si non intellecta uerba magico more pronunties, nonne surdo fabulam? At de sermone iudicare nemo recte poterit, nisi qui recte dicendi rationem perdidicerit. Quid enim magis procliue est, quam uerbo aliquo aut schemate falli. Nuper quidam ex Magistris Nostris cum enarraret ea quæ de Melchisedec in Genesi prodita sunt, Rex Salem panem ac uinum obtulit, non animaduertens, Salem loci nomen, multa de cõdimenti ui ac natura disseruit, Imposuit enim bono uiro uocum affinitas. Nam oscitantius omnia legunt qui ingenium dicendi artibus non exercere. Deceperunt & eruditos figuræ, adeo nulla exercitatio dicendi ac scribendi satis cautos facit. Interrogabat me pridem doctus quissiam homo, ecquid sibi uellet Paulus cum inquit in epistola ad Timotheum: Saluatur mulier per filiorum generationem, si in fide permanserint, (nam Græci plurali numero uerbum extulerunt) Ego cum non haberem quod apte responderi uideretur, cõmentarios consulo. Ecce uobis Chrysostomum quàm belle nugatur cum uerbum *περιωρα* ad sobolem refert. Quod quam non conueniat sententiæ Paulinæ facile est iudicare. Nec uidet senex ille Synthesin esse Grammaticam, cum uniuersum sexum plurali uerbo cõplectitur. Similia horum exempla non rara suppeditabit quotidianus scriptorũ usus. Postremo, quam aliam ob causam Sophistæ sacris libris ablegatis, nouum theo

ELOQVENTIAE

logia genus reperere, quàm quod illorum sermonem et
 discerni rationem non a sequebantur? Quorum ex-
 emplum si quem à barbarie non deterret, is sustuario
 non oratione castigandus est: nam si perrexerit iuuen-
 tus bonas literas contemnere, haud dubie futurum est,
 optimis neglectis, ut rursus sacræ bonæ que res omnes
 pessum eant. Fallitur enim quisquis uerbis tantum, non
 etiam mente barbaros fuisse Theologastrosistos cen-
 set. Iam si quando ecclesiasticum dogma tuendum fue-
 rit. Quid quaeso præstabit is, qui quid semiat explica-
 re non potest. An confusaneam aliquam ac Stoicam ora-
 tionem afferret, in qua de uerborum inierpunctione ri-
 xetur. Ab hoc, auditor cum expectarit perspicuam sa-
 cri dogmatis tractationem, perinde ac hians coruus di-
 scedet, diu frustra a molestis distinctionibus fatigatus.
 Itaq; quos pietatis tenet studium, ij uel Christo uel pu-
 blicæ necessitati Ecclesiæ, hoc præstent officij ut recte
 loqui discant. Vocat huc etiam Paulus cum in Corin-
 thijs linguarum studium probat, cuius autoritas me-
 rito apud uos ualere debet, quibus in ore tam multus
 est. Indicaui paucis quid ad literarum prophanarum
 ac sacrarum tractationem conducatur recte dicendi scien-
 tia. Nunc uestrum est cum elegantiore literatura in-
 gratiam redire, eam que cupide amplecti. Video ple-
 rosq; intempestiue properare ad grauiores, ut uocant,
 disciplinas, quosdam ad iura discenda, ad medicinam
 spes questus rapit, alij ad theologiam contendunt, pri-
 usquam robur aliquod fecerint in studio artiũ dicendi.

Qui

Qui si suo quæq; ordine aggredierentur, bone deus, quãto rem felicius gererent. Nunc male tentato compendio ipsi sese morantur.

Fuit apud nos morio quissiam, qui in heri culinam ex more ligna ferebat. Is solitus est ex infima strucea reuellerè quæ moueri sine magno negotio non poterant. Interrogatusq; cur id fieret, respondet se difficillimam laboris partem primum confecturum, summa illa facilius moueri, nec uidit quantum referret, singula ordine tollere. Huius mihi persimiles uidentur, qui fastiditis his artibus ad sublimia prouolant. Nam et augetur discendi labor, et incommodius omnia tractantur, cum nondum sint perpoliti primis rudimentis. Deum immortalè, quàm infeliciter cessit maioribus nostris hæc precipitantia. Nullum genus artium superioribus seculis non scæde conspurcatum est ab his, qui cum elegantiores literas non attigissent, in optimas quasque et grauissimas disciplinas tanquam in rosas porã irruerunt. Theologia stultis et impijs questionibus prorsus obruta est. Qui philosophiam professi sunt, ne nomen quidem artis intellexerunt. De iure, æquo ac bono fieri non potuit, ut quicquam sani comminiscerentur hi, qui elegantioris literaturæ rudes erant, et ipsum disciplinæ genus ex medijs humanitatis artibus deriuatum sit, et ueterum iurisperitorum literæ plenz sint prisce, ueræq; eruditionis. Neq; nunc ego sermonis spurcitiem tantum in artium professoribus accuso, sed imprudenciam: à quo se uitio asse-

ELOQVENTIAE

vere non possunt, quorum ingenia dicendi artibus non sunt exulta. Quare non cesso uos ad elegantiae earumque artium studium, sine quibus disciplinae reliquae non possunt non infeliciss. tractari, quod a uobis par est ut uel publica necessitas impetret. Nam ubi disciplinas grauiores uitari barbaries, periclitari solent et hominum mores. Est enim multo uerius hoc, comparari mores ex doctrina, quam quod Plato scripsit, ex Musicorum canibus. Dixi.

CHRISTOPHORVS

A Carlebicz Lectori Salutem.

ET si ueteres illi scriptores, ut quisque laudatiss. fuerit, ita maxime hanc usurpauit querelam, puero etiam num sibi aut adolescenti aliqua inchoata atque rudia, et opinionis aetatisque post consecuta splendore indigna excidisse, non uideo tamen quid magnopere obstet, quia illa, quae uel polita satis uel perfecta primo foetu non sunt, si modo in iisdem aliqua bonae frugis spes elucet, in usum hominum minus debeant proferri. Nec dubito, quin illi ipsi, qui hoc queruntur, eodem mecum iudiciosi fuerint, duxerintque magis operae pretium facturos sese, uberoresque item ad studiosos fructus redituros, si rerum earum, quas explicandas susceperissent, ita tractatione compararent, ut non magis ipsi laudem quam lectores utilitatem inde auferrent. Quorum sane unice admiror animi magnitudinem, qui in com-
munis

munitis salutis, quam suae augendae gloriae studium ma-
 luerint incumbere. Et M. quidem Tullium, si ad scriben-
 dum maiori se opera curaeque dare uoluisset, puto com-
 mentarios illos inuentionum admirabili quodam & pe-
 nè diuino artificio ornatos, distinctos, perpolitosque
 exhibiturum fuisse. Sed quoniam uir ille natus credo pro-
 mouendis aliorum commodis, prospexit impendio magis
 se studiosis consulturum, si hoc operam daret, ut libri sui
 à quibusuis, minore etiam musarum afflatu instinctis in-
 genijs intelligerentur potius, quam uel omnibus admi-
 rationi essent, rem simplici & plena oratione sub ocu-
 los posuit. Nec uero aliud spectasse uidetur Fabius Quin-
 tilianus, qui & ipse pleraque illaboratius scripsit atque
 adidit. Eodemque modo de Homero existimo, qui, si
 uerum est, quod ab eruditis quibusdam uideo afferri, si-
 militer fecit. Ac uero Erasmus Roterodamus, quo hic
 sol nihil uidi (pace omnium dixerim) uel doctius, uel ex-
 ercitatus, an non idem in more atque consuetudine ha-
 bet? ut nimirum lucubrationes suas primum sine lima
 propositas, subinde in manus reuocet atque retexat?
 Proinde si tanti uiri, quos nihil sine prudentia aut ra-
 tione administrare uerisimile est, inchoata sua opera
 necdum absoluta, cadenda tamen censuere, & ego pro-
 fus sic statuo, neminem, cum idem fecerit, in crimen pro-
 pterea uocandum. Utinam uero omnes, qui hodie mul-
 tarum uariarumque rerum scripturam sibi sumunt, sic
 animo affecti essent, ut publicae magis utilitati, quam suae sa-
 mae inscriuendum sibi existimarent, melius profecto
 •multe •

EPISTOLA

multoq; præclarius cum rebus humanis ageretur. Sed
 hoc tam peruersum nostrum est seculum, ut multi suam
 ambitionem communis humane societatis saluti ante
 ponant. Qui stultissimi homines tum se immortalitate
 consequuturos sperant, cum ita scripserint, ut laborum
 suorum fructus ad paucissimos propagentur, cum ab eo
 omnis posteritatis ratio pendeat, si nostra opera homi-
 nes quam plurimum se adeptos profiteantur ad recte
 sentiendum recte que uiuendum, eaq; maxima sit laus,
 que multorum profectu, non rerum difficultate constat.
 Quid autem hic uetat, quo minus nature optime ma-
 gistræ ductum sequamur? Ea enim nihil perfectum edit,
 sed omnia rudia primum in lucem effusa, paulatim po-
 stea & quasi per gradus cultu suo facit splendescere.
 Sed quorsum hæc tam multa? Horsum nimirum lector
 optime, horsum, ut aliqua tibi consilij nostri ratio ex-
 tet, & quam non temere aut sine exemplo hæc Pro-
 gymnasmatæ emiserim intelligas. Cum enim suasu ro-
 gatuq; meo optimus hic uir P. Mosellanus, cuius trien-
 nium iam disciplina utor, illa nuper ex Græcorum fon-
 tibus in nostram deriuarit linguam, intellexerimq; ego
 præstantiores te ex illis fructus percepturum, quam si
 à Græcis ipsis peteres, propterea quod hæc ad nostro-
 rum hominum morum, temporum, deniq; ingeniorum ca-
 ptum accommodatiora sunt, committere nolui, ut diuti-
 us in obscuro iacerent. Tamei si ita adornata non sunt,
 ut editionis aleam, ut nunc sunt hominum morosa iudi-
 cia, tuto subire possint. Quod si prima fronte minus ti-
 bi mea

bi mea hæc audacia probabitur, ipsa res atq; utilitas a
 men optimi facti mei confessionem, atque etiam, ut spe
 ro, gratiam tibi extorquebunt. Id quod tibi uel meo ipsi
 us periculo etiã atq; etiam confirmo. Bene uale. Lipsiæ
 quarto Calen. Maij. Anno M. D. XXIII.

Et genere & uirtute nobili adolescenti
 Henrico Birco à Dauba Baroni Be
 mo, ad Cumburgum domino,
 Petrus Mosellanus S. D. P.

SAcpe & multum mihi de literarum studijs cogi
 tanti, mirum uideri solet, Baro inelyte in tanta
 & docentiũ & discentiũ multitudine, tam diuile li
 brorum omnium supellectile paucos adeo ad aliquam
 laborum suorũ frugem peruenire. Nam si uerum fate
 ri uolumus, nulla unquam ætas tot ad discendum cõmo
 ditates, quot hæc nostra, protulit. Primum quando unq̃
 (ut de nostra patria nostrisq; studijs potissimum dica
 mus) tot rhetores habuit Germania, quot annosiã ali
 quot habet? Quæ enim academia, qui ludus tam friget,
 in quo adolescentibus non oratorum, Poëtarum, Histo
 ricorum, deniq; philosophorũ, è quorũ fontibus eloquẽ
 tia haurienda est, scripta prælegantur? Quàm frequẽ
 tes imò quàm fermè omnes, qui liberaliter discere cupi
 unt, ad hoc lectionum genus percipiendum concurrunt?
 Neq; uero parum momenti adfert discere uolentibus
 admirabile illud librorum certis formulis excudendo
 rum

rum nuper inuentum artificium, cuius beneficio factū
est, ut uix quisquam tenui adeo in re sit, quin optimo-
rum codicum copiam sibi coemere facile possit. Quan-
quam autem præ studijs partim pecuniæ, partim uolu-
ptatum, potissimum uero bellorum ac seditionum (quæ
mala ut alias nationes possident, ita & per Germani-
am non ita pridem serpere cœperūt) honestis artibus
præmia satis maligne proponuntur, tum bene dicendi
facultati, quacumq; in lingua hæc se ostendat, uiresq;
suas exerat, diuitias amplas, honores magnos, opes de-
niq; summas contingere uidemus. Et ut talium nihil
assequamur, animus tamen uere generosus artium pul-
cherrimæ sibi consæus se aduersum Eucliones istos &
Sardanapalos, ac Thrasones optimarum rerum con-
temptores, partim uetustis laudatissimorum uirorū ex-
emplis, partim dulcissima illa honesti consæcniæ faci-
le & solatur & tuctur. Quid autem obstat, quo mi-
nus ut Romani olim in suam linguam Græcarum arti-
um fructum traduxere, & quicquid in Græcorum li-
bris laudi fuit, hoc ipsi & in suo sermone expressere,
sic & nos nostram linguam ad eloquentissimorum ho-
minum siue hi Græci, siue Latini fuerint, artes atq; ex-
empla excolamus expoliamus? Præsertim quum
tale quid iam non infelicissime conentur aliqui, & is sit
sermonis nostri genius, ut hoc cultu facile splendescat.
Ergo q̄s nō miretur, cū tam multa ad eloquentiæ studi-
um inuitent, & multi adeo id sectentur, hoc tamen tē-
pore apud nos, in quibus ueteris illius eloquentiæ uel ue-
stigium

stigmatum aliquod appareat, aut omnino nullos, aut paucissimos existere? Ac uero longum esset hic persequi quoties res aliquam eloquentiæ speciem postulat, quam frigrant in nobis omnia. Inuenio est uulgaris, & de proximo sumpta. Collatio non cohæret. Elocutio non solum non est magna sed etiam sordibus conspurcata. Memoria uero et actio tã non excoluntur, ut in multis ceu sublimiora humanis ingenijs desperari cœperint. Et tamen miseranda hac rhetorica interim mirifice nobis placemus. Quid alijs hic in mentem ueniat nescio, & suum cuiq; iudicium liberum relinquo, mihi certe, quod pauci adeo cum fructu student eloquentiæ, tribus potissimum ex causis euenire uidetur. Etenim cum in omni disciplina percipienda sit opus, primum ingenio non stupido, deinde certa discendi uia ac ratione, postremo usu & exercitatione, comportum iam est bonam discetium partem his ferè laborare. Nam et si constat satis, pleraq; ingenia nostrorum hominum, si cum exteris hominibus comparentur, non ita multum cedere, tamen ea est educationis peruersitas, ea crapulæ et ebrietatum statim à primis annis studia, ut quod benenatum est, antequã ad frugem aliquam adolescat, præfocetur intereatq;. Plato quidem olim, cum in Sialiam profectus homines ibidem bis præter morem Græciæ, in die saturos fieri conspexisset, reuersus eã crapulam pro miraculo suis annunciauit. Quod si nunc uiucret Plato, non tantum in Sicilia, sed ubiq; ferè ter aut quater saturos, imò toties quoq; ebrios fieri cerneret. Sanè

C non

EPISTOLA

non tam monte decurrēs annis, quē uehementiores in-
 bres peperere, omnem subiecti arui sementem diluen-
 douitiat perditq; , q̄ ebrietatis fluxus omnem mētis ui-
 gorem corrūpit. Quæ aut̄ spes est ut ipso ingeniorum
 fonte uitato, nō et impuri cogitationū riuī, inde in oēs
 humanæ uitæ actiones deriuentur? Deinde qui dicendi
 facultatem sibi comparare student, ij q̄ nihil certi ho-
 die sequuntur? quā diu sursum ac deorsum, in tantā
 omnis generis scriptorū silua, nullouīe duce oberrāt?
 Quā ferē in ipso studiorum suorum uelut portu-
 uem impingunt? Alius qui nec dum Grammaticas ra-
 tiones percepit, uersatur in grauisimīs autoribus. Ali-
 us in iure ciuili discendo, alius priusquam humanarum
 literarū quicquā attingat, et humane uiuere discat,
 publicæ religionis magister haberi postulat. Quis au-
 tem nescit in omni arte percipiendā, ut rectissimum, sic
 & breuissimum esse compendium, ut non à summis ar-
 tis operibus exercitatio ināpiat, sed ab infimis per me-
 dios uelut gradus ad summa paulatim ascendatur. At-
 qui erramus hic plerique partim magistri, qui prius-
 quam in minoribus, & scribendo & dicendo priuatim
 exerceamur, eloquentiæ publicæ tradendæ pulpitem
 occupamus, partim discipuli, qui ad fastigium prope-
 rantes, eorū, sine quibus ad summa non peruenitur, co-
 gnoscendorum moram non patimur, ac quod Græco-
 rum prouerbio notatum est, ἐν τοῖς πῖθω τὴν κερκυραὶν ex-
 perimur. Vnde quæso tot inepti libelli, tot ridiculæ
 uersificationes, tot criminationes pariter & recrimi-
 nationes,

nationes, breuiter tanta chartarum iactura, ac tam in
 signis omnium bonarum artium contemptus, nisi quod
 bona nostrum pars in literis aliquid uideri quam esse
 malumus? Olim puerorum bene natorum etas daba-
 tur grammatica, adolescentium rhetorica, dialectica,
 musica & palestra, Iuuenum disciplina militari, reli-
 qua uite pars prout cuique uel natura uel conditio obrige-
 rat, in repub. consumebatur. Nunc omnia confusa peruersaque
 sunt, ut qui totos uiginti annos, apud literatores nullo
 cum fructu desideant passim reperiuntur. Neque desunt, qui
 omni humanitatis cultu semel contempto, illotis, ut aiunt,
 pedibus, uulgi tantum insatia, & sua impudentia instru-
 cti ad summas professiones insiliant. Quis uero mire-
 tur in tanta studiorum confusione uilescere scholas pu-
 blicas? Ludos literarios deserui, omnem denique erudito-
 rum autoritatem passim eleuari? Iam in exercendis usque
 confirmandis iis que discenda suscepimus, dici uix po-
 test quam simus ignaui, quantoque interuallo a ueterum
 admirabili industria absumus. Declarat hoc uel sola rhe-
 torica institutio. Illi adolescentes fidei sue commis-
 sos ante in leuioribus quibusdam rhetorici operis par-
 tibus uelut tyrocinio praeludere uolebant, quam ad ius-
 tum declamationum munus perducerent. Nam ex iis
 qui eloquentiae destinati erant, alius meditabatur nar-
 rationem nunc fictam nunc ueram, alius sententiam laudatam
 alicuius uiri ad certam rationem recensebat, alius tracta-
 bat locum communem, alius claros homines laudabat
 & improbos uituperabat, alius suadebat aut dissuade-

EPISTOLA

bat legem aliquam, breuiter alius alio exercitationis ge-
 nere pro ætatis ingenijq; sui captu præparabatur. Nos
 omnem exercitationem stili, qui solus optimus dicendi
 magister est, sic negligimus, ut uix longis interuallis
 epistolam aliquã meditari sustineamus. Atqui utinam
 redeat aliquando antiqua illa discendi ratio, Rediret
 enim unã & literis literatis' que uiris prætium. Quod
 ad me attinet, libelli huius, quem de primis apud rheto-
 rem exercitationibus tibi tuis' que condiscipulis priua-
 tim scripsi, laborem non alio consilio suscepi, q̃ quòd
 ueterem illam eloquẽtiæ tradendæ rationẽ certe quod
 sciam, apud Germanos nouam pro mea uirili mea' que
 erga uos fide restituere mire cupiam. Equidem, cum su-
 perioris anni mensibus æstiuis Aphthonij προτυμὸς μοι
 τὰ uobis exponerem, continuo sensi Græcum illum pro-
 gentis ingenio & ocij copia, pleraque tum curiosius,
 quàm ut ijs argutijs occupari studia uestra uideretur
 operæ pretium, tum alienius, quàm ut ad nostrorũ ho-
 minum rationes conueniat, tractasse. Quamobrem &
 mihi decorũ & uobis utile fore putauì, si totũ Aphtho-
 nij opus retexerẽ, & ex ueteri nouum facerem. Non
 enim secutus sum Aphthonium, ut interpres, sed iudi-
 cio arbitrio' que meo, quantum uisum est ab illo mutua-
 tus, reliquam operis partem de meo filo contexui. Hoc
 quicquid est lucubrationis tibi uolui priuatim dedicare
 optime Baro & hoc officio meum erga te studium ut-
 eumq; commendare. Nam quoties te tuam' que indolem
 intueor, ac tecum plerosq; tui ordinis adoleſcentes, qui
 ad in-

ad ingeniorum cultum comparandum in hanc nostram
 Academiam profecti sunt, compono, non possum non
 & te, qui studiose adcolis & literas, & uirtutes, lau-
 dare, et illorum, qui comestationibus cōpotationibusq;
 dediti, nihil minus quàm quod unum agere debebant,
 agunt, uicem dolere. Neq; uer cor, ne qui utrunque no-
 strum norunt, adulandi studio admetiri aliquid me su-
 pra uerum laudibus tuis cauillentur, cum ipsum me ti-
 mor inuadat, ne, quia quæ alius quispiam plenissimo ser-
 mone amplificaret, ipse uix parcissime attingo, ple-
 risque uel tu nimia familiaritate apud me uiluisse dica-
 ris, uel ipse decoris tui parū candide fauere uideri pos-
 sim. Sed quod parcius te laudo, incredibilis tua fa-
 cit modestia, quæ laudibus etiam modestissimus offendi-
 tur. Porrò si tibi tuis que æqualibus opusculum hoc pri-
 uatim & placuisse & profuisse ipsa re cōperero, quod
 nunc priuatim in uestram gratiam inchoatum est,

hoc ut aliquando accuratius perfectū omnibus
 publicetur, efficere non grauabor. Tu
 interim rectissime cum cæteris no-
 stris uale, & felicissime stude.

Lipsiæ ex collegio no-
 stro mense Aprili.

Anno M D

XXIII.

(*)

C § DE

PRÆCEPTIONES

DE PRIMIS APVD RHETOREM

exercitationibus præceptiones P. Mosellani, in
priuatum discipulorum suorum usum
comparatæ.

RAECIPIT OPTI-
museloquentiæ magister
Fabius, ut qui adolescen-
tes ad dicēdi facultatem
instituēdos suscipiūt, eos
ante in minoribus eius ar-
tis operibus exerceant, quā
ad magnum illud decla-
mationum opus perduce-

re contentur. Sunt autem minora opera, fabula, narra-
tio, sententiæ, confirmatio, refutatioq̃; laudatio cloro-
rum uirorum, & improborum uituperatio, loā commu-
nes, Theses, legum deniq̃; comprobatio, reprehensioq̃;
de quibus singulis quæ breuiss. præcipiemus.

DE FABVLA.

Fabula est expositio rei fictæ, sententiæ alicui illu-
strandæ adhiberi solita. In quo genere qui ex-
ercentur, duo uitabunt. Primum ne orationem faciānt
omnino aridam, sed temporum, locorum, aliarūq̃; cir-
cūstantiarum uelut succo plenam reddant. Deinde ne,
dum hoc uitant uicium, in contrariū incurrāt, & immo-
dico descriptionum ambitu fastidium ingerant. Porro
sententiæ ea, cui illustrandæ fabula adhibetur, serè post-
ponitur in scholis. At in serua oratiōe nihil uetat eandē
præponi

præponi, præsertim si fabula subiecta paucis indicetur magis quàm explicetur.

Exemplū fabulæ ad Scholasticū exercitiū tractatæ.

Forte ætas erat & tempus anni solis ardore flagrantissimū, quū cicadæ, animal irrequieto cātumusis sacrum, musicos cōcentus meditabātur. At formicis studio erat laborare, & fruges unde per hymen in sequentem uictus suppeteret, in latibula sua cōgerere. Itaq; quū iā h yems ingrueret, formicæ cœnam æstiuo labore congestā, unde alerentur habebant. Cicadis aut̄ breuis illa canendi uoluptas in famem abiit. Ad eundem modum iuuentutē, si dum eius tempus est, laborem recusat, exapit senectus misera.

Res.

Causa.

Exemplum de serio usu fabularum.

Nam q se maiorū suorū titulus ac imaginibus iactāt, ipsi interim ignaui uitijsq; dediti, ij pinde faciūt, atq; cornicula Aesopica, quæ cū p se de formis esset, plumis alienis uestita in publicū puolabat.

DE NARRATIONE.

Qua de fabula tractanda præcepimus eadē & de narratione præcepta intellige. Quod enim illic in ficta, idem hic in uera materia seruā dum est. Nisi quod excusatius luxuriat exeratio in ueris omni orationis dilatādæ ratione, q̄ in fictis. Quid enim uel dicenti ineptius, q̄ in rē plane cōfictam omnes elequentiæ diuitias effundere? uel audienti molestius, quàm in re uana longa descriptionum ambage detineri? Fit autem copiosa narratio, si ut dixi, circūstantias

EPISTOLA

complectaris: & à quo tempore quòq; loco, quo modo, quo instrumento, qua deniq; causa factum aliquid sit, diligenter persequaris. Et quia Cicero uult, ut in adolescente orationis fecunditas se efferat, exemplū narrationis longe omnium copiosissimum ex Auli Gellij Noctium Atticarum libro primo subieci.

Exemplum narrationis ex secundo capite libri Noctium Atticarum Auli Gellij.

Herodes Atticus uir et Græca facundia & consulari honore præditus, accersebat sæpe noscum apud magistros Athenis esse, in uillas ei urbi proximas, me & clarissimum uirum Seruilianum, cōpluresq; alios nostrates, qui Roma in Græciam ad capiendum ingenij cultum conceperant. Atque ibi tunc cum essequus apud eum in uilla, cui nomen est Cephysia, et æstu anni & sydere autumnii flagrantissimo propulsabamus caloribus incommoda lucorum umbra ingentium, longis ambulacris, & mollibus adium posticum refrigerantibus lauacris nitidis & abundis, & collucentibus, totiusq; uillæ uenustate aquis undiq; canaris atq; auiibus personate: Erat ibidem nobiscum simul adolescens philosophiæ sectator, disciplina, ut ipse dicebat Stoicæ, sed loquacior impendio & promptior. Is plerunq; in conuiuio sermonibus, qui post epulas haberi solent: multa atq; immodica de philosophiæ doctrinis intempestiue, atq; insolite diserebat, præq; se uno ceteros omnes linguæ Atticæ principes, generumque omnem togatam, totumq; nomen Latinum rudes esse

& agre.

& agrestes prædicabat. Atq; interea uocabulis haud
 facile cognitis syllogismorum, captionumq; dialectica *Partes.*
 rû laqueis strepebat, *κρυπτῶν τῶν σὺν ὀνόματι θεοπίκτων*, alios
 que id genus griphos neminem posse dicēs, nisi se dis-
 soluere. Rem uero ethicam, naturamq; humani inge-
 nij, uirtutumq; origines, officiaq; earum consinia, aut
 contrā, morborum uitiorumq; fraudes, animorumq; la-
 bes ac pestilentias asseuerabat, nulli esse ulli magis ea
 omnia explorata, cōperta, meditataq; Cruciatibus au-
 tem doloribusq; corporis & periculis mortem minitā-
 tibus, habitum statumq; uitæ beatæ quam se esse adeptū
 putabat, neq; imminui existimabat, ac ne oris quoq; &
 uultus serenitatem Stoici hominis, unquam ulla posse
 ægritudine obnubilari. *Verba.* Has ille inanes cum flaret glo-
 rias, iam' que omnes finem cuperent, uerbis' que eius de
 fatigati pertæduissent, tum Herodes Græca, cuius plu-
 rimus ei mos fuit, oratione utens, permittite, inquit, phi-
 losophorum amplissimè, quoniam respondere nos tibi,
 quos idiotas uocas, non quimus, recitari ex libro, quid
 de huiuscemodi magniloquentia uestra senserit dix-
 erit' que Epictetus Stoicorū maximus, iussit' que profer-
 ri disertationum Epicteti digestarum ab Ariano pri-
 mum librū, in quo ille uenerandus senex iuuenes, qui se
 Stoicos appellabant, neq; frugi, neq; operæ probæ, sed
 Theorematis tantum nugalibus, et pueriliū isagogarum
 cōmentationibus dilatantes, obiurgatione iusta
 incessit. Sed quia positum exemplum tanta orationis
 ubertate eminet, ut eius sublimitatem rudis ætas prima

PRÆCEPTIONES

exercitatione uix queat consequi. Aliud subieci ex oratione Ciceronis pro Archia poeta, id est huiusmodi.

Alterum exemplum narrationis, ut Archias ciuitatis Romane ius nactus sit.

Persona.

Locus.

NAm ut primum ex pueris excessit Archias, atque ab his artibus, quibus etas puerilis ad humanitatem informari solet, se ad scribendi studium contulit: primum Antiochiæ (nam ibi natus est, loco nobili, et celebri quondam urbe, et copiosa, atque eruditissimis hominibus, liberalissimisque studiis affluentibus) celeriter antecellere omnibus ingenij gloria contigit. Post in ceteris Asiæ partibus, cunctaque Græciæ, sic eius aduentus celebrabatur: ut famam ingenij expectatio hominis, expectationem ipsius aduentus, admiratioque superaret. Erat Italia tunc plena Græcarum artium, ac disciplinarum: studiaque hæc, et in Latium ueremur tunc colebatur, quæ nunc ipsæ in oppidis: et hic Romæ propter tranquillitatem rei publicæ non negligebantur. Itaque hunc et Tarentini, et Rhegini, et Neapolitani ciuitate ceterisque præmijs donarunt: et omnes, qui aliquid de ingenijs poterant iudicare: cognitione atque hospitio dignum existimauerunt. Hac tanta celebritate famæ, cum esset iam absentibus notus: Romam uenit Mario consule: et Catulo. Nactus est primum consules eos, quorum alter res ad scribendum maximas, alter cum res gestas tum etiam studium, atque aures adhibere posset. Statim Luculli, cum prætextatus etiam tum Archias esset, eum domum suam receperunt. Sed enim hoc non solum ingenij

genij ac literarum, uerum etiã naturæ atq; uirtutis fuit: ut domus quæ huius adolescentiæ prima fuerit, eadem esset familiarissima senectuti. Erat temporibus illis incundus Q. Metello illi Numidico, & eius Pio filio: audiebatur à M. Aemylio: uiuebat cū Q. Catulo & patre, & filio: à L. Crasso colebatur. Lucillos uero, & Drusum, & Octauios, & Catonem, & totam Hortensiorum domum deuinctam consuetudine cum teneret: affidebatur summo honore, quod eum non solum colebāt, qui aliquid percipere aut audire studebāt: uerum etiã, si qui forte simulabant. Interim satis longo interuallo, cum esset cum L. Lucullo in Sialiam profectus, et cum ex ea prouincia cum eodem Lucullo decederet: uenit Heracleam: quæ cum esset ciuitas æquissimo iure, ac foedere: ascribi se in eam ciuitatem uoluit: idq; cum ipse per se dignus putaretur: tum authoritate & gratia Luculli ab Heracliensibus impetrauit. Data est ciuitas Syllani lege & Carbonis, si qui foederatis ciuitatibus ascripti fuissent: si eum, cum lex ferebatur, in Italia domiciliū habuissent: & si sexaginta diebus apud prætorem essent professi. Cum hic domiciliū Romæ multos iam annos haberet: professus est apud prætorem Q. Metellum familiarissimum suum. Si nihil aliud, nisi de ciuitate ac lege dicimus: nihil dico amplius, causa dicta est.

DE REFVTATIONE.

Refutatio est cū quod ab alijs pro uero allatum est, falsum esse ostendimus. Recipiunt aut hoc genus exercitationis, quæ nec planè sunt manis festa,

PRÆCEPTIONES

ſeſta, nec omnino abſurda, ſed quæ inter hæc media diſ-
 bitationem adferunt. Porrò in hoc genere uehementer
 prodeſt, primum uelut præſando eorũ, à quibus quod
 reſellendum ſuſcepisti, proſectum eſt, autoritatem ele-
 uare. Deinde rem ipſam, ut geſta dicatur uerbis noſtro
 commodo ſumptis renarrare: ſic ut ipſe expoſitionis
 tenor rem totam ſuſpectam faciat. Tum ſuſcipiendum,
 quod ab aduerſarijs allatum eſt, ſit incertum, quod non
 ueriſimile, quod nõ ſit conſentaneum, quod non potuerit fieri.
 Atque hæc gradatim tractabis pro argumenti natura,
 ſic ut contentio per ſingulos gradus increſcat. Magnã
 enim eſt ſpecie rei non factæ oſendiſſe: maius, non eſſe
 aliquid ueriſimile neque conſentaneum: maximum autem,
 fieri non potuiſſe. Quod ſi altius aſurgere uolet exer-
 atatio, eriget ſe ad ſuaſorias uſque materias, & ſi quid
 diſſuadendum eſt, reſpicias ad locos honeſti, utiliſ, poſſi-
 bilis (liceat enim hac uoce uti) & neceſſarij. Differens,
 quod ſuadeatur quàm ſit inutile, quàm inhoneſtum, quod
 non neceſſarium, quàm denique non poſſit fieri. Eſt au-
 tem in hoc genere, ut laboris ita & fructus plurimum,
 eius exemplum ſubiecimus.

Quod uanum ſit quæ iactent barbari de Hie-
 ron ymo ob libros Ethnicorum in primis
 Ciceronis lectos, flagris caſo.

SI unquam hoc dubium fuit hoc uitij mortalium menti
 bus natura inſitum eſſe, ut quantum quiſque uel ipſe
 iam ſit aſſequutus, uel poſt ſe aſſequi poſſe ſperet,
 tantum probet, & nihil, niſi quod ipſe facit, rectum
 putet,

putet, nunc certe dubium esse desinet, posteaquam existunt, qui quoniam ipsi optimos quosque scriptores aut non legunt, aut si legunt, non intelligunt, alios quoque ab eorum lectione deterrent, et quia errorem suum, ueris rationibus persuadere nequeunt, muliercularum more ad fictas, superstitiosorum exemplorum minas confugiunt. Nam quis desidiosissimis istis desidia patronis credet propterea diuum Hieronymum, ut diuinatum, ita humanarum literarum peritissimum, quod Ethnicorum scripta legerit, coelestis iudicii sententia condemnatum, de tergo satis fecisse? Operae pretium autem est, quibus uerbis bellam hanc suam scilicet historiam narrent, exponere. Nam, si ueri quid haberet res, longe aliam faciem narratio ipsa haberet. Nam qui benenatos adolescentes hac fabula ab honestissimarum rerum studijs abducere conantur, quanquam mendacia ueritatis tectorio obducere se posse profitentur (sophistae enim & sunt & appellatur) tamen infelici adeo sunt ingenio, ut caute mentiri, & fictionem celare non possint. Sic enim aiunt: Sanctus Hieronymus cum singulari quadam liberalium disciplinarum omnium studio flagraret, non satis habuit philosophiam & theologiam didicisse, insuper curiositate quadam prouectus, Ethnicos scriptores & in primis Ciceronem subinde legit. Placebat enim ei pulchra uerba, quibus paganus iste in suo libro frequenter est usus: Conuebat ad haec aliquandiu deus. Sed cum finem non faceret inutilis studij, per somnum ad dei tribunal accersitus, de Ciceroniana lectio-

Renarratio.

P R A E C E P T I O N E S

Repugnā-
tia ad eorū
sensum.

Coniugata

ne accusatur. Quid multis? Damnatus est ad flagra.
Quibus multum diuq; casus satis docuit non esse legen-
dos libros Ethnicorum, præcipue Ciceronis. Hæc est il-
la terrificæ historia, quâ ubiq; aduersum bonarū litera-
rum studiosos decātant. Nam ut indocti mediâ uno col-
lyrio omnium oculos sanant: ita miseri isti unum hoc ha-
bēt quo inscitie suæ patrocinantur, sed nunc quantum
efficiant uideamus. Sanctus Hieronymus, inquit, sin-
gulari quodā liberalium artium studio flagrauit. Quid
ego audio, sanctus erat Hieronymus, & tamen libera-
lium artium studio flagrabat? Sancti sancte omnia & fā-
ciunt & dicunt. Vos uero hoc nomine in ius uocatum ia-
ctatis, quod liberales disciplinas auidius legendo sit se-
ctatus. Aut ergo sanctus non erit Hieronymus & dis-
plinæ liberales erunt fugiendæ, aut si sanctus est Hie-
ronymus, sanctum erit & liberales artes tractare? At
quis est tam impudens, ut Hieronymo sanctitatis glo-
riam detrahat? Nisi fortasse dicitis, tum eum sanctum
nō fuisse cum profanos autores legeret. Dicit ergo mi-
hi ullum tempus, quo à profanis literis in totum abhor-
ruerit? An est aliquis liber, aliqua epistola, aliquis com-
mentarius eius scriptoris in quo nō profana sacris ad-
iunxerit? Quod si in scribendo ad profanos autores
sæpe respexit, quāto magis in legendo idem hoc fecis-
se eum putabimus? Aut ergo sanctitatis opinionem quā
ille sibi summa eruditione, summa que pietate compa-
rauit, ei detrahetis, aut si hoc non audetis, mendacium
uestrum ipsi prodetis. Deinde si artes ab Ethnicis po-
tissimum

tissimum & inuenta, & nobis tradita liberales sunt
 flagitium erit eas didicisse? Vix me contineo quàm hic
 sophistis istis insultem. Hoccine uester uos docuit Ari
 stoteles, liberale quod sit, hoc idem & flagitium esse
 posse? Non uirtus est liberalitas? O nouum acumen.
 Nam cum quod liberale appellant, hoc idem uitiosum
 esse dicant, nonne ex uirtute faciunt uitium? Ut cum ui
 tium omne sit fugiendum idem sit istis & liberale, &
 illiberale fugiendum pariter & expetendum. Vide quod
 belle cohaereant, quod formalis sit, ut Gothi isti loquuntur,
 haec narratio? Sed philosophia ac theologia contentus
 esse debebat, sicut doctor sanctus, & doctor subtilis,
 qui non curauerunt istas nouitates. Quam tu hic philo
 sophiam mihi somnias egregie philosophiae magister?
 Neque enim credibile est uigilare eos qui ullam artem libe
 ralem à philosophia separant. Miseri homines non didice
 re philosophiam non esse dictata quaedam nuper à nescio
 quibus quae postea & in scholis alij alijs uelut per ma
 nus tradidere de inuentionibus, de formalitatibus, de
 obligationibus & similibus nugis, sed latius patere au
 gustissimae huius disciplinae fructum. Nam cum totum phi
 losophiae corpus ex tribus uelut primarijs membris con
 stet, sermonis facultate, naturali rerum cognitione,
 & uitae instituendae ratione, singula haec deinceps plu
 rimas in se complectuntur partes. Etenim in sermo
 ne desideramus, uelut cum recte loquentium exem
 plo consensiat, id quod pollicetur grammatica, uel ut
 naturam cuiusque rei explicet, nunc quae obscura sunt
 definiendo,

A' defini
tionem.

A' parti
tione ad to
tum.

Grammati
ca.

P R A E C E P T I O N E S

definiendo, nunc quæ multa, & confusa diuidēdo, nunc
 quid cuique uel consequens uel repugnans sit, colligen-
 do, quam uim dialecticē uocam, uel ut proprie, distin-
 ctē, copiose, ornate, de quauis re proposita cum qua-
 dam audientium admiratione dicamus. Quæ facultas
 Rhetorice. proprie est oratorum. Sed naturæ cognitio latius etiã
 fines suos porrigit, cum cœlum pariter elementa atq;
 a deo quæ in elementis sunt omnia ambitu suo circum-
 Physice. scribat. Vitæ uero humanæ moderatio non in hoc est
 tota, ut quis suos ipsius mores ad uirtutis præscri-
 Ethice. ptum formet, sed maius etiã quiddam præstat, nimi-
 Oeconomi- rum ut primum nos ipsi uitam' que nostram, deinde do-
 muce. mus familiæ' que curam, postremo ciuitatis ac rei publi-
 Politice. cæ administrationē, recta ratione instituamus. Et cum
 ex uno philosophiæ uelut fonte innumerabiles discipli-
 narum humanarum riuus promanarint, & nullus scri-
 ptor quantumuis Ethicus tam sit inanis, ut non scri-
 ptione sua in aliquem philosophiæ partem incurrat,
 quæ, malū, insania est, cum, qui Ciceronem in omni phi-
 losophiæ parte summam cum laude uersatum, diligen-
 ter legat perinde criminari, ac si philosophiæ termi-
 nos sit egressus? Quod, si philosophiæ pars est Cice-
 ro, & qui philosophiæ student, uel uestro iudicio non
 solum flagra, sed præmia merentur, qua quæso fron-
 te fingitis nobis Hieronymū, cui præmium debebatur,
 cæsum flagris? Neq; uero libet hic quicquam exprobra-
 re uel Thomæ Aquinati, uel Ioanni Scoto, quos tanto-
 pre uenerari cuiq; per se sanè licet. Illud tātum dico,
 me nec

me nec sanctitatem detrāhere Thomæ, nec Scoto subtilitates inuidere. Sed quod additis nō curæ fuisse ijs nouitates, uidelicet per nouitates Ciceronis lectionem intelligentes, agnosco atticam istam uestram eloquentiā, & acumen miror, quod quæ annis supra mille sexcentis in eruditorum manibus fuerunt, ea præ nugis uestris nuper natis existimetis noua. Atq; utinā uobis, quibus tantū displicent noua, nunq̄ nouus contingat cucullus, nunquam nouæ crepidæ, sed semper pannis annisq; obstitis, putridi pisces & antiquata oua sint cibus. At suauius etiam est, quod quo probabilius esset mendacium causam lecti Ciceronis adiungunt, qui, inquit, placebant ei pulchra uerba. Ecce uero alicrum sermōnis sophisticæ florem. Quid autem peccatum est, malle pulchra quā spurca? Video quorsum tendatis. Hieronymum uestri similem optatis, hoc est infantem, ut ne eloquentissimi uiri exemplum uestræ infantie obstaret. Deinde, ullum ne uerbum per se est pulchrum? an potius ut quodq; rei uel pulchræ uel turpi inditum est, ita uel pulchrum uel turpe habetur? Quod si pulchra sunt uerba quæ pulchras res uelut uestiunt & ornant, non ne in contrarium res uobis exit, ut quod pro uobis adduxistis, hoc maxime uos oppugnet? Iam ut demum causam hanc aliquid ualere, illud quomodo consistet, quod quæ in alijs laudat Hieronymus, eorum culpa ipse plectatur? An non idem ille in epistola ad Magnum oratorem & fatetur se prophana legere sacrisq; intertexere, & qui hoc ante se fecerant, suo ue etiam num tempore facerent, eorum exempla non modo non repre-

P R A E C E P T I O N E S.

reprehendit, uerum etiam imitanda proponit? Nonne Lactantium hoc nomine miratur, quod ad Ciceronis eloquentiã cæteris propius aspirauerit? Non Basilius summus, mea sententiã, theologus nepotibus suis adolescentibus, quos ad diuinæ sapientiæ perfectionē erudiebat, omne genus prophanorum scriptorum prudēter legendum suasit? Imò non Augustinus in futuro theologo omnium penè humanarum literarum cognitionem desiderat? Nonne idem Ciceronis Hortensio (sic enim inscriptus est liber) uelut duce ad sapientiã deo digne studium primum se peruenisse palàm testatur? Et Hieronymū lecti Ciceronis pœnas graues a deo dedisse credi uobis adhuc postulatis? Illi laudibus attollunt industriam eorum, qui ad æternæ sapientiæ templum ornandū populi Israëlitici exēplo peregrinas conferunt opes, uobis non satis est uos ipsos uelut suos quosdam, in die alucarium nihil importare, in super alijs in hoc genere laborantibus obstrepitis, & ficti exempli horrorē opponitis? Sed quid ego horum exempla cōmemoro? Ipse adeo Paulus qui Christi suo ore loquentis periculum minatur, ethnicorū pœtarū uersibus in euangelij gloriã abusus est. Quid autem si ostendam quod uos impudenter adeo a seueratis, hoc ne fieri quidē potuisse? Quid si hoc ex uestris ipsorū uerbis conuincam? Quid si hoc uestrum commentum ab ipso adeo Hieronymo palã rideri alicubi cōprobē? Deinceps ne tale aliquid studiosis hominibus obgannire audebitis? Per somniū uobis Hieronymus accusatur, per somniū damnatur, per somniū creditur. O nouū iudiciū

iudicium. In Arcopago olim iudicia noctu habebantur sed uigilantibus iudicibus, uigilantibus reis, hic reus cum altu adeo dormiat, ut etiam somniat, ad tribunal pertrahitur, accusatur, danatur, caditur. Et qui fieri potest ut dormiens causam dicat? ut omni sentiendi facultate destitutus flagrorum ictus sentiat? Nonne ipsa somnij uox totum hoc, quod iactatis somnium, aut si quid somnio uanius est, esse ostendit? Atqui uenit in mentem quo potissimum nitatur fabula illius decantatores. Hieronymus, inquit, ipse scribit tale quid accidisse. Fateor, sed scripsit iuuenis calentibus adhuc in eo Rethorum studijs, quorum professio est fictis etiam narrationibus ad suum negotium abuti. Scripsit puellae, cuius ingenium parum firmum talibus terriculis ab immodico ethnicae lectionis studio absterrere prudentis erat. Scripsit aptis uerbis, aptis figuris, ea praefatione somnij pariter et febriculae, ut cato, firmoque lectori commentum ne posset quidem imponere. Scripsit in familiari priuataque epistola, stilo ad puellarum infirmitatem accommodato. Alicui ter periurum facietis Hieronymum. Primum qui post iudicium illud uestrum, quo lectione ethnicorum abiuravit, ad libros prophanos toties redierit, Deinde qui alijs eius generis libros non modo legendos permittat, uerum etiam suadeat, Postremo qui in defensione sua multis annis, posteaque ad Eustochium de somnio hoc scripserat, exactis, Rufino lectione ethnicorum per crimine obijcieti responderit somnium esse quod Eustochio scripisset. Somniji autem scripturarum auctoritate fidem non habendam, quid expectatis am-

P R A E C E P T I O N E S.

plius. Ipse Hieronymus iā non minus cruditiōe uitaeq; sanctimonia q̄ etate p̄fectus quod iuueni sibi ad Eustochium scribenti exciderit, merum fuisse somnium confitetur. Sed uereor planē ne sint quibus prolixa haec de somnio disputatio quēdā t. edij somnum adduxerit, tantū abest ut ne cui fabulā hanc persuadeāt metuum.

¶ De Confirmatione.

Confirmatio est, cum quod est controuersum p̄ uero stabilimus. Atq; adeo quod de refutatione diximus, idem et de Confirmatione contrarij saltem ratione habita dictum intelligatur. Nam si hoc materia recipiat, p̄sandum est de eius à quo res confirmanda p̄fecta est dignitate. Deinde ex ipso uerborum tenore ueritas arguenda. Post tractandi loci probabilis, cōsentanei, possibilis, certi deniq; ac necessarij, nisi (ut supra monui) ad maiora aspirans, suadendo cōfirmes sententiā honestate, utilitate, facilitate, nonnunquam etiam necessitate. huius generis exemplū in superiori argumēto ex aduerso meditare, si hoc citra Hieronymi sanctissimi uiri iniuriam fieri posset. Etenim utilissimi exercitij est, eandem materiam in utranq; partem tractare, ut si cōfirmes pariter atq; refutes, quod credebatur. Numa rex ex Acgeriae nymphæ colloquio regnū Romanū administrare. Qd̄ Dido Vergiliana amoris causa mortē sibi consciuerit. Quod Lucretia pudicitiae per uim amissa dolore seipsam cōfoderit. Quod Horatius Cocles armorū p̄dere grauis Tiberim tranauerit. Quod Valerius Corauius pugnae uictoriā corui auxilio obtinuerit, Quaelia mul-

lia multa & ueteres & nouæ annales studiosis suppe-
ditat. Nos hic Didonem pro exemplo subiecimus.

Quod uerum sit quod Vergilius scriptum reli-
querit, Didonem amoris impatiētia mortē
sibi cōscisse, Confirmationis exēplum.

Quāta fuerit prisorum hominum industria in
comparandis sapientiæ monumentis, quæ
posteris suis relinquerent, cum alijs rebus multis con-
stat, tum uel maxime per hoc indicatur, quod quæ exi-
miæ cuiusdā philosophiæ documenta existimabant, ea
nō temere literis mādabant, sed musica numerorum
suauitate condita posteris legēda tradidere. Cuius lau-
dis ab hebreis ad græcos deriuata, ut latini quoq; ho-
mines participes fierēt, si quisquā alius Vergilius cer-
te effecit. Nam is cum humanarum rerum imaginem
in Aenea suo mortalibus proponere, ac per hūc, quod
cuiq; uel sequendū uel fugiendum esset, docere statuis-
set, non satis habuit fictis interim psonis ueros affectus
representare, id quod alioqui poēta spectare solent,
uerum etiam uera pleraq; admiscuit, inter quæ uerissi-
ma esse censenda sunt quæ ut ab insano amore adole-
scentes deterreat, de Didone Carthaginensium regi-
na amoris impatiētia mortem sibi consciscente com-
memorat, grauius ne an iucundius nec dū statuo. Nar-
rat enim Aeneam parte classis naufragio amissa Car-
thaginem in Aphricam delatum. Vbi cum hospitio Di-
donis uteretur, regnam pulcherrimi uiri primum ad-
miratione, deinde & amore captam. Postremo amo-
rem consuetudine mutua adeo confirmatum, ut cum

Exordiū
dignitate
poëtarum
ac poëti-
ces.

PRÆCEPTIONES

*Tenor nar-
rationis.* Aeneam aliò uocamibus rebus persequi non liceret ac
moris impatiētia furere inciperet, seq; ipsa interime
ret. Quid obsecro apertius probabiliusq; narrari
posset? Quid oīno ē in toto hoc narratiōis cōtextu ta
le, quale in fictis argumentis esse solet? Coherere
omnia, usitata sunt omnia, et iam multis consimilibus
exemplis probabilia. Nec ullum est uerbum quod men
daciū suspicionem facere posset. Cōstat enim Troia ca
pta Aeneae unā cum socijs domo profugi classem mari
forsum ac deorsum iactatam. Cōstat Didonem fratris
iram fugentem in Aphricam uenisse, Carthaginem cō
didisse, regnum nouum instituisse. Et quid noui si regi
na similibus casibus iactata profugum Aeneam hospi
tio excepit? Si tanti herois uirtutes tum ex ipsius for
mae dignitate tum uerborum grauitate mirata est? Si
quem admirabatur, eius etiam amore paulatim arde
re coepit? Primum mulier annis pariter et corpore
uirens. Deinde regalis luxus strepitu lasciuia, et cui
quod libuit etiam licuit? Postremo gustatae quondā ge
nialis dulcedinis desiderio iam dudum aestuans, ac ma
ritum sibi destinans? Ipse muliebris sexus p se infir
mus natura sua lubricus est, et cum alijs affectibus, tū
uero maxime amoribus est obnoxius. Nam ij quanquā
tristem fere exitum habent, tamen cum ad se homines
incautos inuitant prima specie, mirum quantum sua
uitatis, quantum deliciarum, quantum mellis pollicen
tur? Et quid attinet hic exempla commemorare mul
tarum, quae non ut Dido ignoscendo, sed illiberali pla
nē et pudendo amore superatae sunt? Quis nescit Pa
siphæā

sphaën Cretensis regis filiam tauri amore correptā
 insanivisse? Quis ignorat Clytemnestram Aegysti
 adulteri amore pollui, quā Agamemnonis mariti lau-
 datissimi principis triumphalem reditum, expe-
 ctare maluisse? Et credibile non erit Didonē ab omni
 parentum ac maritali iure liberam reginā luxu barba-
 rico diffluentem, Aeneae regij hospitii amore tactam
 fuisse? Sed datis Aeneam Carthaginē appulisse, hospi-
 tio Didonis usum, Didonem hospitii amore inflamma-
 tum. At flammæ eius tantā vim non fuisse, ut cū Aenea
 suo potiri illa amplius non posset, tum vim ipsa sibi at-
 tulerit, hoc uero incredibile uobis uidetur. Quasi ue-
 ro non sit tantus amoris furor, ut ad moriendum ui-
 ros etiam compellat, nedū foeminas. An non audistis
 Herculem ipsum fortissimum heroem quo nomine in
 Deorum numerum à superstitione antiquitate positus
 est, amoris impatientia incendiū sibi ipsum struxis-
 se? Et qui affectus fortissimū uiri pectus expugnauit,
 foeminam ad suam ipsius necem adigere non poterit?
 Vanum autem sit hoc exemplum nisi minores etiam
 affectus hoc à uiris sapientiæ opinione clarissimis im-
 petrarunt. Quis inter philosophos laudatior Aristo-
 tele? At is cū, quōbrē toties se reciprocaret Euripus
 iuenire desperasset, ipso desperatōis mœrore scribitur
 extinctus. Quot autē nobiles Romani gloriæ studio
 mortē uolūtariā susceperunt? Non Cato Uticensis supe-
 ratarum partiū ignominia, ad suam ipsius cædem im-
 pulsus est? Non Lucretia creptæ pudicitiae dolore fer-
 rum in seipsa defixit? Quid autem quod et lenissimi
 affectus,

Comparatio
 maiorū
 ad cōsentaneum.

Refutatio
 obiectiōis.

Proprietas
 amoris.

Exempla
 per comparationem.

P R A E C E P T I O N E S

affectus, nempe gaudij, immoderatus sensus matronas aliquot Romanas extinxit? Credendum est enim incorruptis T. Liuij grauissimi rerum Romanarum scriptoris monumentis. Quod ergo uiris, & fortitudinis, & sapientiae gloria spectatissimis, leniores animorum motus extorserunt, hoc uehementissimus omnium affectuum amor, non efficiet? Quis ita desipiet, ut hoc credat?

Prouerbia Quis non audiuit uulgo iactari prouerbum, amati nihil esse difficile? Quis non uidet hac causa caecum pingere et ficta re = Cupidinem, quod qui huius sagittis sunt saucij, sine ferrian imagine su uel mortis uiuant, nihil reuerentur, neque parentes gnes inter neque amicos, nihil exhorreant, neque infamiae proba, pbationes. neque uitae pericula, sed caecorum more ipsi se praecipitene?

Refutatio. Sed enim poeta fuit Vergilius, & uulgare est poetis fingere omnia, ridiculum uero non quid, sed a quo quid dicatur attendere, perinde ac si dictorum factorumque ueritas a dicentium scribentium uel persona pendat. Poetam esse Vergilium non negamus, sed nihil uerum ab eo scriptum esse, hoc uero contendere magna est impudentia. Quid enim eorum quae in Aeneae sui clipeo de Romanis expressit, uanum est? Neque si aliquoties fictis imaginibus ueritatem adubrant poetae, propterea et quicquid uersu scribitur, pro ficto habendum est.

Contrarium Alioquin si uersuum mensura non nisi mendacis adhibetur, quid faciemus Empedocli, quid Lucretio, qui rerum naturas uersibus sunt prosecuti, quid Lucano belli civilis historiam hexametris numeris canenti? Immo quid Dauidi & quibusdam alijs, qui diuino spiritu afflatus, diuinae sapientiae arcana, uario carminum genere contexere?

contexuere? Eant ergo qui ueri fidē poëtis detrahūt, Epilogus
 in primis Vergilio, ut quē cū alia multa, tū quod de Di
 donis amore cōmemorat uerissime tradidisse posthac
 non nisi impudentissimus negare potest quisquam.

¶ De Laudatione.

Laudatio est oratio qua rei cuiuspiam laudes per
 sequimur. Quanquā enim proprium est hoc
 premium clarorum hominum, tamen & alias
 res laudare nonnunquam solemus, ut iustitiam, tempe-
 rantiam, reliquasq; uirtutes. Sic fucre qui plantularū,
 ut Cato brassicæ, laudes per scripserint. Inmō non de
 fucre qui partim stili exercendi, partim risus excitan-
 di gratia res absurdas scriptis laudationibus sint pro-
 secuti. In quo genere Lucianus muscam, Sinesius calui-
 cium, Phauorinus febrim quartanā, Erasumus Roterod-
 damus stultitiam laudauere. Ratio aut̄ huius exercita-
 tionis est, primū pro argumenti suscepti natura pau-
 lisper prefari. Deinde si personam laudes, genus eius
 tractare, ubi loci sunt, natio, patria, maiores, & parē-
 tes. Post educatio laudes dabit, si felix fuerit indoles,
 si studia honesta, si mores incorrupti. Postremo, quod
 in laudationibus caput est, recensebis dotes fortunæ, ut
 potentiam, diuitias, & amicos corporis, ut formam, ro-
 bur, celeritatem, quibus rebus recte usum esse cum, qui
 habuerit, & qui nō habuerit, eum sapienter caruisse
 laudabile est. Animi uero ut sciētias, uirtutes, sine qui-
 bus nulla uera laus cōsistere potest. Mox cōparatione
 alicuius sine controuersia laudabilis hic quem laudare
 instituimus, attollendus erit. Finienda aut̄ laudatio est

PRÆCEPTIONES

peroratione, quæ ostendat nostram in dicendo mediocritatem imparem esse susceptæ rei laudibus.

¶ Laudationis exemplum de Thucydide historico ex Aphthonio Græco.

Præfati
uncula

AEquum est eos qui uilia nobis adinuenere suis ipsorum inuentis ornare, & quod ab illis proditum est, iisdem quoque; ceu authoribus cum gratia reponere. Quo circa Thucydidem laudaturus, ipsum oratione uelut suis ipsius floribus ornabo. Recte est autem honorare omnes à quibus beneficij aliquid accepimus. Thucydidem uero cæteris tanto studiosius, quanto ille quod in rebus humanis pulcherrimum est, nobis inuenit. Neque enim in tanto rerum humanarum numero, quidquam oratione dederis præstantius, neque in di-

Natio. cendi facultate Thucydide superiorem quenquam inuenieris. Natus est ergo Thucydides è terra quæ & ui-

Patria tam & artem ei dedit. Neque aliunde prodijt quàm unde **Maiores.** & bonæ artes omnes nobis profluxere. Contigit enim **Fortuna** ei nasci Athenis & maiores reges habere. **Fortuna** bona, item potentiam à generis sui stirpe hereditariam accepit. Ita factum est ut cum in utrumque; inciderit & generis potentiam, & rempublicam liberam popularemque;

Educatio
institutioque;

utrinque tamen aliquid lucrifecerit, dum neque iniuria cuiusquam equato civium iure copias amplas habet, & popularem ferè tenuitatem generis sui opibus ditat. Ita natus educatur à puero, partim in ciuitatis consuetudine, partim legibus, quæ duo in hac ætate præceteris curæ esse debent. Ac uero cum, quæ erat adolescentis in-

Indoles non minus in pace recte uiuere, quã in bello patriam manu defendere statuisset, literarũ & rei militaris studia coniungere consultum putabat. Sic fiebat ut dum neque bonas artes ab armis separat, neque rem militarem præ literis negligit, una eademq; meditatione, utranq; artem sibi pararet. Atq; adeo etate iam in uirum prouectus, occasionem qua, que domi bene meditatus erat, in lucem ac hominum conspectum proferre liceret, quærebat. Cum subito fortuna bellum exhibuit, qua fortuna sic usus est Thucydides, ut que in illo uniuersi fecere Græci, ea quasi suũ opus fecerit, dum quæcunq; in bella gesta sunt suis monumentis fideliter adseruat. Quæ enim singuli pro se quisq; egerit Græci, eorũ memoriã temporis progressu obliterari, passus non est. Quin huius solius industria cognoscimus, Platæã capi, Atticã direptiõẽ uastari, Pelopõnesum classe circumnauigari. Naupactus naualẽ pugnã uidit, non passus est hoc latere Thucydides. capta est Lesbos: & uictoria etiãnum hodie prædicatur. Aduersus Ambraciatas commissum est prælium: De fama tẽporis longinquitas nihil detraxit. Quis aut iniquus adeo rerum æstimator est, ut cum hoc Herodotũ cõparare audeat: sanè ille omnia ad uoluptatem narrat, hic ad rerum gestarum ueritatem, ut quanto ueritas uoluptati antepõneda est, tanto quoq; Herodoto superior sit Thucydides. Plura dicerem de huius incõparabilis uiri laudibus, si eius uirtutib; ulla humana eloquẽtia, ne mea infancia, par esse posset.

¶ De Vituperatione.

Contra-

PRÆCEPTIONES

Contrarij planè loci sunt uituperationis. Siqui-
dem quæ de laudando supra diximus, eadem et
in uituperando sunt seruanda. Nam et hic præ-
fandum est, & loci nationis, patriæ, maiorum & pa-
rentum sunt excutiendi, quæ si clara contigere, osten-
dendum est ab ea laude degenerasse cum, quem laudan-
dum suscepimus. Ad eundem modum si dotes sint for-
tunæ, ad perniciem multorum: si corporis, ad libidinẽ,
cedes ac rapinas his abusum fuisse: si scientiæ, in frau-
dem, & dolos eas esse collatas, & tantum uirtutis fal-
sum simulachrũ exhibitũ, quæ omnia exemplo subie-
cto clarius cernentur.

Vituperatio Philippi Macedonis
ad imitationem Aphthonij.

Exordii

Non minus peccant, qui uitia nõ accusant, q̃ qui
uirtutes non laudant. Nam utrunq; institutum
suum quoddam lucrum secum adportat. Dum
& boni præmium & mali pœnam inueniunt. Siquidẽ
qui male facere sustinent, eos & male audire non est
iniquum. Atq; adeo Philippum, quanta malitia mor-
tales omnes antecellit, tanto quoq; iustius est, cum ab
omnibus publice uituperari. Natus enim est scelestus
hic ex ea gente, quæ inter omnes barbaros uilissima
semper est habita, quæq; ob ignauiam inconstantiamq;
nullas sedes certas tenere potuit. Primum enim gens
hæc, quæ intolerabilis erat, pulsa est ab Arguis. Dein-
de cum diu multumq; oberrassent, in regionem quam
nunc tenent, sunt delati, sic ut illinc melioribus cede-
rent, hinc uero se etiam peiores hoc est pessimos pel-
lerent

Natio

lerent. Nam quod Argis sunt expulsi, ignavia: quod uero hic imbecilliores suis sedibus depulere aliena rapiendi studio factum est. Et cum ex gente ignominiosa oriundus sit, tamen ex ciuitate magis etiam infami natus est. Vt enim abiectissimi barbarorum censentur Macedones, ita Macedonum eiusque terra uelut quaedam sentina est Pelle, ut in qua ciuitate ne frugi quidem seruorum ullus sit prouentus. Porro ex tam barbarata nato Philippo parentes maioresque multo etiam illaudabiliores contigere. Nam erat huic auus eiusdem nominis, cui, quo minus eius terra regnum obtingeret, obstitit generis indignitas. Huic successit pater Amyntas, qui regnum alienis opibus tenuit. Pulsus enim in regnum reduxere Athenienses. Hi maiores, hi parentes Philippi, is imaginibus conspicuus, et si longo tempore pacis obses a patre datus, Athenis uixit, atque adeo in media Graecia est uersatus, tamen diuturna hac consuetudine tam nihil barbarici feritatisque deposuit, ut barbaricum etiam luxum, ac omnem uitae intemperiam, in medijs Graecorum institutis seruauerit. Immo cum Graecis ac barbaris rationes uiuendi sint diuersae, ipse tamen, qua erat immanitate, in utraque gente idem, similem in dissimilibus institutis uitae prauitatem obtinebat. Ante omnia ne aliunde quam unde uitae initia sumpsisset, perfidiam suam auspicaretur, suos ciues sibi in seruitutem primum redegit. Deinde finitimos quoque populos bello uexauit, ut breui temporis spacio et Pheonas et Illyrios imperio suo adijceret. Nam quod Tuballos gentem uel feris inmaniorcm sibi adiunxit,

Patria

Maiores
et parētesEduca tio,
institu tioque
praua in-
doles.Vitia auas
ritiae et ty-
ranidis per
fidięque.

PR AECEPTIONES

*iunxit, nihil mirum. Quando insignis barbaries cum
 populum ei facile conciliabat. Attamen non quorum
 corpora bello caeperat, continuo & eorum animos pa-
 cis artibus sibi conciliare poterat. Quoniam subinde
 deficiebant, & quanquam uictoris crudelitatem hor-
 rebant, tamē rebellionem per omnes, penē dixerim no-
 ctes, somniabant: ut qui opere foris seruirent, intus co-
 gitatione essent liberi. Ad eum modum cū & populos
 barbaris uicinos sibi obnoxios fecisset, inde ad Græcos
 castra mouit, atq; adeo anteq̃ ipsam Græciam inuade-
 ret, ciuitates quæ in Thracia Græcæ ditiōis erāt, euer-
 zit. Sic poti⁹ Amphipoli, Pydna, Botidæa, uictorias cu-
 mulare adproperans nō quicuit, donec Phææ, Pæga-
 se, Magnēsāq; imò Thessalia ciuitates omnes barbari-
 cæ seruitutis iugū acciperent, & generis ipsius uelut
 notam portare sustinerent. Operæpretium autem est
 & de beluæ istius morte aliquid commemorare. Nam
 cū diuina pariter & humana omnia subuerteret, et cō-
 tra fœderum sacrosanctam religionem plerisq; socio-
 rum acerba imperaret, dei fœderū ruptorum ultores
 dignum factis exitium tyranno dederunt. Neq; enim
 in prælio pugnans cecidit, quo fortissimum aliquem
 mortis suæ testem reliquisset, sed in medio turpiū uo-
 luptatum gurgite suffocatus, se dignum sepulchrum
 in earum fœditate inuenit. Videlicet ut quemadmodū
 eius uita, sic et mors intemperantiæ fœdum exemplū
 posteris esset. Iam uero quæ terra tam immane mon-
 strum produxit unquam, quod cum hoc tyranno recte
 comparare queas? Sane Homerus cum extrema crude-
 litatis*

Mors.

Cōpatio

litatis imaginem pingere statuisset, Echeturum quendam nobis delinavit, ut qui inaudita quadam humani sanguinis siti hospitibus suis aures atque nares, truncavit. At Philippus non nares, non aures, non digitos, non manus, non pedes, non denique aliquam corporis partem abscidit, sed homines totos, atque adeo populos uniuersos, atque ciuitates ipsas deuorauit, ut quanto acerbius est totum quam partem interire, tanto immanior Echeto Philippus sit censendus. Nullus certe modus iniuriarum Perorati= Philippi. Sed tamen orationis huius nostrae finem aliquem statuamus oportet. uncula.

¶ De locis communibus.

Locus communis est oratio quae alicuius siue rei siue personae nunc bona nunc mala certis rationibus amplificat exaggeratque. Dicitur autem est communis propterea, quod communiter pariterque omnibus, qui eiusdem sunt generis conuenit. Siquidem disputatio, quae in genere aduersum proditorem instituitur: in omnes ei sceleri obnoxios ex aequo competit. Quamquam autem eius usus in medijs orationibus est, ut sic proprio exordio non indigeat, tamen primae exercitationis gratia in scholis facies quaedam proxijs praemitti solet. Huic subiicies argumentationes, quarum prima sumetur a contrario, altera a rei de qua dicimus expositione comparata. ut non docere auditorē, sed excitare commouereque uidearis, tertiam a comparatione nunc parium, nunc maiorum, nunc minorum. Non quod non ex alijs locis argumenta ducere liceat, sed quod indicati praecipue sint excutiendi. Nam si in te- stem

PRÆCEPTIONES

stem, in proditore, aut alioqui criminofum aliquem
paretur locus, confilia eius praua coniecturis erūt quo
q; exagitata, & tota antea acta uita infamanda, hoc ta
men obseruato, ne ex ipsa rei communitate ad perso
narum, temporum, locorumq; angustias te demittas.
Postremo quia in suasorijs saepe tractantur loci com
munes, admiscere etiā aliquid licet de æquo, honesto,
utili, facili, & similibus. Exempla locorum communi
um tot habes in Ciceronis paradoxis, quot sunt in eo
libello capita, & mirus est in hoc genere aureus ille
theologiarum rerum scriptor apud græcos Ioannes
Chrysostomus. Quoties enim ille orationem deflectēs
in auaritiā diserit? Quoties in ebrietatem? quoties
in spectaculorum uanitatē? & similia? nos simplex
quoddam subscripsimus & quidem nostrum.

¶ Locus communis in ebrium.

Proœmio=
lum

Vercor plurimum ne qui sobrijs sunt, operā hęc
meam in ebrios dicendi ceu superuacaneam ri
deant. Dicent enim sobrijs castigatione hęc ni
hil opus esse. Ebrios autem sic uino sepultos, ut nullius
uocem exaudiant, nullius admonitiōē intelligant, nul
lius obiurgationis asperitatem sentiant. Nimirū quod
ut corpus mortui nullis punctis, sic ebrijs animus nullis
monitis excitari posse uideatur. Quāq; autē optabi
le esset non saepe operā ludi in corrigendis ijs, qui in ui
tijs suis sic obduruere, ut omnem medicinā spem exclu
dant, tamen quia sunt, qui certis interuallis ex tāti ma
li sopore expergefacti ad se redeunt, se que sanabiles
per hoc, quod morbum subinde agnoscant, præbēt, uel
horum

horum gratia quanta sit in hoc uitio perniciēs, paucis ostendam. Nam ut pulchrius nihil est homine sobrio Cōtrarium.
 & ad quiduis, quouis tempore, quouis in loco parato, ita nullum monstrum foedius ebrio, cuius, ut Terentianus Chremes ait, neq; pes neq; manus satis suum officium facit. Principio mirari succurrit hic græcorum prudentiā, qui suæ etiam linguæ proprietate, quanta uirtus quanq; ingens bonum sit sobrietas satis declarant. Siquidem ut ostenderent mentem humanam in sua dignitate consistere sine sobrietate non posse, uirtutem hanc insigni uocabulo Vocabulum
 ἠσώφροσύνη, quàm mentis conseruationem? ut quantum homo animalia rationis expertia mētis dignitate antecellit, tantum quoq; hæc uirtus cæteris omnibus sit sublimior censenda. Etymolog. Quamquam autem Stoicorum disputatio est, qui unam uirtutem habeat, ei & cæteras non deesse, tamen in usu uitæ humanæ sæpe compertum est, fortitudinem habuisse eum, qui amicitie iura non præstiterit. At sine sobrietatis fundamento nullus unquam uirtutum domicalium in animo suo construxit. Nam ut ea oculorum acies sola colorum discrimina discernit. Qui nullo uitiosi humoris fluxu lippiant, ita quid quaq; in re uel fugendum uel sequendum sit ea tantum mens cernit, quæ abus ac potus moderatio ab omni onere semper seruari expediat. Hæc prudentibus consiliorum omnium mater. Hæc recta cōsulta mature exequitur. Simile. Cum hac florent respu. hac discedente, sensim optima quæq; dilabuntur. Effecta. Ut uel hinc appareat, quanta sit pestis in repub. auiis ebrius. Qui

E neq;

P R A E C E P T I O N E S

Expō. necq; uirtuti ulli locum apud se relinquat, nec ullū in rebus dubijs consiliū aut inuenire ipse, aut ab alijs inuentū recta ratione exequi possit. Qui nec praeterita recordari, nec praesentia moderari, nec futura providere recte queat. Qui deniq; nihil aliud sit quam, quod de oāosis ait poēta, telluris inutile pondus. Pinge autē tibi cogitationis pnciallo talis hominis uitā. A uespera ad multā noctē clamatur, bibitur, luditur, cātatur ululatur, pugnatur, frāguntur scyphi, mense uomitu conspuunt. Succedit somnus alij grauis adeo ut morti plusquā similis appareat. Alij somniorū terrificis spectris irrequietus, tū aequissimū ebrietatis supplicū uehemēs capitis dolor ac mēbrorum oīm debilitatio. Mane dolor, & nōdū edormitū uillū surgere uetat, & in mediū usq; diem in stratis detinet. Quod si quid operis urgeat nimis, fracti & uel semimortui ad illud accedimus. Quis autē cū laude in negoāo aliquo graui uersatur ad quod inuitus, fractus ac totus lāguidus ingredit? Quin expedit impeditus ipse? Quid fortiter faciēt languidus? Quem laborem feret hesternō mero non solum fatigatus, uerum totus fractus? Attrectandum est aliquid? tremunt manus. Eundum aliquo? genua labant.

Cōparatio. Res posat eloquētiam? lingua heret, uocis meatus est impeditus. Quid multis? inter tot morborum genera, quot humane naturae miseria est obnoxia, uix illum est quod semel adeo totum hominem sibi cripiat, & a nimum pariter atq; corpus prosternat. Bona morborū pars, cum uel corpus uel corporis aliquam partem affligat, tamen immortalē hominis partē, nempe animū,

impetere non audeat, Sunt qui soporem, sunt qui torporem, sunt qui frigus, sunt qui aestum immittant, salua tamen interim rationis dignitate. Atqui illud ipsum quod commune habemus cum diis immortalibus, quo solo homines & sumus & recte appellamur, quo à brutis differimus, hoc uero labefactare ebrietas, & potest & solet. Atrox sanè & horrenda pestis est *inimicitia*, qua correpti plerique aliquoties uim sibi ipsi afferunt, dum sua ipsorum membra pulsant, dum capillos sibi uellunt, dum se in luto uoluunt ipsi. At nullis uerbis consequi queas, quanto scædiori quantoque immaniori malo laboret ebrius. Quem epilepsia corripit, hunc paulo momento deserit, atque ei mentis usum reddit. Ebrius autem cum diu multumque per ebrietatem iactatus fuerit, sequitur indigna multa tui faceret, tui passus fuerit (si non quod se penumero accidit in totum extinguitur) totumque pene triduum sepulto similis iacuerit, uix tandem ad se utcumque redit. Illi mali sensum lenit, quod nulla sua culpa sed morbi uehementia poenitenda multa tui dicit, tui facit. Huic uero malum conduplicatur, quando quo mali culpam à se transferat non habet, et minus premere solent, que nihil communitis graua accidunt. Iam inter animi uitia nullum est tam noxium, nullum ex quo tanta malorum aliorum

Cōiuncta.

Cōsequētia.

PR AECEPTIONES

Ebrium. prodit. Quid enim non proderet is, qui illud quod charissimum habet, ad alienum affectum eumq; stultum amittere uel cum auuiditate paratus est? Cui aut ignotum est, rixarum, uulnerum, stuprorum, adulteriorum, ho-

Causa. miadiorum, uberrimum fontem esse ebrietatem? Quis enim nescit pugnam Lapitharum factam, ut Horatius

Effecta. ait, super mero? Quis nescit Tarquinius mero calentes primum ad stuprum nefandum processisse, mox et

Exempla. regno amplissimo exadisse. Quis ignorat Alexandri Macedonem cetera quidem regem laudatissimum, copotandi studio eo prolapsum ut quibus familiarissime

utebatur, ijs interfectis & per hoc procerum suorum omnium animis a se alienatis, ueneno tandem extingueretur? Sed ne ego ineptus, qui quod uitium finem nullam nocendi habet, hoc orationis meae angustijs complecti studeo.

Peroratum=
cula.

DE THESI.

QUOCANT rhetores Graea questionem uagā, ac nullis circumstantiarum cancellis inclusam. Quamobrem questionem infinitam appellant latini. Nam quae personam, locum, tempus, taliaq; complectuntur, graecis ὑποθέσις latinis nunc questiones finitae, nunc cause dicuntur. Sic an discēda litera graecae, an sit ducenda uxor, Thesis est. Sed an sint discēda, mediāne theologiae ue destinato, an seni, an Catoni, an sit ducēda uxor sacerdoti, ὑποθέσις est. Persona enim adiecta sententiam alioqui uagam ad certum ordinem astringit. Tāetsi & hoc generale uideri pōt, latius enī patet consideratio, q̄ si proponas sic, An sit ducenda Cleopa-

Cleopatra, Antonio. Ciceroni, Terentia. Seni, puella. Nobili, obscuro loco nata. Formosa ualetudinario, certis ad singula personis adhibitis. Porrò ratio generis huius hæc est. Primum ingressus aliquis ad argumentationem uice exordij erit. Deinde excutiendi loca superiorum honesti, utilis, facilis, & necessarij, & si quid probabiliter cõtradiã posse uideat hoc suo loco refutandum est. Postremo breui epilogo uelut perorandum.

¶ Quod ducenda sit uxor, Thesis.

SI quid est in rebus humanis in quo plura bona quàm in re uxoria tum ratio indicaret, tum usus comperriret, cæteris omiſſis hoc unum amplectendum omnibus putarem. Sed quando in tanta commodorum uitæ uarietate post longam eamque diligentem inuestigationem, nihil quod uitæ mortalium tam sit expetendum, quàm uiri ac mulieres casta ac moderata coniunctio reperiri potest, ad hoc uitæ institutum omnibus, qui beate uiuere uolunt, summa ope enitendum existimarem. Nam siue dignitatem rei quis spectet, siue utilitatem, siue facilitatem, siue denique necessitatem, quibus rebus ut aliquid facere sustineant, adducuntur homines, nihil certe quod cum fideli matrimonio comparari possit, inuenietur. Quod ne mirum cuique uideatur, paucis ostendam. Quid enim per deum immortalem dignitate anteiret illud quod neque ciuitatum legibus, pro tempore ferri solitis in uitam humanam est introductum, neque utentiũ consuetudine paulatim irrepsit, neque principum edictis est imperatum. Sed ipsa dei uoce statutum, sanatum, generique mortalium commendatum est.

Propo per
partitionem.

Dignitas ma
trimonij.

PRAECEPTIONES

Ut ad hoc uita genus homines quodam numinis diuini
 afflatu rapi uideantur. Quod si pleræq; leges hoc no-
 mine sacrosanctæ habentur, quod uel à Minoë Creten-
 se, uel Licurgo Lacedæmonio, uel Solone Atheniense,
 quos inter legum nobiles conditores comprimis lauda-
 uit antiquitas, perlatæ sint, quanto reuerentius acci-
 pienda nobis, ipsaq; uita exprimenda, quæ nobis tradi-
 ta sunt diuinitus? Hominum leges, ut circumspèctissime
 ferantur, tamen ferè admistum habent erroris aliquid,
 cuius gratia cõmode interpretari oporteat, quæ alio-
 qui ad uerbũ seruari contra rēpu. esset. At in dei leges
 nulla erroris suspicio cadit. Homo enim labi, errare, fal-
 li potest, deus non potest. Nulla autem ciuitas tam in-
 ciuilis fuit, nulla gens tã ab omni humanitatis cultu re-
 mota, nec tam Barbarus tyrannus extitit quisquã, qui
 non ipsa natura duce eo peruenerit, ut non ferarũ im-
 manium uagũ concubitũ auersandũ duxerit, & certas
 matrimonij leges sequendas statuerit. Quod si quæ cũ
 natura consentiunt ac conspirant, ea in primis laudabi-
 lia haberi solent, quæso te quid tam naturæ est consen-
 taneum quã maris & foeminae coniunctio procreandi
 caussa suscepta? An nõ hoc nobis ante oculos pinxit i-
 ipsa natura, editis tot auĩũ, quadrupedũ, pisciũ generi-
 bus quorũ nihil est quod non ad hanc adiunctionẽ tacito
 quodã naturæ instinctu feratur? Quin ut quæq; anima-
 lia mitissima sunt, & propius ad humanã mansuetudi-
 nẽ accedunt, ita leges etiã coniugij sentiunt. Nũ colum-
 barũ paria fidem coniugij seruant? num foetus educan-
 di par utriq; sollicitudo? nõ mutua segnitia castigatio?

non

Cõmendatio legis ab
 auctore.

Natura.

non si altera perierit, alteri luctuosum desiderium re-
 linquitur? Cui nō tot naturæ documenta matrimonij re-
 ligionē persuaderent? Eat nūc qui uolet & Gigantium
 more cū natura bellū gerat, nobis sanctum, nobis hone-
 stum, nobis optabile sit matrimoniū, quod diuinitus tra-
 ditum tot naturæ documentis deinceps est commenda-
 tū. At celibatus item à deo cōmendatur, ac tot sanctis-
 simorū hoīm exemplis confirmatur. Quid tū? ample-
 ctantur hunc qui possunt, quibus à parentibus ac maio-
 ribus suis degenerare, quibus genus humanū, quātū in
 ipsis est, extinguere, quibus per omnē usq; uitā desti-
 tutis, tādē nullo posteritatis solatio emori libet, quos
 deniq; in terrenæ carnis onere adhuc grauatōs diuini
 fauoris aura in tantū subleuat, ut diuinarū rerū studijs
 occupati suæ conditionis obliuisci possint. Sed huc non
 temere multis aspirandum est, ne si altius quā pro uiri-
 bus subuolare cœperis, etiā ipsam humanā conditionē
 amittas. An nō deterret te Icarus qui est in poëtarū fa-
 bulis? Is cū generis sui ordinē cōtemneret, & quod na-
 tura sibi negabat, alis facticijs sumptis in uolucrū gre-
 gem se attolleret, miser tandem in medium mare pro-
 lapsus, & uitam amisit, & ne quis maiora se conetur,
 sua calamitate docuit. Satis quidē dictum uideri possit
 in re manifestissima, sed quia sunt, qui cōiugium etiā si
 bono uiro dignū putāt, tamē quia id parū utile eis uide-
 tur, fugiendum censent. Quid ego audio, hoīes' ne sunt,
 qui quod honestū esse confitentur, hoc idem parū utile
 existimāt? Quod si hos audiemus, periculū erit, ne &
 uirtutes, & artes bonæ oēs, à uitæ utilitate excludant.

Summa.

Refutatio.

Exēplū
Icari.

PRÆCEPTIONES

**Quare quid generi mortalium posset fingi perniciosi
us? Age uero quid tandem inutile uidetur in coniugio?**

Privatum ab effectu. Num uxorem domi alere? Atqui quid utilius, quàm habere semper domi non conductiuium famulitium, quod serè conductori est infidum ut cætera incommoda taceam: sed certo & nunquàm rumpendo fœdere coniunctam, cum qua omnia habeas communia, cuius fidem suspectã habere non necesse habeas, quæ negotiorum domesticorũ partem in se recipiat, quæ ut lætorum sic & tristiu sit particeps, quæ recte te ualentem oblectet, quæ iratum mitiget, fessum recreet, desiderantem exatet, ægrum ministerij & mutue fidei sedulitate soletur, quæ denique cõmodis tuis æque ac tu gaudeat, incommodis non minorem sentiat dolorem? Obsecro, quid hic non summe utile, quid non magno etiam emendum? Quàm autem utile est ad conseruationem ciuitatis, omnisque humane societatis, procreare liberos, qui & pacis artibus suosque ornent, & si quando bellũ ingruat, ætatis robore reique militaris peritia instructi hostes propellant, parentes, & propinquos, amicos, patriam denique tueantur? Boni autem ciuis est sic consilia sua comparare, ut non sibi solum: sed parentibus, sed propinquis, sed amicis, sed patrie, uniuerso denique generi humano natus esse uideatur. Quid autem, inquis, si non contingat talis uxor, qualem tu eam supra informasti? Primum, ut bona & tuis moribus apta contingat, in te potissimum est situm. Nã delectu est opus. Neque in quacũque inaderis, aut forma uenustam aut diuitijs spectabilem, aut genere nobile, aut compellendo affabilem, aut amoris præcepti illecebris commen-

**Refutatio
obiectionis.**

commendatam, ea domum ducenda est, sed inter mul-
 tas delectu habito, una aliqua deligenda, cuius dicta pa-
 riter ac facta, quoad eius fieri potest, omnia explores,
 omnia obserues. Quod si ea spem tibi bonam fecerint,
 tum primum procum eius agere, atq; omnes saltus, in
 quibus fera tibi destinata obseruatur, ambitiois tue pla-
 gis arcumsepire, tempestiuum erit. Hic utendum ami-
 cis pariter & inimicis, uiris simul ac foeminis. Profue-
 rit, & ancillas, nutrices, seruosq; eius auro ad mores
 domine prodendos corrumpere. Nam tenuium mores
 ac uitam cognoscere non ita magni fuerit negotij. Quid
 autem stultius fuerit, quam in emendis equis ac iumentis in-
 spicere omnia, anxie inquirere annos, gradus omnes
 obseruare, dentes numerare, breuiter prius omnia so-
 liate perscrutari, quam liateris, & in puellam quam semel ac-
 ceptam, neque reuendere, neque gratis repudiare liceat,
 comparanda, tam non esse diligentem, ut satis sit mulie-
 ris faciem esse ei quae tibi sit nuptura? Ut quibus matri-
 monium tanquam res parum uilis ac difficilis displicet, ij
 potius sumi ipsorum temeritatem, quam rem longe o-
 mnium utilissimam expeditissimamque accusent. Quid
 enim facilius, quid expeditius co uita genere, quo ma-
 xima hominum pars sine ulla querela tot iam seculis
 uititur? Neque enim si tantam difficultatem secum adfer-
 ret uxor, multi adeo prioris matrimonij iugo exoluti,
 secundum se alligari paterentur. quid dico paterentur,
 cum bona pars eorum qui priori matrimonio sint de-
 functi, tantisper dum pristina uita et statum recipiant, ui-
 uere se negant? Et sane uix uiuit, cuius uita in unum se sic

Simile mino-
rum.

Facile in ma-
trimonio uiue-
re & iucun-
dum.

Pugnantia.

PRÆCEPTIONES

est contracta, ut quæ admodum secum nata est, ita secum quoque intereat, ac non etiam liberorum propagatione se dilatarit. Ergo si uiuere non solum utile, uerum etiam facile & iucundum est, matrimonium quoque sine quo uita non est utilis (ut ar enim Ennii uerbo) sit utile, sit facile, sit

Neceſſitas iucundum, sit modis omnibus expectandum. Atque adeo
marimonij. mirari succurrit hic, deliberari adhuc, perinde ac si non in manifesto sit matrimonium rem adeo etiam necessariam esse, ut sine ea non gens ulla, non ciuitas, non uicus, non domus, non ulla societas, non denique ipsum genus humanum ulla ratione queat consistere. Finge oes hoc animo esse quo sunt qui a matrimonio abhorrent, quæso te non intra paucos annos genus humanum omne funditus sine ulla recreſcendi spe extirparet? Peccant sane in ipsum genus humanum, qui a matrimonio re modis omnibus necessaria deterrēt. Pecco & ipse, qui in re manifestissima & quæ oem deliberationem præscidit, sui que necessitate secum adfert, tantum uerborum prodegerim. Nam si uxorem ducere tantum honestum, tantum utile, iucundum, facile & non etiam necessarium esset, excusationem inueniret longior oratio. Nunc cum hæc omnia simul urgeant atque adeo cogant ad matrimonium, uerbum præterea nullum addam. Utile autem fuerit adolescentibus huius generis argumenta in utranque partem tractare. Nam matrimonium dissuadenti ingens orationis sylua ex omnibus ferè inuentionum locis suppeditatur. Sed nos, quo breuiores in præcipiendo essemus, exemplum alterum posuisse satis esse putabamus.

¶ De legum comprobatione refutationeque.

Magne

Magna olim ex legū rogationibus existebant **Exordiū.**
 cōtētionēs, dum ex primoribus alius rogatio-
 nem factam populo cōprobabat, alius reprehendebat.
 Quorū neu rū sine summa dicendi uī recte fieri pōt.
 Quae causa fuit rhetoribus, ut hāc legū in utrāq; par- **Causa.**
 tē tractationē inter primas dicendi exercitationes po-
 nerent. Reprehēdit autē lex his serē rationibus, si eius
 latorē probabiliter crimineris, si contrariū recte ha- **Cōtrariū.**
 beri ostendas, si efficias, ut quod lege ipsa statuitur, pu-
 gnare uideatur, partim cum alijs legibus, partim cum
 equitate, partim cū utilitate. Si cām ob quā ferri uidea-
 tur parū ualere, si deniq; omnino fieri nō posse, aut si
 possit, nō sine periculo difficultateq; hoc tētari. Eadē
 rō in cōtrariū mutata in legibus cōprobādis est seruā-
 da. Exempla utriusq; exercitationis subiecimus.

¶ Reprehensio legis Iuliæ iubentis adulterum
 in ipso scelere deprehensum statim occidi.

Boni uiri est prouidere, ne qua lex se uel feren-
 te uel comprobante perferatur, quae semel teme-
 re recepta, postea multis damnis datis, tamē sine gra-
 ui reip. motu, atq; adeo oīm ordinū perturbatiōe abro-
 gari nequeat. Quae prouidētia si unquā, hoc certe tēpo-
 re in primis opus est. Rogat enim ea lex, quae quoniam
 inauditi supplicij terrore adulterij licentiā coercet,
 primo quidē aspectu blāditur, uerū si in futurū prospici-
 ciamus, uix quicquā aeque perniciosum ferri posse re-
 periemus. Quāq; autē Iuliū Cæsare, q rogatiōis huius
 primus fuit author, uirū rei militaris peritia clarissi- **Reprehen-**
 mum adeoq; felicissimū imperatorē scimus oēs, tamen **sio latoris.**
 patrie

PRAECEPTIONES

patriæ libertati quæ legibus uelut nervis suis consistit
 & conseruatur, nunq̄ fauise constat. Quis enim liber-
 tati fauere credit cum, qui ad monarchiam suam ex-
 truendam stabiliendamq; arma cœperit aduersus pa-
 triam? Cui probabile est libertatis oppressorem ad le-
 ges ciuitati liberæ salutare ferendas accedere? Miror
 autem uehementer omnib. Cæsaris actis per eius eadē
 senatus autoritate factam rescissis, hanc tamen roga-
 tionem tantum pōderis apud quosdam adhuc habere,
 & cuius casu resp. erigere se cœpit, eius legem tanquā
 è repub. rogatam toties promulgari. Quis autem non
 mōstro simile putet, quem uiuū tot armis tantisq; opi-
 bus imperare passi non sumus, in eius iam demortui le-
 ges iurare? Quod si maiores nostri Tarquinius Colla-
 tinum, cuius opera auxilioq; Brutus patriam nostram
 liberauerat, exulare non ob aliam causam, quā q. non
 mine, propinquitatēq; Tarquinius reges attingeret,
 recte cōgēre, quā stulte nos fecerimus si cæsi iam ty-
 ranni leges ultro etiam amplectamur? Quod si æqui-
 tate niteretur hæc rogatio, fortasse utile esset Lacedæ-
 moniorum prudentiam imitari, qui cum & bonæ sen-
 tentiæ, sed à malo autore profecta iacturā facere nol-
 lēt, & mali uiri titulū publica negotia cōtaminare rcli-
 giosum ducerent, eādē sententiam totidem uerbis ab
 optimo quodā & laudat. i. s. sene iterari iusserunt. Sed
 in hac rogatione tam non est habita æquitas ratio, ut
 quod cum ea pugnat, cum omnib. legib. consentiat. An
 non & nature uis, & ius scriptū hæcenus, & mores
 ciuitatū indicta causa dānare uetāt quæquā? At qui roga-
 tio

Pugnancia.

Exemplum.

Contrariū.

tio hæc non solum indicta causa damnat, uerum ne die quidē dicta homines occidi postulat. Quod si leges prohibent præmijs donari etiam eos quorum uirtus certissimis documentis apud iudices fuerit comprobata, quanto æquius est hanc religionem seruare in puniendis sceleribus? Præsertim cum si alterum uitari nequeat, excusatius sit præmium in totum male collocare, quam ad pœnam tantillum addi? Nam quod adultero impune esse nihil statuatur, non possum non probare. Quod uero pœna iudicum calculos non expectat, hoc sanè tam non possum laudare, quam si, quæ lex iudiciorum corruptelas tollit, eadem et iudicia ipsa cuerteret. Sed grande, inquit, scelus est adulterium. Quis negat? At non tantum ut non sint alia maiora. An non pariadæ peccant etiam grauius? Non proditores patriæ? non sacrilegi? At qui hi, etiam si in scelere deprehendantur, ante iudicum cognitionem ad pœnam non rapiuntur. Et solos adulteros, quia impotentis cuiusdã amoris errore labuntur potius quam destinata malitia peccant, causam dicere non licebit? Qui patrem à quo creatus, altus, educatus institutusq; est, occidit, causæ dicendæ ius habebit, qui uero mulierculã amore captus ita contrectauit, ut aliquoties alieni thori ius non uiolarit, furentis mariti zelotypiæ trucidandus obijacet? Cur autem placet exemplum introuertitur, cuius prætextu pleriq; mariti in multorum innocentum perniciem magno reipublice malo sint abusuri? An difficile crit, si cuius uitæ insidiamur, hunc arte aliqua domi nostræ aut alibi apud uxorẽ deprehensum adulterij prætextu ne-

Simile.

Refutatio.

Maiorum cõparatio.

Cõsequētia.

tu ne-

PRAECEPTIONES

tu necare? Quoties aut à matronis parum pudicis ad stuprū sollicitatur uel arte aliqua iuuenum simplicitas? Quod si conditio ab ijs non accipiatur, clamore sublato adulterij uim sibi afferri uociferantur. Hic ne iustus erit, fortissimos iuuenes, nempe cupiditatū seuisimarū uictores, sic deprehensos à superueniente marito

Exēpla. necari? Atqui talia plerunq; usu uenire, & Hebræorū historia in Iosepho Iacobi filio, & poetarū fabulæ in Hippolito declarant. Ad quē furorē aut non compellit maritos zelotypia semper suspiciosa, semper anxia,

Refutatio ab argumēto retorio. semper in uitium credula? Sed interest reipub. poenæ acerbitate hoīes ab adulterio deterrence. Recte, sed etiā am atq; etiā uidendum, ne hoc totum sit à me. Nam quī mora data poenā expectat, ei supplicij duplicatur, diē & supplicij metu torquetur, & maiorem etiā quā est

Sentētia. supplicij atrocitatē imaginatur. Et malum impendens aliquoties horrore suo grauius, quā pōderis ipsius sensu premit. Quem uero casus aliquis ex improviso oppresserit, is ruīnam uix sentit. Siquidem cruciatus sensum surripit celeritas, ut in morte, quam non praeuidet. aut omnino nullus, aut breuissimus sit sensus. Deinde qui clam necatur, eius supplicium paucis innotescit, quod tales casus ferè tegi soleant à propinquis & amicis. At qui publice accusatus, pub. conuictus, publice etiā dānatus poenas dederit, is & se dignū exitū inuenit,

Effecta. & dū publicā infamiā subit, multis, ne simile quid audeant, triste quidē sed utile est exemplū. Simul & illud cauebitur, ne si clam necaret, multis alia ex causa id factū calumniaturis suspicandi occasio relinquatur.

Quis

Quin ergo si graue scelus est adulteriū, adulter accu-
satur priusq̄ iudicetur, iudicat potius quā sine iudi-
cio damnetur, damnat magis quā indānatus occidatur?
Sin leue, parū equū est tāta pœna atrocitate in id aīad
uertī. Dixi pro rcp. nō que uolui oīa, sed que pro tē-
poris angustia potui. Vestrū erit qd factō opus sit sta-

Dilemma.

Peroratiū-
cula.

¶ Cōprobatio legis qua apud Heluetios tuere.
cauet, ne quis inuitatione ad bibendū urgeat.

Multa quidem præclare in sua ditione institu-
unt fortissimi libertatis suæ defensores Hel-
uetij. Sed nihil præclarius, nihil laudabilius, nihil rcp.
utilius, quā quod ab illis nuper scitum est. Nā cū per e-
brietatē passim peccari uiderent, ut aditus ad id uitij
oēs præcluderent, in sua ditione statuerunt, ne cui de-
inceps alios uulgariū istarū inuitationū prætextu ad
ebrietatē sollicitare impune liceat. Quid aut per deū
immortalē aut honestius aut præclarius temperantiā
atq; oīs uitæ moderatione? Immo quid sine hac uel in
ciuitatū curijs uel populi concionibus, uel principū au-
lis, recte aut consulitur, aut consultū factō præstatur?
Sed hæc in peruersa illa bibēdi necessitate, que per in-
uitationes illas mutuas irrepfit, uigere non potest. Citi-
us enim ex pumice aquā hauseris, quā ebrius sobrium
aut dictū aut factū extorseris. Quod si sobrietas ac ui-
tæ moderatio sola est, que oīm uirtutū officia parit,
alio, conseruat, ac tuetur, rursum ebrietas oēm mentis
usum peruertit, oēm uitæ humanæ dignitatē cōmacu-
lat, an nō uotis omnibus expedita erat lex ea que ex si-
steret ebrietatē, et potionis moderationē procuraret?

Exordiū.

Causa.

Simile.

Quid

PR AECEPTIONES

Quid aut perinde utile, atq; in rep. cauere, ne sit impune illud, cuius licentia omnia corrumpit, oia perdit?

Effecta.

Quid enim tam emollit imò frangit, & animos, & corpora auium, q̄ liberior cōmessatio compotatioq;? An

Exempla.

non resp. Romana, q̄ diu frugalitatem seruauit, tamdiu aduersum omnes hostiū insultus inexpugnabilis stetit?

At posteaq; luxu certari inuicem cœptū, ita cecidit ut ne ruinae quidem uestigia aliqua super sint. Non Hani-

Prouerbiū.

Effecta.

bal tū primū uinci cœpit à Romanis, cū exercitū suū Campano luxu solui eneruariq; passus est? Vnde tot in-

sani amores? tot stupra? tot adulteria? nisi ex ocio-

rum hoim temulentia? Verum enim est illud, sine Cere-

re & libero frigere uenerem. Vnde tot rixæ? tot uul-

nera? tot cædes? nisi ex temulëtorum cōpotationibus?

Cui alij tot ac tantas rei familiaris dissipationes, tot pa-

trimoniorum abligurationes debemus, quā cōiuijs in-

ebrietatē solutis, atq; horū paremi luxuriā? Quæ res

tam multos adolescentes alicui felicissime natos ab

artiū optimarum uirtutūq; cultu abducit, quā studiū

cōpotationū? Primū corporis otii, in quo ferè degūt,

Refutatio.

qui literis adhibentur, mater est uariarū cupiditatū.

Quod si huic cōpotandi quoq; licentiā addideris, quæ

so te qui fieri pōt, quin in animis parū firmis pro uir-

tutū bonariūq; artiū cultu, oim libidinū seges sensim

pūllulescat? Quod si spes ois in hac etate recte formā

da, uelut agricolis in herba, posita est, nihil poterat ea

lege excogitari utilius, quæ quod unū omnē eam spem

semel præcidit, hoc tollit. Neq; enim audio eos, qui in

tanto errantium consensu nihil ualituram legē iactāt:

Nihil

Nihil enim uel rectius imperat, uel facilius recipitur, quam Aequitas
 quod tacitus naturæ sensus non potest non probare. Quis naturæ,
 autem tam efferatus, & ab omni humanitate remotus est,
 cui non rem recta uia reputanti, supra quam natura postu-
 let ad alienæ stultitiæ præscriptū bibere, & naturæ ini-
 miçissimum, et fœdiçissimum esse uideatur? Compotoris homi-
 nis priuati, puerilis & stultus affectus, ut me ipse ebrietatis Repu-
 probro afficiam, persuadebit, & patriæ in cuius uerba iura gnatiq;
 tum est ab omnibus, æquissima cunctisq; saluberrima lex, onem.
 ut sobrie agam, & me hominem esse meminerim, non impe-
 trabit? In gratiam nepotis alicuius immodica potiōc ita me
 prosternam, ut præter figuram, humani mihi reliquum sit
 nihil, & populi fortissimi laudatissimiq; cui parere summa
 est utilitas, legem omnium ornamentoꝝ uitæ parentem et
 altricem recipere grauabor? Amplectanda ergo omnibus ea
 lex, qua nihil neq; honestius, neq; præclarius, neq; factio iucū
 dius fortissimi populi magistratus ferre potuerit.

¶ In Græcis inuenio & alia προϋμνοσματα, nempe χριαισ,
 sententias, comparationes, sed nobis uisum est parum u-
 tile nimis diu in his rudimentis detinere iuuentutem
 maiori declamationum operi destinatam.

Et Fabius, quem potissimum secuti su-
 mus, parauit etiam hæc attingit,

APHTHONII DECLAMATORIS PRÆ
EXERCITAMENTA, IOANNE MARIA CA-
TANEO INTERPRETE.

DEFINITIO FABULÆ.

species.

Abula à poëtis originē duxit, qua etiā oratores utuntur, ubi admonere intendunt. Est autē fabula sermo falsus ueritate effingēs, uario modo appellata. nā modos ybaritica, modo Cypria dicta est, mutatis pro inuentorū uarietate nōibus. obtinuit tamē, ut potius Aesopia diceret, eo q̄ Aesopus omnium optime fabulas cōscripserit. Fabularū quaedā sunt rationales, quaedā morales, quaedā mixtæ. rationales, quibus fingimus hominē aliqd̄ facere: morales, quæ irrationalium morē imitant. mixtæ, ex utrisq̄, rōnalibus & irrationalibus. Si admonitiōnē, cuius causa fabula inuēta ē, præposueris, antefabulā nōiabis: uerū si post posueris, adfabulationē appellabis. FABULA FORMICARVM

& Cicadarū iuniores ad labores adhortās.

A Estatis erat uigor, cum Cicadæ continuā cantilenā resumebant, at formicæ laboribus intentæ erant, ut fructus colligerent, quibus hyeme uescerentur: ea igitur superueniente, formicæ laboribus suis uescerant. Sed inopia Cicadarū oblectationē subsequēbatur. Sic iuuenis labores subterfugiens, senectutem miseram ducit.

DEFINITIO NARRATIONIS.

Narratio ē expositio rei factæ, uel tāq̄ factæ. Differt autē

narratio

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ ΠΡΟΓΥ
ΜΝΑΣΜΑΤΑ.

Μῦθος τριητῶν μῶν προήλ-
θεν, γιγνίτη ἢ καὶ ῥητόρων
κοινός ἐκ παλαιότητος. ἔστ'
δὲ μῦθος λόγος φωνῆς ἐπι-
κονίζων ἀλήθειαν. καλεῖται
δὲ συβαρτικός, καὶ ἡλίξ,
ἢ κύπριος, πρὸς τὴν ἐνθου-
σιαστικὴν τὰ ὀνόμαζα.
νικῶ δὲ μάλλον αἰσιώπης

ἀλήθειαν, ἢ τὴν αἰσιωγῶν ἄριστα πάντων συβάρτασι τὴν μύθου.
ὧν δὲ μύθου, τὸ μὲν ἐπιλογικόν, τὸ ἢ ἠθικόν, τὸ δὲ μικρόν. καὶ λογι-
κὸν μῶν, ἐν ᾧ τι τριῶν ἀνθρώπων πέπλασται. ἠθικὸν ἢ τὸ τῶν ἀλό-
γων ἦθος ἀκριμοῦ μῶνον. μικρὸν δὲ, τὸ ἄμφοτέρου ἀλόγου καὶ
λογικῷ. τὴν δὲ παλαιότητα, δι' ἣν ὁ μῦθος τίτασται, προτάτῃ
μῶν, ὀνομάσθαι προμύθιον, ἐπιμύθιον ἢ τελευταῖον ἐπιπεδικῶν.

ΜΥΘΟΣ τῶν μυρμηκῶν καὶ τῶν τέτιγων,
προβέβηκεν ἄλλοις ἐπὶ πόνους.

Θίρου ἢν ἀκμή, καὶ οἱ μῶν τέτιγος, μουσικὴν ἀνεβάλλοντο
πῶν τῶν. ἄλλοι μύρμηξ ἢ τριῶν ἐπιπέφασαι, συλλήβην καρπῶν ἄλλων
ἔμειλλον ἄλλοι χειμῶνος διαφύσασθαι. χειμῶνος δ' ἐπιγερονότος, μύρ-
μηκος μῶν οἱς ἐπόνου ἐπιφύσασθαι. ἄλλοι ἢ τέρφεις ἐτελευτα πρὸς
ἐνδύσασθαι. οὕτω νεότεροι τριῶν οὐκ ἐδέλουσα, παρὰ τὸ γράσασθαι κακο-
πραγῶν.

ΟΡΟΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ.

Διήγημά ἐστιν, ἕκαστος πράγματι γεγονότος. διηγήσασθαι δὲ
διηγήσασθαι, ὡς τριῶν τριῶν. τριῶν μῶν γὰρ πᾶσα ἢ ἡλίξ.
τριῶν

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

πρῶμα δὲ ἢ τῶν ἀχιλλῆως ὀπλων κραταιοσκηνή. ζῦ δὲ διηγήματ^α
 ζε, τὸ μὲν ἐστὶν δραματικόν. τὸ δὲ, ἱστορικόν. τὸ δὲ, τραγικόν. καὶ
 δραματικὸν μὲν τὸ πεπλασμένον. ἱστορικὸν δὲ, τὸ παλαιὸν ἔ-
 χον ἀφήγησιν. τραγικὸν δὲ, ὃ παρὰ ζῦς ἀγῶνας δι' ῥύθρον κί-
 κρηται. παρίπτεται ζε διηγήματι, ἔξ. τὸ πρᾶξαν πρῶτων.
 τὸ πρᾶξθην πρᾶγμα. χρόν^ο, καὶ ὄν. χρός, ἐν φ. ῥόπ^ο, ὄ-
 πτω. ἀπία, δι' ἢν. ἀρεταὶ δὲ διηγήματ^α, τίεσ ἀρετῶν. σαφῆ-
 νησ, σωζομίας, πιθανότης, καὶ ὁ τῶν ὀνομασίων ἑλληνισμός.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟ ΚΑΤΑ ΡΟΔΟΝ.

Ὁ τὸ ῥόδον θαυμαζῶν ζῦ κάλλους, ἢ τῆς ἀφροδίτης λογιζέ-
 σθω πληθύν. ἦρα μὲν ἢ ἢ θεὸς τ' ἀδώνιδος. ἀντίρα δὲ καὶ ἄρις
 αὐτῆς κ, ζῦ ζῦ ἢ θεὸς ὑπῆρχεν ἀδώνιδι, ὅπρ' ἀφροδίτη ἄρις ἐτύ-
 χανεν. θεὸς ἦρα θεὸς, καὶ θεὸς ἐδ' ἴωκεν ἀνθρώπῳ). πόθος ὁμοιος, καὶ ἂν
 τὸ γίνος, διήλασθην. ζηλοτυπῶν δὲ ἄρις, τ' ἀδωνιν ἀνελείν ἐθεύ-
 λει, λύνειν ἔρωτος τ' ἀδώνιδος ἡγεσάμενος θάνατον. κ, πλῆθει
 μὲν ἄρις τ' ἀδωνιν. μαθοῦσα δὲ τὸ κριθῆν ἢ θεὸς, ἀμύνθη ἢ πᾶγε
 ζε, καὶ αὐτοδὴν ἐμβαλοῦσα τῷ ῥόδῳ, ταῖς ἀκάνθαις προσέπι-
 σεν, καὶ ἂν μὲν ταρσὸν τ' ποδὸς περιπέριται. τὸ δὲ κατὰ ῥόδον αἰ-
 ματ' ἔραυμαζε, τὴν ζῦ ῥόδου χροιάν, εἰς τ' οἰκίαν ὄφιν μετέθε-
 κεν, καὶ τὸ ῥόδον τ' ἀρχὴν λευκὸν γεγονός, εἰς ὃ νῦν ὄρατ' μετῆλθε.

ΟΡΟΣ ΧΡΕΙΑΣ.

Χρεῖα ἐστὶν ἀπομνημόνευμα σύνζυμ), εὐσόχως ἐπὶ τι πρόσω-
 πον ἀναφῆρουσα. χρεῖωδης δὲ ὄσα, προσαγορεύεται χρεῖα.
 τῆς δὲ χρεῖας, τὸ μὲν ἐστὶ λογικόν. τὸ δὲ, πρακτικόν. τὸ δὲ, μι-
 κτόν. καὶ, λογικὸν μὲν, τὸ ζε λόγῳ διλοῦν τὴν ἀφέλησαν. διον, πλά-
 των τοὺς τῆς ἀρετῆς κλώνας, ἰδρωτὶ καὶ πόνοισι ἔλεγε φύνωδαι.
 πρακτικὸν δὲ τὸ πρᾶξιν σημαῖνον. διον πυθαγόρας ἐρω-
 τηθεὶς πόσ^ο ἂν εἴη τῶν ἀνθρώπων ὁ βί^ο, βραχὺ τι
 φανέτ^ε,

narratio ab expositiōe, sicut à poësi poëma. Poësis enī est *Species.*
 tota Ilias: poëma autē Achilles armorū descriptio. Narrationū aliæ sunt poëtica quaedā historica: aliæ ciuiles: poëticae sunt, quæ finguntur: historicae, quæ ueterū gesta narrāt: ciuiles, quibus in cōtrouersis oratores utūtur. Narrationi sex accidunt, persona agens, res gesta, quo tēpore gesta *Persona.*
 sit, locus in quo transacta, modus quomodo, causa propter *Res.*
 quā. Virtutes narrationis sunt quatuor, claritas, breuitas, persuasio, & uerborum Latinorum electio.

NARRATIO SUPER ROSA.

Qui rose decorē admiratur, hic Veneris uulnus cōsideret. Adonin dea deperibat, Mars ipsam, hocq; erat Adonidi dea, quod Veneri Mars: deus amabat deā, & dea sequebatur hominē. par erat ardor, & si genus indifferēs. Mars riuialis Adonin de medio tollere de *Causa.*
 creuit, ratus Adonidis morte, pariter amorē Veneris interiturū, quare Adonin uulnerat. qd' cū Venus rescisset, maturauit ut opē ferret, festinabūdāq; rose occurrēs, ī spinas *Modus.*
 incidit, & in plāta pedis trāsfixa fuit, itaq; sanguis ē uulnere defluēs, rose colorē in suū trāsmutauit. nā rosam pri *Locus.*
 us candidā, in rubrum colorē, qui nunc cernitur, conuertit. *Tempus.*

DEFINITIO CHRIAE.

Chria est cōmemoratio breuis, aliquā personā apte referēs: ideo Chria appellata, quod utilis sit. Chria *Species.*
 rū aliquæ uerbales, quaedā actiuae, aliæ mixtæ. Verbales sunt, quæ utilitatē oratione significāt: ut Plato uirtutis ramos, ē sudoribus ac laboribus produci dicebat. Actiuae sunt, quæ actionē declarāt: ut Pythagoras interrogatus, quāta nam esset hominū uita, cum per breue tēporis spati-

um se conspiciendū dediſet, latebras petiit, menſurā uitae ex momētaneo conſpectu deſignans. Mixtae uero ſunt, quae ex utriſq; oratione & actione conſiſtunt. ut, Diogenes intuius adoleſcentulū laſciuū, pædagogū percuſiſit, ſuper ad dēs, cur talia inſtruis? Hæc igitur Chriæ diuiſio, quā capitibus hiſcōficiſ, laudatiuo, ab expoſitione, cauſa, cōtrario, cōparatione, exemplo, teſtimonio antiquorū, epilogo breui.

CHRIA VERBALIS.

EXPOSITIO CHRIÆ.

A laudati
no.

I Socrates doctrine radicē amarā eſſe dicebat, fruſtus uero dulces. Merito Iſocrates ob dicēdi artē laudāduſ eſt, qua ſibi nomē clariffimū cōparauit. quātāq; eſſet, ipſam exercēdo demōſtrauit, eāq; illuſtrē fecit, nō ipſe ab illa illuſtratus eſt. Lōgū ergo eſſet diſſerere, quæcūq; reges cū ad monēdo, tū perſuadēdo ſigillatim mortaliū uitā beneficio affecerit. Cæterū qualia de eruditione ueriffime protulit?

Ab expo
ſitione.

Qui ſtudia amat à laboribus inchoat, laboribuſ tamē in utilitatē deſinētibus. Hæc ſunt quæ philoſophice ſcripta ex ſequentibus admirāda eſſe cōprobabimus. Qui enim bonis artibus capiunt, hi ſanē cū profeſſoribus doctrinarū cōuerſantur: ad quos accedere formidoſum, & eos deſerere in doctiſſimū eſt. metus ſemper pueros tenet, ſiue præceptorē intueāt, ſiue ad illū uēturi ſint. ſuccedūt præceptoribus pædagozi, uiſu terribiles: ſed dum uerberibus ſeuiūt, formidoſiores. qui etiam pluſquā uerberent, timentur: timori punitio ſuccedit, dum puercorum peccata caſtigāt, & domeſtica uirtutis opera iudicāt. pædagogis patres aſſeriores ſunt, filiorū uias indagādo, ad ſe propius accedere imperādo: in primis eorū in foro cōuerſationē ſuſpican

A cauſa.

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

Φανείς, ἀπεκρίψατο, μέγαν ζῦβιον τὴν θεῖαν ποιῶν μῦθον. μι-
κρὸν δὲ τὸ δὲ ἀμφοτέρων, λόγου καὶ πράξεως. διὸν Διογένης μετ-
ράκιον ἑωρακώς ἀτακτῶν, τὸν παιδαγωγὸν ἐπαίσειν, ἐπέπων
τί γὰρ ζῆαῦτα παιδείης. ἢ μῦθον οὖν διαίρεσις αὐτὴ τῆς χρέ-
ως. ἐργασίαι δὲ αὐτὴν, ζῆλον ζῆσι κεφαλαίοις. ἐγκωμιαστικῶς,
παραφραστικῶς, ζῆλον τῆς ἀγίας, ἐκ ζῦβιον ἐναντίου, παραβολῆ, πα-
ραδείγματι, μαρτυρίᾳ παλαιῶν, ἐπιλόγω βραχυῖ.

ΧΡΕΙΑ ΔΟΓΙΚΗ.

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ τῆς παιδείας τὴν ρίζαν πικρὰν
ἔφη, γλυκίης δὲ ζῶντος καρπούς.

Θαυμάσαι δὲ χρὴ τὴν ἰσοκράτην τῆς τέχνης, ὅς ὄνομα αὐτῆ
κατιφάνη λαμπρότατον. καὶ ὅση τις ἦν, ἀσκῶν ἐπεδέξατο. καὶ
μυρῆσαι τὴν τέχνην, οὐκ αὐτὸς ἐκ ταύτης κηρύσσεται. ὅσα μὲν
ζῆνον ἢ βασιλεῦσι νομοθετῶν, ἢ παραινῶν ζῆσι καθ' ἕκαστον, τὸν
τῶν ἀνθρώπων ἐκ πικρῆς βίον, μακρὸν ἀν' ἐν διεξιλευτῶν. ἀλλ'
ὅσα περὶ τῆς παιδείας ἐφιλοσόφησεν. ΠΑΡΑΦΡΑ-
ΣΤΙΚΟΝ. Ὁ παιδείας ἱρώων, πόνων μὲν ἀρχεται, πό-
νων δὲ ὅμως τελευτῶντων εἰς ὄνησιν. καὶ ὅ μὲν ἐφιλοσόφησεν
ταῦτα. τοῖς δὲ ἐφῆς θαυμασόμεθα. ΤΟ ΤΗΣ ΑΙΤΙ-
ΑΣ. Οἱ δὲ παιδείας ἱρώωντες, τοῖς τῆς παιδείας ἡγμῶσι
συνεξιστάζονται, παρ' οἷς καὶ τὸ προσελθεῖν φοβερὸν καὶ τὸ δια-
λιπεῖν ἀμαθίστατον. φόβος αὐτῶν παισὶ περιγίνεται, καὶ
παροῦσι καὶ μίλλισι. διδασκάλους παιδαγωγοὶ διαδέ-
χονται. φοβεροὶ μὲν ἰδίῳν, ἀκίβδηλοι δὲ φοβερῶτεροι. φθά-
νη δὲ πῆραν τὸ δέος. καὶ διαδέχεται τὸ δέος ἢ κόλασις. καὶ τὰ μὲν
ἀμαρτήματα τῶν παιδῶν μετέρχοντο. οἷμα δὲ τὰ καθαρθώματα
κρίνοσιν τῶν παιδαγωγῶν οἱ πατέρες εἰσι χαλεπώτεροι, τὰς δὲ οὐδ'
ἀνακρίνοντες, προσελθόντες ἀναγκάζοντες, καὶ τὰ ἀγορῶν ὑπερπίνοντες.

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

καὶν δὲ κολάζειν, ἀγνοοῦσι τῆ φύσιν. ἀλλ' ἐν ζούτοις ὡν ὁ παῖς εἰς
 ἀνδρας ἐλθὼν, ἀρετῇ πρὶς εἶφει. ΕΚ ΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙΟΥ.
 Εἶδε τις ταῦτα φροβούμενος, φύγοι μὲν τῆ διδασκαλίας, ἀπο-
 δρασε δὲ τῆ πατήρας, ζῆς ἡ παιδαγωγὸς ἀποραφείη, παν-
 τελῶς τῶν λόγων ἐσίρητις, κ, μιτὰ ζῶ δέους κ, τῶ λόγος ἀφῆρη).
 ταῦτα δὲ πάντα τὴν ἰσχυράτους ἐπῆσαν γνώμην, πικρὰν ὀνομά-
 σαι τῆς παιδείας τῆ ῥύξαν. ΠΑΡΑΒΟΛΗ. Ωσαυτ' ἂν
 τῆ γῆν ἰσχυρὰ ὄμνησι, πῶν μὲν τῆ γῆ τὰ σπέρματα καταβάλλε-
 σι, τῆ ἡ καρποὺς ἕδονῃ συσκομίζον) μείζονι, τ' αὐτ' ὅι παιδείας
 ἀντιπριούμενοι ἴσῃ), πῶν τῆ εἰς ἴφτα δόξαν ἐλύφασιν. ΠΑ-
 ΡΑ ΔΕΙΓΜΑΤΑ. Τὸν διμοδίνας ὄρα μοι εἶον, πῶν τῶς
 μὲν ὄντα φιλοπονώτρων ῥύζας, γιγνόμετα ἡ παντὸς εὐκλείστρον, κ,
 ἂ ζῶζον αὐτῶ σαυδῶς πρὶν, ὡς κ, τ' κοσμὸν παραιρεῖταις τῆς κη-
 φαλῆς, κόσμ) ἀρις) τῆ εἰς ἀρετῆς ἡγασάμενος, κ, πόνοις ἀνάλωσεν
 ἂ πρὸς ἡδονὰς ἀναλίσκουσιν ἔττειροι. ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΠΑΛΑΙΩΝ.
 Διὸ θαυμασάσαι τ' ἡσίοσον χρῆ, ἴσῃ χεῖταιν εἰπόντα τῆς ἀρετῆς τῆ
 δ' ἄν, τῆ ἡ ἄκραν ῥαδῖαν, τῆ αὐτ' ἰσχυράτης γνώμην φιλοφρίσαν-
 τα. ὁ ἂ ἡσίοδος δ' ἄν ἀπεφῆναζ, ἰσχυράτης ῥίξαν ἐκάλειν. ἐν δι-
 αφόροις ὀνομασίαι, μίαν ἀμφοτέρω δὲ κῶντες δισάνοισιν. ΕΠΙ-
 ΛΟΓΟΣ. Πρὸς ἂ δὲ βλέποντα ἰσχυράτων θαυμάζειν
 κῶντες ἀπερὶ τῆς παιδείας φιλοφρίσαντα.

ΟΡΟΣ ΓΝΩΜΗΣ.

Γνώμη εἰσι λόγος ἐν ἀποφάνεσι κηφαλαιώδης, ἐπί τι προ-
 βέπων, ἡ ἀποπέπων. τῆς ἡ γνώμης, τὸ μὲν εἰσι προβηπτικόν. τὸ ἡ,
 ἀποβηπτικόν. τὸ ἡ ἀποφαντικόν. κ, τὸ μὲν ἀπλῶν. τὸ ἡ, συνζευγμέ-
 νον. κ, τὸ μὲ πρῶτον. τὸ ἡ, ἀληθές. τὸ ἡ ὑπερβολικόν. κ, προβηπτικόν
 μὲν, ὡς τὸ, χρῆ εἶνον παριόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα ἡ πύμπην. ἀπο-
 βηπτικόν ἡ, ὡς τὸ, οὐ χρῆ παννύχιον εὐδην βυλιφῶρ) ἀνδρα ἀπο-
 φαντικόν ἡ, ὡς τὸ, δὲ ἡ χρηματ', κ, ἄνεν ζῶτ' οὐδ' ἐν εἰσι γένεας
τῶν δὲ-

do: quod si opus fuerit in filios aduertere, ita excādeſcūt A contra-
 ut ſe parētes eſſe obliuiſcant. Verū huiusmodi rebus puer rio.
 cōſueſcēs, poſtq̄ in uirū euaserit, merita uirtute coronatur.
 Quod ſi aliquis hæc ueritus, præceptores fugiat, parentes
 deuitet, pædagogos auertat, oīno dicēdi ſciētia priuabit, et
 metus cauſa eloquētia carebit. Hæc igitur omnia Iſocratē.
 ſentire perſuaserūt eruditionis radicē amarā eſſe. Nā quē A comp
 admodū agricolæ ſummo cū labore terræ ſemina mādant, rati me.
 fructus uero maiore cum uoluptate colligūt: ita eruditionē
 uēdicātes, uigilijs ſibi apud poſteros gloriā cōparariūt. De Ab exem
 moſthenis uitā inſpice ſup omniū oratorū laborioſam, id = plo.
 circo ceteris glorioſiorē. adeo enim ſtudio intentus fuit, ut
 comā capitis ornamētū ſæpius depoſuerit, ratus id belliſi
 mū decus, quod à uirtute proueniſſet: igit quæ alijs uolupta
 tibus diſſepant, ea ille laborioſis lucubrationibus impēdit.
 Itaq; nō mediocrē laudē Heſiodus meretur, ubi aſerit uir A teſto-
 tutis uia aſperā eſſe, cacumē uero planū: nā idē quod Iſocra no an. i-
 tes protulit. Heſiodus enim uia, Iſocrates autē radicē ap quorum.
 pellauit, diuerſis uerbis eandē uterq; ſententiā demōſtran
 tes. Quæ ſi recte cōſiderabimus. Iſocratē merito laudabi Ab epilo
 mus. ut qui ſapiēter de eruditione belliſſima conſcripſerit. go.

DEFINITIO SENTENTIAE.

Sentētia eſt ſermo cōpēdioſus in enūciationibus, quæ
 nos ad aliqd exhortat uel dehortat. Sententiā aliæ Species
 ſunt exhortatiuæ, aliæ dehortatiuæ, quedā enūciatiuæ, nō
 nullæ ſimplices, quedā cōiūctæ, aliquæ perſuaſiuæ, aliæ ue
 ræ, aliæ exceſſiuæ. Sentētia adhortatiua eſt, ut illud: Dede
 cus eſt totā cōſultū ſtertere noctē. Enunciatiua, ut illud. O
 pus eſt proſectō pecunijs, ſine quibus nihil oportuni fieri

46. APHTHONII PRÆEXERCITA.

licet. Simplex, ut illud: Vna avis addicat, patriã seruare licebit. Cõiuncta, ut illud: Nõ mihi sint plures domini, rex u-nicus esto. Persuasiva, ut illud: Talis est unusq;sq; quorũ cõsuetudine oblectat. Vera, ut illud: Nulli licet inuenire uitã sine tristitia. Excessiua, ut illud: Debili⁹ nil terra facit mortalibus ipsis. Hęc igitur sententiæ diuisio, quã ex capitibus Chriæ cõficiet, laudatiuo, ab expositione, à causa, à cõtrario, cõparatiõe, exẽplo, testimonio antiquorũ, epilogo breui. Differt aut Chriæ à sententiã, quod Chriæ aliquãdo actiua est, sententiã in oratione semper cõsistit: at Chriæ personam requirit, sententiã uero sine persona pronunciat.

SENTENTIA EXHORTATIVA.

Theognis poëta dixit: Paupiẽ q; Cyrne fugit, se præstat ab altis. In mare uerticibus mittere cetiferum.

A lauda- Prouidit Theognis, ne iure poësim accusaremus, fabularũ
tino. loco præcepta sapientiæ cõplexus. nã cũ poëtas fabulas plu-
rimi facere uideret, eas omittendo, bene uiuendi præcepta
metro cõposuit, simulq; metroꝝ gratia seruata, præcepto
rũ utilitatẽ introduxit. Pluribus ergo Theognin cõmẽda-
re, præsertim in ijs, quæ uerissime de paupertate cõscri-

Ab expo- psit, possemus. Quidnã igit dixit? Qui uitã in miseria du-
sitione. cit, mori potius amet. multo enim melius à uita discedere,
q; solẽ sui dedecoris testẽ habere. Hęc sunt quæ ex philoso-
phorũ dogmate protulit: licet autẽ cõsiderare qua ratione

A causa. motus elegãter ipsa tractauerit. Nã qui in paupertate ui-
uit, à teneris annis ad uirtutes non instituit: in robusta uero
atate pessima quæq; cõsectat. Si enim legationẽ gerit, patri-
am pecuniarũ gratia prodet, ad argentũ in cõcionibus po-
rabit: & sortitus iudex, pro suffragijs dona suscipiet. At
qui

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

τῶν δόντων. καὶ ἀπλοῦν μῆν, ὡς τὸ, εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνει
 εἶαι περὶ πάσης. σιωπῆς ζυγμίνον δὲ, ὡς τὸ, οὐκ ἀγαθὸν πολυκοι
 ρανίη, εἰς κοίραν. ἔσω. πιθανὸν δὲ, ὡς τὸ, ζωῶντες εἰς ἴκτα
 σος, οἷς πρὸς ἡσυχυῶν. ἀληθὲς δὲ, ὡς τὸ, οὐκ εἰς ἰσχυρὴν βίον
 ἄλυπον οὐδὲν. ὑπερβολικὸν δὲ, ὡς τὸ, οὐδὲν ἀκιδνόντρον γὰρ
 βίβει ἀνθρώποι. ἢ μὲν οὖν διαίσεις ἀντι τῆς γνώμης. ἐργά
 σαιο δὲ αὐτὴν ζωῆς τῆς χρείας κεφαλαίοις. ἐκωμιαστικῶς, παρρα
 φραστικῶς, ζωῆς τῆς ἀπίας, ἐκ ζωῆς ἀαντίου, παρραβολῆς, παρραδέ
 γματι, μαρτυρίᾳ παλαιῶν, ἐπιλόγω βραχεῖ. Διενήνοχε δὲ ἢ
 χρέα τῆς γνώμης, ζωῆς τὴν μὲν χρέαν ἵναί ποτε καὶ πρακτι
 κὴν, τὴν δὲ γνώμην ἀεὶ λογικὴν. καὶ ζωῆς τὴν χρέαν διὰ τὸ προ
 σῶπον, τὴν δὲ γνώμην, ἀπροσώπως ἐκφύρασαι.

ΓΝΩΜΗ ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΗ.

ΧΡΗ πνίην φύγοντα, κ, ὅς μεγακῆτια πόντον

Ριπίην, κ, πρῶν κύρνη κατ' ἡλιβάτων.

Κατηγορεῖται τὴν ποίησιν οὐκ ἀφῆκεν ὁ θίονος, ἀντὶ μύθων
 ἀσκήσιας παρραίνου. ὄρων ἢ ποιητὰς τὸ μυθολογῆν περὶ πολλῶν
 ποιουμένων, τῶν μύθους ἀφῆς, ὑποθήκας, ὡς χρῆ ἴν ἐν ζωῆ μί
 ῖω σιωπήσαν. ἅμα ζωῆ μέρου τὴν χάριν τιρῶν, καὶ τῆς ὑποθή
 κης ἐπισφίρων τὸ κέρδι. καὶ πολλῶν μὲν ἀντις ἐπινύσει τὸν
 θίονον, μάλις δὲ ὦν περὶ τὴν πνίαν ἐφιλοσόφισαν κ, τί φισι.

ΠΑΡΑΦΡΑΣΤΙΚΟΝ. Ο πνίαν συζῶν, ἀγαπάτω
 πσιῦν, ὡς ἀμεινον ζωῆ βίου προαπελθῶν, ἢ τὸν ἡλιον ἀιχύνης κτῆ
 σαυτὸς μάρτυρα. καὶ ἢ μὲν ἐφιλοσόφισαν ταῦτα. παρρῆσι δὲ ἰ
 δειν ὡς καελῶς. **ΤΟ ΤΗΣ ΑΙΤΙΑΣ** Ο ἢ πνίαν
 συζῶν, πρῶτον μὲν ἐν παισὶν ὦν ἀρετὴν οὐκ ἀσκεῖ. πρῶτον δὲ
 εἰς ἀνδρας πάντα πράξει τὰ χαλεπώτατα. πρῶ βιῶν μὲν
 γὰρ τὴν παρρῆδα χρημάτων προήσεται. Δημιγορῶν δὲ πρὸς
 ἀργύριον φθίγγεται. καὶ δικάζειν λαχῶν, δωροδοκίησει ταῖς
 φέροις.

ΕΚ ΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙΟΥ Οὐ μὴν

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

οι πενίας ἀπυλλαγμένοι βιοῦσι· παιδὲς τε κ' ὄντες, ἀκούσθι
τὰ κάλλιστα, καὶ προΐοντες εἰς ἀνδρας, πάντα δρῶσι περιφρα
νῶς, χρηροῦντες μὲν παρὰ τὰς ἑορτάς, ἐν δὲ ταῖς μάχαις εἰς
φύροντες. ΠΑΡΑΒΟΛΗ. Ωσαύτ' ἐπεὶ διὰ δεισμῶ κατεπι
λημμένοι δειδῶ τὴν δεισμὸν ἔχουσι ἢ ποιῆν κώλυμα, τὸν ἀντὶν ἴδ
πον κ' οἱ πενία συζῶντες, ἢ ἀπορίαν τῆς παρρησίας ἰμποδῶν
ἀπαλήφασιν. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ. Σκόπη τὴν ἴρον,
εἰς ἰθάκης μὲν εἰς ἐγένετο. ἢ αὐτὴν ἕξ ἄλλοις πολιταῖς οὐ μετε
λάμβανεν ἀδελφάν· ἀλλὰ βούβων αὐτῆ τῆς ἐνδείας προσῆν, ὡς
μεταεῖναι τῇ πενία τὴν κλήσιν· ἀρναῖος κ' τὴν ἀρχὴν προκλι
θείς, ἴρος μετρομαίετο, ἢ ἐπωνυμίαν ἐκ βούβων διακονεῖν νομισά
μενος· κ' τί δει τὴν ἴρον ἐπέειν, ἀλλ' ὀδυσσεὺς ὁ τῆς ἰθάκης κρατ'.
ἐπεδὴ τῆς αὐτῶν γῆς ἐπιβάς πενίαν ἐχρηματίζετο, ἢ τῆς πενίας
κακῶν μεταλάμβανεν οἴκοι βαλλόμενος, καὶ τῶν θραπενίδων
παρονοῦμενος, οὕτω πενία καὶ μέχρι βούβων εἰς χαλιπύ.
ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΠΑΛΑΙΩΝ. Διὸ δὴ θαυμάσαι τὸν
ἔρπιδιν με δεῖ, κακῶν μὴ ὅτι ἔχον ἐπόντα, τὴν δ' ἐγένεσθαι
ἀδύνατον εἶναι τὴν πενίαν μεταβαλεῖν. ΕΠΙΛΟΓΟΣ. Ως
τε πῶς ἴναι κατ' ἀξίαν θαυμάσαι τὸν θεόν, βιαῦτα περὶ τῆς
πενίας φιλοθεύσαντα. ΟΡΟΣ ΑΝΑΣΚΕΥΗΣ.

Ανασκηνή εἰσι ἀναζοπὴ προκείμενου τινὸς πράγματις· ἀνα
σκηνασίον ἢ τὰ μῆτε λίαν σαφῆ, μῆτε ἀδύνατα παντελῶς, ἀλλ'
ὅσα μίσην ἔχου τάξιν· δεῖ ἢ ἀνασκηνάζοντας, πρῶτ' μὲν εἰ
πὴν τὴν τῶν φυσάντων διαβολὴν· εἴτα ἐπιβῆναι ἢ βούβων πράγ
ματι ὅτι ἐκείσιν, κ' κεφαλαίοις χρήσασθαι βίβω. πρῶτον μὲν ἀ
σαφῆ, καὶ ἀπιθάνω, πρὸς βούτω κ' ἀδύνατω, κ' ἀνακολούθω,
κ' ἀπρεπῆ· τελευταῖον ἐπιγεκινῶ ὅτι ἀσύμφορον ὅτι ἢ προγύμνα
σμα βούβων πᾶσαν ἐν ἑαυτῶ πρὸς ἑξ ἢ τῆς τέχνης ἰχύν.

ΑΝΑΣΚΕΥΗ, Ὅτι οὐκ ἐπίστα τὰ κατὰ

ἀσφύνη

qui paupertate nō premūtur, nequaquam similes existūt. A contra
 nanq; à pueris optima exercēt: uiri effecti, omnia splendide rio.
 faciūt, ad festa enim celebrāda, & ad bellū gerendū large
 pecunias cōferūt. Ac sicut uinculo graui detēti impedimen A comp
 tū beneficiē di uinculū habēt, ita liberē loquēdi egenis ino- ratione.
 pia obstaculo fit. Contēplator Irū, qui quanquā Ithacensiu Ab exci
 unus fuerit, eandē tamē ciuibus alijs dicēdi libertatē nō ob plo.
 tinuit. quinimō tantū i ipsi inopiae fuit, ut appellationē pau
 pertate mutauerit. Arneus enim primo uocatus est, postea
 Irus appellatus, id ab administratione cognomētū asequi
 tus. Verū quid Irū opus est recēdere? cum Ithaca dominus
 Ulyses, quādo in patriā suā appulsus paupertatē simula
 uit, paupertatis malorū particeps fuerit, domi suae à temu
 lentis ministris percussis, & iniuria affectus, adeo pauper
 tas meo iudicio dura res est. Quare non immerito Euirpi- A testimo
 des laudādus est, qui nihil possidere, rem malā esse refert: nio anti
 neq; posse nobilitatē paupertatē immutare, Itaq; Theo- quorum.
 gni qbus nā satis dignis laudibus prosequemur, q̄ talia de Ab cpilo
 paupertate ex penitissīmo sacrario philosophiae protulerit? go.

DEFINITIO CONFUTATIONIS.

Confutatio est alicuius rei propositae destructio. Cō
 futāda aut nō quae nimis manifesta, nec quae omnino
 impossibilia sunt, sed quaecūq; mediū quēdā ordinē seruāt.
 Neceſse est q̄ cōfutare querūt, primo dicētibus calūniā in
 tēdere, deinde expositionē rei subiūgere, hisq; capitibus
 uti: primo quidē obscuro, & incredibili, ad haec impossibili,
 & incōsequēti, ac indecēti: postremo in ferre inutile. Haec
 praexercitatio omnem artis uim in se cōtinet.

CONFUTATIO quod nō uerisimilia quae de

Daphne

Daphne dicuntur.

- Procemium ex dicentium calumniam. Procemium alia propositio. Ab expositione sitione.
- A**bsurdum esset poetis contradicere, nisi nos ipsi adversus se cocitasset: primum in deos absque ratione fingere. Stultum igitur esset illos nullam deorum rationem habere, nos vero poetarum scriptis parcere. Omnes quidem deos concilio affectos esse molestis ferebant, in primis tamen Apollinem, quem sibi poetice ducem elegerunt. qualia enim de Apollinis Daphne fabulati sunt? Daphne (ita dicunt) est Terra & Ladone nata est. cuiusque multum forma praestaret, ad sui amorem Pythium induxit. itaque illam deus persequabatur, & persequendo non consequeretur. verum Terra filiam suam suscipiens in eiusdem puellae nomine arborem transmutavit: qua coronatus Apollo fuit. ex ea enim arbore corona Tripodi Pythio proposita est, quoniam deus puellam mortalem dilexisset, laurusque uaticinium effecta.
- Ab obscuro.
- Haec sunt quae fabulantur, verum tamen ea nos ex sequentibus conflare possemus. Daphne nata est ex Ladone & terra? Et quomodo credibile est ita genitam esse? haec enim foemina fuit. Sed parentes diversum ab ipsa naturam adepti sunt. Quomodo Ladon Terra copulatur, aquis inundans? ergo omnia flumina terra mariti nominabuntur. omnia namque ipsam immergunt. Sin autem a flumine nata est foemina, possibile igitur est flumini ab hominibus nasci: nam per successiones parentes indicantur. Cur dicunt factas nuptias inter flumini & terram, cum Hymeneus rerum sensibilem sit terra autem sensibilis non sit? aut igitur Daphne inter flumina recedenda est, aut Ladon inter homines connumerandus. Sed poetis a terra & Ladone Daphnen nasci concedamus. Puella nata apud quos educata est: nam & si generatione coeserit, impossibile tamen est educationem procedere. Vbi enim puella uictum habebat, per Iovem apud patrem?
- & quis

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

Δάφνιν. ἐν τῆς τῶν φυσάντων διαβολῆς.

Ποιταῖς μὲν ἀντιρεῖν ἄλογον. αὐτοὶ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀντι-
 λέγειν ἐπαίρουσιν. εἰς θεοὺς πρῶτεροι λογοποιοῦντες τοιαῦτος
 πῶς οὐκ ἄλογον θιῶν μὲν αὐτοὺς μηδένα ποιήσασθαι λόγον.
 ἡμᾶς δὲ λόγον ἔχεν τῶν ποιητῶν. πάντων μὲν οὐκ ἄλογον ἐ-
 γώ, προπιπλακίζομένων θιῶν, ἀπὸλλωνος δὲ μᾶλλον, ἐν ἡγε-
 μόνα τῆς οἰκίας αὐτοὶ πεποιήνται τέχνης. οἷός γάρ περὶ τῆς α-
 πόλλωνος μινυθολογίαν Δάφνιν. **ΕΚΘΕΣΙΣ.** Δά-
 φνι φυσὸ γῆς προῆλθε, καὶ λάδωνος, καὶ τὴν ὄψιν τῶν πολλῶν δια-
 φέρσασθαι ἐπέπυτο τὸ πύθιον. ὃ ἢ ἐρῶν μὲν ἐδίωκεν. Διῶκων ἔ-
 οὐκ ἔρει. ἀλλ' ἢ γῆ τῆς καὶ δα Διξαμένη; ἀνθος οὐ μόνον τῆς κῆ-
 ρις ἀνέδωκε καὶ μεταβεβλημένην ἐσιφανώσατο, καὶ τὸ φυσὸν
 εἰφανθῶ εἰς βίποδος τὸν πύθιον διαπόθον τὸν ἐπὶ κόρη θνητῆ
 προτιβίβλωθῶ. καὶ τὸ βλάστημα γινώρισμα ποιητῆς τῆς τέχνης.
 καὶ ἂ μὲν μινυθολογίᾳσι, τὰ δὲ παρῆσι δὲ ἔλεγχεν λαβεῖν
 ἐκ τῶν ἐφῆστῆ. **ΕΚ ΤΟΥ ΑΣΑΦΟΥΣ.** Δάφνι λά-
 δωνθῶ προῆλθε καὶ γῆς, τίνα ζῶ γένους ἔχουσα πισιν. ἢ μὲν ἢ
 ἀνθρωπῶθῶ. ὃ ἢ φύσιν ἄλλην παρὰ ταύτην ἐκτίσαντο. πῶς δὲ
 ὁ λάδων σιωπέτε τῆ γῆ ἐπικλύζων ζῆς ὕδασι; οὐκοῦν ἄπαν-
 τος διποταμοί, γῆς ἀνδρὸς ἐπανομαζόνθῶ. πάντες ἢ αὐτὴν ἐπα-
 κλύζουσιν. ἐῖ ἢ ποταμῶ προελλυβέν ἀνθρωπος. ἄρα καὶ ποταμόν
 εἰς ἑξ ἀνθρώπῶ προκλύβεν. Διαδοχαὶ δὲ Διῶσι τῆ φύσανται.
 τί ἢ γάμον ποταμῶ τε καὶ γῆς ὀνομαζουσιν; τῶν αἰσθημένων,
 ὑμαίνος. ἢ ἢ γῆ τῆ αἰσθημένων οὐ πέφυκεν. ἢ ζῶντων τῆ Δάφνιν
 λογιστῶν ἐν ρέμασι, ἢ τῆ λάδωνα βετῶν εἰς ἀνθρωπον. **ΕΚ**
ΤΟΥ ΑΔΥΝΑΤΟΥ. Ἄλλ' ἢ τῶ συσχωρήτω ζῆς τῆ
 τοῖς γενέσθῶ τῆ Δάφνιν γῆς τε καὶ λάδωνος, ἢ καὶ τῆ χεῖρα παρὰ
 τῆσιν ἐπέφω. καὶ ἢ τῶ συσχωρήτω τῆ γένεσιν, ἢ βῶφι προῆλθεν ἀ-
 δύνατος. πῶς ἢ ἢ καὶ εἶχε τῆ διαγταν. νῦν δὲ παρὰ τῶ φυσάντῶ
 καὶ

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

Ἐ, τίς ἀνθρώπων ἐν ποταμῷ φέρῃ τὴν Δίαίταν; ἐλάττωσεν ὁ πα-
 τὴρ ἀποπνίξαι τοὺς νόμους, ἢ τῶν τοῦτοῦ νόμους. ἀλλ' ὑπὸ γὰρ
 ἢ ποῖς διατάξαι παρὰ τὴν φύσασαν, οὐκοῦν ἐλάττωσεν, καὶ βλα-
 τὴν οὐκ ἔχει λατάνουσα. Ἦς δὲ τὸ κάλλος ἐκρύπτει, πόθος γί-
 νεσιν οὐκ ἐλίχθη. **ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΡΕΠΟΥΣ.** Εἰ βού-
 λη καὶ βούλη, συγχωροῦμεν τοῖς ποιηταῖς. πῶς ἦρα θεός, καὶ πό-
 θω τὴν φύσιν ἐφύλαξεν. ἔρω τῶν ἔντων τὸ χαλιπώτατον, καὶ ἐ-
 οῖς ἐπιμαρτυρεῖν ἀσβεῖς τὰ δεινότατα. εἰ μὲν ἢ πάντα νεώ-
 σιν θεοί, τί ὄντων ἐτι διοίβουσιν, εἰ δὲ τὸ δεινότατον ἔρωτα φέρε-
 σιν, τί τῶν πολλῶν ἡλλοζίωσεν τὸ χαλιπώτατον φέροντος. ἀλλ'
 οὔτε τὸ κάλλος οἶδεν ἢ φύσις. οὔτε ὁ πύθιος ἔρασις κατεφαίνε-
 ται. **ΕΚ ΤΟΥ ΑΝΑΚΟΛΟΥΘΟΥ.** Πῶς ἡ Διώνη
 τὴν πόρην ὁ πύθιος θνητῆς ἐγένετο δούτῃ. ἀνδρὸς γυναικῶν
 ὑπέρχουσα. καὶ γυναικὸς θεῶν μῆζον εἰλήφασι; τὸ θνητῆς ἐλατ-
 τούμενον, πῶς καὶ θεοὺς ὑπερέβαλε; τί δὲ ἢ μήτηρ τὴν κέρην
 ἐλίχθη φύγουσαν. τῶν φαύλων ὁ γάμος; καὶ πῶς αὐτὴ μή-
 τηρ ἐγένετο. ἀλλὰ τῶν ἀγαθῶν; καὶ τί τὴν παιδίαν τῶν καλῶν
 ἀπετίρισεν. ἢ ζῆνον μήτηρ οὐ γέγονεν, ἢ γενομένη φαύλη νομίζε-
 ται. **ΕΚ ΤΟΥ ΑΣΥΜΦΟΡΟΥ.** Τί δὲ τοῖς οἰκίοις ἔρ-
 γοις ἢ γὰρ διεμάχητο. ἐλύπησεν πύθιον σώζουσα, καὶ τὸν αὐτὸν πάλιν
 ἐφυχαγωγῆ παρὰ γούσαι; φυχαγωγῶν οὐκ ἐχρῆν ἐλυπηθῆναι
 ἐβούλητο. τί ἡ δὲ θεὸς ἐπιφανοῦτο. τὸ δὲ δένδρον παρὰ τοῦτο
 δασ, ἡδονῆς τὸ βλάστημα γέγονεν σύμφωνα, ἀρετῆς δὲ μαν-
 τεῖα τεκμήριον δεικνυδῆ. πῶς οὖν οὐκ ἔφην ὁ πύθιος, καὶ μὴ ἐ-
 φηκε μίγνυθαι. τί ἡ θνητὴ μὲν ἢ πρόφασις, τὸ δὲ πᾶσι θεοῖς
 ναζόν; πῶς ἔσω τῶν ποιητῶν, μὴ κατὰ ποιητῆς δόξαν φέρε-
 γινῆται.

ΟΡΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ.

Κατασκευὴ ἐστὶ προσημνεῖς τινὸς βεβαίως προήματ'.

κατα-

Et quis hoim in flumio uiuit? illa' ne pater fluctibus submer
gēdo, uel fluminibus educādo abscondit? at sub terra apud
matrē puella degebat, ergo latuit, ac latēdo spectatorē ha-
bere nequiuuit. cuius aut forma latuit, amoris principiū ha-
buisse nō admittit. Si uis, hoc etiā poētis cōcedamus. Quo-
modo deus amabat, et amore diuinā naturā memiebatur?
Amor enim mortaliū rerū pessima est. ac impiū est asere
re deos grauisima cōmittere: siquidē in oībus rebus ac nos
dij molestijs afficiūt, qd à mortalibus differūt? quod si gra-
uissimo amoris morbo subiecti sunt, non ne uulgaribus simi-
les existūt? cū asperissima quaeq; sustineant? Sed neq; amore
deorū natura afficiat, neq; Pythius amator Daphnes extitit.
Quomō Phœbus puellā psequēdo cursu superatus à morta-
li fuit? uiri mulieribus praestātiores sunt, et foemina maius
dij robur habuerūt? Quod uiris minus est, qua ratiōe deos
excellit? cur mater fugientē filiā suscepit? an' ne inter uilia
nuptiæ cōnumerāda sunt? quae si sunt, cur ipsa mater facta
est? quod si nuptiæ inter bona cōsentur, cur filiā bonis priua-
uit? Aut ergo mater nō fuit, aut si fuit, mala reputatur. Cur
operibus suis terra repugnabat? Apollinē cōtristat, ut filiā
seruet: rursus eundē demulcet, dū ipsam in lucē producit.
illū demulcere nō oportuit, si cōtristare uoluit. Cur deus a-
pud Tripodas lauro coronatus est? laurus uoluptatis index
fuit: at uirtutis signū diuinatio ostendit. Quomodo diuersa
natura coniunxit Apollo? cur mortalis quidē amica, im-
mortalis uero amator? Iam finē accusandorum poëtarum faci-
am, ne aduersus illos orationem habuisse uidear.

Ab inde-
centi.

Ab incon-
sequēti.

Ab iutili

Ab epilo-
go breui

DEFINITIO CONFIRMATIONIS.

Confirmatio est alicuius rei propositae approbatio. Cen

firmanda autē sunt, non quæ admodū manifesta, nec quæ
 oīno impossibilia sunt, sed quæcūq; ordinē mediū seruat.
 Qui confirmare intendunt, omnibus capitibus cōsuetatiōi
 contrarijs utent. primo quidē, ut dicētis laudē dicant: de
 inde per partes expositionē ponāt, & contrarijs capiti-
 bus utantur: pro obscuro dilucido, pro incredibili credibi-
 li, & possibili pro impossibili, cōsequenti, pro incōsequē-
 ti, decēti p indecēti, utili pro inutili. Hæc exercitatio oēm

CONFIRMATIO (artis uim cōprehēdit.

quod uerisimilia sunt quæ de Daphne dicunt.

QVI poētis cōtradiat, Musis ipsi cōtradicere uide-
 tur: quō enim Musis nō cōtradicat, q poētæ scri-
 pta damnare quærit, si quæcūq; poētæ loquunt, hæc Mu-
 sarū cōsilio disserunt? Itaq; omnū poētārū sententiā cō-
 probo: illius autē maxime, qui Daphnen ab Apolline dile-
 ctā sapiēter protulit. Quæ nā aut sunt, quæ scribēti huius
 modi quidā fidē non adhibēt? Daphnen è terra & Lado-
 nenatā dicūt. Cur hoc apud deos incredibile? nū aqua &
 terra oīa gignūt? nū elemēta uitæ semē producūt? quod si
 oē quod nascit à terra et aqua pcedit, Daphne à terra &
 Ladoc pueniēs, cōem oīm generationē cōfirmat. Genita
 autē unde oēs nascunt, ceteras forma supabat. Et uerisimile
 admodū, quæ enim primo è terra emittunt, cū naturæ pul-
 chritudinē pducūt: multæ aut corporū mutatiōes cōstitutæ
 sunt, apud quas pulchritudo cernit: qd' uero primū appa-
 ruit, id est oīm formosissimū. Itaq; uerisimile est Daphnen
 è terra genitam, ceteris formosiorē extitisse, ob cuius
 mirādam pulchritudinē Pythius amore captus est, nec
 immerito, quicquid enim pulchri cernit in orbe, id à dijs
 processit.

Proce-
 mium.
 A dicētū
 laude.
 Alia pœ-
 mij pro-
 positio.
 Expositio
 rei.
 A' mani-
 festo.

A' credi-
 bili.

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ:

κατασκευασίον δὲ τὰ μήτε λίαν σαφῆ, μήτε ἀδύνατα πάντε-
 λως, ἀλλ' ὅσα μίσην ἔχει τὴν τάξιν. δεῖ δὲ κατασκευάζονται,
 ὧς ἔτακτοίσι χρῆσθαι τῆς ἀνασκευῆς, καὶ πρῶτον μὲν εἰπεῖν ἐν φη-
 μίαν ὧς φήσαντες, ἔπειτα ἐν μίρει εἶναι τὴν ἐκθεσιν, καὶ ὧς ἔτακτο
 τοῖσι χρῆσθαι κεφαλαίοις. ἀντὶ μὲν ἀσαφούς, ὡς σαφέ. ἀντὶ
 ἢ ἀπιθάνου, τῶ πιθανῶ, καὶ ἀδύνατῶ, ἀντὶ ἀδυνατοῦ, καὶ ἀκολούθου,
 ἀντὶ ἀνακολούθου. ὡς τε πρίηρητι, ἀντὶ τ' ἀπρηπούς, καὶ συμφέ-
 ροντι, ἀντὶ ὧς ἀσυμφέρον, ἢ γυμνασίᾳ δὲ ἀντιπᾶσαν πρὸς ἑξῆς
 τὴν τῆς τέχνης ἰχύν.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ, Ὅτι εἰκότα τὰ κτ' ἀφθονῆς,

ἐκ τῆς τῶν φησάντων ἐμφημίας.

Ὁ τριτηαῖς ἀντιρῶν, ἀνταῖς ἀντιρεῖν δοκεῖ μοι ταῖς μού-
 σαις. εἰ δ' ὅσα τριτηαῖ, φησίνονται ταῦτα τῆ τῶν μουσῶν διέξερ-
 χον) γνώμη. πῶς οὐκ ἂν ἀντιλέγοι ἀνταῖς ταῖς μούσαις, ὁ τὸς
 τῶν τριτηῶν κοκίσαι (ζητῶν πάντων μὲν οὐκ ἐγὼ τῆ γνώμην ἀ-
 ρελέχομαι τ' τριτηῶν, πάντ' ἢ μάλιστ' τ' ἀφθονῆς ἰρωμένη
 εἶναι τ' πύθιον φιλοσφῆσαντες. δια δ' ἐπὶ ὄντες τινὲς ἀπιστοῦσι,
 ἀφθονῆ φησι, γῆς προῦθε καὶ λάδωνος. ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΚ ΤΟΥ
 ΣΑΦΟΥΣ. Τί τ' ὧ πρὸς θεῶν ἄπισ), οὐκ ἄποσι γένεσις ὕδωρ
 καὶ γῆ; οὐ σπέρμα τ' εἶου τὰ στοιχεῖα προέρχεται, εἰ ἢ γῆς τε καὶ ὕ-
 δωρος ἄπαν ὃ γίνε) πρόξοι, εἰς αἰοῖ ἀφθονῆ τῆ κοινὴν ἀπάντ γῆ
 τὴν γῆς προελθῶσα καὶ λάδωνος. γερωνῶς ἢ ὄθεν ἄπαντα γίνετ),
 τῆ ὄφιν προῖχε τ' ἄλλων, καὶ μάλα ἐικότως. ἀ δ' πρῶτα γῆς ἀνα-
 δίδοται, μετὰ τ' τῆς φύσεως προέρχεται κάλλος. ἡλλὰ μὲν δ' σα-
 μάτ μεταβολαὶ καλεσθήκασι, παρ' οὖς ὄρατ) τὸ κάλλος. καὶ ἢ πρῶ-
 τον φανέν, τ' πάντ' ἐσιν ὠραιότατον. ἐικότως οὐκ ἀφθονῆ τῆ ἰστέ-
 αν προήνεκε, πρῶτη τ' ἄλλ' ἠνομένη τῆς γῆς. ΕΚ ΤΟΥ ΠΙ-
 ΘΑΝΟΥ. Διαφρούσαις ἢ ἀφθονῆς τῆ ὄφιν, ἠρώδη τῆς παιδ' ὄς ὅ
 πύθιος, καὶ μάλα ἐικότως. παῖς δ' ἐπ' ἰκαλὸν ἐν γῆ τρηπίνε), προῖα

ΛΕΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

θε θεῶν. εἰ δὲ τῶν ἐπὶ γῆς ἀγαθῶν ἢ κάλλος ἐν δαιμονίεσσιν, οἷο
 ἢ κάλλος δλωρεῖ ἢ θεῶν, ἐραστὴν εἶχε ἢ κάλλος θεῶν. ἃ ἢ δι θεῶ
 δλωρεῖν, εἰργασίαν ἀπαντῆς. **ΕΚ ΤΟΥ ΔΥΝΑΤΟΥ.**
 Ερῶν ἢ ὁ θεός, προηρεῖτο ἢ πάθος ἰάσατο. ζῶντα ἢ ἀεὶ ἀρεταῖς,
 πρὸς βίαν ἔχουσι κτωμέναι, καὶ πόνων χωρὶς ἀρετὴν οὐχ ὑ-
 πάρχει λαβεῖν. ὅθεν ἐπὶ πνευμάτων, καὶ πρῶτων, οὐ κατέλιπε. πέ-
 ρρα ἢ οὐκ εἰσι ἀρετῆς κατιδέειν. ὅθεν ἐρῶν τὸν πύθειον αἰγούσιν,
 οὐ γῆν, οὐ τὴν φύσιν τῶν θεῶν δὲ ἐλέγχοντες, ἀλλὰ τῆς ἀρε-
 τῆς τὴν φύσιν διλοῦντες ὑπαίτιον καὶ χαρακτηρίζει τὸ δι-
 ῶικον ἢ διωκόμενον. **ΕΚ ΤΟΥ ΑΚΟΛΟΥ-**

ΘΟΥ. Φευγούσης ἢ τῆς παιδὸς, ἢ μήτηρ ἐδέχθη. τὰ ἢ ἐν
 τὰ πάντα ζῶντα γέγονε φύσει, ἀφ' ὧν προήλθον ἐπὶ ταῦτα
 ἐπείγονται. διὸ χορεῖ δάφνη πρὸς γῆν, τῆς γῆς προελθοῦσα.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΕΠΟΝΤΟΣ. Καὶ δεξαμένη ἢ κόρη
 ἢ γῆ, φθὸν ἀνέδωκεν. ἀμφω ἢ ἔργα κατέβηκεν γῆς, καὶ παρὰ
 ταύτην δι ἀνθρώπων πίπτουσι, καὶ δίνδρα παρ' ἐκείνης φυόμενα.

ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ. Καὶ φανερὸν ἢ φυτὸν
 ἀπόλλωνι τιμῆς γέγονεν αἴτιον. θεὸς ἢ ἔξωθεν τῆς ἰαυτῶν προεῖ-
 ραι, οὐδὲ τὰ φυτὰ κατελείψουσιν. ἀλλὰ καὶ σιφονοῦνται γινώ-
 μινα. ἀπαρχαὶ ἢ γῆς, θεοῖς ἀνατίθενται, καὶ μαντικῆς γέγονε σύμ-
 βολον. προσήκον οἶμαι καὶ ζῶν. τὴν τε ἢ κόρη σωφρόνῃν ἀνομά-
 ζουσιν, καὶ τὸ χρησιμολεῖν σωφρόνης προέρχεται. οἷο ζῶντι ἢ γνόν-
 σιν ἢ παῖς ἡδονὴν ἀρεταῖς ἀνατίθεται. οὐ ἢ ἢ ἰδέειν ἢ μέλλω
 ἀκρασίαν νοσήσαντα. ἐπὶ ζῶντι βαυμαζῶ ζῶς τριτάτος, καὶ διὰ
 ζῶν ἢ μέλλοντι.

ΟΡΟΣ ΚΟΙΝΟΥ ΤΟΠΟΥ.

Κοινὸς εἰσι τὰ πᾶσι, λόγος ἀνεπιτικός τῶν προσόντων τινῶ
 κελῶν ἢ κοινῶν. εἰρηται δὲ ἔντως ἀπὸ τοῦ κοινῆ πᾶσιν ἀρ-
 μότην, τοῖς μετασχούσιν τοῦ ἀνῶν πράγματι. ὁ γὰρ κατὰ
πρὸς το-

APHTHONII PRAEEXERCITA. 51

processit. Quod si inter humanas res felicior reliquis bonis est pulchritudo, cū sit deorū munus, illa iure deū amatorē habuit. nā quae dii largunt, ea oēs diligūt. Deus aut amore captus, affectui mederi maluit. Sic enim se habēt huiusmodi uirtutes labore cōparatae, cū neq; sine uigilijs uirtutē acquirere liceat. Quāobrē laborabat amator, & amādo amīcā nō cōprehēdit. quomā nulli licet perfectā uirtutis cognitionē cōsequi. unde ferūt poētae Apollinē amare, nō terrā, nō deorū naturā redarguēdo; sed dū huius psecutionis causam uirtutis naturā esse ostendūt, id quod exprimit Apollo persequēs, et persecuta Daphne. ut deus sit qui uirtutē quaerit, ipsa uero uirtus Daphne. Fugientē filiā mater suscepit. Nam mortalia oīa talē naturā acceperūt, ut ad ea à quibus genita sunt, festinent. Igitur Daphne ē Terra genita, ad terram cōcedit. Et Terra puellā suscipiēs, plantā emisit. Vtrūq; opus terrae propriū, ut in hāchoies cadāt, & arbores ab ea nascātur. Et nata arbor, Apollini honoris causa fuit. Dij enim extra suā prouidētīā ne arbores qdē relinquūt, quinimō germinātibus frōdibus coronātur. nā terrae primitiae diis dicātur. Et diuinationis arbor facta est iudiciū. Hoc autē conueniēs puto. Daphnen enim poētarū multi Sophronā id est tēperatā appellant, ac oracula dare à tēperatiā proueniūt. Itaq; quoniā puella uoluptatis experta fuit, uirtuti dicatur. nā qui intēperatiā laborat, futura nō prospiciet. Quas ob res poētas ueneror, & mirandū in mo.ū carmina colo.

DEFINITIO COMMVNIS LOCI.

Communis locus est sermo amplificatiuus bonorum aut malorū, quae alicui insunt sic appellatus, quod omnibusq; eius rei partiāpes sunt, cōiter cōueniat. Nā cōtra

A' possi-
bili.

A' conse-
quenti.

A' decēti.

Ab utili.

Iterum à
decēti.

Ab epilo-
go breui.

proditorē oratio oībus huiusmodi actionis participibus cōmuniter cōpetit, Deutorologia, id est argumētationi iā p̄t̄e, & epilogo similis est. Quare cōis locus procemii non habet. Iuniorū tamē exercitationis causa quandā procemij formā fingere poterimus, cui subdes capita, primū ex cōtrario, deinde inferes expositionē nō tanq̄ doceas. res enim cōgnita est, sed ueluti auditorē incites, post quā cōparationē ex cōparatione introduces argumētis colligēdo illud, quod accusas maius esse re accusata, exēpli causa tyrānū lōge atrociorē homiada, postmodū collocabis sententiā, caput sic uocatu, agentis mentē calumniando, deinceps digressionē à cōiectura præteritā rei uitā notādo, deinde misericordie exclusionē: in fine præexercitationis finalia capita, legitimum, iustum, utile, possibile, honestum, ab euentu.

CONTRA TYRANNIDIS AFFECTATOREM.

Quandoquidē stant leges, et in statu populari iudicia apud nos exercent, legibus poenā sustineat, qui leges de medio tollere querit. nā si à præsentī liberatus supplicio, uitā populārē ducturus esset, illi forsitan aliquis poenā remittere posset: postq̄ uero uiolētior futurus est, si præsens suppliciu effugerit, quomō iustū est, si in præsentia hūc absolueritis, sic uos tyrannidē cōstitueret? Nāq; oēs iudices ex reorū absolutiōe nullū detrimentū patiunt: uerū si tyrannus absoluetur, iudicibus ipsis damna inferet. si enim tyrānus dominabit, iudicia penitus tollent. Videmini aut̄ mihi posse in re præsentī diligentius examinare, si nostrorū maiorū iudiciū cōsiderabitis. Ut nobis progenitores benefacerēt, Remp. à dominatu liberā excogitarūt. neq; in iuria. quādoquidē hoībus aliæ interdū fortune accidūt, que

priores

Procemium ab expositione.

A cōtrario argumentum. Narratio

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

προδόν λόγος, κοινή πάσιν ἤρμοσι ζῆς κοινωνοῦσι τῆς πράξεως. Διηρητολογία ἢ ἕξις κῆ, ἐπιλόγω. Διὸ προοίμιον ἰδῶν ὁ κοινὸς τύπος οὐκ ἔχει. προοιμίωv ἢ πλατῆρμεία τύρην, γυμνασίας ἐνεκα τῆς πρὸς τῶ νέου. μεθ' ἃ θέσεις κεφάλαια, πρῶτον, ἐκ τῶ ἴκων τῶν. ἔτα ἐπίσει τῶ ἔκδοσιν, οὐχ ὡς διδασκων, ἔγνωσαι γάρ, ἀλλ' ὡς παροξύν' ἄν ἀκροώμενον. μεθ' ἣν ἐπίσει τῶ σύγκρισιν, ἐκ παραθέσεως συνοῶων τῶ κατηγορουμένω τῶ μείζον. ἔτα γνώμιν, κεφάλαιον οὕτω καλούμενον, διαβάλλων τὴν ζῶ πράξαν ζῆς διανοίαν. ἔτα παρὶ βίβασιν, σχετικῶς κακίζων ἄν φθάσαντα εἶον, ἔπτα ἐλλείν ἐκβολὴν, κῆ τελευταῖα τῶ προγυμνάσματος τὰ τελικὰ κεφάλαια. νόμιμον. δίκαιον. συμφέρον. δυνατόν. ἐνδοξον. ἐκβισόμενον.

ΚΟΙΝΟΣ ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΑ ΤΥΡΑΝ
ΝΟΥ. ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ Α΄.

Ὡς ἐδικάσει νόμοι κῆ, δικαιοῦρα παρ' ἡμῖν πολιτείντῃ νόμοις ὑπεχέτω τὴν κόλασιν, ὁ μικρὸν ἔναι τῶ νόμου ποιῶν. εἰ μὲν δὲ ἔμελλε τὴν παροῦσαν δίκην διαφυγῶν δημοτικώτερος ἔσειδαι, τυχὸν ἄντις ἄντῃν ἀφῆκε τῆς δίκης ἐπὶ δὴ ἢ τῶ παρὸν ἐφυγῶν, βικιότερος ἔσαι, ποῦ δίκαιον τυραννίδος ἀρχὴν τὴν ζῶ παρὸν ζῆς καταστῆναι σὺν νόμιν.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ Β΄ Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες τῶ τῶ δικάζειν εἰλήχασιν οὐδὲν τι ελαΐβος ἐκ τῆς τῶν κρινομένων ἀφίσεως κίτηντῃ. τυραννίδος δὲ ἀφίσις ἐπὶ ζῶς δικάζοντας ἐποίησε τὴν βλάβην. οὐδὲ δὲ τῶ δικάζειν ἐπι καταλιμπάνεται τυράννου κρατίσαντῶ. ΕΚ ΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙΟΥ. Δουκῆτε δὲ μοι μᾶλλον περὶ τῆς τῶ παρὸν ζῆς δικοῖας σκοπεῖν ἀκριβέστερον, εἰ τὰς τῶ προγόνων λαγῆτε γνώμιας. ἡμῖν ὡσαυτὸ κακῶς κριούνητε οὐ πρόγονοι κριτεῖσαν εὔρον δυναστείας ἀπυλλαγμένην. καὶ μᾶλλον δικοῖως, ἐπειδὴ γὰρ ἄλλοτε ἄλλοτε τοῖς ἀνθρώποις τύχαι προσπίπτουσι καὶ

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

μετατριούσι τὰς τῶν ἀνθρώπων γνώμας, ἐπαινοῦσθαι μὲν καὶ
τῆς τύχης ἀνώμαλον τῆ τῶν νόμων ἰσότητι, νόμους δὲ εὖ εἶναι, μί-
αν πᾶσιν δὲ αὐτῶν ἐργάζομαι γνώμην· καὶ ἐν τῇ ταῖς πόλεσι
γίνεται νόμος, ἐπαινοῦσθαι κακῶν, ὧν αἱ τύχαι ποιοῦσιν.

ΕΚΘΕΣΙΣ. Ὡν οὗτοι οὐδὲν ἐπιθυμοῦμενοι, βεβούλευ-
ται τι βούλευμα κάκιστον, ἂν τῆς πολιτείας μεταθεῖναι θεσμόν.
καὶ οὐκ αὐτὰ πρὸς ἑαυτὸν διεκρίθη· τί ταῦτα θεοὶ, παρὰ τῆς τρα-
λιῆς ὀφείλεις ἔσθαι καθάπερ εἶς ἄλλοις ἔχων ἀνέξομαι, καὶ μάστιγ
εἰς τὴν τύχην φιλοτιμείσθαι ἂν πλοῦτον, εἰ ταυτὰ εἶς τραλλοῖς ὑπε-
σῆμαι; καὶ συνιόντες κρινούσι πένητος; καὶ δὲ Διοκῶν εἶς πολ-
λοῖς νόμοι προσηλθεν ἑμοί; τίς οὖν ἔσται τούτων ἀπαλλαγὴ;
καταλύσομαι τὴν ἀκρόπολιν, καὶ εἶς κάκιστος ἀπολουμένους, ἐκ
ποδῶν κατασῆμαι νόμους, καὶ οὕτω νόμος ἔσται πολλοῖς,
εὐχόμενος πλοῦτος ἑμοί· ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν διεκρίθη, οὐκ ἐπιβίβει
τὸ πέραν· θεῶν δὲ κατεκώλυσεν εὐνοία· μὴ οὖν δι' ὧν χάριν τοῖς
θεοῖς ἐποφείλομαι· ταῦτα ἐν τῇ Δικασίᾳ φησὶ τῆμερον.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ. Διόν ὁ φονεὺς, ἀλλ' ὁ τύραννος μείζων
κακίστατος· ὁ μὲν γὰρ εἰς ἕνα παρὰ τυχεύοντα μισοφρονεῖ, ὁ δὲ ὅλας
μεταβάλλει τὰς τῆς πόλεως τύχας· ὅσω εἶναι καὶ λυπεῖν ἐν βρα-
χεὶ εἶς πάντας μισοφρονεῖν ὑπάρχοντα καταδιδόντων, ἐν τῷ ἀν-
δροφόνου τύραννος φουλότρον. **ΓΝΩΜΗ.** Ἐπεὶ εἶς ἄλ-
λοις ἅπασιν ἀνθρώποις καὶ τὰ διφρότατα πράξωσι, τῆς γνώμης
γούνη δὲ αἰσῶς τῆς πράξεως· μόνος δὲ ὁ τύραννος εἰπεῖν οὐκ ἔχει τῆ
ἐλπίαν ἀκούσει· εἰ μὴ δὲ ἄκων ἐνεχέρι τῶ τυραννῆν, τυχεῖν ἂν τις
αὐτὸν, ἀφῆκε τῆς γνώμης· εἰπεῖ δὲ βεβούλευμένως ἴδρασε, πού δὲ
καὶ ὑπεξελθὼν τὸ πρὸ τῆς ἔργου τῆς γνώμης γινόμενον). **ΠΑΡΕΚΒΑ-
ΣΙΣ.** Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἀνθρώποι παρ' ἡμῖν οἱ κρινόμενοι
καὶ παρὸν μόνον ὑπεύθυνον ἔχουσι· διὰ δὲ τὸ φθόσον, τραλλοῖς ἀφῆν-
μόνος δὲ ὁ παρὸν ἐπ' ἀμφοτέρω κρινεῖ βίω· τὸ τε δὲ φθόσον ἐπὶ
μεγίστοις

priores hoim sentētiās mutāt. Illi ergo fortunæ inæqualita
 tē emēdantes, legū æqualitate leges sanxerūt, quā unā et cæ
 andē sententiā cunctis gignerēt. Quæ propter in ciuitati-
 bus lex est correctio malorū, quæ fortuna causat. Quæ cū
 iste nihil respiceret, quoddā pessimū cōsiliū inuuit, ut Reip.
 leges solueret. taliq; secū diseruit. Dij boni cū cæteris ma-
 ior sim, nunqd patiar, ut oīno meis popularibus æquer? for-
 tunāq; mihi diuitias esse frustra largitā cōcedā, si eadē quæ
 uulgus patiar? congregatiq; pauperes iudicabunt? quodq;
 multis uidebitur, id mihi tanq̄ lex obseruandū erit? Quæ
 igit horū liberatio fiet? occupabo arcē, pessimeq; pdēdas le-
 ges de medio tollā. istaq; ratione multis lex ero, neq; mihi
 populus lex erit. Hæc secum in cassum reuoluit, id enim
 decorum benignitas prohibuit, an ergo quibus gratiam dijs
 debemus, hæc eadē hodie tyrannū saluabunt? Atrox est ho-
 miada, sed tyrannus atrocior existit, ille enim in obuium a-
 liquem cædem committit, at hic omnes ciuitatis fortunas in-
 uertit. Quo igitur minus est malū unum q̄ omnes necare,
 tanto minus homiada tyranno reprehendendus est. Atqui
 seq̄tur, oēs homines licet grauisima cōmiserint, saltē à fā-
 cinore sententiā excusare possint, uerū tyrannus solus au-
 daciā suā inuitā pretendere nequibit. itaq; si inuito tyrāni-
 dem gerere aggressus fuisset, fortasse aliquis sententiæ gra-
 tia ipsum absolueret possit. Verū quandoquidem id cōsul-
 to patrauit, quomodo crimē animo ante fānus perpetratum
 culpa liberare iustū est? Igit̄ reliqui omnes rei apd' uos præ
 senti tantū crimini obnoxij sunt, propterq; ante actā uitam
 sepius absoluunt: solus uero tyrannus tum præsentī, tum præ-
 terita uita cōdemnandus est, cum priorē uitā in rebus medi-

Expositio

A cōpara-
 tione mi-
 noris.

Sētentia.

Digressio
 à cōiectu-
 ra.

ocribus nunquã duxerit, & ad praesens ijs quæ animo cõ-
misi sit truculentior factus sit. Quamobrẽ pro utrisq; &
qbus nos antea, ac postmodũ tristitia affecit, poenas luat.

Misericor Quinã ergo ipsum de peccando liberabunt? Per Iouẽ fi-
die exclu lijs: Sed quando plorabunt, tunc leges adesse putate, pro
sio. quibus q̄ pro huiuscemodi filijs longe iustius est iudicare.

propter enim eius filios tyrannis confirmaretur. uerum
per lege s uos iudicandi facultatẽ habuistis. Itaq; per quas
uos iudicandi ius accepistis, iustius est pro ipsis suffragia

Legitimũ feratis. Atqui si lex est patrie liberatores honorãdos esse,
se, restat ut tyrannos qui illã in seruitutẽ redigere uolũt,

Iustum. puniatis. Itaque iustũ est, ut eam à uobis poenã subeat, quã

Vtile. in uos ipse struxit. Si enim tyrannus occubet, id uobis uti-
le fiet. quoniã firma praestructio confirmandi leges crit.

Facile. Facile uero poenã de praesenti sumere poteritis, non enim

Possibile. uobis auxiliariis socijs in opprimẽdo tyrãno opus crit,
quemadmodũ ipsi in tyrannide occupanda necesse erat.
Verum iudicium suffragia sufficient, ut omnem tyranni-
midis potentiam destruat.

DEFINITIO LAUDATIONIS.

Laudatio est oratio, bona exprimens, quæ alicui in-
sunt, Grace ἐνέωσις appellata, eo quod ἐν κώμας,
id est in uijs antiquitus canebant. nam antiqui κώμας angu-
portus dicebant. differt ab hymno & epæno, quod hy-
mnus deorũ sit, encomiũ uero mortaliũ: & quoniam epæ-
nus paucis uerbis fiat, encomiũ autẽ secundũ rhetoricæ ar-
tem proferatur. Laudandæ sunt personæ, res, tempora,
loca, animalia irrationalia, ad hæc plantæ. Personæ qui-
dem, ut Thucydides & Demosthenes, res uero, ut iusti-

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

μετρίως οὐκ ἤγαγε, καὶ ἂν παρὸν τῶν γεγενημένων ἐστὶ χαλεπώ-
 τρον. ὡς τε ἀφοστέρων ὑπεχέτω τὴν δίκην, ὣν τε πρότρον καὶ
 ἂν μετ' ἐκείνα λελύπηκε. **ΕΛΕΟΥ ΕΚΒΟΛΗ.** Τί
 νες οὖν ἀνὸν Ζεὺς αἰζύμηροι λύθοντ; νῆ Δία παῖδός; ἀλλ' ὀπό-
 τ' ἂν ὀδύρωντ, καὶ τε παρὶσάναι Ζὺς νόμους νομίσαστε. οἷς τρῶδ
 Δίπου Δικαιότερ), ἢ Ζεὺς Ζύζου παῖσι τὴν φῆφ) ἐπεισεκῆεν. Διὰ
 μὲν Ἄ τ) Ζύζου παῖδας ἢ τυραννὶς βεβρακωθήσεται. Διὰ δὲ Ζὺς
 νόμους, καὶ Δικαίειν ἡμεῖς παρὲλῆφατε. ὡς τε Δι' οὗς ἡμεῖς Δικα
 σαι καθισθήκατε, Ζύζοις ἐστὶ Δικαιότεροι τὴν φῆφον ἐπεισεκῆεν.

ΝΟΜΙΜΟΝ. Καὶ Ζεὶ εἶ νόμος τ) ἐλευθεροῦντας τὴν παῖ
 Δία τιμῶν, τ) καταδολομήνης κολάζειδς λείπειτ; **ΔΙΚΑΙ
 ΟΝ.** Δίκαιον ἔξασάντην ἐν ἡμῖν ὑποσῆναι τὴν Δίκην, ἐπό-
 σην ἀνὸς κατεργάζεσθ. **ΣΥΜΦΕΡΟΝ.** Λυστελήσει
 Δε πεσῶν τυράννος. ἐσάναι Ἄ παρασκευάσει τ) νόμους. **ΔΥ
 ΝΑΤΟΝ.** Ρῶον ἔ τὴν Ζῦ παρόντος ἐργάζεσθ κόλασιν. οὐ
 Ἄ ὡς πρ' ἀντῶ Δορυφόρων ἐ Δίκασιν εἰς τὴν τυραννίδος ἐπίθειν,
 Ζυτω καὶ ἡμῖν Δίκασί συμμάχων εἰς τὴν Ζῦ τυράννου καταλύ
 σιν. ἀλλὰ Δικασῶν ἀρκίσει φῆφ) ὄλην ἀνελεῖν τυραννίδ) ὅ
 τὴν Δύναμιν.

ΟΡΟΣ ΕΓΚΩΜΙΟΥ.

Εγκώμιόν ἐστὶ λόγος ἐκβετικὸς τῶν προσόντων τινὶ καλῶν.
 εἶρητ; καὶ ὄντως ἐκ Ζῦ ἐν κώμοις ὄδειν καὶ παλαιόν. κώμοις ἔ ἐκ
 λουν τοὺς σενωπούς. Διενόνοχεν Δι' ὕμνου καὶ ἐπαινοῦ, Ζεὺ
 ἂν μὲν ὕμνον εἶναι βεῶν. καὶ Δε ἐγκώμιον θνητῶν. καὶ Ζεὺ ἂν
 μὲν ἐπαινον, ἐν βραχέϊ γίνεσθαι. καὶ Δε ἐγκώμιον, καὶ τέχνην
 ἐκφείδς. ἐγκωμιασίων ἔ, πρὸσωπά τι καὶ πράγματα, και-
 ρούς τε καὶ τόπους, ἀλογα ζῶα, καὶ πρὸς Ζύζοις φυτά. πρὸσω-
 πα μιν, ὡς θουκυδίδην ἢ Δημοσθένην. πράγματα ἔ, ὡς Δικαιο
 σῆν

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

σύννην ἢ σωφροσύνην. Καιροὺς δὲ, ὡς ἴαρον ἢ θέρσιν. τόπους δὲ, ὡς λιμένας καὶ κήπους. ἀλογαί ζωαί, ὡς ἵππων ἢ βοῶν. φυτὰ δὲ, ὡς ἑλαίαν, ἢ ἀμπέλων. Ἐγκωμιαστοὺν δὲ, καὶ κοινῆ, καὶ καθέ-
 κριστον, κοινῆ μὲν ὡς ἀπαντας ἀθηναίους. ἰδίᾳ δὲ ὡς ἀθηναί-
 ον ἕνα. ἢ μὲν οὖν διαίσεις αὐτοῦ, τοῦ ἐγκωμίου. ἰργασασία δ'
 αὐτῷ, τοῖς δὲ τοῖς κωμολογίαις. προοιμιάζει μὲν, πρὸς τὴν οὖσαν ὑ-
 πόθεσιν. ἔτα θήσεις τὸ γένος, ὃ διαίρησεις εἰς ἑνὸς, παίδας,
 προγόνους, καὶ πατέρας. ἔτα ἀναδοφῆν, ἣν διαίρησεις εἰς ἐπι-
 τιμιεύματα, καὶ τέχνην, καὶ νόμους. ἔτα τὸ μέγιστον τῶν ἐγκω-
 μίων κωμολογίαν, ἐποίησε τὰς πράξεις. ἄς διαίρησε, εἰς φυχὴν,
 καὶ σῶμα, καὶ τύχην. φυχὴν μὲν, ὡς ἀνδρείαν ἢ φρόνησιν. σῶ-
 μα δὲ, ὡς κάλλος ἢ τάχος ἢ ῥώμην. τύχην δὲ, ὡς δυναστεί-
 αν, καὶ πλοῦτον, καὶ φίλους. ἐπὶ τοῖς τοῖς, τὴν σύγκρισιν ἐκ παραθέ-
 σεως συνάγων τοῦ ἐγκωμιαζομένου τὸ μείζον. ἔτα ἐπίλογον ἑ-
 χῶ μᾶλλον προσήκοντα.

ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Τιμᾶν ἀξίον τοῖς ἐνφόντας τὰ χρίσματα, οἳ ἐπορίσαντο
 κάλλισα, καὶ τὸ παρ' ἐμείνων φανέν, ἐπανατίθεσθαι δι-
 καίως τοῖς διέξασιν. οὐκοῦν Θουκυδίδην ἐπαινέσω τοῖς λό-
 γοις, αὐτὸν τοῖς αὐτοῦ τιμᾶν προσελέμην. ἀπαντας μὲν οὖν
 τοῖς ἐνφόντας τιμᾶσαι καλόν. τοῦτο δὲ μᾶλλον τὸν Θουκυ-
 δίδην τῶν ἄλλων, ὅσω τῶν ἀπάντων εὐρε τὸ κάλλιστον. οὔτε ἔ-
 λόγων ἐν τοῖς οὔσι κρεῖττον ὑπάρχει λαβεῖν, οὔτε Θουκυδίδου
 περὶ τοῦ λόγου βρωτέρῳ ἐστιν εὐρεῖν. Προῆλθε τοῖνυν Θουκυ-
 δίδης ἐκ γῆς, ἢ κ', βίον αὐτοῦ παρέχε, καὶ τέχνην. οὐκ ἐτέ-
 ρωθεν γέγονεν. ἀλλ' ὅθεν οἱ λόγοι. καὶ, μητέρα βίου τὰς ἀθήνας
 εὐρών,

APHTHONII PRÆEXERCITA. 55

tia, & temperantia. Tempora, ut uer, aut æstas. Loca, ut portus, aut horti. irrationalia animalia, ut equus, aut bos. plantæ, ut uitis, aut oliua. Laudandū est cōmuniter, & sigillatim. cōmuniter quidē, ut omnes Athenienses: sigillatū uero, ut Atheniensiu unus. Hec igitur laudationis diuisio est, quā his capitibus conficies. Procemiaberis secundum propositā materiā: deinde gen^o referes, quod in nationē, in patriā, in maiores, in parentes diuides: postea educationem recensabis, quā in professionē artemq; ac leges diuides: deinde inferes res gestas laudū maximū caput, quas in animū ac corpus, fortūasq; partieris, in animū quidē, ut in fortitudinē ac prudentiā. in corpus autē, ut in pulchritudinē aut robur, aut uelocitatē. in fortunā uero, ut in principatū, diuitiasq; & amicos, post quæ cōparationem ex alterius laudatione subdes, quod laudas maius esse apte colligendo. Postremo epilogum uoto q̄ simillimum.

LAUDATIO THUCYDIDIS.

O Per æpretiū est qui nobis utilia excogitarunt, uenerari, quibus humane uitæ pulcherrima cōpararunt, earumq; rerū inuentū ad illos referre decet. Igitur non iniuria Thucydidē pro literarū studijs cōmendabo, ac prærogatiua quadā ipsum in primis ob res gestas uenerandum iudicabo. Pulchrū est omnes benefactores colere, sed eo magis Thucydidē præ cæteris, quo rem omnium pulcherrimā inuenit. nihil enim in terris literarū studijs præstantius, sapientiorēq; circa illa Thucydide neminem inueniemus, qui natus est in urbe, quæ ipsi uitā & artem præstitit. non enim alibi, sed ubi literarū studia nata esse creduntur, genitus est, Athenasq; uitæ suæ parentem Genus.

sortitus, à progenitorib⁹ regibus originē duxit, nataliūq;
 bona, quae illi abunde inerat, ex maiorū genere proces-
 sere. Haec igit^r utraq; adeptus, generis potētia, & Remp.
 popularē, in utriusq; emēdationē ab utraq; gloriā & uti-
 litatē reportauit. propter enim Atheniensiu^m Reip. equa-
 litatē ne pecunias iniuste cōpararet effugit, & popularē
 cōmunēq; inopiā generis splēdore cecidit. Ex talibus ori-
 undus, in Reip. Atheniensiu^m, & legibus, quae ceteris omni-
 bus praestātores sunt, educat. Cum autē simul & in ar-
 mis uiuere, & legibus decruiisset, idē etiā philosophari,
 & exercitiū ducere cōstituit, ne literarū studia armis pri-
 uaret, neq; bellū à prudētia remoueret, unāq; earū rerū,
 quae eandē artē non habēt, exercitationē fecit, literarum
 studia, bellūq;, quae natura distiūcta sunt, in unū cōplexus.
 Postq; uero ad aetate robustā puenit, sibi, ut ea, quibus se ho-
 neste exercuerat, laudaret, occasionē dari p̄grebat. Mox
 igitur fortuna bellū suscitauit, ac ea, quae ab omnibus Grae-
 cis gesta fuere, sibi tanquā propria scribēdo uēdicauit: ne-
 que quae bellū cōflauerat, interire sustinuit. quae enim sin-
 guli gesserāt, lōgō tēpore obliterari non pmisit. unde Pla-
 teae captiuitas cognita est, deuastatae res Atticae uulgate
 sunt, Peloponesusq; ab Atheniensiu^m nauibus circūnauiga-
 ta monumentis mādata est. Nauales pugnas uidit Naupa-
 ct⁹. q̄ oīa in obscuro iacere historic⁹ Thucydides nō pas-
 sus ē. Lesbī captiuitas nostris etiā t̄pibus celebrat, neq; pu-
 gnā aduersus Ambraciotas cōmissā, lōga t̄pis itercapedo
 abstulit. Lacedaemōiorū etiā sentētia iūsta facta, Spacteria,
 et Pylus: ingēs Atheniensiu^m factiōn⁹ nō iteradit, un⁹ apd' Athe-
 nienses Corcyraei cōdonant, quibus Corinthij cōtradicūt. Ae-
 gnienses ut Athenienses accusent, Lacedaemona accedūt.

Educatio.

Res ge-
sta.

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

εὐρῶν, προγόνοισ μὲν βασιλευσιν ἐχρήσατο, καὶ τὴν τύχην
 αὐτοῦ δυνάτωτερον, ἐκ τοῦ προτίρου προελήλυθεν γένους. καὶ
 πρὸς λαβῶν ἀμφο γένους ἰσχύν, καὶ πολιτείαν δημοτικὴν, εἰς
 ἐπανόρθωσιν ἑκατέρου τὸ παρ' ἑκατέρου φέριτε κέρδιον. τὸ μὴ
 πλουτεῖν ἀδίκως, διὰ τῆς ἰσχυρίας ἐπανορθούμενον, ἐκ πο-
 λιτικῆν ἐνδείαν τῆ παρὰ τοῦ γένους ἐνδοξαμονίᾳ συκρῦπτων, ἐκ
 ζουόντων φανεῖς, βίβεται μὲν πολιτεία, καὶ νόμοις, ἀ τῶν ἄλλων
 ἀμείνω πεφύλασσι. καὶ πρὸς ὅπλα καὶ νόμους ἅμα ζῆν ἔγνω-
 κῶς, φιλοθεῖν ὁ αὐτὸς καὶ στρατηγεῖν ἐβουλεύσατο. οὔτε τοὺς λό-
 γους ὅπλων ἀποσειῶν, οὔτε τὰς μάχας ἐν μέρει τιθεῖς τῆς φρο-
 νήσεως. καὶ μίαν ποιεῖται μελίτην, ὧν μίαν οὐκ εἶχε τὴν τί-
 χην, εἰς ἐν συναγῶν ἀ τῆ φύσει δίκην. Ὡς δὲ εἰς ἀνδρας
 ἀφίνετο, ἐζήτει καίρων εἰς ἐπίδειξιν, ὧν καλῶς προσηύδατο,
 καὶ τὰ χυ παρέχεν ἢ τύχην τὸν πόλεμον. καὶ τὰ πεπραγμένους
 πᾶσι τοῖς ἔλλησιν οὐκείαν ἀνὰ ἐπιόμοσας τίχην, καὶ φυλα-
 κὴν γέγονεν, ὧν ὁ πόλεμος ἦν γαγεν. ἀ γὰρ εἰποῖουν ὡς ἔχαστοι,
 ταῦτα συκρῦπτεν οὐκ ἀφῆκεν τὸν χρόνον, ὅτι ὧν ἀελοκομῆν
 μὲν ἔγνωσαι Πλάτωνα. Διούμωνα δὲ τὰ τῆς Ἀπικῆς ἐγνε-
 ρίζετο, καὶ περιπλωμένῃ παρὰ τῶν ἀθηναίων, ἐδουλοῦτο πε-
 λοπόννησον. ναυμαχίας εἶδεν ἢ Ναυπακτον. λαθεῖν οὐκ ἀ-
 φῆκε ταῦτα Θουκυδίδης συγγραφεύων. λίσβετο ἑκάτω, καὶ μί-
 χρι τοῦδε κηρύττεται. πρὸς τοὺς Ἀμβρακιώτας καθίσαστο μά-
 χην, καὶ τὸ γεγονός οὐκ ἀφῆκεν χρόνον. δίκην Λακεδαιμονίων
 οὐκ ἀγνοεῖτε παράνομος. σφαικιρία, καὶ πύλος, τὸ μέγα τῶν ἀ-
 θηναίων οὐκ ἔλαβεν ἔργον. ὅθεν κερκυραῖοι μὲν, παρὰ τὰς ἀθῆνας
 ἐκκλησιαζούσιν. κορίνθιοι δὲ πρὸς αὐτοὺς ἀντιφθίβονται.
 αἰγιόχοι δὲ κρητιγορούντες, εἰς λακεδαιμόνα ἐρχονται.

καὶ

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ,

καὶ σωφρονῶν μὲν ἐπ' ἐκκλησίας ἀρχιδάμος; θειλαΐδας δὲ
ἐπὶ μάχην κινῶν. καὶ πρὸς ζῦβις, ὁ περικλῆς πρὸς βείαν ἀτι-
μαζῶν λακωνικῶν, καὶ χαλεπίνειν οὐ συσχωρῶν ἀθηναίους νο-
θῦντας. ταῦτα καθάπαξ παρὰ καὶ τῆς Θουκυδίδου συγγρα-
φῆς, πρὸς ἅπαντα τυρέται τὸν βίον. ἔτα τίς ἀνθρώπου παραβα-
λεῖ τὸν ἠρόδοτον; ἀλλ' ἐμὲν ἄ μὲν, διηγέται πρὸς ἠρόδοτον. ὁ
δὲ πρὸς ἀλήθειαν ἅπαντα φέρεται. ὄντων δὲ τὸ πρὸς χάριν
ζῦ πρὸς ἀλήθειαν ἔλαττον, ζῦ τὸν ἠρόδοτον τῶν Θουκυδίδου
καλῶν ἀπολείπεται. πολλὰ ἦν ἔτερα περὶ Θουκυδίδου διε-
κλεῖν, εἰ μὴ τὸ πάντα ἐρεῖν, τὸ τῶν ἐπαίνων παρέλειπε πλῆθος.

ΣΟΦΙΑΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ.

Σοφίαν εὐτυχίης μὲν λαβεῖν, ἐπαινῆσαι δὲ πρὸς ἀξίαν
δύνασθαι, ἢ τοσοῦτον εὐδαιμονίας περίεστιν, ὡς κοινὸν κτή-
μα κρατασῆναι βίων. ὅλλ' ἄ μὲν γὰρ ἄλλοτι τῶν βίων ἐ-
πετίθεισεν. ἦρα τῶν γάμων ἐπισατέη. πολέμων ἄρισ μετὰ
τῆς ἀθηνᾶς. πυρὶ παριχάλευσεν ἡφαίσθου. ποσειδῶν ἠγέ-
ται τοῖς πλείουσι. ἄλλ' ἄλλοτι τῶν βίων ἐπισκίσατο.
σοφίας δὲ ἅπαντος μετέχουσι. δίδως δὲ παρὰ πάντας ὁ ζῦ-
ῶσω γὰρ τῶν βίων ἐστὶ δυνατώτερος, ζῦ τῶν πάντων κρατῆς
σοφώτερος. καὶ σοφία Διὶ τὴν δυναστείαν πισοῦται. καὶ θεὸς
μὲν αὐτὴν ἐκτίθεισιν σύμφυτον. τὸ δὲ κτήμα προήλθεν εἰς γῆν,
καὶ βίων παιδίδος εἰς τὸν βίον ἠνέγκασιν. ἂν καὶ θαυμασάσαι ζῦς
τριπλάσι μοι περίεστιν. οἷς παλαμήδην καὶ νεισορα, καὶ ἔστιν ἄλ-
λα ἐν ζῦς πρώτῳ σοφώτατος ἄδεται. βίων παιδίδος ἐποίη-
σαν οὐ κρατασάντας τὴν φύσιν βίων. ἢ γὰρ ἂν καὶ ἀνθρώποι θεοὶ κρα-
θευθῆκεσαν, καὶ τῆ κοινωνίᾳ ζῦ γένους, τὸ κοινὸν ἐδίηλον τῆς ἀρε-
τῆς. ἀλλ' οἷς τὴν βίων ἀρετὴν προσκτίθεισιν. βίων ἐνομιζόντες
παιδίδος.

quãobrẽ Archidamas infestã concionẽ habuit. Ceterũ Ste-
 nelcidas ad pugnã Lacedæmonios concitare conatus est.
 Præterea quõ Læconicã legationẽ spreuerit Pericles, neq;
 Atheniẽses peste laborãtes excãdesecre pmiserit. Hæc au-
 tẽ omnino apud Thucydidẽ historicũ in perpetuũ custo-
 diuntur. Proinde quis ei Herodotũ cõparabit? at hic quẽ Cõpãtio.
 uoluptatis gratia scribit: ille uero oĩa ueritatis gratia nar-
 rat. Igitur quod adulationis gratia scribit, eo quod uerita-
 tis causa dicit, quãto inferius est, tãto Herodotus in rebus
 laudabilibus à Thucydide superat. Multa nobis alia pro Epilog^o.
 Thucydide dicẽda supererant, nisi si omnia persequi uel-
 lemus, nos laudum copia obrueret.

SAPIENTIAE LAUDATIO.

Summa quidẽ felicitas est sapientiã asequi, eã uero Proce-
 pro dignitate cõmendare impossibile, cui felicitatis mium.
 tantũ superest, ut cõmunis dijs possessio sit cõstituta. Nã
 deorũ alius aliud aliquod exercuit. Iuno nuptijs præest,
 bellis cũ Pallade Mars. Fabrilia, quæ igni pficiuntur, Vul-
 canus elaborauit. dux nauigãtibz Neptunus est. Deniq;
 deorũ hic & ille hancillamq; rẽ curauit, oēs aut sapietiã
 participes fuere: Sed præcipue ante oēs Iupiter. quo em
 dijs potẽtiõr, eo omnibus sapietiõr est. Sapietiãq; Ioui re Genu.
 gnũ cõfirmãuit, quã dij secũ genitã adepti sunt. unde id
 aonũ in terras descẽdit, deorũq; filij sapietiã suã maximã
 humane uitæ utilitatẽ intulerũt. Quapropter poëtæ lau-
 dẽ merẽtur, qui Palamedẽ et Nestorẽ, siue quẽpiã aliũ in
 primis sapientissimũ canũt, deorũ filios cõfinxere. nõ quã
 deorũ naturã haberẽt. Nã et ipsi dij fuisset, gẽerisq; cõioe
 uirtutis ptiãpes fuisse mõstrarẽt, sed quã uirtutẽ deorũ cõ-
 pararũt, ppterca deorũ filij) H crediti

crediti sunt. illi enim à dijs geniti uidentur, decorūq; pignora putatur, sapiētia quorū id donū tanq̄ generis sui indiaū præcessit. sapiētia & pace, & bello principatū obtinet. nā quaedā res in pace tantū excellunt, quaedā in bello solū admirandæ sunt. Sola oīm rerū sapiētia & pace & bello tanq̄ alteri mirādū in modū dedita dominari nouit. in bello enim ita se gerit, ut omnino pacē nescire uideatur: pacis aut̄ ita particeps fit, tanq̄ bellū penitus ignoret: cuiq; rei præsit, solius esse credat. nā i pace leges sancit, ac oēs quietis species amplectit. Verū in bello quō uincēdū sit ostēdit. Hæc igit̄ primas in armis partes obtinet, nemineq; sibi in popularibus cōcionibus superiore esse patit, & armatis & togatis pariter dominari nouit. Sola quæ deorū sunt, sapiētia discernit. sola enim tanq̄ deus futura cognoscit. ipsa terrarū cultū agricolas docuit, nauisq; nauigādū mare instituit. neq; fructus sine sapiētia colligere, neq; nauē absq; sapiēte gubernatore ascendere licebat. Itaq; qd abūde mare dilargit, et mortalib⁹ q̄cūq; terra præstat, hæc inuēta sapiētia fuerūt. Quæ i cœlo sunt arcana reuelauit. ipsa etē quātū sol cursum p̄ficit, quæq; astra circumit, sola hoībus sapiētia indicauit. Sapiēs insup terrena nouit, ac qd post obitū erimus, sola nos sapiētia docuit. Hæc Troiā cepit. ac quā lōga dies expugnare nequiuit, cōsiliū sapiēs subiugauit, uniuersaq; Troianorū uim diruit unius uiri cōsilio, uoti cōpos sapiētia effecta. erūt⁹ Cyclopi oculi sagaci Vlyssis inuēto. Quicqd̄ igit̄ excellit, id à sapiētia puenit. Proinde q̄s ei robur cōpabit? Ceterū qd' robur efficere pōt, id sapiētia cōseq̄t. Quod si à robore prudētiā abstuleris, merito uis corporis uitupabit. Multa p sapiētia differēda superāt, uerū paucis cūctacōplecti i possibile ē.

Cōpatio.

Epilogus.

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

παῖδες, καὶ σοκοῦσι θεῶν. ἔνθ' ὅφρα κτήμα βῶ γίνετο προῦλην ὑπὸ
 μνημα. ὄφρα βῶνιν ἐφ' ἐκείτ' ἀκρατῆ τ' κερῶν. τὰ μ' ἄλλοι
 παρὰ τὴν εἰρήνην μόνιν ἐδ' ὀκίμῃ. τὰ δ' παρὰ τὸν πόλεμον μόνου
 θαυμαστὴ μόνιν δ' ὄφρα τ' ὄντ' ἐκείτ' ἀκρατῆ, ὡς ἐνός ἐξ ἐπίστα).
 πολιτίνε) μ' ἄ κτ' πόλεμ), ὡς εἰρήνην παντὶ μὲν ἀγνοῦσασα. τῆς
 δ' εἰρήνης οὕτω μετέχει, ὡς ἀγνοῦσα καθάπερ τὰς μάχας. καὶ
 παρ' ἣν ἂν κρατῆ, μόνιν εἶναι νομίζετο. νομοθετῆ μὲν ἄν εἰρήνης
 κερῶν, καὶ παντοδραστῆς ἡσυχίας εἶδει κίχρητ. ὅτι δ' ἐπὶ πολέμοις
 ἐπιγίγεται τὰς νίκας, καὶ ὄφρα κρατῆν ἐν βῶσι ὄπλοις παρέχουσα.
 παρὰ τὰς ἐκκλήσεις ἄλλ' οὐκ ἔα καθ' ἑαυτῶν. ἀλλ' ἐπ' ἀμφοτέρω
 κρατῆν ὀδ' ἐν ἐπίστα, πολεμῶνται καὶ μίνονται. μόνιν ὄφρα τὰ θε
 ἔνθ' ὑποκρίνεται. μόνιν ἄν ὡς θεὸς τὸ μέλλον ἐπίσταται. ἄντι γινω
 ροῖς ἀνῆκα τὴν γῆν, καὶ βῶσι πλέουσιν, νέμει τὴν θάλασσαν. οὕτω
 κερῶν ὑπὲρ χε λαβείν ὄφρα χωρῖς, εὐτ' αὐτὸν αἰὶν ἐπιβαί
 νειν κῶς χωρῖς βῶ ὄφρα κινερινῶντ). ὡς τε πᾶν ἔτι θά
 λαπτα φιλοτιμῆται, καὶ ὅσα γ' ἐν βῶσι ἀνθρώποις παρέχῃ, ταῦτα
 ὄφρα κερῶν ἐκασιν ἕρσις. ἄντι λαβείν οὐ κατέλιπεν, ἀ τῶν
 ἀπορρήτων οὐρανὸς ἔχει παρ' ἑαυτῶν. καὶ ἄ ὄν ἡλιθ) περιέρ
 χεται κύκλον, καὶ ἀ τῶν ἀστέρων περίδραμν, μόνιν ὄφρα βῶσι
 ἀνθρώποις βῶνιν. ἡδὲ καὶ τὰ τῆς γῆς ὄφρα οὐκ ἠγνοῦσαν, καὶ
 ὡς τελευταῖον τὸ ἐσόμεθα μόνιν ὄφρα παρέχεν. ἴσταν εἶλεν ἡν ἐ
 λιν ὁ πολὺς οὐ δ' ἐλιν) χρόνος, ὄφρα παρῆσασθ βούλευμα
 καὶ πρῶν ὄντι δίκλυσον δύναιμιν, δι' ἐνός κερῶν σὰ βουλεύμα βῶ.
 ὁ κίχρητ ὄφρα κερῶν δ' ἐκείτ', βῶ κερῶν ὄφρα κερῶν ὄφρα
 τῆν. ὡς τε πᾶν ἔτι κρατῆ, ὄφρα προῦλην. ἔπ' αὖτις ἄν
 δ' ἐκείτ' ἀκρατῆ; ἀλλ' ὁ τῆν π' ὄφρα κερῶν, ἐκ ὄφρα κερῶν
 μῖται. καὶ τῆς ἀνδρείας ἀνέλις ἄ φρόνησιν, κατ' ἡγορούμεν) ἐ
 μνη. πρῶτα ἦν ἄλλοι πρὶ τῆς ὄφρα κερῶν δ' ἐκείτ'. ἀλλ' εἰς ἄπαν ἐ
 ρῆν βῶσι δ' ἐκείτ' ἀμύχανον.

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

ΟΡΟΣ ΎΟΓΟΥ.

Ύόγος ἐστὶ λόγος ἐκθετικὸς τῶν προσόντ' τινι κακῶν. ἄπον
 δὲ κοινοῦ διληνίνοχε, (θεῖ ἄν μὴν ἄπ) ἐπάγειται κόλασιν. ἄν ὃ
 ἄθρον μόνην ἔχιν διαβολήν. Διαίρεται δὲ τοῖς ἀνθρώποις κεφαλῆ
 οἰς, οἰσπιρ καὶ τὸ ἐγκώμιον, καὶ τοιαῦτα λέει φέγειν, ὅσα καὶ ἐς
 κωμιάζειν, πρόσωπά τε καὶ πράγματα, καίρουσ τε (θεῖ ἄπρως,
 ἀλογα ζῶα, καὶ πρὸς τοῖς φυτά. φικτίον δὲ καὶ κοινή καὶ
 καὶ ἔκασον. καὶ προομιαιζόμενοι, ἐποίσεις τὸ γένος. ὁ Διαί-
 ρήσει ὁμοίως τὸ ἐγκώμιον, καὶ τὴν ἀνατροφήν, καὶ τὰς πράξεις, καὶ
 τὴν σύγκρισιν, καὶ τὸν ἐπίλογον οὕτω θέσεις, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐγκωμίοις.

ΎΟΓΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

Οὔτε τὴν ἀρετὴν ἐπαίνων χωρὶς, οὔτε τὴν κακίαν ἔξω φέ-
 ζον προσήκει καταλείπειν. ὅτι καὶ δι' ἀμφοτέρων ἐκθεταλείπει
 κέρδος, ἐπαίνουμένων μὴν ἀγαθῶν, κακισθῶν δὲ πονηρῶν.
 ἄπαντας μὴν οὖν ἀκούσαι κακῶς Δίκαιον ἢ Δικαιημένους καὶ
 καὶ. τοῦτω ὃ μάλλον ἀπάντων τὸν Φίλιππον ὅσα καὶ πάντας
 γρηγοροῦς ὑπερέβαλλε. προῦλθε μὴν ἢ ἔθνος, ὃ τῶν βαρβάρων
 καθεῖσα τὴν χεῖρison. τόπον ἐκ τόπου δι' ἀναδριάν μεταβάλλ-
 λην ζιζῶντες. ἀργεῖοι μὴν ἢ τὸ πρῶτον ἐξέωσαν. ἔτα πλανώ-
 μενοι, πρὸς ἄν ἔχουσι καταπιφύγασιν. ταῖν διουῖν διυνοχίαιν
 εἰς τὴν οἰκισιν χρώμενοι. τοῖς μὴν κρείπουσιν εἰκοντες. ἢ ὃ χεῖρας
 ἐκβάλλοντες, ἐξ ἀναδριάν καὶ πλεονεξίας οἰκῆν βιβαίως οὐ συ-
 χωρούμενοι. καὶ γεγενημένους ἔθνος τοῦτον, φαυλοτέρως προελά-
 θε πόλιως. μακεδόνες ἢ τῶν βαρβάρων οἱ χεῖρison. πέλιπ ὃ
 τῆς μακεδόνων γῆς τὸ φαυλότατον. ἐξ ἧς οὐδὲ δουλοῦ μῆνοι χαί-
 ρουσιν ἀνθρωπι. καὶ τοιαύτης γῆς γεγωνίς, προγόνοισ ἐχρήσατο
 χαλεπωτέροις τῆς γῆς. φίλιππος ἢ τοῦτω καθεῖσα τὸ πρόγονοι,
 κρατεῖν τῆς χώρας ἐκ τοῦ γένους οὐ συχωρούμενοι. ἔτα
 ἀμύνταί.

DEFINITIO VITUPERATIONIS.

Vituperatio est sermo exponens mala quæ alicui insunt. in hoc autē à loco cōmuni differt, quod cōmunis locus punitiōe cōplectitur. Vituperatio uero solā calumniā cōtinct. Diuiditur iisdē capitibus, quibus etiā laudatio, totq; uituperare, quot etiā laudare oportet, personas, et res, tēpora, et loca, irratiōalia animalia, ad hæc plantas. Vituperandū est generatim, et speciatim. Post proceriū genus collocabis, quod secundū laudatiōis præcepta diuides, deinde educationē, ac res gestas, cōparationemq; et epilogum sicut in laudationibus, dispones.

VITUPERATIO PHILIPPI.

NEquæ uirtutē sine laude, neq; uitū sine uituperatione fas est præterire. quandoquidē bonos laudādo, malos autē uituperādo idē emolumētī cōsequimur. Omnes igitur q̄ male uiuūt, male audire merētur. Sed eo magis Philippus, quo omnes scelestos longe superauit, q̄ ex gēte omnū barbarorū uilissima natus est. Ut quæ diu incertas sedes præ timore tenuerit. Argui enim illos primū cicerunt, deinde uagi ad eā, quā nūc obtinēt, cōfugerunt. Itaq; in duo dedecora, ut sedē incolendā haberēt, ināderūt, dū præstātorib⁹ cedūt, et deteriores se expellūt. Ut tum imbecillitate, tū auaritia nullū illis firmū locū incolere concessū sit. Huiusmodi gente oriūduſ à deteriore urbe processit. barbarū enim pessimi Macedōes, Pella uero totius Macedonia uilissima, in qua ciues turpiter seruiunt. Ab hac urbe originē trahēs, crudeliores patria ipsa maiores sortit⁹ est. nā Philippus huius Philippi proau⁹, ignobilitate generis ad principatū nō admissus est, deinde

Proceriū

Genus.

Educatio. aduenis copijs pater Amyntas in regē aſſūptus fuit. Ex-
 pulſum enī Athenieſes ab exilio reduxerūt. Talibus pge-
 nitoribus Philippus apd' Athenieſes obſes fuit, et q̄q̄ inter
 Græcorū optimos uerſaret, mores tñ effer os nulla hūana
 cōſuetudie mutauit. Verū inter Græca ſtudia intēpantiā
 barbaricā præ ſe tulit, cūq; Græci à barbaris moribus et
 inſtitutis differrēt. utriſq; tñ iſenſus extitit, dū eadē in diſ-
Reſge- ſimili genere malignitatē exercet. Primo qdē genus ſuū
ſt.e. cōtra ſuos pſidus ſubiugauit: inde proxios inuadēs uāſta-
 uit, Illyriasq; Pæonas uictor addidit, ac Triballorū regi-
 onē incurrēdo cepit, totq; natiōes, quot in ſeliā fortiā ex-
 poſite erāt, ſubiugauit. Cæterū in pugna Barbarorū cor-
 pora capiebat, eorū autē aīos in poteſtatē ſuā nequaq; redi-
 gebat. Verū armis ſubacti deſectionē ſomniabāt, ac ſi opi-
 bus ſcruiebāt, mētis tñ diſcurſu liberi erāt. & dū ſibi finē
 timos barbaros adiūgeret, recta cōtra Græcos uia pcedē-
 bat. Priō qdē in Thracia Græcorū oppida ſubiugauit, atq;
 in deditiōnē Amphipoli recepit. Pſydna autē māāpiū feat,
 ac Potidæā prædictis adiūxit, neq; Pheras et Pagafas, ne-
 q; Magnēſam extra Pheras omiſit. Sed uniuerſas Theſſa-
 lorū urbes ſubiugauit, & ueluti ad ſeruiēdū cōſtructæ fō-
 rēt, id ſeruiēdo oſtēdebāt. Vitæ autē ipſi? exitū etiā refer-
 re op̄pretiū ē. nā ut ui multa ſubegit, ipſeq; ſœdera cōtē-
 nēdo ſœderibus ſtates captiuos faciēbat: Sic diſ ppter ea
 que præter fidē cōmiſerat, irati necē illi meritā itulerūt.
 nō enim ipſum in pugna occiderūt, neq; eius finis ſtrenuū
 pugnatōrē teſtē fecerūt, ſed in ipſis uoluptatibus cōſecē-
 rūt. uoluptates pulchrā Philippo parētationē faciētes, ut
 & in uita et morte illas intēperatiæ ſuæ teſtes haberet.

(Proide q̄s ei Echētū cōpabit?

ΑΘΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

κείμενος πατήρ εἰς βασιλείαν ἐτέρων δέδμενος. ἀθηναῖοι δ' ἔλα-
 λαμένον κατήγαγον. καὶ βιούτων ὀφθῆσμένων παρ' ἀθηναίοισι ὤ-
 μήρευε, καὶ διαβίβων ἐπὶ μέσης τῆς ἑλλάδος, οὐ ματετίθη τῆ συν-
 θουσία τὴν Ἰόπον. ἀλλ' ἀκρασίαν βαρβαρικὴν ἐν ἑλληνικοῖς ἐπι-
 τιθεύμασιν ἔφερε. καὶ διηρημένων ἀπάντων ἑλλήσι καὶ βαρβά-
 ροις, ἐφ' ἑκατέρων ἦν ὁ ἀντὶς, πηνυρίαν ἴσων ἐν οὐχ ὁμοίοις ἔργα-
 ζόμενος γίνεσι, καὶ πρώτων κατεδουλοῦτο τὸ σπένεις, τὴν ἀπισίαν
 οἷς προῆλθεν ἐπιδηνύμενος. ὅθεν ἐπιῶν ἤ προχώρους διέφθε-
 ρε. καὶ παύονας λαβῶν, ἰλλυριοῦς προσετίθει. καὶ βιβαλλῶν ἦρω-
 τὴν γῆν ἐπιῶν, βροσῦτα λαμβάνων, ὅποσα τῶν γῆν ἠτύχει
 προκείμενα. καὶ τὰ μὲν σώματα τῶν βαρβάρων ἦρει μαχώμε-
 νος. τὰς δ' ἔγνώμας μετὰ τῶν σωμάτων οὐχ ἦρει. ἀλλ' ὄνειροπό-
 λουν ἀπέστασιν οἱ βίς ὄπλοις δουλεύοντες. καὶ βίς λογισμοῖς ὑπῆρ-
 χεν αὐτόνομος, τὰ βίς ἔργοις δουλεύοντας, καὶ παρασυσόμενος
 ἢ βαρβάρων ὁμόρους, ὅσῳ προῶν ἐχώρη παρὰ τῆ ἑλληνικῆ-
 καὶ πρώτων μὲν τὰς ἐπὶ θρόνῳ ἑλλήνων κρατερίφει βόλει. ἀτ-
 ρῶν μὲν ἀμφίπυλιν. ἢ δ' πυλῆν χερουμένη. καὶ τριτάσιαν
 μετ' αὐτῶν ἐπὶ γόμενος, οὔτε τὰς φεράς ἐξω τῶν παγκασῶν, οὔτε
 μάγνησαν ἐξω φερῶν τριούμηνος. ἀλλ' ὅλοι θεπικῶν ἠλίσκον-
 το βόλει. καὶ ὡσαυτὸν σύμβολον τοῦ γένους τὴν διαλείαν ἐφίρον-
 το. ἀξίον δὲ καὶ περὶ τῆς ἀνδρῶν τελευτῆς διελθεῖν. ὡς γὰρ ἐπι-
 ῶν τὰ πολλὰ κρατερίφει, καὶ παρασσονδῶν κρατεδουλοῦτο
 τοὺς σπενδομένους ἀνδρῶν, ἀγανακτοῦντες ἐπὶ τοῖς παρα-
 σσονδῆσιν οἱ βιοί, πρίπουσαν αὐτῶν τελευτὴν ἐπιγαγόνοτο.
 οὐ γὰρ ἀντίλον μαχώμενον, οὐδὲ μάρτυρα τῆς ἀνδρῶν τελευτῆς
 ἀριστία ἐποίησαν, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῖς ἡδοναῖς διαφθείρουσι, κα-
 λὸν ἀτάφιον τοῖς φιλίππου κακοῖς περιεμμένοι τὰς ἡδοναῖς.
 οἷς ἀν κρατ' ἀμφω τῆς ἀκρασίας φέροτο μάρτυρας καὶ βι-
 οὺς καὶ κτεινόμενον. ἔτα τίς ἀνδρῶν παραβῆσει τὸν ἔχοντο.

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

ἄλλ' ὁ μὲν μικρὰ τῶν ἄκρων ἀστειρῶν, τὸ λοιπὸν εἶα τοῦ σώμα
 θε. ὃ δὲ ὅλα μεθ' ὅλων διασφείρει σώματα. ὅσω δὲ χαλεπώτε-
 ραν ὅλον ἢ μέρος διασφείρομενον, βούτω φίλιππος ἐχέτω διει-
 νόταρ Θ. λήγειν ὁ φίλιππος πρῶτον οὐκ ἠπίσταθ. λήγειν δὲ ἀνάγκη
 τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον διεξερχόμενον.

ΟΡΟΣ ΣΥΓΚΡΙΣΕΩΣ.

Σύγκρισις ἐστὶ λόγος ἀντιξέταξιμος, ἐκ παραθέσεως συ-
 νκρίων θεῶ παραβαλλομένων τὸ μείζον, ἢ τὸ ἴσον. λέει δὲ οὐκ
 κρίνοντασ, ἢ κατὰ παραθέσιν χρυσοῖσ, ἢ φαῦλα φαύλοισ,
 ἢ χρυσὰ πονηροῖσ, ἢ μικρὰ παραθέσιν τοῖσ μείζοσι. καὶ ὅ-
 πως ἢ σύγκρισις, διπλοῦν ἐγκώμιον ἐστὶν ἢ φόρος, ὅτ' ἐγκω-
 μίου συσκέμενος, καὶ πᾶσ μὲν τόπος συγκρίσεως, διενὸσ καθεῶ
 παρὲ καθεῶσιν. μάλιστα δὲ τὰ μικρὰ παραβάλλων τοῖσ μείζο-
 σι. ἴσαῦτα δὲ συκρίνειν προσήκη, ὅσα κὲ, φέγειν κὲ, ἐγκωμιαζέειν,
 πρόσωπά τε κὲ, πράγματα, χειροῦσ τε κὲ, τόπουσ, ἄλογα ζῶα, κὲ,
 πρὸσ ζῶοισ φυτά. οὐδέ τι δὲ συγκρίνοντασ, ὅλον ὅλω παραβάλ-
 λειν, ὑπῆιον ἢ καὶ οὐκ ἀγωνισκόν, ἀλλὰ κεφαλαῖω κεφαλαῖον.
 ἀγωνισκόν ἢ βούτ' γε. ἐπεὶ τὸ διακρίειν, ἐγκωμίου βόπουσ οὐ συ-
 κρίσειωσ. σύγκρισις δὲ ἐν αὐτοῖσ οὐκ ἐστὶν, ἐπεὶ περ ὅλον ἐστὶ τὸ προ-
 γύμνασμα σύγκρισισ.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΑΧΙΑΛΕΩΣ

ΚΑΙ ΕΚΤΟΡΟΣ.

Αρετὴν ἀρετῆ συγκρίναι ζυτῶν, ἀντιξέταξῶν πυλῆωσ
 πρὸσ ἑκείνοσ. καὶ ὅσ' ἀντάσ μὲν γάρ αἱ ἀρεταὶ τίμιοισ, παρα-
 βαλλομένησ δὲ, ζηλοτώτεροι καθεσῆκασιν. γεγόνασι τοί-
 νυν ἀμφω, γῆτοῦ μῖατ, ἐποικονομήντισ δὲ ὅμοωσ ἐκάτεροσ.
 ὁ μὲν γάρ φθίασ, ὅθεν ὁ τῆσ ἐλλάδ' ἄθ' πρῶτ' ἐπ' ἄνω-
 μ' ὁ δὲ Τροίασ, ἕσ οἰκισαὶ θεῶν οἱ πρῶτοισ γεγόνασι.
 ὅσον

APHTHONII PRÆEXERCITA. 61

at hic sanè articulorū summa abscindendo reliqua corpo *Comparatio*
 ris integra reliquebat: ille uero uniuersa cū oībus mēbris
 detrūcabat. Quo igitur totū q̄ partē destruere crudelius
 est, eo Philippus Echeto immanior erat. Philippus autē *Epilog⁹*.
 dū uiueret, à malis cessare nesciebat: mihi uero illius scele
 rum orationi finem imponere conuenit.

DEFINITIO COMPARATIONIS.

Comparatio est sermo inuicē examinandus ex ap
 positione maius aliquod cōparato colligēs, aut æ
 quale. Oportet eos qui cōparant, aut bona bonis oppone
 re, aut mala malis, aut parua maioribus conferre. Omni
 no cōparatio duplex est, laudatio, aut uituperatio, ut po
 te ex laudatione & uituperatione cōposita. Omnis quidē
 cōparatiōis locus admodū difficilis est, præsertim si par
 ua maioribus conferas. tot autē cōparare, quot etiā uitu
 perare, ac laudare cōuenit, psonas, res, tēpera, loca, irra
 tionalia animalia, ad hæc plātas. Non opus est, ut qui cō
 parationē faciūt, totū cū toto cōferāt. inefficax enim hoc
 est. neq; acre, sed capiti caput cōponāt. hoc enī uchemēs.
 quoniā laudationē, nō cōparationē diuidere cōsueuimus.
 In hoc cōparationis progymnasmate non est cōparatiō
 caput, quia comparatio est tota præexercitatio.

COMPARATIO Achillis & Hectoris.

Cum uirtutē uirtuti cōparare intenderē, Hectori *Proœmiū*
 filiū Pelei cōparare delegi, prætiōsa etenim per
 se uirtutes sunt: si uero cōparentur, sublimiores existūt.
 Igitur ambo & si non ex eadē patria, utraq; tamē lauda *Genus*.
 ta nati sunt. ille enim ex Phthia, unde Helladis cognomiē
 tū prouenit: hic uero è Troia, quā deorū primi cōdidere.

H S Itaque

Itaq; è simili regiõe nasci pari laude celebradũ est, ita Achilli Hector nõ inferior fuit. Laudata utriq; nati patria eandẽ cognationẽ habuere. Vtriq; enim à Ioue progeniti fuere: Achilles qdẽ ex Peleo, ex Aeaco aut Pelcus, deq; Ioue Acacus, ac Hector pariter ex Priamo & Laomedõte. Laomedõ à Dardano processit: Iouis filius Dardanus fuit, pgenitorẽq; Iouẽ nasti, similes parẽtes habuerũt. Achilli qdẽ Aeacus, & Pelcus, quoru ille Græcos à penuria liberauit, hic uero interceptis Lapithis, deã Thetidẽ cõiugẽ uirtutis prænũ meruit. Hectori aut progenitor Dardanus extitit, q primũ cũ dijs uitã duxit. Priamº uero pater, urbis à dijs cõstructa dñs fuit. Ergo ut filie est cũ dijs coire, ac unã cũ numinibus uiuere, ita Hector Achilli filis fuit.

- Educatio. Talibus nati progenitoribus utriq; ad fortitudinẽ educati sunt: Achilles qdẽ sub Chirone, Hector uero sub Priamo. qui filio naturalia uirtutis documẽta cõtulit. Cũ igit ambo ad uirtutẽ istituti esẽt, parẽ sibi rebus gestis gloriã cõpararũt. nã cũ primũ uirilẽ etatẽ ingressi sunt, idẽ sibi eodẽ bello robur uendicarũt. primũ enim Troianoru dux Hector fuit: dũq; uiucret, Troiæ propugnator extitit, atq; à dijs adiutus in bello perstitit, moriẽdoq; Troiã dirui præbuit. Achilles aut in gerẽdo bello totius Græciæ princeps, Troianisq; omnibus metuẽdus, superior in pugna erat, in belloq; auxiliatricẽ Palladẽ habuit, ac Græcis moriẽdo gloriosam uictoriã abstulit. & ille quidẽ uictus à Pallade sublatus est: hic uero ab Apolline ictus concidit, amboq; à dijs progeniti, à dijs interiere, à quibus et genus, et uita finem acceperunt. Quantã igitur utriusque uita & mortis similitudo, tantã inter Achillem & Hectorem fuit.
- Pleraque

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

ἔχον δὴ τὸ γυνῆος χάρας ὁμοίως οὐχ ἦτον εἰς ἔπαινον. ἔχον
 ἔκτωρ ἀχιλλεύς οὐκ ἀπολείπεται. κ. γεγονότες γῆς ἐπαινομέ-
 νοις ἀμφότεροι, ἀμφω ἄ ἴσων ἔχον συνέψαν. ἑκάτερος ἔ προῖα
 θε δίδος. πηλείω μὲν γὰρ ἀχιλλεύς, αἰακοῦ δὲ πηλεὺς, καὶ δίδος
 αἰακός. ἔκτωρ τε ὁμοίως πριάμου κ. λαομήδοντος. λαομήδων ἔ
 προῖα θε διαρδάνου. διαρδάνου ἔ δίδος ἐγγύνη ἔ παῖς. κ. προ-
 γόνου γεγονότες δίδος, παρῶσι παραπλήσιοι ἐχρήσαντο. ἀχιλ-
 λεί μὲν ἔ πατέρω αἰακός κ. πηλεὺς. ὦν ὁ μὲν ἀνυμῶν, ἔξαι-
 ρεῖται ἄ ἑλληνες. ὁ δὲ λαπίθαε ἀνελὼν ἄβλον τῆς ἀρετῆς, θεῶ
 συνοικεῖν ἐκλήρωσατο. ἔκτορι δὲ, πρόγονο ὑπῆρχε διαρδα-
 νος, θεοῖς ἔ πρώην συνδικατόμηνος. πατὴρ δὲ πριάμος, κρατῶν
 πόλις τετεχισμένης ὑπὸ θεῶν. ἔχον δὴ παραπλήσιον ἔ θεοῖς
 συνοικεῖν καὶ συνδικατοῦ ἔς κρείττοσι, ἔχον ἔκτωρ ἀχιλ-
 λεί παραπλήσιον. καὶ γεγονότες ἐκ ζωῶν δὲ προγόνων ἀμφω
 πρὸς ἀνδρείαν ἐξάψισαν. ὁ μὲν ἔ ὑπὸ χείρωνι βίβεται, θεῶ ἔ
 πριάμο κατέτιμ βροῦς, φύση τῆς ἀρετῆς ἐσφίρων διδύμομα
 τα. ὁ δὲ ἔαφῆνοσι πρὸς ἀρετὴν ἔχον ἔν ἔπ' ἀμφοτέροιον, ἴσων ἔν
 ἔς ἐπιφέρει τὴν εὐκλειαν. ἐπὶ ἔ εἰς ἀνδραε ἀμφω προῖαθον,
 ἐφ' ἔνος πολέμον τὴν ἔχον ὁμοίαν ἐκείτην. πρώτων μὲν γὰρ ἔ-
 κτωρ ἔγέτο τῶν βῶων, καὶ περιῶν βροῦς καὶ βίσατο πρόβολος,
 ἔπειτα θεοῖς συμμαχοῦμηνο ἔμηνε, καὶ κείασι πισῶν παρί-
 σχε τὴν βροῦς. ἀχιλλεύς δὲ τῆς μὲν ἔλλάδο ἔν ἔς ὅπλοισ
 ἔγέτο, καὶ πάντας φοβῶν κρατηγωνίζετο βροῦς, καὶ συνα-
 γωνισομένην ἔιχε τὴν ἀθινῶν, καὶ πισῶν τοῦ κρατεῖν ἀφι-
 ρεῖτο τοὺς ἀχαιοὺς. καὶ ὁ μὲν ἔπῆθει, ἀνιρῆτο διὰ τῆς
 ἀθινῶς. ὁ δὲ πρὸς ἀπόλλωνο βαλλόμενον ἔπιπτε, καὶ γε-
 γονότες ἀμφω παρὰ θεῶν, ἐκ θεῶν ἀνιρῆσαν. ὅθεν γὰρ ἔ γέ-
 νο, καὶ ἔ τοῦ βίου τέλο ἔείλεψασιν. ἔχον δὴ παραπλήσι-
 ον βίον καὶ θάνατον, ἔσούτων ἔκτωρ ἀχιλλεί παραπλήσιον
ἔνῆτιρα

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

Ἐν ἑτέρῳ πλείονα λέγειν περὶ τῆς ἀμφοῖν ἀρετῆς. εἰ μὴ τὴν δόξαν ἀμφοῦ παραπλησίαν εἶχον τῶν ἔργων.

ΟΡΟΣ ΗΘΟΠΟΙΙΑΣ.

Ἡθοποιία ἐστὶ μίμησις ἠθῶν ὑποκειμένου προσώπου. Διαφοραὶ δὲ αὐτῆς εἰσι τρεῖς, εἰδωλοποιία, προσωποποιία, ἠθοποιία. καὶ ἠθοποιία μὲν, ἢ γινώριμον ἔχουσα πρόσωπον, πλατωμένη δὲ μόνον τὸ ἦθος, ὅθεν καὶ ἠθοποιία προσαγορεύετ'· ὅιον τίνας ἀν εἴηρι λόγους ἠρακλεῖς εὐρυθέως ἐπιτάσσοντες· ἐνταῦθα δὲ μὲν ἠρακλεῖς ἔγνωσαι, καὶ τὸ ζῷ λέγοντες ἦθος πραπίδος· εἰδωλοποιία δὲ, ἢ πρόσωπον μὲν ἔχουσα γινώριμον, τελευτῶς δὲ καὶ ζῷ λέγειν ποινσαμένον, ὡς ἐν δύμοις εὐπολις ἐπλασεν· καὶ ἀριστέδης ἐν τῷ ὑπὲρ τῶν τελεάρων, ὅθεν καὶ εἰδωλοποιία προσαγορεύετ'· προσωποποιία δὲ, ὅταν ἀπαντα πλαπίη, καὶ ἦθος καὶ πρόσωπον, ὡσπερ ἐπίνοια μίανανδρος ἔλεγχον· ὁ δὲ ἔλεγχος, πρᾶγμα μὲν, οὐ μὴν ἐστὶ καὶ πρόσωπον, ὅθεν καὶ προσωποποιία προσαγορεύετ'· πλαπίη δὲ, μετὰ ζῷ ἦθος καὶ πρόσωπον· ἢ μὲν οὖν διακρίσεις αὐτὴ· τῶν δὲ ἠθοποιῶν, αἰ μὴν εἰσι παθητικαὶ· αἰ δὲ ἠθικαὶ, αἰ δὲ μικταί· καὶ παθητικαὶ μὲν, αἰ καὶ πάντα πάθος σημαίνουσαι· ὅιον τίνας ἀν εἴηρι λόγους ἐκάθη κειμένης τῆς τοῖας· ἠθικαὶ δὲ, αἰ μόνον ἦθος ἐπιφέρουσαι· ὅιον, τίνας ἀν εἴηρι λόγους ὑπερότις ἀνὴρ πρῶτον θεασάμενος θάλασσαν· μικταὶ δὲ αἰ τὸ συναμφοτέρον ἔχουσαι· ὅιον, τίνας ἀν εἴηρι λόγους ἀχιλλεύς, ἐπὶ πατρόκλῳ κειμένῳ, βουλιόμενος πολεμεῖν· ἦθος μὲν δὲ ἢ βουλή, πάθος δὲ φίλος πιτών· ἐργασία δὲ τῆς ἠθοποιίας χαρακτηριστικαὶ, συνάμω, ἀνδρῶδ, ἀπολύτῳ, ἀπυλλαγμένῳ πάσῃς πλοκῆς τε καὶ χημάζε· καὶ διακρίσεις ἀντὶ καφαλαίων τοῖς τῶν χρόνοις, ἐκσῶτι, παρωχηκότι, καὶ μέλλοντι.

ΗΘΟΠΟΙΙΑ ΠΑΘΗΤΙΚΗ.

Τίνας ἀν εἴηρι λόγους Νιόβη κειμένην τῶν παιδῶν.

Pleraq; multa de utriusq; uirtute dicēda superāt, nisi u- Et illogus
 terq; suis operibus ac gestis parē, admirādāq; gloriā ob-

DEFINITIO ETHOPOEIAE (tineret.

Ethopœia est imitatio moris subiectæ psonæ. huius Etho-
 aut tres sunt differētiæ, Idolopœia, Profopopœia pœia.
 Ethopœia. Est quidē Ethopœia, quæ psonā cognitā habet.
 Sed solū mores effingit, unde etiā Ethopœia appellatur:
 ut quæ nā uerba Hercules imperāte Eurystheo dicere po-
 tuisset. hic enim Hercules cognitus est, dicētis autē mores
 ficti. Idolopœia est, quæ personā habet cognitā, uerūtā mē Idolo-
 mortuā, & ad dicendū impotentē: ut in comœdia *Alcibiadis* pœia.
 finxit Eupolis, & Aristides in oratione pro quatuor. Vn-
 de etiā Idolopœia appellat. Profopopœia est quādo oīa Profopoa-
 fingūtur, & mores, & persona, quæ admodū Menāder re pœia.
 dargutionē finxit. Redargutio enim res quidē est, nō au-
 tē persona. Vnde etiā Profopopœia appellat. Nam cum
 moribus psona fingitur. Hæc igit Ethopœiæ diuisio, cuius
 aliqua passiua est, aliqua moralis, quæ dā mixta. ac passiua
 in uniuersum affectū significat, ut quæ nam uerba dicere
 posset Hecuba cadēte Troia. Moralī solos mores affert,
 ut quæ nā uerba mediterraneus uir primū mare intuitus
 diceret. Mixta quæ utrūq; mores, & affectū cōplectitur,
 ut quæ nā uerba Achilles sup mortuo Patroclō diceret, cū
 pugnare decreuisset. mores enim sunt cōsiliū: affectus au-
 tē amicus mortuus. Ethopœiā uero dicēdi forma diluāda;
 arcuāsa, florida, dissoluta, ab omī pplexitate libera, atq;
 figura, cōsiāes, eāq; p capita i tria tpa pñs, ptm, & futurē

ETHOPOEIA PASSIVA. (diuides.

QV AE uerba dicere posset Niobe iacentibus liberis.

Qualent

Præfens.

QValē cū quali fortunā cōmuto filijs orbata, multā
 tipliā quondā sobole generosa? nunc uero copia in
 inopiā uersa ē. neq; saltē unius mater existo,
 quæ prius multorū uidebar. quanto melius fuisset, si pri-
 mo nunq; peperissem, q̄ nūc in lachrymis parere. Quæ si
 lijs matres priuāt, longē sterilibus infeliciores sunt. nā qd̄
 in cōsuetudinē uenit, id si auferat, admodū triste fit. Sed
 hec mihi simīle parēti fortunā sustineo. à Tātalo nata sū,

Præter-
ritum.

qui cū dijs discūbebat. Vcrūtāme postea à deorū cōsuetu-
 dine excidit, ac Tantali filia meū in felicitatibus genus cō-
 firmo. Consueuerā Latonæ, cuius causa infeliatate ago. eius
 enim familiaritate in liberorū perniciē usa sum. deorūq;
 cōsuetudo mihi in calamitates uertit. Priusq; in Latonæ a-
 miatā puenirē, beatiore mater erā. sed eius familiaris ef-
 fecta, quā ante illius cōsuetudinē multiplicē prole posside-
 bā, p̄do. nuncq; mihi et maribus et foeminis interēptis lu-
 gendū est. Sed alijs in filiorū obitu luctus honestior, mihi
 p̄pter maximū dolorē negat. Quò uertar? quos suscipiā?
 quale mihi ad oīm liberorū iacentiū p̄niā sepulchrū suffi-
 ciet? iusta mihi tot calamitatibus oppressæ omittūt. Vcrū

Futurum.

eū uero cur hæc deploro? cū à dijs, ut me in aliā formā
 trāsmutēt, ipetrare liceat. hæc solā ab infelicitatibus libera-
 tionē itueor, si ad insensibilia cōmutabor. Quinimò ampli-
 us uereor, ne si i saxū mutata fuero, lachrymas adhuc sun-

DEFINITIONE DESCRIPTIONIS. (dā.

Descriptio est oratio expositiua, quæ rē significā-
 tā ante oculos euidēter representat. Describēdæ
 sunt p̄sonæ, et res, t̄pa, et loca, irrationalia aīalia, in super-
 plātæ. Personæ qd̄, ut Home, in Odyssæa ad Eurycatē.

Furuiolor,

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

Οἶαν ἀνθ' ὅσας ἀλλάσσομαι τύχην. ἄποις ἢ πρὶν ἐν πάσι θε-
 κοῦσα, καὶ παρὶς τῆ πλῆθ' εἰς ἔνδειαν, καὶ μήτηρ ἕνος οὐχ
 ὑπάρχω παίδος, ἢ πολλῶν βούβ' ἀλέσσομαι πρότρον. ὡς ἔδειπν
 ἀρχὴν μὴ τεκῆν, ἢ τίκτειν εἰς Λάκρνα. τῶν οὐ τεκοῦσῶν, αἰ σερ-
 ριθεῖσαι εἰσιν ἀτυχέστεραι. τὸ δ' εἰς πέτραν ἦκον, ἀνιαρὸν εἰς ἀ-
 φαίρεισιν. ἀλλ' ὅμοι, παραπλησίαν ἔχω τῷ τεκόντι τὴν τύχην.
 ταντάλου προῖλλον, ὡς συνδιητᾶτο μὲν βίος θεοῖς. βιῶν δὲ μετα-
 τὴν συνοῦσιαν ἐξέπιπτε. καὶ κρατὸς ἄσα ταντάλου, Βεβακίῳ
 τὸ γίνετο βίος ἀτυχήμασι. συνήθην λιβί, καὶ διὰ ταύτην κρα-
 κοπραγῶ. καὶ τὴν ὁμοίαν εἰς ἀφαίρεισιν ἔλιπα παίδων, καὶ
 τελευτᾶ μοι πρὸς συμφορὰς συνοῦσαι θεοῦ. πρὶν εἰς πέτραν ἀ-
 φικιάσαι λιβύς, ζήλωστέρα μήτηρ ὑπῆρχον. κρατὸς ἄσα δὲ
 γνώριμος, ἀπορῶ γονῆς ἢν πρὸ τῆς πέτρας εἶχον εἰς πλῆθ', καὶ
 νῦν ἐκατέρων παίδων κείται μοι γόθ', καὶ θρηνητὴν ἀπορώτε-
 ρον, ὃ κατέστη σεμνότερον. πρὶ ἴσάπωμαι. τίνων ἀνθίσωμαι. πρὶ-
 ος ἀρίσθ' μοι τάφθ' πρὸς ὄλων παίδων κειμένων ὄλιθρον. ἐπι-
 λείησιν πρὸς τὰς συμφορὰς αἰτιμαί. ἀλλὰ τί ταῦτα ὀδύρω
 μαι, παρὸν ἀπῆσαι βιῶς ἕτεραν ἀλλάξεσθαι φύσιν,
 μίαν τῶν ἀτυχημάτων τεβιάμαι λύσιν, μετα-
 σῆναι πρὸς τὰ μηδὲν αἰδανόμενα. ἀλ-
 λά μάλλον δέδοικα, μὴ καὶ
 βῆτο φανῆσαι μένωσας
 κρύουσα.

ΟΡΟΣ ΕΚΦΡΑΣΕΩΣ.

Ἐκφρασίς ἐστι λόγος περιγηματικός, ὑπ' ὃν ἄγων ἀναργῶς
 τὸ διλούμενον. ἐκφρασίον δὲ, πρόσωπά τε καὶ πράγματα, και-
 ρούς τε καὶ τόπους, ἀλογα ζῶα, καὶ πρὸς βούτοις φυτά. πρόσω-
 πα μὲν, ὡσπερ ὅμιρ' ἐν τῇ ὀδυσσεύει, πρὸς τὸν ἰνῆρ Βάκτην.
 ζυρὸς

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

γυρός ἐν ἄμοισι μελαίχρους οὐλοκάρηνος· πράγματα δὲ ὡς ναυ
 μαχίας, ἢ πειλομαχίας, ὡς τὸ σιγήραφύς· καιρούς δὲ ὡς ἄαρ,
 ἢ θέρος, φράζων ὅπως παρ' αὐτὰ τῶν ἀνθίων προέρχεται· τό-
 πους δὲ ὡς αὐτὸς ὁ Θουκυδίδης τὸν λιμένα τῶν βισπρωτῶν ἔπε-
 χειμύριον, καθάπερ ἔχει γήματα· ἐκφράζοντας δὲ πρὸσω-
 πα μὲν, ἀπὸ τῶν πρώτων ἐπὶ τὰ τελευταῖα ἵναί, ζυτίσιν ἀπὸ
 κεφαλῆς ἐπὶ πόδας· πράγματα δὲ ἀπὸ τῶν πρὸ αὐτῶν τε, καὶ
 ἐν αὐτοῖς, ἢ ὅσα ἐκ ζυτίων ἐμβαίνειν φιλεῖ· καιροὺς δὲ καὶ τό-
 πους, ἐκ τῶν περιχόντων ἐν αὐτοῖς ὑπαρχόντων· τῶν δὲ ἐκ-
 φράσεων αἱ μὲν εἰσὶν ἀπλαῖ, αἱ δὲ συνίεν γήματα· καὶ ἀπλαῖ
 μὲν, ὡς αἱ πειλομαχίας ἢ ναυμαχίας διεξέρχόμεναι· συνίεν-
 γήματα δὲ, ὡς αἱ πράγματα καὶ καιροὺς ἄμα συνάππουσαι·
 ὡς τὸ Ὀθουκυδίδης τὴν ἐν σικελίᾳ νυκτομαχίαν ἐκφράζει· με-
 τὰ γὰρ τῆς μάχης ὅπως ἐπράθη, καὶ νυκτὸς ὅπως ἔχεν ἠρί-
 σαῖ· ἐκφράζοντας δὲ λέει ἄν τε χαρακτῆρα ἀνεμίμον ἐκφί-
 ρην, καὶ διαφόροις τρικίλλεν ζῶν γήμασι, καὶ ὅπως ἀπομιμῆ-
 θαι τὰ ἐκφράζομενα πράγματα·

ΕΚΦΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Αἱ ἀκρόπολις δὲ ἄρα ταῖς πόλεσιν εἰς κενὴν μὲν ἰσῶσιν ἀ-
 σφάλειαν· πόλιων δὲ ἄκραι γυθόνασι· τεχιζόντες δὲ οὐ μᾶλλον
 αὐταὶ ζῶν οἰκήμασιν, ἢ τὰς πόλεις τεχιζούσιν, ἢ τὴν μὲν ἀθη-
 νοίων ἀκρόπολιν μίθως ἀθηνῶν περιέλιπε χώρος· ἄκραν δὲ ἦν
 ἀλέξανδρος τῆς οἰκίας τίθει τὴν πόλιν δις προσγύριυσεν ἐργα-
 σοι· πρὸς ἄκρον γὰρ ἔσισε πόλις, καὶ γνησιώτερον αὐτὴν ἐστὶ
 προσεπέτη ἀκρόπολιν, ἢ ἐφ' ἣ φρονεῖν ἀθηναῖοι παρὶ λαβόν· ἔ-
 χει δὲ ὡς πῶς, ὡς ὁ λόγος διείξισιν· ἄκρα τις ἔλαγχθῆ τῆς γῆς,
 μέχρι μὲν πολλοῦ προΐουσα εἰς ὕψος, καλουμένη δὲ δι' ἀμφό-
 τερον ἀκρόπολις, ἦν τι εἰς ἄκρον ἐπαίριται, καὶ οἷς ἐπ' ἄκρω τῆ

Furūicolor, humerisq; rotundus, crine retortus. Res autē, ut naualis pugna, aut pedestris, quæ admodū Historicus fecit. Tēpora, ut uer, aut æstas, disserendo quod in ipsis flores producuntur. Loca uero, ut idē Thucydides Theoprotarū portū tēpestuosum, quāq; teneat formā dixit. Qui per personas intēdit describere, ut à primis ad ultima procedat, opus est: hoc est à capite ad pedes. Res autē ab ijs quæ ante eas fuerūt, & quæcunq; ab illis solent euenire. Tēpora uero & loca, à circūtenentibus, & ab ijs, quæ insunt eis. Descriptionū aliæ simplices, aliæ coniunctæ. & simplices quidē, ut si quis pedestres, aut nauales pugnas describeret. Coniunctæ uero, ut quæ res, & tēpora coniungūt. sicut Thucydides insicilia nocturnā naualē pugnā describit. nā postq̄, quomodo pugna gerebat, descripsit, quō etiā per noctem se habebat definiuit. Forma dicendi attenuata describentes uti oportet, descriptionemq; uarie figurare, ac omnino res quas describes imitari.

DESCRIPŦIO arcis Alexandriæ.

ARces sanē in urbibus ad cōmunem utilitatē constructæ sunt, urbū enim uertices sunt: ipse autē muniunt non minus ædificijs, q̄ ciuitates muniāt. Et Atheniensem arx in Athenarū umbilico circūuallata fuit. Cæterū Alexāder suæ urbi, quæ ab illo cognomenū accepit, arcē cōstruxit, quā iustius Acropolim appellare licet, quā in urbis extremo et celso sita sit: q̄ illā qua multum Athenienses gloriant. nā Alexandriæ arcē ita quodāmodo se habere referūt. Quidā à terra tumulus usq; in multā altitudinē procedens consurgit, his ergo duabus causis Acropolis appellata, quodq; in summum erigitur, & quoniā in ur

bis extremo condita fuit. Diuersi ad hanc accessus: hac enim uia ducitur, illac uero ascensus est, appellationesq; uiae mutant ab effectu ipso uarie uocitae. Nam pedibus hac ire licet, communisq; uia est in curru uectis: illac autem accliu ascensus suspendunt, qua curru uehi impossibile sit. Scalae enim super scalas semper cōsurunt, ut pote ab humiliori loco in altiorem agentes, neque donec ad centum gradus perucnerint, finiuntur. hic enim perfectus numerus scalarum terminus est. Scalis uestibulū mediocribus cancellis circūseptum annectitur, ac columnae quatuor maxime consurgunt, quae ad unū multiplices uias introitus ducunt. Quaedā columnis domus superstruitur, quae multas mediocres columnas colorū uariorū ostentat, sic ideo cōparatas, ut affixae atq; cōpactae ornamento essent. Textū domus rotundū, in quo caelū cū syderibus caelaturū est. Dum ipsam arcē ingrederis, locus unus in quatuor equalia latera diuisus est, cuius machinae figura quadrata existit. At in meditullio aula columnis undecunq; sustinetur, ac aulae quidem porticus succedunt: porticus autem equalibus maximis columnis distinctae sunt. Singulae porticus ad alteram transversam terminantur, & binae columnae in alteram porticum intercedunt, rursus in alteram desinentes, ab altera rursus incipientes. Intra porticus domus constructae sunt, quae partim librorum armaria studiosis ad lucubrandum exposita continent, uniuersamq; ciuitatem ad scientiarum facultatem aduocant: partim uero ad ueterum deorum uenerationem erectae. Porticum uero lacunar deauratum, columnarumque capita aere elaborata, auroque illita sunt. Ornatus aulae uariis,

quae

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

τακται πόλιως. ὁδοὶ δὲ ἐπὶ ταύτην οὐκ ἴσαι. τῆ μὲν κ' ὁδοῦ
 τῆ δὲ γέγονεν εἶθλος. καὶ τὰς προσηγορίας, αἱ ὁδοί, μεταβά-
 λουσιν, ὡς ἔχουσι βόπων καλούμεναι. τῆ μὲν κ' ὑπάρχειν ποδὶ
 προσελθεῖν, καὶ κοινῆ κ', πρὸς ἁμάξας ὧς ἐπιστοῦσιν ὁδοῦ. τῆ δὲ
 προσαναπασάουσαν ἀναβαθμοί, ἐνθα διακτεῖν ἁμάξαις ἀβα-
 ζον. κλίμαξ κ' ἐπὶ κλίμακι δίδωσιν αἰεὶ τὸ μείζον, ὡς δὲ ἐλάττω-
 νος ἄρουσα, κ' ἀνάγκη μεταωρότρον πρὶν εἰς ἐκχάρον ἵκειν οὐ λήθη
 σοι. πέρας κ' ἀριθμοῦ τελευτῆ πρὸς ἐντελεῖς ἐπιφέρουσα μέτρον
 προπύλαιον δὲ διασέχεται κλίμακος μετρίαισι κρηπίσι περι-
 κλειόμενον. κ' τίθηται μὲν ἀνέχουσι μέγισται κίονες ὁδοῦ παρ
 ταδπαῖς ἐπὶ μίαν εἶθλον ἄρουσαι, ταῖς δὲ διὰ κίονισιν ἐπανε-
 χθῆ τις οἶκος μετρίαις προβαλλόμεναι κίονας. εἰ χροιάν μὲν
 οὐχ ὁμοίαν παρέχουσι. παραβαλλόμεναι δὲ τῆ κρητασκυτῆ
 παροσπεπύγασσι κόσμον. ὄροφῆ δὲ τῶν αἰκῶ προὔλθεν εἰς κύβλον.
 παρὰ δὲ τῶν κύβλων μέγισται τῶν ὄντων ὑπόμνημα πίπτειν. εἰσι-
 ὄντι δὲ παρ' αὐτὴν τὴν ἀκρόπολιν τετρασί πλευραῖς εἰς χῶ-
 ρῶ ἴσαι διήρται, καὶ τὸ σχῆμα πλαίσιον τυχεράνει τοῦ
 μηχανήματι. ἀλλὰ δὲ κατὰ μέσον περίσυλ, καὶ τὴν
 μὲν αὐλὴν σοαὶ διασέχονται. σοαὶ δὲ ἴσαι διαιρούμε-
 ναι κίονισιν, καὶ μέτρον αὐταῖς μεθ' ὅτι πλέον οὐχ ὑπάρχει
 λαβεῖν. ἐκαστῆ δὲ σοῶ τελευτῆ πρὸς ἐκχερσίαν ἐτέραν,
 καὶ κίον διπλῆ πρὸς ἐκατέραν διακτεῖται σοῶν. τῆς μὲν
 αὐτῆ λήγουσα, τῆς δὲ αὐτῆ πάλιν κρηταρχουσα. παρωκοδόμηται
 ἢ σκοθῆ τῶν σοῶν ἐνδοθεν. οἱ μὲν ταμίαι γεννημένοι ταῖς βί-
 βλοισι ὧς φιλοπονοῦσιν ἀνεωγμένοι φιλοσφῆν, κ' πόλιν ἅπα-
 σαν εἰς ἔξουσίαν τῆς θφίαις ἐπαίροντο. οἱ ἢ τῆ πάλαι τιμῶν ἰ-
 ἄρμῆνοι θεοῦ. ὄροφῆ ἢ σοαῖς, ἢ χρυσοῦς κατισκύνουσι, κ' κορυφὰ
 κίονισι χαλκῶ εἰς διημιερμημένοι, χρυσοῦς ἢ συκρυπτεμένοι. τῆ
 μὲν ἄλλῃ ἀντὶ οὐχ εἰς ἅπαντα ἢ νόσμη, ἄλλο μὲν κ' ἄλλως ἢ.

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

τὸ δὲ τὰ πέρισι εἶχεν ἀβλήματα, καὶ μίθων ἀνέχει τις κίων, μὴ-
 κος μὲν ὑπερίχουσα, κατὰ δὲ μίθων ἢ ποιούσα ἂν χῶρον οὐ πω τις
 προβὰς ὅπῃ πρόφσιν ἔγνωνε μὴ σημεῖω τῆ κίονι τῶν ὀδῶν χρω-
 μινος, καὶ περιφραγῆ τριεὶ τὴν ἀκρόπολιν πρὸς γῆν τε καὶ θάλατ-
 ταν. ἀρχαὶ ἢ τῶν ὄντων τῆ τῆς κίονος κορυφῆ περιετήχασι, καὶ
 πρὶν εἰς μίθων διελθεῖν τὴν αὐλὴν, ὕδρευτῃ κατὰ σκεύασμα διη-
 ρημένον πρὸς πύλας, ὅσκι ζωὴ πύλαι θεοῖς ὀνομαζόντῃ. Δύο ἢ ὀ-
 βιλοὶ ἀνετήχασι λιθινοὶ, καὶ κρήνη τῆς τῶν περὶ στρατιδῶν ἀμφί-
 νον ἔχουσα, καὶ τὸ θαύμα γέγονεν ἄπιστον τῶν κατὰ σκεύασάντων
 ἔχον ἂν ἀριθμὸν. ὡσαύτῃ ἂν ἐνὸς οὐκ ἀρκούντῃ εἰς ποίησιν, διημέ-
 ουργοὶ τῆς ὅλης ἀκροπόλεως ἠφθίσαν ἐπὶ δὲ καὶ δύο

προκείμενοι κατετόντι ἢ τῆς ἀκροπόλεως,

τῆ μὲν ὁμαλὸς διαδίχεται

χῶρος σαδῶν προσ-

τοικῶς, ὃ καὶ τῶν χῶρων γιγί-

νητῃ κλήσις τῆ δὲ ἕτερος μὲν διηρμίνος

πρὸς ὁμοίαν, οὐ πρὸς ἴθων ἢ φερόμενος. τὸ μὲν δὲ καὶ

λος κρεῖττον, ἢ λέγειν. εἰ δὲ τι παρῆται,

παρηνθῆκε γιγίνονται θαύμα

τῶ. οἷς ἂν οὐκ ἦν ἐπιπῆν παραλέληπται.

ΟΡΟΣ ΘΕΣΣΕΩΣ.

Θέσις ἐστίν, ἐπίσκεψις λογικῆ θεωρουμένου τινὸς πράγματῶς.
 τῶν ἢ θέσεων, αἱ μὲν εἰσι πραγματῶς, αἱ ἢ θεωρητικαί. καὶ πραγματῶς
 μὲν, αἱ πράξιον ἔχουσαι τῶν συνέχουσαν. οἷον γαμητήριον, ἢ πλει-
 σίον, εἰ τῆ χρισίον. ταῦτα ἂν πάντα πόλιν συνέχῃ γινόμενα. θεω-
 ρητικαὶ ἢ, αἱ μόνω τῶν νῶ θεωρουμέναι. διον εἰ σφαιρασφῆλις οὐ
 ρονός, εἰ κόσμοι πολλοί. ταῦτα ἢ εἰς πύραν μὲν ἀνθρώποις οὐκ
 ἔρχεται, μόνω ἢ θεωρεῖται τῶν νῶ. δεινόνονε τὸ θέσις ὑποθέσις,
 τῶ τῆ μὲν ὑπόθεσιν ἔχον περίσασιν. τὴν ἢ θέσιν, ἀπρίσαστ) ἔνακι
 περίσασι

qui Persci gesta partim cōtinet, at in medio colūna quaedā
 altissima erigebat, quæ loci illius index erat. Si quis em̄ in
 grediebatur, quò uaderet nequaquā intelligebat, nisi pro uia
 signo colūna utebatur. illa etiā terra mariq; arcē cōspiciendā
 præbebat. In colūna uertice rerū principia circumstabāt,
 ac priusq; in aule mediū pueniret, edificiū quoddā in tot
 portas diuisum, quot deorū antiquorū nomina sunt, erige
 batur. lapidei aut̄ obelisci duo cōsurgebant, fonsq; laudabi
 lior illo, q̄ à Pisis stratidis Athenas deductus est, quodq; mē
 rū incredibilēq; uidetur, idē fabrorū numerus, qui deorū
 fuit. tota enim Acropolis cōstructio duodecim fabros ha
 buit, ut pote uno ad huiusmodi structurā non sufficiente.
 Ab arce descēdentes hac quidē locus planus stadio perq; si
 milis exapit, unde etiā loco hoc nomē inditū est. illac uero
 locus alius superiori similiter distinctus. uerū illi planicie
 magnitudine impar. Cæteræ præstātor huius arcis for
 ma est, q̄ ut uerbis exprimi possit. si qd aut̄ omisū, id mi
 raculi causa factū ē: nā q̄ cōmode dici nō poterat, idarco

DEFINITIO CAUSAE. (prætermisū fuit.

CAUSA, quā Græci Thesis dicūt, est porōnē rei cōsi
 deratæ inspectio. Causarū aliæ sunt auiles, aliæ spe
 culatiuæ. Ciuiles quæ sunt, quæ rerū actionē ad auitatē pti
 nentiū cōtinent, ut an nubēdū, an nauigādū, an edificādū.
 hæc enim omnia si fiant, res ciuiles cōtinent. Speculatiuæ
 uero, quæ sola mente consideramur. ut an rotundū sit cœ
 lum? an multi sint mundi? hæc enim hominibus in actio
 nem non cadunt. sola autem mente considerantur. Dif
 fert thesis ab hypothesi: quod hypothesis habet circum
 stantiam, thesis uero circumstantiam non habet.

Circum- Circūstantia autē est psona, res, causa, & reliqua, ut hoc,
stātia. an edificādū. Cōsideratio nō habet psonā. hoc enim, adue-
 nientibus Persis Lacedæmonij muris Spartā munire de-
 liberant, hypothesis est. Personā enim habet Lacedæmo-
 nios cōsiderantes. rē uero mœnibus munire, causam, adue-
 niētes Persas. Thesis in præexercitāmetis primū cōtra-
 dictionē, et solutionē, secundū questionē admittit. Diuidit
 ergo Thesis primū qdē in Ephodū sic appellatā, id est in
 pœmiū ex directo ad narrationē tēdēs. illā em pœmiorū
 loco dices, dein uteris finalibus locis, legitimo, iusto, utili,

CAUSA, an ducenda sit uxor. (possibili.

Proemi-
um ex di-
recto.

Qui totū breuiū⁹ cōmēdare querit, hic nuptias lau-
 dat, quæ à cœlo datæ sunt: quimò cœlū dijs replēt,
 et deorū parētes sunt, à qb⁹ patris nomē pcessit,
 deosq; producētes naturā suā cōseruādā dederūt. cū post
 modū in terras descēdisēt, uniuersos reliquos generarūt,
 mortiq; subiecta prætereūdo, ea nuptiæ p successiōes du-
 rare excogitarūt. Primo qdē hoīes ad fortitudinē hortāt.
 nā cū p nuptias liberi producāt, p quos bella gerūt, huius-
 modi suis muneribus fortitudinē præstant. deinde nos ad
 iustitiā cū fortitudine instituunt. quoniā filiorū respectu
 iniusta homines patrare uerentur. Itaq; nuptiæ iustos &
 fortes efficiunt. Prudentes insuper reddunt, dū parentes
 ad charissimis liberis prouidēdū excitāt. Præterea (quod
 mirandum est) nuptiæ secū temperantiā ferunt, tempera-
 tāq; uita uoluptatū copie commiscetur. quandoquidē uo-
 luptatibus legē imponunt, ergo per legem cum tēperātiā
 uoluptates præbēt. quæ certe si solæ fuerint, reprehensio-
 ne non carebūt. uerū si nuptijs admisceātur, laudabuntur.

Itaque

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

στέριασιν δὲ ἔστιν, πρόσωπον, πρᾶγμα, αἰτία, καὶ τὰ λοιπὰ
 διὸν τὸ μὲν εἰ τεχνισίον. ἐπίσημους οὐκ ἔχουσα πρόσωπον. τὸ δὲ
 ἐπίοντων περσῶν, λακεδαιμόνιοι βουλευόντες τεχνισίαι ἢ ἀσάρ
 ἢ ὑπόθεσις. πρόσωπον) ἢ ἔχῃ λακεδαιμονίους σκοποῦντας. πρᾶ
 γμα ἢ, τὸ τεχνισίον τὴν ἀσάρτην. αἰτίαν δὲ, ἐπίοντας ἢ πέρ
 σους. πρῶτον ἢ ἢ βίσις ἐν προσημνάσμασιν, ἀντίθεσιν κ, λύσειν,
 αὐτὴ ζήτημα δὲ χέταιι. διακρίει τὸ ζῆνον ἢ βίσις, πρῶτον μὲν τῆ
 καλαμένη ἐφόδω, ἢν ἀντὶ προσημίων ἐρεῖ. ἔτασιν χρῆ

ζῆ τοῖς τελικαῖς κεφαλαίοις, νομίμω,
 δικαίω, συμφέροντι, δι-
 ναζοῖ.

ΘΕΣΙΣ ΕΙ ΓΑΜΗΤΕΟΝ.

Ὁ τὸ πᾶν ἐν βραχεῖ τιμῆσαι ζητῶν, ἐπαίνει τὸν γάμον.
 προῦλθε μὲν γὰρ οὐρανοῦ. μάλλον δὲ οὐρανὸν πληρεῖ τῶν θε-
 ῶν, καὶ κρατίζει πατὴρ τῶν, οἷον τὸ παῖδος ὄνομα δίδωται. καὶ
 θεοῦ ἐνεγκῶν, φυλάττειν αὐτοῦ ἀφῆκε τὴν φύσιν. ἔτασιν εἰς γῆν
 προελθὼν ἅπασιν ζῶσι λυποῖς ἐπιφέρει τὴν γένεσιν, καὶ παρνε-
 κῶν ἃ μίνεσιν οὐκ οἶδεν, τὸ μίνεσιν αὐτὰ ταῖς διαδοχαῖς ἐπι-
 σαζ. καὶ πρῶτον μὲν ἀνδραὶ εἰς ἀνδρείαν ἐπαίρει. δι' ὧν ἢ
 παῖδας καὶ γυναῖκας οἶδεν ἀγειν ὁ γάμος, ὑπὲρ ὧν πράτ-
 τεται πόλεμος. ἐρῶσθαι δίδωσιν ταῖς ἀντιδωραῖς. ἔτασιν
 δικαίους σὺν ἀνδρείοις ποιεῖ. δι' ὧν γὰρ φιλοτιμῆται τὰ γί-
 νη περὶ ὧν ἀνθρώπων δικαία πρότερον δέσαντο. ὁ γάμος
 δικαίους ἅμα καὶ ἀνδρείους ἀποτελεῖ, καὶ μὴν καὶ θφους
 οἷς προνοεῖσθαι τῶν φιλατάων ἐπαίρει, καὶ τὸ παραδοξὸν
 σωφροσύνην οἶδε κομίζειν ὁ γάμος, καὶ ἐν τῇ φιλοτιμίᾳ τῶν
 ἡδονῶν τὸ σωφρονεῖν ἀναμίμνηται. δι' ὧν ἢ νόμον ταῖς ἡλο-
 ναῖς ἐπιτίθει, νόμω παρέχει σωφροσύνης τὰς ἡδονάς. καὶ
 τὸ κρατιομενὸν ἀντὶ καὶ ἀντὶ σὺν τῷ γάμῳ θαυμασίζεται.

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

εἰ ζῶντων ὁ γάμος ἀγὼ μὲν τῶν θεῶν, καὶ μετ' αὐτοὺς τῶν γενιῶν τὸ
 καθ' ἕνασον. ἀνδρείους τε ἄμα καὶ δολοκίους ἀρετῆτι. καὶ θροῦς
 παρασκευάζει καὶ σώφρονας, πῶς οὐκ εἰς ὄθον οἰόντες τιμητέον τὸν
 γάμον. **ΑΝΤΙΘΕΣΙΣ.** Ναί φησιν ἄλλ' ὁ γάμος συμ-
 φορῶν αἰτίας. **ΛΥΣΙΣ.** Τύχης μοι δολοκίς οὐ τοῦ γάμου
 κατηγορεῖν. ἀ μὲν ἢ κακοπραγούντες πάχουσιν ἀνθρώπῳ,
 τύχῃ παρέχεν, οὐ γάμος. ἀ ὃ φιλομήτης εἶς ἀνθρώπῳ ὁ γάμος,
 οὐκίτι ταῦτα κέρδος ἐκ τύχης. ὡς τε θαυμάσαι μᾶλλον ἐστὶ τὸν
 γάμον, ὧν ἕχθρα καλῶν ἢ κατηγορεῖσαι θένων ὧν παρέχεν ἢ τύχῃ.
 εἰ δὲ δὴ καὶ τὰ μάλιστα γάμῳ δλοίμῳ τὰ τῶν ἀνθρώπων φαν-
 λότατα, τί μᾶλλον ἐστὶ ἀρεστέον ζῶν γάμου, οὐχ ὅσα ἀνδρείς
 πράγμασιν προσῆ δνχερῆ. ταῦτα καὶ φυγὴν τῶν πραγμάτων
 ἐργάζετῃ. καὶ μοι τὰς καθέκασον ἐξέταξε τέχνας, αἷς πρόσε-
 σιν. ὅτι δλοῦ καταιγίᾳ. τῶν γεωργούντας ἐνωχλοῦσι σκηπτοῖς,
 καὶ τῆς χαλαρῆς ἐμβολαὶ δλοφθέρουσι. οὐ μὴν οἷς γεωργοῖς τὴν
 γῆν δλοφθέρῃ σκηπτοῖς, τὴν γῆν ἀποφύγουσιν, ἀλλὰ γεωργούν-
 τες ἐμίνουσιν, καὶν ἐξ οὐρανοῦ τι λυπῆ προσίον. ἀνδρείς ἀτυχεῖ
 σιν ἀνθρώπῳ. πλείοντες καὶ τὰς ναῦς δλοφθέρουσιν ἐπιόντες
 χεμῶν. οὐ μὴν ἐνθὲν δὲ τὸ πλεῖν κατακλύουσιν, οἷς ἐν μίρῃ πε-
 πόνθασιν. ἀλλ' ἀνάγουσι μὲν εἰς τὴν τύχην τὸ δνχερῆς, ἀναμέ-
 νουσι δὲ, τὸν ἀπὸ θαλάσσης γινόμενον πόρον. καὶ μὴν αἷτε μά-
 χαι καὶ πόλοιμοι, τὰ τῶν ἀγωνιστῶν δλοφθέρουσι σώματα, καὶ
 οὐχ ὅτι πεθύνονται μαχόμενοι τὰς μάχας ἐκλείρουσιν. ἀλλ' ὅτι
 πολεμούντες θαυμάζονται, καὶ πείν ἢ γαπῆκασιν. καὶ τὸ
 προσὸν ἀτυχῆς ἐκ τοῦ συνόντος ἀγαθοῦ, συναπέκρυψαν.
 οὐ γὰρ διὰ τὰ φαῦλα φεικτέον ὅσα τῶν ἀγαθῶν, ἀλλ' ἐνεκα
 τῶν καλῶν ὑπερίον τὰ χεῖρισα. οὐκοῦν ἀλογον γεωργοῦς μὲν
 καὶ πλείοντας, καὶ πρὸς ζῶντες ὄθῳ στρατεύονται φέρῃ τὰ πρὸς
 αὐτοὺς δνχερῆ τῶν ἐπαινουμένων χάριν τῶν σὺν αὐτοῖς.
 ἡμῖν δὲ

Itaque si nuptiæ deos, & post hos reliqua animalia produ-
 cunt, fortes, iustos, sapientes, temperatos efficiunt, quo
 modo totis uiribus enitendū non est, ut eas commēdemus?
 Sanè dices: Sed calamitatum causæ nuptiæ sunt. Fortunā
 mihi uideris, non nuptias accusare. nam quæ homines ma-
 le patiuntur, ea fortuna causat, non autem nuptiæ: quæ ue-
 ro nuptiæ hominibus abunde largiuntur, hæc nequaquam
 fortunæ bona sunt. quare nuptiæ propter bona quæ secū
 ferunt, laudandæ potius sunt, q̄ ob mala, quæ fortuna præ-
 bet, accusandæ. Quod si etiam quæ hominibus pessima e-
 ueniunt, nuptiis ascriberemus, ideo ne ab illis abstinendū
 erit? an quæ alijs rebus difficultates & molestiæ insunt,
 nos à negotijs remouent? Si placet, quasunque artes dili-
 genter scrutare, aliquod in singulis dignum reprehensio-
 ne reperies. Agricolas tempestates molestant, & gran-
 dinis calamitates conficiunt. hi tamen quoniam à tempe-
 statibus infestantur, agriculturam non deserunt. quinimò
 etiam si illos è cælo aliquid contristet, in terra excolenda
 perstant. Rursum nauæ infelices sunt, ingrumentq; tem-
 pestate naues perdunt, propter ea tamen à nauigatione
 non desistunt. quoniam in quibusdam male affecti sunt. ue-
 rum ad fortunam infelicitatem, deuectam copiam ad ma-
 ris beneficium referunt. Ad hæc & pugna, & bella bel-
 latorum corpora perdunt, non tamen quoniam bellando
 cadunt, pugnas deserunt. sed quia bellū gerendo laudan-
 tur, cadere contenti sunt, malūq; bono contegūt. non enim
 bona ppter mala fugiēda sunt, sed bonorū causa mala susti-
 nēda sunt. Itaq; an absurdū est, agricolas ac nauas, oēsq;
 in sup milites, quæ sibi molesta sunt, bonorū gratia ferre:

Contra
 dictio.
 Solutio.

nos uero quoniam triste aliquod secum trahunt, nuptias
 Contr. = spernere? Sanè dices: Sed mulcibus uiduitatem, filijs or-
 dictio. bitatem afferunt. Hæc mortis mala iam nobis à natura dari
 Solutio. consueta sunt. Tu autem mihi nuptias criminari uideris,
 quod homines immortales non efficiant, neque dijs morta-
 les pares reddiderint. Dic mihi cur nuptias pro ijs rebus,
 quæ mors operatur, accusas? cur quæ naturæ sunt, nuptia-
 rum esse dicis? concede cadere, quod ut cadat, natum est.
 Quod si quidem quia nati sunt homines, cadunt, cadendoq;
 uiduus coniuges, ac ex se natos orbos reddunt: cur quæ so-
 lum natura facit, ea nuptias efficere dicis? Ergo contra
 sentio, orbitatemq; & uiduitatem nuptias emendare con-
 tendo. Mortuus est alicui pater? istaq; ratione filius or-
 bus effectus est? uerum alium orbo nuptiæ parentem con-
 tulerunt. Itaq; non à nuptijs hæc calamitas procedit, sed
 potius nuptijs contegitur: quæ non adferunt orbitatem,
 quinimò auferunt. Proinde natura uiduitatem morte in-
 ducit, quæ nuptiæ matrimonio remouent. quæ enim mors
 uiduam fecit, eam nuptiæ ueluti sui muneris conseruatri-
 ces alteri uiro coniugi præstitere. nam quæ primum con-
 tulerunt, si auferantur, rursum concedunt. Igitur nuptiæ
 uiduitatem auferre, non adferre consueuerunt. Pater in-
 super filijs morte priuatur, sed priore amisso dum alterum
 suscipit, pater iterum effiatur. Cur ergo in nuptijs pulchra
 nuptiarum dona culpas? Mihi nolle nuptias reprehende-
 re, sed laudare uideris. nam quod me nuptiarum munera
 recensere cõpulist, earum laudator, non accusator effectus
 es, dum nuptias accusas. nosq; illas laudare excitas: atq;
 nuptiarum calumnias in beneficiorum catalogum uertis.

Sanè

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

ἡμῖν δὲ γάμον, ἀτιμασίον, διότι γάμος ἀγχιτυλοῦν. ΑΝ
 ΤΙΘΕΣΙΣ. Ναί φησιν ἄλλὰ χιρείαν μὲν γυναῖξιν, ὄρφαν
 νίαν δὲ πασιὴν ἐπεινάσκει. ΔΥΣΙΣ. Ταῦτα θανάτου δὴ
 νά· καὶ τὸ πάθος οἶδεν ἢ φύσις. σὺ δὲ μοι δοκεῖς ἀιτίασαι τὸν
 γάμον, ὅτι μὴ καὶ θεοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐργάζεται. καὶ τὸ γά
 μου κητιγορεῖν, ὅτι μὴ βιοῖς τὰ θνητὰ συνιρίθμισε. τί γὰρ ἐπὶ
 μοι γάμον κητιγορεῖς, ἀ προσμαστύει θάνατος. τί δὲ ὑμενοί
 ων ἱρεῖς, ὅσα φύσις ἐπίσεται. συσχώρη πιστῖν, τὸν ὅπως πιστῆ
 γινόμενον. εἰ δὲ πίπθουσι μὲν ὅτι γινόμεσιν ἀνθρώπῳ, πιστῶν δὲ
 χιρεύει μὲν σύνοικον, ὄρφανὸν δὲ παρασκευάζει τὸν θῆλυ. τί
 γάμον ἱρεῖς ἀπεργάζεσθαι τὰ παρὰ νόμου γεγονότα τῆς φύσεως;
 ἐγὼ δὲ αὐτὸν ἀναντίον γάμον ἐπανορθοῦμαι, καὶ ὄρφανίαν καὶ χι
 ρείαν ἡγοῦμαι. τεθνικέτω πατήρ, καὶ ταύτη παῖς ὄρφανός· ἀλλ'
 ἔτιρον ἐπεινάσκει πατήρ, τῶν ὄρφανῶν δὲ γάμος. καὶ τὸ πά
 θος γάμου μὲν οὐ προέρχεται. γάμῳ δὲ συσκαλύπτεται καὶ
 γίνετο γάμος ὄρφανίας ἀφανισμῶς, οὐχ ὑπόθεσις. ἔτα χιρείαν
 ἐκτελευτῆς μὲν ἢ φύσις ἦγεν. θῆλυ ὑμενοίαν δὲ μετέθηκε γάμῳ.
 ἢ ἂ χιρεύειν ἡγάσασθαι θάνατον, ἀνδρὶ συνοικεῖν παρὶχεν δὲ
 γάμῳ. ὡσπερ κητας ἀς φύλαξ τῆς αὐτοῦ χάριτος. ἀ γὰρ
 θραχῆς εἰσενέγκασθαι, παρηρμένῃ παλιν ἐπίδωκιν. ὡς τὸ
 χιρείαν ἀνρεῖν, οὐκ ἐπαίχην οἶδεν δὲ γάμῳ. καὶ μὴν καὶ πα
 τὴρ θανάτω μὲν ἀφαιρέται παῖδας. γάμῳ δὲ, μετέχεν ἐτέ
 ρων. καὶ πατήρ γίνεται δὲ ὑπερόνδρον ὁ προσάπαξ εἶναι μὴ συσχ
 ρούμενος. τί οὖν τὰ τῶν γάμου καλὰ πρὸς ἀιτίαν μεταφύρεται
 γάμου. καὶ μοι δοκεῖς, οὐκ ἐλίσσαι μὲν. ἀλλ' ἐπαινεῖν τὸν ὑ
 μένοισιν. δις ἂ ἐξαρθεῖν κατανασκαίεσθαι τῶν ὑμενοίω τὰς χε
 ρίτας. τῶν ἱερῶν ἐπαινήτης οὐκ ἀνήγορος τοῦ γάμου γένεσις. καὶ
 κητιγορῶν τῶν γάμου θαυμαζέειν ἡμᾶς ἀνασκαίεσθαι. καὶ ποιῆ
 ἐνεργημάτων καταλογον, τὰ τοῦ γάμου κητιγορήματα.

ΑΝΤΙ-

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

ΑΝΤΙΘΕΣΙΣ. Ναί φησι. ἀλλὰ ὁ γάμος ἐπίτρω). ΛΥ
ΣΙΣ. Καὶ τί πόνον ἐπίστατ; λύφν, ἢ γάμος. ὅποσα τρονεῖν, δι
 ὑμναίων ἀνῆρητ; κ; ῥασ ὠνῃ παντῶτασιν εἰς ὀμιλίαν γυναικί
 συναλθεῖν. ἢ λί) εἰς ἐννῆν ἀνῆρ γυναικί συνιών. μεθ' ὅσων ἢ ῥασ ὠ
 νης ἐλπίζετ; παῖς. κ; προσδοκόμενος φαίνετ; κ; πατέρα φανεῖς
 προσφεί; κ; πρὸς μιλήτην ἔρχετ; τέχνης. κ; παρὶ συνδῶν, κ; πα
 ρα τὰς ἐκκλησίας δημογῶν, κ; πατέρα γυροφῶν, κ; ὅλωσ ἄ
 παν ὅτι δέοι γινόμενος οὐκ ἔστι λόγῳ διεξελθεῖν, ἀ φέρην οἶδεν ὁ
 γάμος. **ΕΠΙΔΟΓΟΣ.** Μέγα ὁ γάμος, κ; παρὰ ὕ ἑαυτ;,
 κ; παρὶ χῶν βνηζῖς ἑαυτ; εἶναι δοκεῖν, δις μίνην ἀφίξετ;. κ; παι
 δεύει μὲν ἢ χρωμένους τὰ δίκαια. πρὸς ἢ ὁ σῶφρον παροξύνει
 σκοπεῖν. κ; φιλοτιμεῖτ; τὰς ἡδονὰς, ὅσαι μὴ φανῆσαι κοινῶν).
 διὸ τὸν γάμον πρὶ πλείου ἐν πᾶσι τριπτόν καθέστηκεν.

ΟΡΟΣ ΝΟΜΟΥ ΕΙΣΦΟΡΑΣ.

Καὶ τὴν εἰσφορὰν ζῶ νόμον, τινὲς εἶναι διεδώκασι γύμνα
 σμα. ἔστι μὲν ἢ χελὸν ὅλη ὑπόθεσις, οὐμὴν ἄποσ]α σῶζε τὰ τῆς
 ὑπὸ θέσεως. εἰσάγειτ; μὲν ἢ ἐν αὐτῇ πρόσωπον, οὐμὴν ἐφ' ἄποσι
 γνώριμον. ὅθεν θέσεως μὲν ἔστι μᾶλλον, ἢ πον ἢ ὑπὸ θέσεως. δις μὲν
 ἢ ὅλωσ χήμαζος δέχετ; πρόσωπον ὑπὸ βαίνῃ ἢ θέσιν. δι ὧν δὲ
 σαφῆ μὴ σῶζε ἢ πρῖσασιν, ὑπὸ θέσεως λείπετ;. νόμου ζῶνιν ἔστιν
 εἰσφορὰ, διπλῆ γυμνασία, συνηγορία κ; κατηγορία νόμου τεθέν
 ζε. ἔστι δὲ νόμος ἔνρημα μὲν κ; δῶρον θεῶν, κοινῆ ἢ συνθήκη πό
 λεως ἐπὶ ἀνθρώποις ἢ πλημμεληματῶ τῶν εἰς ἀμφοτέρω. κ; ἢ μὲν
 διαίρεσις αὐτῆ τῆς εἰσφορᾶς ζῶ νόμου. ἐργασία δὲ αὐτὴν κεφα
 λαίοις, δις καὶ ἢ ππραγματικῶν, νομίμω, δικαίω, συμφέροντι,
 δυνατῶ. προοίμια ἢ θέσεις. κ; μετὰ τὰ προοίμια, κ; κε
 κλημένον ἐναντίον. ἔτα χρεση ζῶις προεπι
 μένοις κεφαλαίοις. ὅθεν καὶ ταῦτι
 διήνεγκε θέσεως.

Sanè dices: Sed nuptiæ laboribus plenæ sunt. Verũ enim uero, qd melius q̄ nuptiæ laborẽ remittere nouit? oēs em̄ labores nuptiis tollunt, reges oĩno est in cõsuetudinẽ uxoris cõuenire, quãta uiro uoluptas cũ muliere concũbere? quanta cũ uoluptate filius expectat? et expectatus adit? natusq; patrẽ appellat, atq; ad alicuius professiõis studiũ uadit? ac patri adiutor existit? Et apud populi frequẽtiã cõdonat? parẽtẽq; in senectute alit? demũ talis, qualẽ optimũ decuit, euadit? Nequeo paucis cõplecti quæ bona nuptias comitent. ipse adeo admiradæ sunt, ut et deos producat, mortalesq; deos uideri præstet, dũ illos cõtinue reparat: ac oēs, q̄ nuptijs initiant, iustitiã colũt, tẽpantiã respiciũt, abũdeq; licitis et probatis uoluptatibus fruunt. Itaq; optice cõstitutũ fuit, ut præ cæteris oibus nuptias plurimũ

Contra
d. etio.

Solutio.

Epilogus

DEFINITIO promulgationis legis. (faciamus.

Promulgationẽ legis quidã etiã præexercitationẽ eẽ tradiderũt. est enim serẽ tota hypothesis, nõ tñ oĩa quæ sunt i hypothesis cõtinet. i ipsa nãq; psona nõ semp̄ tñ cognita introduit: unde maior est thesi, minor aut hypothesis. quoniã oĩno sub quadã figura psonã reãpit, maior est thesi: sed q̄ arcũstantiã manifestã nõ habet, minor est hypothesis. Legis ergo pmulgatio duplex est exeratio, defensio et accusatio legis cõditæ. Est autẽ lex inuẽtũ, et donũ deorũ, cõis uero diuitatis cõsensus, et rerũ tã diuinarũ q̄ humanarũ correctio. Hæc qdẽ promulgatiõis legis diuisio est. iisdẽ capitibus, quibus negotiãle ipsam cõficiet, legitimo, iusto, utili, possibili. proemia facies legi conuenientia, post quæ pones caput appellatum contrariũ: deinde prædicta capita, unde etiam in hoc differt à thesi.

ACCUSA

ACCUSATIO LEGIS IVBENTIS

adulterū in ipso adulterio interfici.

Procerū

NEque penitus legē laudabo, neq; omnino scriptū accusabo. nā quod adulterorū crimina prohibet, hanc constitutionē cōprobo: quod autē iudiabus suffragia nō permiserit, hoc sanctionē improbo. Siquidē ne iudices donis corrūperentur, uerebatur, idcoq; iudicandi ius illis abstulit: illā male de iudicibus sensiſſe arguitur. Sin autē uos iudices integerrimos, ut estis, existimauit, quomodo conuenit laudare quidē iudices, sed iudicibus iudicādi ius

Cōtrariū.

auferre? Omnes igit leges aliæ, quæ legibus cōtrariæ sunt, partim harū ciuitatū institutis cōtrariæ sunt, partim cū alijs conueniunt. uerū sola præſens lex contra alias oēs lata est. Videmini autē mihi hanc legē longe prudentius examinatos eſſe, ſi quæcumq; in Rep. noſtra conſtituta ſunt, conſideraueritis. Imperatores, ſacerdotia, decreta, omnia (ut ita dixerim) quæcūq; præmio digna in bello geruntur, ueſtro iudiāo ſubiecta ſunt. Imperator ueſtro ſuffragio creatur. Sacerdotiū quē iudices cōfirmarūt, gerit: quodq; à patribus decernit, ſi populus iudex ſanciuerit, prorato habet. Neq; ſtrenui in bello præmijs donant, niſi ea prius à iudicibus dijudicata fuerint. Quō igit non ab-

Contra =
dictio.

Solutio,

ſonū iudiabus omnia ſubeſſe, ſolā uero præſentē legē iudicū ſuffragiū effugere? Sanè dices: Sed atrocita ſunt moerchorū crimina. Quid aut homiādarū ſcelera, non ne ſunt maiora? an ne proditores alijs ſceleftis minores arbitramur? an ne ſacrilegi proditoribus peiores ſunt? Verū tamē in his criminibus deprehēſus, iudicū examini ſubiacet. neq; pditor, niſi reus à iudiabus pactus fuerit, pœnas luit.

neque

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ νόμου τοῦ κελύοντος

ἐπανόρθωσιν ἢ μοιχῶν κτείνων.

Οὔτε εἰς ἄπαν ἐπαινίσω τὸν νόμον, οὔτε ἐπὶ παντὶ ἔγραφα ἄτιμάσθαι· δις μὲν ἂν ἀνακρίῃ μοιχῶν, ἐπαινῶ δὲ τὸ τιθέναι· δὲ ὧν δὲ δικασῶν οὐκ ἀνέμψεν ψῆφον ἀτιμάσκει τὴν ἄριστον· εἰ μὲν οὖν δωροδοκίαν τῶν δικαζόντων κοτιγνικῶς ἀνήρει τὰς δικασήρια, φαύλην ἔλεγχεται περὶ τῆς δικασίας κειμημένῃ τὴν γνώμην· εἰ δὲ δίκαια κρίνειν ἕσπερ καὶ δίκαια κρίνεται τοῦ δίκαιον ἐπαινεῖν μὲν δικασίας, ζῆαίρετο δὲ ἢ τῶν δικαζόντων τὸν νόμον· οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ὄθι οἱ κειμένοις δικασμάχοντα· νόμοι, οἱ μὲν ἀναβουόντες ταῦσα ταῖς πόλεσιν· οἱ δὲ ὁμολογοῦσιν ἰταίρασι· μόνῃ δὲ ἢ ὁ παρῶν πᾶσιν ἐναντίος πρεσβυτέρων νόμος· Δικεῖτε δὲ μοι πολὺ κάλλιον ζῆτασαι τὸν νόμον· εἰ πάντα τὰ παρ' ὑμῖν πολιτευόμενα κρίνῃτε, τῆς στρατηγίας, τὰς ἱερουσίας, τὰ ψήφισματα πάντα· ὀλίγον δὲ ἴω λέγειν, ὅσα παρὰ τὸν πόλεμον ἄριστα πράττεται, ἅπαντα δικασῶν εἶδεν ζῆτασιν· καὶ στρατηγῆ μὲν, ὃν ὁ κρίνων ζῆτασιν· ἱερῶτα δὲ, ὃν ὁ δικασὺς ἐβιβαίωσεν· καὶ ψήφισμα κέρειον ἢ παρ' ἑτέροις ἀνακρινόμενον· καὶ νίκαι πολέμων γερῶν οὐ μετέχουσιν, μὴ κρινόμεναι πρότερον· πῶς οὖν οὐκ ἄλογον ἅπαντας μὲν ἀναμένειν τῆς ζῆταζόντας, μόνον δὲ τὸν παρόντα νόμον τῆς τῶν δικαζόντων ἀναδύεσθαι ψῆφον.

ΑΝΤΙΘΕΣΙΣ α'

Ναί φησιν ἀλλὰ μεγάλα τὰ μοιχῶν ἀδικήματα· ΔΥΣΙΣ· Τί δὲ τὰ τῶν ἀνδροφόνων οὐ μείζω; τῆ δὲ προδότας ἐλάττους νομιοῦμεν ἑτέρων; ἱερουλοὶ δὲ τῶν προδιδόντων φαυλότεροι; ἀλλ' ὅμως ὁ τούτοις ἄλους, ἀναμένει τοὺς κρίνοντας· καὶ οὔτε προδότης ὑπέσχε τὴν δίκην μὴ τοῦ δικασοῦ ψῆφον ἐπάγοντ', οὔτε ἀνδροφόνος περὶ ὑπέρει, μὴ τοῦ κατηγοροῦν τὸ πάθος ἐλέγχοντ'.

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

οὔτε τοῖς ὑφαίρουμένοις τὰ τῶν κρείττων ὑπῆρξε παθεῖν, πρὶν
 ταῦτα μαθεῖν παρὶς τοῖς κρίνουσιν. οὐκοῦν ἄτοπον τὰ μὲν
 μείζω δίκην ὑπέχειν παρὰ τοῖς κρίνουσιν, καὶ μὴ δοκεῖν τι
 βούτων ἴκασον, ἂν μὴ δικαστὴς ἐπινέσκη τὴν ψῆφον. μοιχὸν δὲ
 μόνον, πιστὴν ἀνετίτασον. ἐν πρὸ τῶν ἄλλων ἴδει κρίνειν, ὅσα
 τῶν ἄλλων καταδικάζειρον. **ΑΝΤΙΘΕΣΙΣ Β'.** Καὶ
 τί διοίσει μοιχὸν ἀνελεῖν, ἢ παραδοῦναι τοῖς δικασταῖς, εἴ πῃ
 ὅν δὲ ἀμφοῖν ὑποσίσταται βάναν. **ΔΥΣΙΣ.** ὄν
 τυράννου καὶ νόμου τὸ μέσον. καὶ δημοκρατίας πρὸς τὰς
 μοναρχίας ὅσον διάφορον. τυράννου μὲν γὰρ ἀνελεῖν ἐν ἂν
 βούλοιο. νόμου δὲ κτεῖναι δικαίως τὸν ἐλις χόμηνον. καὶ
 δῆμοι μὲν ὅσα ἂν ἐκκλησιαζῶν σκοπῆ, πρὸς δὲ τίτασον τί-
 θησιν. μοναρχία δὲ, κολάζει μὲν, οὐ συνεξίταζει δὲ, ἅσιν
 ἀμφοτέρω δῆμός τε καὶ νόμοι, δὲ ἐναντιωματῶν ἅπαντα
 πέπραχε. πρὸς τὸν μόνον ἄρχην καὶ τυράννην προαδύμηνον.
 πῶς οὖν οὐ διοίσει τὸν μοιχὸν ἀνελεῖν, ἢ παραδοῦναι τοῖς κρί-
 νουσιν. καὶ ἔτι πρὸς βούλοισι. ὃ μὲν ἐάν τοι τὸν μοιχὸν ἀνελεῖν,
 ἐάν τῃ κύριον τοῦ διδρακότητος ἐργάζεται. ὃ δὲ δικαστὴς παρα-
 δοῖς, κύριον ποιεῖ τοῦ διδρακότητος τὸ δικαστήριον. κρείττων ἢ
 δὴ πού τὸν δικάζοντα κύριον, ἢ τὸν κατήγορον γίνεσθαι. καὶ μὴν δὲ
 μὲν ἐαυτῷ διαφείρας μοιχὸν, ἄλλω χάριν ἀνελεῖν ὑποπτεύει.
 ὃ ἢ κρίνειν παρεχτικῶς μόνον ἔδοξε τῷ δικαίῳ ἀντιλαμβανέσθαι.
ΑΝΤΙΘΕΣΙΣ Γ'. Νομίφθισιν ἀλλὰ χαλεπωτέραν ὑφ-
 ἕξει τὴν τιμωρίαν παραχρήμα πισῶν. κέρδιος ἢ ἕξει τὸν μί-
 χρι κρίσιως χρόνον. **ΔΥΣΙΣ.** Τούναντίον μὲν οὖν ἕξει κρι-
 νόμην. ἀνιαρότερον ἢ τὸν μετὰ ταῦτα βίον ὑποίσει. τὸ ἢ πο-
 θεῖν προσδοκᾶν, τοῦ πεπονθέναι θνήσκειν, καὶ τιμωρίας ἀνα-
 βολῆ, προδήκη φανεύεται ζημίας. πισύται πολλάκις, ὃ πε-
 σιῦσθαι δικῶν, καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς πέρας ἕξει δεινότεραν.
 ὅστις ποσ

neq; aliquid mali pati sacrilegos fas est, priusq; corū delicta iudices cognouerint. Ergo non ne absurdū maiora crimina poenā apud iudices luere: neq; horū aliquod, nisi iudiciis decernētibus condēnari: solū uero adulterū sine cognitione interfici? quē in primis, quia leuior in eo, q̄ in ceteris culpa est, iudiciū examini subijcere oportuit. At quid differt adulterū occidere, an iudiciis tradere, si par ab utrisq; supplicii subibit? Quancū inter tyrannū & legē, inter populārē statū, ac unius principatū differt, tantū ista inter se diuersa sunt. tyrānus enim unūquenq; pro libidine sua interficere potest: lege autē conuictū iuste occidere licet. Populus quidem in cōcionibus quaecunq; tractat, examini subiacet. at rerum dominus etiam indicta causa occidit. contra populus & lex indicta causa non occidit: sed omnia ab rerum dominis & tyrannis diuersa facit. Itaq; quomodo non est diuersum adulterū occidere, & iudiciis tradere? Ad hęc qui sui causa adulterū interficiat, se delinquentis dominū facit. at qui illum apud iudices postulat, confessum iudicum dominum rei facit. igitur satius est iudicem q̄ accusatorem dominū fieri. Præterea qui sui causa adulterum necat, ob aliam rationem occidi se suspectus est. at qui iudiciū offerit, sola iura tutari uidetur. Sanè dices: Sed si statim occiderit, atrocius supplicii subibit. quoniā si ad iudices deferret, illā tēporis intercapedine pro lucro habebit. Imò si iudiciis subijciat, secus fiet. interea enim tristiorē uitā sustinebit. nā q̄ poenā expectat, maius supplicii q̄ si illā passus ilico fuisset, sentit. ac poenæ dilatio additio poenæ uidet: quiq; se mori credit, sepius morietur, grauiusq; erit mortem expectare, quàm mori.

Contra
dictio.
Solutio.

Cōtra
dictio.
Solutio.

quare si de repente necabitur adulter, non sentiet. impro-
visa poena sensum aufert, in sperata mors dolorē non sen-
tit. sepius autē expectata, semel uero illata poenas expe-
ctatione auget. Considerate igitur ex comparatione, si qui-
dem accusator, dum sui causa adulterum occidit, nullum
ultionis suae testem producere potest: uerum si iudicibus
examinandum tradiderit, iudicij multos spectatores ha-
bebit. poenae autē genus, quae multis spectantibus insertur,
tristius est. Alioqui adulteris, ut secreto interimantur, ex-
pedit. multi enim non adulterij, sed inimicitiarum causa
concidisse suspicabuntur. uerum si à iudicibus rei peracti
fuerint, moriendo iustissimum supplicium patiuntur. Ita
que plurimum inter se differt, adulter an occulte trucidat-
tur, an iudicibus tradatur. Res atrox est adulter, ut qui

Contra
dictio.
Solutio.

iniquitatis genus omne excessit. Ergo primum conuinca-
tur, deinde excrucietur, potiusq; iudicetur quam poenam
indicta causa luat. si enim adulter publice necabitur, pa-
rentibus certiore filiorum sobolem dabit. Neq; enim in
posterum, cuius aliquis filius sit, sublati adulteris dubita-
bitur. Adulterium est commune naturae scelus, unde etiā
tantum facinus commune iudicū suffragiū tollat. Quam
ego uereor, ne quod adulter secreto interficitur,
sui similes multos relinquat. nā quia cur occi-
datur, nescatur, eius studia multi imitabun-
tur, huiusmodiq; poena non adul-
terij finis, sed exordiū erit.

APHTHONII PRAEEXERCITAMEN-
TORVM, IOANNE MARIA CATA-
NAEO INTERPRETE, FINIS.

ΑΦΘΟΝΙΟΥ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ.

ὡς τε παραχρήμα πισῶν ὁ μοιχὸς, πισῶν οὐκ ἀιδάεταί· καὶ
 πλείων αἰδέσθωσιν τῆς τιμωρίας τὸ τάχος· ἀνόλγυζοι θάνατος, ἢ
 πρὶν δόξαι συμβᾶν· ὁ δὲ πολλάκις μὲν ἐλπιοῦσι, εἰσάπαξ ἕ
 γερονῶς, ταῖς ἐλπίσι τὰς τιμωρίας μετῆ· σφόδρὸν οὖν παρὰ λ-
 ληλα εἶσι· ὁ μὲν ἐαυτῷ Διαφθέραι μοιχῶν, οὐδένα μάρτυρα
 τῆς τιμωρίας ποιεῖται· ὁ δὲ Δικασαῖς παραδούς, πολλοὺς βλα-
 τὰς ποιεῖται τῆς δίκης· λυπρότερον δὲ τιμωρίας τὸ πᾶν ὑπὸ
 βιαστοῖς πολλοῖς κερθεῖσιν ἀμύνει· καὶ ἄλλω συνοίσθ μοιχοῖς κρῖ-
 βολην πεθύουσιν· ὑπερφίαλον δὲ οἷς πολλοῖς καταλείψουσι, ἔχθρας
 ἐνεκα πίπτοντες· Ζηλισηχομένου δὲ οὐ πάθους ἐν οἷς Δικασ-
 σαῖς, ἀναμφισβήτητον ὁ πισῶν ὑφίξει τὴν δίκην· ὡς τε Διοίσει
 πρὸς αὐτῷ τὸν μοιχὸν πισεῖν ἀδύνατος, ἢ Δικασαῖς παραδίδο-
 νται· δεινὸν ὁ μοιχὸς, καὶ πᾶσαν παρήλθεν ἀδικημάτων ὑπερ-
 βολήν· ὅθεν Ζηλισηχίῳ πρότερον· εἶτα πιπτήτω, ἢ κρινέτω
 μάλλον, ἢ δίκην ὑπεχέτω πρὸς κρίσεως, ὡς μοιχὸς ἀναειρούμε-
 νος, σαφείραν δώσει τὴν τῶν παιδῶν γονήν· οὐ γὰρ ἀμφι-
 σβηθήσεσσι, ὅθεν γέγονε παῖς· ἐπιλοιοπότων μοιχῶν τοιοῦτον,
 κοινῆς ἀδίκημα φύσεως· ὅθεν καὶ κοινὴ τῆσφ ἀναειρέτω
 γενόμενον· ὡς ἐγὼ δὲ Δικασαῖς μὴ λαθῶν μοιχὸς δις Διαφθέρ-

ρε), πολλοὺς ἐτίρους καταλείπει οἰούζους.

δις δὲ οὐκ ἴσασιν ἐφ' οἷς Διαφθέρει

ταῖς, ἠλώσουσιν ἕτεροι, καὶ τὸ

κωλοιάσαι οὐ πύρας,

ἀλλ' ἀρχὴν γνή-

σεται πά-

θους.

Τ Ε Λ Ο Σ.

ΜΕΛΕΤΗ

Κ 2

ΜΕΛΕΤΗ ΔΙΒΑΝΙ:

ΟΥ ΣΟΦΙ-
ΣΤΟΥ.

Ἰ μὲν ἐβούλετο Ἀλέξανδρος
ὡς βίαιε, καὶ ἂν μὲν μικρὸν εἶναι
δικαίος, οὐτ' ἐκκλισίας νῦν
ἴδῃ, οὐθ' ὄπλων, οὐτε πρε-
σβείας. Ἀλλ' ἠμῶς τ' ἂν οἴκοι
δικίβωμον πάσιν ἀγαθεῖς,
ἕμιν τ' ἂν ἔξω φόβων καθῆσθαι

καὶ τὰ πραγματὰ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δικαίου τάξιν δευτέρων πιτρί
καὶ τῆς ἡδονῆς, ἠκοῦμεν μὲν, ὡς βίαιε, ἀδικίαν ὄντες μὲν οὐδὲν, τὰ
δὲ ἡμέτερα αὐτῶν κομισούμενοι, ἰάν περ ἄρα εἴη. Τὸ μὲν οὖν
σρακόπιλον τῶν ἀχαιῶν ἀπὸ τῶν τειχῶν ὄρατε δῖπου, καὶ
τὸ πλῆθος ὄσον, καὶ τῆς παρασκευῆς τὸ μέγεθος. ἡμεῖς δὲ
τοσαύτη προνοία χρώμεθα, τοῦ μηδὲν ἀνεπίεισι ποιεῖν. ὡς
τε καὶ τὰ ὄπλα παραστήσαντες, προτίροις χρώμεθα τοῖς λό-
γοις. ἴν' εἰ μὲν ἀπὸ τῆς πρεσβείας τῶν δικαίων τύχῃ μὲν, ἐν-
θῆς, ἀπίωμεν, εἰ δὲ μὴ, τάχι δευτέρω πρότιμωμεν. οὐτε γὰρ
εἰς ἔργον παραχρήμα καθίστασθαι τῶν ἡμετέρων βόπων, ἀπρό-

κτου

PRIMA EXPERIEN-
tia in uertendis Græcis.

DECLAMA

TIO LIBANII SOPHISTAE SVB
persona Menelai, pro concione Troianorū, Hele-
nā & res repetentis, ni reddāt, armis iniuriā
ulturū se denunciantis, Latina facta,

DES. ERASMO ROT.
interprete.

SI QUIDEM Paris, uiri Troiani,
uel ullam æqui boniq; rationē habere
uoluisset, nihil in presenti opuserat,
neq; concione, neq; armis, neq; legatio-
ne. sed tum nos domi rebus omnibus in-
tegris uersaremur, tum uestræ uobis fortunæ in tuto con-
sisterēt. At posteaq; ille rectū posthabuit uoluptati, appu-
limus, Troiā, nō quo quēpiā iniuria uiolemus, sed uti quæ
nostra ipsorū sunt recipiamus, utiq; si licebit. Itaq; Græ-
corū quidē exercitū e mœnibus nimirū cōspicitis, ac mul-
titudinē oppido q̄ ingentē, & apparatus haud mediocrē:
nos tamē adeo cauendū nobis, prospiciendūq; putauimus,
ne quid præter æquū cōmitteremus, ut quū arma in prō-
prie sunt, uerbis prius uti maluerimus: ut si quod ius est, id
postulatione cōsequimur, protinus hinc facessamus: sin mi-
nus, tū uero quæ proxima sunt experiamur. Neq; enim
nostri est institui, ilico ad manus uenire: neq; rursum fie-
ri potest,

K 3 ri potest,

ri potest, ut irrita legatione dimissi cōquiescamus. Vobis iam in manu est, utrum malitis Paridis uoluptatē uestrae ipsorum anteponere incolumitati, an cum Helena simul & bello liberari. Nam ad hunc usq; diē raptionē uni Paridi imputamus: neq; ullam iniuriarum in nos partē, ad cōmunem Troianorū populū autorem referimus. Quāq; mox concilij presens exitus, aut hanc nostrā confirmabit opinionem, aut certe palām faciet, scānus quidem proprium illius esse, ceterū consilium cōmune omnium. In hoc enim apparebit uos Alexātri factis cōmunicare, si in dicendis sententijs illi ad gratiā obsequundabitis. Sin uero praeter illius sententiā, quod equū rectumq; est, id statuere uoletis, ita demū in eo crimen omne circūscribetur. Ac

Breuillo
quentia
Menelai.
Trojanu-

mibi quidē ea semper fuit cōsuetudo, ne quibus omnino de rebus orationē in longum proferrē, idq; adeo mihi recte uideor facere. Nam pro causa minus aequa, ne exordiar quidē dicere. Bonis autē causis, & breuē orationē sufficere arbitror. Reor autē, etiā si aliās uerbosior esse consueſſe, tamen in presenti negocio oportere ad q̄ paucissima sermōnem contrahi. Hoc enim uel ex omnibus unū est huiusmodi, ut nihil operosum, nihil magnū postulet, quū liceat aduersariū simplici nudaq; rogatione conuincere. Ac mihi iam per Iouem hospitālē, responde Pari, an non tulisti, quae ad te non pertinebant? Igitur restitue. Tulisti per iniuriā? Igitur & poenā debes. Videlicet ē duobus alterū ne

Constitu-
tiocause.
Attingit
statū infi-
cialem.

cesse est, aut doceas te nihil abstulisse, aut si fateris istud, desinas etiā uelle defendere. Quod autem me spoliaris ijs, quae mihi erant charissima, ne dignaberis quidem inficiaciam. Audio enim te ex male factis laudem quoque querere.

Id quum

ΑΙΒΑΝΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗ.

ΕΤΟΥ ΔΕ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΒΕΒΛΟΥΣ, ΨΥΧΑΪΖΩΝ ΟΥΚ ἔΝΕΣΤΙΝ. ΕΞΙ
 ΘΙΝΟΥΝ ἘΦ' ὙΜΙΝ, ἢ ΠΕΡΙ ΠΛΕΟΝΟΣ ΠΟΙΟΥΣΑΘΑΙ Τὴν ἡΔΟΝὴν ΑΛΕΞΑΝ-
 ΔΡΟΥ ΤΗΣ ὑΜΕΤΕΡΑΣ Αὐτῶν ἈΣΦΑΛΕΙΑΣ, ἢ ΜΕΤὰ ΤΗΣ ἑΛΙΝΤΟΣ ἈΠΗ-
 ΛΑΧΘΑΙ, ΚΑὶ τοῦ ΠΟΛΕΜΟΥ. ΜΕΧΡΙ ΜῆΝ ΟὐΝ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΗΣ ἡΜΕ-
 ΡΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡῶ ΜΟΝῶ Τὴν ἈΡΠΑΞὴν ΛΟΓΙΖΟΜΕΘΑ, ἢ Τῶν Εἰς ἡΜᾶΣ
 ἠΣΤΑΛΗΜΕΝΩΝ ΟὐΔὲν ἄλλ' τοῦ ΚΟΙΝΟΥ Τῶν ἸῶΩΝ ΠΕΠΟΙῶΣΑΙ ΝΟΜΙ-
 ΖΟΜΕΘ. τὸ Δὲ ΤΗΣ Νῦν ἑΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΕΛΟΣ, ἢ ΒΙΒΑΙΩΣΕΙ ΤΑΥΤΗΝ ἢ
 ΔΙΟΞΑΝ, ἢ τὸ ἔργον ἑκείνου, τὸ Δὲ Βούλευμα ΚΟΙΝὸν Ἀπάντων
 ἀποδείξει. ἐν μῆν γὰρ Τῶν Α' ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΙΒΑΙΟΥΕΝ ΧΑΪ-
 ΡΙΝ, ΚΟΙΝΟῦΝ ἘΣΤΙ Τῶν ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ, ἐν Δὲ Τῶν ΠΑΡΑ Τὴν ἑΚΕ-
 ΤΟΥ ΓΝΩΜὴν ΜΕΤΡΟΝ ΤΙ ΠΟΙῆΝ ἔΒΕΛΕΙΝ, ἑκείνω Τὴν ΜΕΜΦΙΝ ὄρι-
 ΖΕΙ. Αἰεὶ μῆν οὐν ἡΜΟΙ γε ΣΩΜΗΘΕΣ Μὴ μακροῦς ὑΠὲρ τῶν ΠΡΑ-
 ΓΜΑΤῶΝ ἀποτένῃν τοὺς λόγους. καὶ τοῦτο εἰκότως οὕτω μοι
 ΔΙΚῶ ποιῆν. ὑΠὲρ μῆν γὰρ τῶν ἀΔΙΚΩΝ οὐΔ' ἂν ἔποιμι τὴν
 ἄρχην, τὰ Δὲ ΔΙΚΑΙΑ, καὶ ΒΡΑΧΕΙΑΣ ἠγοῦμαι ΔΙΔΩΝΑΙ
 ἤΨΙΩΣ. οἶμαι Δὲ εἰ καὶ μακρολογῆν εἰώθειν, τὸ Δὲ ΠΑΡῶΣ
 ΣΥΣΤΕΛΑΙ ἂν ὡς ἑΛΑΧΙΣΤΟΝ τοὺς λόγους. τουτὶ γὰρ ΜΟΝΟΝ τῶν
 ἀπάντων οὐΔὲν ἀπαιτεῖ Δύσκολον, οὐ Δὲ ΣΟΦΟΝ, ἀλλ' ἀ-
 Πὸ φίλης ἑρωτίσεως, ἑλεῖν ἘΣΤΙ τὴν ἀνθιστάμενον. Καὶ μοι
 ἀπέκρινε πρὸς ΔΙΔΟΣ ξυνοῦ Α' ΑΛΕΞΑΝΔΡΕ, ἑλαβὲς ΤΙ τῶν οὐ
 ὄτι ΠΡΟΣΚΟΝΤΩΝ; οὐκοῦν ἑΠὸδοι. ἑλαβὲς ἀΔΙΚΩΣ; οὐκαὶ
 ΠΡΟΣΦΕΙΛΓΕ ΔΙΚΙΝ. Δεῖ ἢ ΔΙΠΤΟΥ ΔΙΟῖΝ θάτερον, ἢ ΜΗΔΙΝ εἰλη-
 ΦΕΝΑΙ ΔΙΚΝΟΥΝ, ἢ Τῶν ὁμολογῶντα μὴ ἔν ἀντιπένη ἔτι. ὡς μῆν
 οὐν οὐκ ἀφείλας μὲ τὰ τιμωτάτα πάντ', οὐκ ἀξιώσεθ ἀρνείσθ.
 ἑκείνω ἢ ΣΜΑΝΝΕΘΑΙ ΣΕ Τῶν ἀΔΙΚΗΜΑΣΙ. Τῶν οὐ ἔχοντες.

ΑΙΒΑΝΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗ.

ὁ δὲ Δικαίου λόγος ἀπερῆναι σὲ τῶν ἡμετέρων ἴταξιν. ἐφ' ἃ τὰ
 ἄλλα μὲν νόμῳ τῶν ξένων εἰσεδέχθαι, Δικαίου δὲ τῶν πολεμίων
 πιρρότρην. μὴ δὲ οἴεσθε τῷ ἐπιβουλήν ἄνδρ' ἡμῖν ἐμφανῆ κατασκή
 ποντα, ἡμεῖς δὲ δύνησθε. Μὴ δὲ οὕτω, μὴ τε τοῦτον εἶναι θαυμα
 στὸν, μὴ δὲ ἡμᾶς ὑπῆτους. ὡς τοῦτον μὲν ἐκ προήσκειας ταύτ' ἄντρι
 ψοσαι, ἡμᾶς δὲ προφθότοις ταύτ' ἄν παθεῖν. ἀλλ' ὅπως ἔχει τὸ πρό
 γμα ἀκούσατε. Ἀλέξανδρος οὐχ ὡς ἐμελλε τάλιθις φυλάξιν,
 ἀλλ' ὡς οἴετ' αὐτῷ συνοίσειν, οὕτως ἴσως πρὸς ἡμᾶς ἀπήλεικε,
 κλίπτων φυλολογία τῷ τρηνιάν. οὐδέτις ἔκ πρώτης τῶν ἡθλικῶν
 κώτων ὠμολογικὴν ἀτελέμικην, ἀλλὰ πάντα τῶν Διασπίφ
 σι τάλιθις, ἐκ μὲν τῶν ἀσπικημάτων πλέον ἔχον, ἐκ δὲ τῆς ἀρνήσε
 ως χρυσοὶ Δοκίμ' εἶναι βεβόημοι. τὸ μὲν τὸ πρᾶγμα τοῦτον εἰσκυ
 ωρήθη τῷ τῶν. Κατέπλευσεν εἰς τὴν λακωνικὴν Ἀλέξανδρος, χυ
 μα περιβεβλημένος οὐ φαῦλον, κὲ θεραπέειαν ἐπαγόμενος, ἀφ'
 οὗ εἰκόσθη, οὐ τῶν τυχόντων εἶναι. ἀναβάς δὲ εἰς τὴν ασάρτην,
 τὰ τε ἄλλα, πρὸς τοὺς προταχάοντας ἐφιλανθρωπίαν, καὶ
 πραότητα πολλήν, καὶ σωφροσύνην πλεπόμενος εἰδέθη ξενίζου
 σαι. ἀκούων δ' ἐγὼ ταῦτα, κὲ πρὸ τῶν ἄλλων ἐμαυτῷ προσή
 κην ἡγούμενος τῷ ξένῳ πάντα ὑπερεῖν, ἀνίωξα τῷ οἰκίαν, καὶ
 εἰσαγὼν ἄσμενος ἐπὶ παῖδας, καὶ γυναῖκας τὰ τιμιώτατα, οὐ
 δὴν, ἢ τῶν, ἐνοσῶν ἂν ὑπερον ἐπαχον. Συναγωγία γὰρ τοῦ
 πράγματι ἡγούμενος εἶναι τὸν Δία, τὴν αὐτὴν ἄμην ἀι
 δῶ σὺν εἶσθαι πρὸς τὸν θεὸν, ὑπὸ τε τοῦ Διξαμίνου τὸν ξένον,
 καὶ τοῦ τετυχηκότος φιλανθρωπίας, μάλλον δὲ πλείω παρὰ
 τοῦ ξένου, ὅσον πρὸ παθῶν εἶ τῷ πετρικότος μείζω κείριδικεν.
 ἐπεὶ καὶ

Id quū ita habeat, æqui honestiq; ratio dictabat, ut ab no- Tractat
stris tēperares. Ad quæ tu quidē cōmunū hospitū lege ad- iurisdicia
missus, plus q̄ hostilia reposuisti. Neq; enī existimetis eū lem.
palām in nos structis insidijs rē tantā potuisse. Neq; uero
aut illū usq; adeo strenuū esse, aut nos in tantū oscit abun-
dos, ac supinos, ut ille cū denūciatiōe talia facturū fuerit,
nos aut si præscissemus ea fuerimus passuri. Sed quē admo-
dū res acta sit, audite. Paris enim eā, non ut habet, sed qua
tenus sibi iudicauit cōducere, eatenus forsitan uobis retu-
lit, mēdacio maleficiū tegens. Nemo siquidē corū qui pec-
carūt, culpā agnoscit. Quin potius modis oībus uerū per-
uertūt, pariter agētes. ut tū ex scelere plus cōmodi ferāt:
tū ex inficiatiōe probi, frugiq; habeant. Res igit̄ ex præ-
parato cōfecta est ad hūc modū. Appulit in Laconicā Pa- Narratio
ris, cultu quidē ac specie non illiberali uisendus: tū famuli-
tū adducēs, unde conijceres eū haud quāq; de plebeiorū es-
se sorte. Ut uero Spartā ingressus est, præter alia, præci-
pue mira ī obuiū quēq; comitate utebat, nō mediocrē pbi-
tatē, atq; modestiā adsimulās. De siderabat aut̄ hospitū.
Que simul atq; audis̄, meas, inter alios, partes, potissi-
mum esse ducens, hospiti omnia suppeditare, familiā ape-
rui, et ad ea quæ mihi sunt charissima, uolens lubensq; in-
duxi, nempe uxorem & filiam, nihildum horū cogitans,
Troiani, que post mihi acciderunt. Ratus enim Iouē eius
negotij præsidē, & conciliatorē esse, persuaserā mihi pa-
ri erga deū religione futuros, et qui hospitē excepisset, et
q̄ ex apientis humanitatē fuisset exptus, multoq; adeo ma-
iore hūc q̄ fuisset acceptus: nimirū quo plus cōmodi cepit
is, qui beneficio adiutus est, præ hoc q̄ beneficiū præstitit.

*Antenori
fauet Grae
cus.* Velut & in praesentia quāto putatis animo suspicimus &
 obseruamus Antenorē hūc uirū excellentissimū, cui quā
 optime & cupimus & precamur, nihilq; minus uelimus
 quā eiusmodi qui ppiā in sua illi familia cōtingere. Itidē &
 rū hospitē iusta comitate benignitateq; prosequerbar. Pro
 deat Paris, dicatq; nū quare opus habuit, quā non accepe
 rit: nū quando diuturnā ipsius cōsuetudinē molestius fer
 re uisi sumus: nūqd seu magnū, seu paruū, nō praebri sen
 sit: nuncu i parsimoniā nostrā aut sordes aduerit, quā
 dānarit: nū quā in se iniuriā deprehēdit. Si qd oīno his de
 rebus incusat, eloquat, doceat: & nos uix millesimā partē
 eorū qbus eram⁹ digni passos esse fatebimur. Verū haud
 quāq; possit, eoq; nec a surgit. Nos itaq; quū icustodite at
 q; inobseruāter ageremus, uidelicet tanq; cū amico iā et fa
 miliari, nobisq; nostra fidutiā securitatē attulisset: id qd et
 reliqs erga quēlibet cōsueuit accidere: qd his i reb⁹ fasius
 q; suadet, id oē, Troiā, diuersam in partē trāstulit: proq;
 hūanitate maleficiū, p hospitalitate maleuolētiā, proq; ho
 spitio rapinā, p honore cōtumeliā, p fide crudelitātē re
 posuit: neq; deos metuēs, neq; eos, quorū erat exptus beni
 gnitatē reuerit⁹, ne uestra qdē causa pudefcēs, aut Priami
 patris, quē audimus religiōis ac numinū egisse curā, ac pla
 nē sollicitū fuisse, ut ne qd deliquere uideret. Haec oīa, atq;
 his etiā plura, p minimo ducēs, uxorē meā rapuit, insup
 et pecūiae uim asportauit: ut de famulis iteri, multisq; pra
 terea dicere suspēdā. Quorsum em̄ attinet, haec psequi ad
 lōgū, apd⁹ eos, q ipsi liqdo norūt? Nāq; ex ijs q huc depor
 tauit, satis ostēdit, qm̄ rcrū à nobis abstulisset. ne nūc qdē
 aliūde q nostris dānis diues ē. Quod si qs uelit palā idigni
 (tatē negotij p-

ΑΙΒΑΝΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗ.

ἔπει κ' νῦν ἡμεῖς ἐγώ τε καὶ ὀδυσσεύς ἀντήνορα ζυζυγίαν βέλ-
 τισον, πῶς οἷός τε θαυμάζομεν, κ' συννεχόμεθα τὰ βελτίω, καὶ
 βουλοίμεθ' ἂν ἀνθρώπῳ μηδὲν ζυζυγίαν περὶ τὸν οἶκον συμβῆναι, ὄν-
 τω ζῶντι κακὴν ἐμοῦ διεξιότιτα περὶ τὸν ξένον ἐδαικνυμένου, κ'
 ἔχρονου προϊόντος, εἰπάτω παρελθὼν Ἀλέξανδρος, εἴ τι νῦν
 διεθέσθαι ἠτύχησεν· εἰ τῶ πλείονι τῆς διατριβῆς δυσχεραίνοντες,
 εἴφθηνεν, ἢ μικρὸν, ἢ μεῖζον ἀγαστραφέντος, ἢ οἷός τε· ἢ μικρο-
 φύχιστον ἡμῶν οἶδεν καταγνοῦς, εἰ πρὸς ἑαυτὸν ἐνιδὼν ἀδικίαν.
 εἴ τι νῦν ἄλλως ἐπιλαμβάνεται τῶν περὶ ταῦτα, λεγίτω, δειγνύ-
 τω, καὶ πολλοσὺν ἂν ὀφείλομεν ὁμολογήσομεν περνεῖναι· ἀλλ'
 οὐκ ἂν ἔχη, διόπερ οὐκ ἀνίσαι· Οὐτὼν οὖν ἡμῶν ἀφουλακίτ', ὡς
 ἂν πρὸς τὸν φίλον καὶ γνῶριμον, καὶ τῆς πίσεως εἰς ἔαθυμίαν
 ἀγούσης, πῶς ἂν τις χρήσαιτο ζῶσι λοιποῖς, μετέθηκεν, ὡς ἴδωσθε,
 τὸν περὶ ταῦτα βισμὸν εἰς πᾶν τ' οὐναντίον, καὶ ἡμέτερο τὴν
 μὲν φιλανθρωπίαν ἀδικίαν, καὶ φιλοξενίαν πονηρίαν, καὶ δ' ὑπερ-
 βολίαν ἀρπαγῆς, τὴν δὲ τιμὴν ὑβρεί, τὴν δὲ πίσιν ὠμότητι, οὐ
 θεοῦ φοβηθείς, οὐ καὶ εὐπειθοιότατος ἀιδωθεῖς, οὐχ ἡμᾶς ἀί-
 σχυνθείς, οὐ τὸν πατέρα Πρίαμον, ὃν ἀκούομεν περὶ τὸ βῆτον
 ἔασουδαικίνας· καὶ ὅπως ἐν φροντίδι πεποιήσθε τὸ μηδὲν δοκῆν
 ἔλαττον εἶναι ταῦτα πάντα, κ' ἔτι πλείω ζυζυγίαν παρὰ Φαῦλον θέ-
 μενος, ἀφείλιτο μὲν τὸ γυναικίον, προσαφείλιτο δὲ χρημασίων.
 ἔσκιον, οἷός τε δὲ σιωπῶ, καὶ πρὸς τοῦτοισι· Τί κ' ἂν τις
 μικρῶν, πρὸς ἀμυβῶς εἰδόμενος; Εἰ γὰρ ἂν ἦεν εἰς ἡμᾶς ἀ-
 γων, ὅσων ἡμᾶς ἀπεξέριπεν, ἔδειξε· Καὶ πλουτέιν νῦν ἐκ τῶν
 ἡμετέρων κληῶν· Καὶ ὅστις βούλεται τὴν παροϊάν σαφῶς

κηθόμενος

Δ Ι Β Α Ν Ι Ο Υ Μ Ε Λ Ε Θ Η .

καθαρμασθεῖν, οὐχ ἑτέρου δίδησεται, ἀλλ' εἰσελθὼν οἴκησε ὡς
 Ἀλέξανδρον ἐρέσω. Τουτὶ δὲ γύνοικον, ὡς τὸν πόδεν ἔχθησθε
 βῶν; Ἄρ' ὡσαυτὸ πατήρ σου τῆ μητρὶ τῆσὶ συνώμικεν, οὕτω καὶ
 αὐτὸς ἐλένησθε νόμου κοινωνίας ἠγισσαμένους; ἢ γὰρ φησὶ-
 ται τὴν πράξιν ἀιχνύμενον, ἢ τὰ λιβὴ λέγων δμοιογῆσει καὶ
 κούργημα. Μιθῶς δὲ ὑμῖν εἰμὲν ἀπαρρησίας δι λόγου γίγνοιτο,
 ζῶντρίεῖω δουχεῖς. πρῶτον μὲν δ' οὐτ' ἀν ἡμῆς τῶν δικαί-
 ων τύχοιμεν, οὐτ' ἀν ἡμῆς ἀ προσήκει γνοίητε, εἰμὲν τῶ προσήκο-
 ντας λόγους τὰ πράγματα λαβοι. Επφτα δὲ ἐπιτεῖεν, καὶ μάλιστα
 τις καθῶδοι, πόσον ἔχθη τὰ πεπραγμένα τῶ ἀβρίαν. Εἰ δ' ἐάν-
 τις ἀ πῖπονεν ἀηρηκαλυμμένης εἶπη, ζῶντῶν δουρακώτων
 ὕβρις, πῶς εἰκὼς τῶ πετηνθότας, ὅπ' αὐτῶν τῶν ἔργων δικαί-
 εθαι; χωρὶς δὲ ζύτων οὐκ ὦλ τῶ πρόσθεσαν φατήνοι δικαίαν, ἀν
 μὴ τὸν ἐργασμένων ἀδικούντας τις ἐπιδείξει. Ορατ' οὖν ὡς ἀ-
 πλατὴ καὶ δικαία παρεχόμεθα. Δύο δὲ δῖπρου τῶ ἐγκαλονμένους
 ἀφρίαναι τῶς ἀίρας πῖφικεν, ἢ τὸ μηδῆ τῶν πετηνθότας τῶ ἀρχὴν,
 ἢ τὸ τῶς δικαίας εἶναι τὰ πεπραγμένα τάξιως. Οταν οὖν μὴτ'
 ἀρεῖαθῶ τῶ ἀρηπαγὴν οἶός τε, μὴθ' ὡς οὐκ ἀδίκως ἐβλήθη δου-
 σιφν, δῖπρον δῖπου τὸ λεπτόμενον. Τίς οὖν ὁ σεμνὸς λόγος; ἔλα-
 βον, φησὶ, καὶ ἔχω, καὶ μὴ ἀνόχλει. ἀλλ' οὐκ ἀρκεῖ λαβεῖν, οὐδὲ
 ἔχειν Ἀλέξανδρε. Εστὶ καὶ λαβεῖν, ὅθεν οὐκ ἀξίον, καὶ ἔχθη τ' ἀλ-
 λάβια. οὐ δ' ἐν ζῶντῶ λαβῆν ἐστὶ τὸ δικαίως κτίσασθαι, ἀλλὰ τὸ χω-
 ρὶς ἐγκλημάτων ἔχθη. Οὐκοῦν δει τὴν λῆψιν ἀπλῆν σιοπεῖν,
 ἀλλὰ τραύ πρό ταύτης τὸν βόηρον. ἀπὸ δὲ ζύτων κἀκείνη δουκιμα-
 ζεται. Ορατ' ὡς οὐδὲ τῶς προσούλοισ ἀκίνδυνον τὸ τὰ τῶν θεῶν
 εἰληφί-

pernoscere, nihil alio quopiam mortalium eguerit, tantū
 ipsius Alexandri domum adeat, cumq; ad hunc percon-
 tetur modum: Mulierculam istam, cedo, unde tandem na-
 ctus possides? Num quemadmodū pater tuus matri tuæ
 conuixit, itidem tu quoq; Helenā domū habes coniugij iure
 ductam? Nimirū aut facti pudens mentietur, aut uera lo-
 quens, maleficiū cōfitebitur. Neq; uero quenq; uestrū e por-
 tet offendi, si libera nostra uideat oratio. Primū neq; nos,
 quæ par est, consequemur, neq; uos quæ oportet cognosce-
 tis, nisi negotiū, ut gestū est ita narretur. Deinde hinc uel
 maxime licebit perpēdere quantū habeant indignitatis,
 quæ facta sunt. Etenim si ubi quispiā quæ passus est, ea pa-
 lam exponit cōmemoratione offenduntur ij qui fecerūt,
 quomodo cōsentaneū est eos affectos esse, qui rebus ipsis
 læsi sunt? Ad hæc autē ne fieri quidē potest, ut postulationem
 suā quis equā esse demonstrat, nisi facinoris autorem
 nocentē ostēdat. Videte igitur q̄ expedita, quamq; aqua
 proponimus. Nam duæ profecto res sunt, quæ reum à cau-
 sa liberant, aut si nihil omnino patrauit, aut si quæ fecit,
 iure sunt facta. Quod si neq; raptionē inficiari potis est,
 neq; iustā docere sustinet, profecto quod superest, per se
 liquet. Quæ tandem igitur honesta ratio? Cepi, inquit, ac
 teneo, molestus ne sis. Atqui non satis est cepisse, neq; tene-
 re, Pari. Fit enim, ut & tollat quis unde nō deceat, & pos-
 sideat, non sua. Neque enim ideo protinus iure quis possi-
 det, quia rem nactus est, sed ita demū, si citra culpā. Eoq;
 non simpliciter spectari cōuenit, si quid capiatur, sed lon-
 ge magis quibus rationibus capiatur. Hinc enim & illud
 perpenditur. Vides impune non esse sacrilegis, res deorū
 sustulisse.

Ab exen-
 pio.

sustulisse? Ceterū si possedisse p̄ se efficax esset ad defensionē, oporteret quicūq; rē penes se esse fateat̄ à negotio liberari. Nūc, ut opinor, solū isthuc, ac pr̄ et reā nihil, crimi-
 mini uertēdū est, si q̄s teneat in quā ius nō habet. Itaq; nō
 satis est p̄ se manū iniecisse, sed accedat necessū est, citra
 iniuriā. Neq; enim si nūc Paris, exacto patre, & arrepto
 impio, uestris fortūis dñari cōtēderet, rē honestā, aut tole-
 randā aggredi iudicaret. Imò neq; Priamus hic tacite fer-
 ret, cōtumelia affectus, neq; uos eius rei testes: qn̄ prolius
 oēs dignū q̄ lapidibus obrueret haberetis, tāq; nefaria mo-
 lientē. Proinde ne tu sic defende q̄ ceperis, sed iniuriæ ni-
 hil esse admissū doce. Nā æqtas, siue meo, siue Priami noīe
 cōsideret, parē uim obtinet. At hostes, inq̄t, sumus, nos qui
 hāc orbis partē incolimus, et uos q̄ alterā. Res aut̄ hostiū
 ius est abigere, asportare, diripe sine uitio. Verū nū et ius
 ē, Pari, apud hostes hospitē agere, & accipe xenia, et hūa-
 nitate iuuari? Tu salicet q̄ tū desiderabas, ea cōsecutus es.
 At optebat, uir egregie, te iā tū initio uita se domū hoīs, q̄
 cū tibi inimicitie it̄cedebāt, ac nequaq̄ ab hostib⁹ bñficiā
 accipe, neq; cōtubernalē fieri ijs, q̄bus cū iā olim, ut tu qdē
 ais, simultate mutua dissidebas. An tū qdē, ut p̄ tpe cōma-
 dis amias utebaris, paulo uero post ut hostib⁹? Atq; medio
 qdē tpe nihil à nobis ortū est, qd' aīm tuū offenderit, neq;
 quicq; habes, qd' expostules. Ergo si ab initio nos pro ho-
 stibus habēbas qn̄ istud dicebas? Cur aliud tu pr̄ te fere-
 bas, q̄ habebas in animo? Sin postea mutato aīo uisum est nos
 ledere, dic p̄ deū, quo nostro merito? Profecto nihil habes
 qd' adferas: sed faānus oīm sceleratissimū, cū aīo cōcepi-
 ses, ut hospes qdē ingressus es, disce sisti uero tanq̄ hostis.

A' simili.

Obiectio.

Cōfutatio

Deinde

ΑΙΒΑΝΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗ.

φιλιφίται; καὶ ὅτι γε, εἰ τὸ ἔχθρ' ἰχθυὸν ἦν, ἔχθρ' ὁμολογοῦνται
 ἔχθρ' ἀπ' ἀλλὰ χθαι πράγματ'. Ἀλλ' οἶμαι, ὅτι ἔστι, καὶ οὐδὲν
 ἔγκλημα ἄρα, καὶ τὰ μὴ προσήκοντα ἔχθρ'. οὕτως οὐκ ἀρκεῖ τὸ λα
 βῆν, ἀλλὰ προσεῖναι διὰ τὸ χωρὶς ἀδικήματ' ὅ. Οὐ γὰρ, εἰ τὸν
 πατρίαν τὸν αὐτοῦ παρώσας ἀλέξανδρος, καὶ τὸ σικηπύρον ἀρπάζ
 σαι, αὐτὸς ἀντ' ἐκείνου ὄντις ὑμετέροις ἐφισκεῖται πράγμασι ἡ
 ξίου, μέγιστον ἀντιποινὴν ἐνομιεῖται καὶ ἀνεκτόν. Οὐδ' ἀν' ἠνεγκε σι
 πωπῆ, οὔτε πριάμος, ὁ ἠλιμημένος, οὐθ' ὑμῶν ἐισυγλότ' ὄντις, ἀλλ
 ἐνὸς ἀν' ἅπαντις ἕως διὰ καταλύειν, ὡς οὐχ' ὅσισα ποιοῦνται
 μηδ' αὐτὸ λέγει, ὡς ἔλαβε. ἀλλ' ὡς οὐκ ἠδύνηται διέξεν. τὸ γὰρ
 δίκαιον, ἀντ' ἐπ' ἐμὸν τίς ἀντ' ἐπριάμος λογίσει, τὸ αὐτὸ ἰχθυὸν
 ἔχθρ' καὶ μὴν πολέμιοι φασὶν ἡμεῖς οἱ τάντιν ἔχοντες τὸ ἠφρόν, καὶ
 ὁμῶς τὸ ἐτέραν. τὰ δ' ἴσως μενῶν ἔξισιν ἀγῆν, καὶ φέρειν, καὶ ληΐσας
 καλῶς παρὰ τὸ ὄντις ἔχθροῖς ἀλέξανδρος καταλύει ἔξισι, καὶ ξενίων
 τυχεράν, καὶ φιλανθρώπους ἀξιούσας; σὺ δὲ τὸν ὄντις ἐδύνηται, ὅ
 των ἔτυχε. Ἐχθρὸν δὲ σὺ βίβλῃσι, τὸ ἀρχὴν ἀφαιρούμεν οἰκίαν
 ἀνδρὸς Δυσμενοῦς, καὶ μηδ' αὐτὸς ἀγαπᾷ τὰς παρὰ τῶν πλε
 μίων ἐνιργασίας, μηδ' ἐμοφορί) γίγνεται ὄντις ἐν παλαιῶν χρόν
 ὡς σὺ φῆς, εἰς ἔχθραν διηρημένοις. ἢ τῆτε μὲν ὡς ἐπιτιθείοις ἐ
 χρω, μικρῶ γ' ὅσισιν ὡς πλεμίοις καὶ μὴν οὐδ' ἐν τῷ μεταξὺ παρ
 ἡμῶν εἰς σὺ δυσχερὶς ὑπῆρξεν, ἐνδ' ἀν' ἔχθρ' εἰπῆν. εἰ μὲν οὖν ὄν
 ἀρχὸς πλεμίοις ἐνέμειψες, τί οὐκ ἔλεγες; Τί γ' οὐ σύμφων) παρὲρ ἔ
 τὸ γινώμην τῷ χήματι; εἰ γ' ὄντις μεταβαλὼν, ὡς δὲ γ' ἀνυπῆν, εἰ
 πὲ πρὸς θεῶν, ἀνθ' ὄντις; ἀλλ' οὐκ ἀν' ἔχθρ' ἀλλὰ πρᾶγμα πάντ'
 ἀνοσιώ(ατ), καὶ νῦν λαβῶν, νισήλθες μὲν ὡς ξένος, ἀπῆλθες γ' ὡς Δυσ
 μένης. Κλίψαθ

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗ.

Κλέψας ἢ τὴν ἐπιβουλὴν, εὖφθμον ἔνομα ζωὶς χεικουρῆμασσι
 τίθισαι· ἀλλ' οὐδὲν πείσθη οὐδ' ἴνα ἀνθρώπων· πόθεν; οὐκ ἔστι
 ῥήμασιν ἐπιτηζῶν ἀνθρώπων ἡ φύσις· τῆ δὲ φύσει τὰς προση-
 γορίας ἀκολουθεῖν ἄξιον· εἰ μὲν οὖν πολλοὶς μακροῖς, καὶ στρατο-
 πεδῶν μεταλάμπωντι ζωὶς ὅπλοις προσηχθεῖς τῆ λακεδαίμο-
 νι, καὶ τὴν ἔχθραν ἐν φανεροῦ χειρασῆσαι, καὶ χεῖρα ἀνταιράμια
 νος, καὶ βίλος ἀφίεσι, καὶ δόρυ διεξάμενος, ἐκεκῶν, ἢ τῆς τύχης, ἢ
 τῆς ἀριότης νικῆσαι παραχούσης· εἴτε μὲν τὸ ἄστυ, τῶν ἢ σωματῶν
 ἰκρότησιν, ἐν λαφύρων ἢ μίρει τὴν ἐλένην ἐκτίσασθαι, ἐχέτω, βυ-
 φάτω· ληρῶν μὲν ἡμεῖς, ἐκ κλιμα τριούμνησι τῶν πλείους τὰ ἄστυλα·
 εἰ δὲ πάντα εἰρηναῖα προδείξας, τὴν χειρακτοῦν, τῆ σιανῆν,
 ζωὶς λόγους, καὶ χῆμα, τὴν ὁμιλίαν, τὰς διαβίβας, ἐναντίον ἑξή-
 γαγε τῶν προσιμίων, καὶ τέλος, ἴσω ὅτι πολὺ διεκνήνοχε νίκη κλο-
 πῆς, καὶ πολέμου κράτος μεμηχανιμένους ἀπάτη· καὶ μὲν κ' ἔκρεϊτ
 τονος ἀπόδηξεν ἔχθρ, καὶ δὲ τῶν χειρόνας εἶναι τῶν ἀπάτη πειρο-
 μένος ἐλεῖν, ἀλλ' ἀνδρείας οὐ διεδύνην· καὶ μὲν οὖν εἰς τῶν κρείτ-
 τους τὰ τῶν ἠπόρων εἶναι κτήματα, λόγῳ ἴσως ἀν' ἔχθρ, καὶ διδλω-
 σιν ὁ τῶν πολέμου νόμος· καὶ ἢ τῶν μηδ' ὁμολογῆσαι τὴν ἔχθραν ὑ-
 πομένειντας, τὰ τῶν βελτιόνων λαμβάνειν, εἰς ἀδικήματα τε-
 λοῦσθαι, καὶ δόξαι ἄν ζήμιας· Ὅτι μὲν οὖν ὑβρισμένοι, καὶ τὰ δφνότα
 τα περὶνθότες ἐτραγεύσαμεν εἰς γῆν τὴν ὑμετέραν, καὶ οὐκ ἀρχον-
 τες, ἀλλ' ἀμυνόμενοι, καὶ πλὴν ἀναρχντίας οὐδὲν, ἀλεξάνδρω
 λέειπετ πολλοκίθων εἶναι δῆλον οἶμαι· ἡμεῖς ἢ πρὸ τῶν χειρῶν
 ζωὶς λόγοις χρώμεθα πολλῶν ἔνικα· Πρῶτον μὲν κ' τὰ δίκαια
 ζωὶς λόγῳ περὶ ἄστυ λαμβάνειν· ἀλλὰ μὴ ζωὶς ὅπλοις ἐπιτιπιδῶν,
 ἀνθρώ-

Deinde fraudem occultans speciosa uocabula maleficijs imponis. Verū haud ulli mortalium persuaseris. Qui sic? **Verisite,**
 Non enim uerba naturæ consentanea sunt. Decet autem ut quæ dicuntur, cum natura respondeant. Sic cum longis nauibus, cum quæ armis relucenti exercitu aduectus Lacedæmonem, si inimiçia palàm denunciata, si manum cōtra tollens, si telo emisso, si arrepta lancea, fecit impetum expriciens, uel fortuna, uel uirtute fauente uincere, cepit ciuitatem, corporū potitus est, cūq; in prædæ partem Helena cecidit, habeat, fruatur. Desipimus nos, qui belli præmia crimen faciamus. Porro autem, si omnia pacata, præse ferens classem, apparatus, orationem, uultum, conuietum, consuetudinem, finem intulit longe ab initijs diuersum, sciat multum à furto distare uictoriam, à bellica uirtute, arte compositam fraudem. Illa enim uirum præstantiorem declarat, hæc autē inferiores esse arguit eos, qui dolis asequi conentur, quod uirtute nequeant. Atque ut inferiorū fortunæ ad eos qui sunt præstantiores transeāt, neque ratione fortasse uacat, & belli ius permittit. Verū qui inimiçiam ne fateri quidem sint ausi, eos ultro meliorum fortunas inuadere, hoc profecto cum iniuria conuietum est, & supplicio dignum. Quod igitur indignissima passi exercitum in agros uestros induximus, neque iniuriæ autores, sed ultores, & quod Paridi nihil superest, præter impudenciam, multis ex rebus perspicuum esse puto. Nos tamen lingua prius quàm manibus utimur, id quæ plurimis de causis. Primum enim non statim ad arma ruere, magis autem uerbis experiri, postis ne quod ius est obtinere, id est profecto homine di-

Partis iurisdiaalis
 quasi epi
 logofactio
 trāsīt ad
 suasoriā.

gnus. Deinde non æquū arbitramur, quæ unus peccauit,
 horū nomine, ab uniuersis pœnā sumere, quod tamen bel-
 lo cōstituto necesse est accidere. Non enim ibi uacat inson-
 tibus parcere, sed intereat necesse est, quisquis ceciderit.
 Hoc uti ne contingeret, ne' ue quispiā in eas res præcipita-
 ret, quibus grauari nollet, nō recusamus legatione, & sus-
 fragijs cōtrouersia dirimere. Ad hæc autē non mediocre
 momētū in rebus bellias ad ferre credim⁹, diuinū fauorē.
 Hunc uero uidemus adesse, non ijs qui plus audēt, sed quā
 causa sunt meliore. Eāq; ob rē animo moderātes, a legati-
 one fecimus initiū, ut siquidē hæc ad finiendā cōtrouersia
 suffecerit, nulla præterea re sit opus: sin aliter, diuino au-
 xilio propter causæ æquitatē freti, ita demū ad secūda cō-
 uertamur. Vtraq; igit cōsiderate, atq; cōferētes cū disce-
 ptatione præliū, cū uerbis arma, simul & ad præsentē fe-
 licitatē respiciētes, & q̄ ex illis incōmoda p̄fici solcāt,
 p̄pēdentes, id qd' potius est eligite. Oportet em̄, Troiani,
 in huiusmodi negotio neutiq; idiligēter cōsultare: cū illud
 nō ignoretis, si semel peccatū sit, nō fore uobis iterū de in-
 tegro statuēdi facultatē. Eteṃ ante susceptū bellū, uēgrū
 est, in illud oīno nō iādere, atq; utiliore cōsilio præsens in-
 cōmodū cuitare. At sil' atq; ad manus uentū est, ipsa sese
 mala in immēsum propagāt. Ac finē deniq; certatibus nō
 moderate cōditiōes, sed uictoria imponit. Videte igit, ne
 cum in præsentia licet decernere utilia, bellū decernatis,
 mox autē belli incōmodis admoniti, rursus ad consulta-
 tionē redire cupiatis, cum iam licere desierit. Maxime ue-
 ro, etiā si nulli instaret dimicatio, nihilq; periculi impen-
 deret, tamen oportebat ipsum per se iustū rectūq; sequi.
 Nā q̄ hoc sunt animo, illis res solēt ex sentētia succedere.

ΔΙΒΑΝΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗ.

ἀνθρωπινώτερον δὴ γαυβεν. Διύτερον δὲ οὐκ ἄξιον κρίνομεν,
 τὸν εἰς ἡδίκησε, παρὰ πάντων τὴν δίκην λαμβάνειν, ὅπερ εἰς
 τῆλῳ κατὰ σασιν ἀναγκάϊον ἡδὴ γίγνεται. Οὐ γὰρ ἔνεστι, τῆ
 νκαῦτα τοὺς αἰτίους φιλοκρινεῖν, ἀλλὰ ἀνάγκη τοὺς παραπι-
 πτωκότας ἀτρωλέναι. Ἰνα δὲ μὴ ζῶζ γένθαι, μηδ' ὦν οὐκ ἄν
 τις Βούλοϊζ λυπῆσαι τινὰ πραχχῆ, πρισβεία, καὶ τῆφω διε-
 ξάμεθ' ἄν τὰ διάφορα κρινῆναι. πρὸς δὲ ζῶζις μεγάλην μὲν ῥθ
 πὴν ἐν ζῶις τοῦ τῆλῳ προάγμασιν τὴν εἰνοσιν τοῦ θεοῦ ἡγούμε-
 θα. Ταύτην δὲ ὄρωμεν, οὐ ζῶις θρασυτέροις, ἀλλὰ ζῶις ἐπι-
 κεισέροις ὑπάρχουσιν. Διὰ τοῦτο τὸν θυμὸν ἐπισχόντος ἀπὸ
 πρισβείας ἀρχόμεθα. ἴν' εἰ μὲν ἀρκίσειν αὐτὴ πρὸς τὸ τῶν
 αἰφισβητισμῶν πέρασ, μηδινὸς ἐτι προσδίδσει. εἰ δὲ μὴ,
 τῆ τοῦ δαιμονίου συμμαχία, διὰ τὴν ἐπιείκειαν, πισύον-
 τος, οὕτως ἡδὴ πρὸς τὰ διύτερα τριπέμεια. Ορᾶτ' οὖν ἀμ-
 φότερα, καὶ παραβήντος τῶσ συλλόγω τὰς μάχας, καὶ ζῶις
 λόγοις τὰ ὄπλα, καὶ πρὸς τὴν παροῦσαν εὐδαιμονίαν ἀπιδόν-
 τος, καὶ τὴν ἀπ' ἐκείνων δυσχερείαν ζῆταζοντος, γίνωδε ζῶ
 κρείττονθ. Δεῖ δὲ ὦ πῶθς, ὑπὲρ τῶν ζῶιούτων, μὴ θραύμω
 βολυνῶσαι, ἐκείνο ἐδόντας, ὡς οὐκ εἰσιν ἄπαξ ἀμαρτάνοντας
 αὐθις γενῶσαι βουλῆς κυρίου. πρὶν μὲν ἂ ἀφασαί τοῦ πο-
 λεμῆν, ἔνεσιν ἐν αὐτῶσ καθ' ἄπαξ μὴ περιπρωεῖν λογισμῶ βελ-
 τίονι, τὸ προσὶδν ἀνασείλαντας. εἰσελθόντας δὲ εἰς τὸ ἔργον, αὐ
 τὰ τὰ πάθῃ κατέχει μίχρη πόρρω. Καὶ τῆ νίκη τὰ πολλὰ κρί-
 νεται τὸ τίλθ, ἀλλ' οὐ κατὰ συνθήκας μετρίας. Ορᾶτ' οὖν
 μὴ παρὸν γνῶναι τὰ δόντα, πολεμῆν ἔλινδε, τῶσ πολέμω δὲ
 λυπηθέντος, αὐθις ἐπιθυμήσῃτε βουλευσασαί, ἡνίκα τοῦτο
 οὐχ ἔξετε, μάλισα μὲν γὰρ, εἰ μηδὲς ἐπὶν ἄσων, μηδὲ κίν-
 δυνθ, ἔχρην ἀνὸ καθ' αὐτὸ τὸ δίκηϊον αἰδιδῶναι. ζῶις ἂ ὄν-
 τω γνώμης ἔχουσιν, δὲ οὐράϊς φιλεῖ τὰ πράγματα φέρωσαι.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗ.

ἔν δὲ μ, εἰ δὲ μὴ λιβεῖν, οὐδὲ βουλομένοις ἡμῖν ἕνεσιν ἑτέρως
 ποιῆν. Οὐχ' ὁρᾶτε ἢ ἀχαιοὺς κρατὰ τῆς ἡόνος, καὶ τοῦ πεδίου
 κεχυμένους, καὶ μικρὸν ἀπεφαινόντας τοῦ πλῆθει τὸν χώρον;
 Οὐδὲ πάντες ἐκ πολλῶν μὲν συλλυβύδασι πόλεων, μίαν ἢ γνώ-
 μιν ἐχέουσιν ἀμύνασι τοῖς ὑβρισμένοις εἰς τέλος, καὶ τοσαύτη
 μὲν προθυμία κέχρηνται πρὸς τὰ πράγματα, ὅση καὶ χω-
 ρὶς ὄρκων ἤρκων ἄν, τοσαύτη ἢ ἡ τῶν ὄρκων ἀνάσκει, ὅση καὶ μὴ
 βουλομένους προθυμῶς, πάντως ἄν ἐπιναόσκησαι. Τίς οὕτως
 ἠλίθιος, ὅς τις οὐκ ἄν ἔλοιτο χωρὶς τ' παθεῖν τι δεινὸν ἀπλοῦνα
 ταῦτα, ὧν μετὰ συμφορᾶς ἀπερίσειε, ὅτι μὴ δὲ ἄδμηλον τ' τοῦ
 τραίματος τίλος, οὐ μὴ τ' θεοῦς οὐλαμοῦ, τ' τοῦ παρόντος ἄδμηλον,
 ὅτι μηδὲ τοῦτ' ἄδμηλον, πότρον δ' τῆς δικαιοσύνης κατ' ἤρας, ἢ τῆς
 εὐρηρίας ἀμείνων. Καὶ πότρον ἐκείνην ἢ πρόξεν τιμᾶ, ἢ τοῖς τοῖς
 ἀπὸ πρᾶπτουσι συναίριε. εἰ κ' μηδ' ἕτερον τοῦτ' ἀμφισβητήσιμον,
 κ' ἀκρόσασφίς εὐθύς τ' μετ' ὧν ἄν ἢ τοῦ κρείττους μέρους, τοῦτω ἀ-
 ποκείσθαι τῶν ἐνοκτίων κρατιῶν. περὶ τοῖνυν τῶν συμμαχουσῶν
 τῶν ἡμῖν. οἶμαι γάρ τινες ἐνοοῖν ὡς οὐκ ὀλίγους ἕξετε βοηθοῦς.
 ἐκείνο λίγω, καὶ ἄπαν τ' λοιπὸν στρατόπεδον ἡσυχίαν ἀγείν, ὁ-
 διωτέως οὐδὲ μόνος γίλωτα, ἢ ἡμετέρως ἀποφανῆ συμμαχου-
 τῆ συνίσφ. τ' πλῆθος ἑλίγχων. ταῦτ' οὐτ' ὀκνῶν τὸν πόλεμον,
 οὐτ' ἐπιθυμῶν πραγμάτων εἰρηνος. Πλείω μὲν τοῖς διεξίνοισι
 πρόχρηρον μὲν, μάταιον ἢ καὶ κενόν. εἰ κ' μὴ τοῦτο προσέξετε τὸν
 νόον, οὐδὲ τοῦ πλείονος οὐδὲ ὄφελος. μαρτύρομαι ἢ δία τε ξέ-
 νιον, καὶ πάντας ἐσούς τε καὶ διαίμονας, ὅτι τὴν δὲ κατέχουσι
 τὴν γῆν, ὅτι καὶ τῆ ἀρχὴν ἀδικούμενοι προσέχουμεν ἑλίφ, καὶ
 νῦν λόγῳ διαλύεσθαι προαιρούμεθα, καὶ πολυμῶ-
 μιν ἑτέρων ἀναγκάζοντων.

Τῆς μελέτης τέλος.

ΜΕΛΕΤΗ

Nunc si uere rem reputaueritis, ne si uelitis quidē, liberē sit uobis secus facere. An non uidetis Achiuorū copias per litus cāpumq; effusas tanto numero, ut capiendae multitudini, & regio ipsa uideatur angusta? Hi q̄q̄ pluribus ex oppidis delecti sunt, una tamē omnibus mens est, ad extremū usq; iniuria lacesitis adesse ad ultionē. Et tanta quidē sunt animi promptitudine ad rem gerendā, ut nullo iururādo sit opus: tanta rursum iururādi religiōe sunt astricti, quāta, uel si nolint, ad grauius agendū quāt impelli. Iam qs usq; adeo uecors sit, q̄ nō malit citra incōmodū ea restituere, quae tamē cū infortūio sit dēpēsurus? An p̄ Iouē, quod anceps sit cūctus belli? Non p̄ deos, nō est ullo modo incertus huius exitus belli: quādo ne illud quidē in dubio est, potius ne premiū equitatis, q̄ iniquitatis: et an illā colentes honos, huius uero autores diuersa consequantur. Etenim si de neutro istorū ambigē, protinus indubitatiū est & illud, utrorū melior sit causa, eos in certamine fore superiores. Porro de ijs, q̄ uobis auxilio futuri sint, auguror enim sic cogitare nōnullos, quasi nō paucos auxiliatores sitis habituri, illud dico, qd̄ etiā si reliquus exercitus ois in otio se cōtineret, uel un⁹ hic Ulysses auxilia uestra in ludibriū uerterit, multitudinē ingenio, solertiaq; reprimēs. Hāc neq; bellū detrectās, neq; negotiorū cupiēs dixerim. Plura uero dicere p̄liue qdē, sed supuacaneū sit. Nā si his mentē non adhibebitis, nihil retulerit plura dixisse. Testor aut Iouēq; hospitale, cūctosq; simul et deos, et dēmoēs, quicūq; hāc incolūt regionē, quod et iniuria priores lacesiti Iliū appulim⁹, et nūc quoq; praoptam⁹ uerbis negotiū cōficere, neq; nisi ab alijs adacti bellū sum⁹ inituri.

QVAE DI-

XERIT MEDEA SVOS MA-

statura filios.

DECLAMATIO.

VIT ET MIHI MEA
ars auxilio, ut accepta con-
tumelia, non tantum ange-
rer, sed & poenas sumerē.
Non amplius rex Iason, nō
amplius Corinthiorū potiū.
Omnes opes subuertit coro-
na, omnia uelut perdidit,

omnia cōflagarunt incēdio. Et accedit ad calamitatis cu-
mulū dementiæ genus, quod illi de me nihil etiā subolet.
Quid igitur? Sufficere hæc putabimus, ac præterea nihil
requiremus? Minime gentiū, imò superest alia uindicandi
ratio, superiore atrocior, nihil egens ueneficijs, aut arte clan-
dularia, uerū animo præsentī, uiriliq; & dextera quæ fa-
cinus nullū refugiat. Sunt liberi mortaliū oīm impijsimo,
& uocatur pater. Hoc ē filijs solatiū, unā cū ipsa appella-
tiōe illi adimamus. Haud quāq; me sinit quæ iusta sunt ex-
pendere, meorū malorū, tū multitudo, tū magnitudo. Sed
rationē incūti mihi, pro quibus factis quæ fructū recepe-
rim, omnia ad poenā minora uident. Aceta mihi pater ca-
rat, isq; Scytharū rex: tū uirginitas & fama egregia, ac
multi inter finitimos proci: deniq; spes præsentibus bonis
potiores.

ΜΕΛΕΤΗ

ΤΙΝΑΣ ΑΝ ΕΙΠΟΙ ΛΟΓΟΥΣ

Μέλῃα μέλλουσα ἀποφάσκειν ἔως

ἐκυτῆς παιδείας.

ἔχον ἄρα καὶ αὐτὴ βοῦθήσαν
ἢ παρὰ τῆς τέχνης, καὶ οὐκ
ἔμελλον ἀλγίστην μόνον ἀδικίαν
μῆνι, ἀλλὰ καὶ λήϊα δίκην.
οὐκ ἔτι βασιλεὺς Ἰάσων, οὐκ
ἔτι τῶν κορινθίων ἐπαίρομε-
νος, πλοῦτον πάντοτε ἀνέβηθεν

ἢ εἴφανος. πάντα διέφθην ὁ τίπλοϛ. πάντα συκεχύθη τῷ
πυρὶ, καὶ πρόσσι τῆ συμφορᾷ ἢ τῆς ἀνοίας μέρος, καὶ μηδὲν ὑ-
πὲρ τῆς παρ' ἐμοῦ. τί οὖν ἀρκεῖν ἢ γησόμεθα ταῦτα, καὶ πάλιν
οὐδὲν ζητήσῃμι; μηδ' αὖτως. ἔστιν ἑτέρα τιμωρία χαλιπωτέρα
τῆς προτέρας, οὐδὲν δλομένῃ φαρμάκων, καὶ λανθανούσης μι-
χανῆς, ἀλλὰ γνώμης ἀνδρφοτέρας, καὶ δειξίως μηδὲν δνοούσης.
εἰσὶ παιδῶν ἔσοι πάντων ἀδικιωτάτω, καὶ κελεύεται πατήρ-
καφελώμεθα ταύτην αὐτῶν τὴν παραμύθειαν, καὶ τὴν προσκυ-
ρίαν. οὐδὲν ἔσ' με τῶν δικαίων ἐβηταίφην ὁ πλῆϛ, καὶ μέγε-
θῶ τῶν ἐμῶν κοικῶν, ἀλλ' ὅταν λογιῶμαι τὴ δράσασσα, τί-
νων ἀπλάουσα, πάντα πρὸς δίκην ἡγῶμαι μικρά. αἰήτης ἐμοῦ
πατήρ, καὶ οὐθῶν ἢ βασιλεὺς, καὶ παρ' ἐνία, καὶ φῆμι Βελ-
τίων, καὶ πολλοὶ τῶν ἐν τέλει, μνηστῆροϛ, καὶ τῶν παρόντ' ἐπίβηϛ

ΔΙΒΑΝΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗ.

αἰμίνοισι· κατέπλινον δ' ἰσχυρὸς οὐτ' ὄ, ὃ μὴ τε θεὸς δαδι-
 οῖσι, μήτ' ἀνθρώποισι ἀιδούμενοι. Καὶ ἦν ἐν πάσι κρεατοῖσι, καὶ
 τῶν ἀδυνάτων ἰδίῃ γενιάσι κρείττων, ταύρων, πῦρ ἀφίντων.
 ἑπιπλῶν ἐκ γῆς ἀναβιχόντων· δράκοντι δ' οὐκ ἐδίδοτο κα-
 θένδρον· καὶ μὲν οὖν δίκαιον ἦν, ἢ πῶς δέχθηται τῶν ὕλων, καὶ πε-
 σθῆν αὐτοῦ, καὶ τὴν νίκην γενέσθαι τ' οὐμοῦ πατρὸς, καὶ μὴ κατα-
 γλώσσει τῆς ἀΐθου βασιλείας ἐνθρώπων ἕνος πλοῦν δικαστήν.
 Εγὼ δὲ ἢ πάντας μὲν παρελθούσα προδότης πονηρίᾳ, πάν-
 τας δ' ἀνοήτους μυριά, τοῖσι μὲν οἰκίους ἐχθροῖς, καὶ ἐχθροῖς
 οἰκίους ἠγιστάμην. Καὶ καὶ τῆς πατρίδος ἔσθην, μετὰ τῶν ἀλλο-
 φύλων. Καὶ τῆς τέχνης ἀντέταξα τῆ φύσιν τῶν θυρίων· ἐστὶ οὐκ
 πῦρ· ἠνεγκαν οἱ ταύροι κῆν ζυγόν· ἔξεν ἀρόβην γῆ πάντων σερρα-
 τήρα· καθέδρων ὄφθην δράκων οὐπω πρότερον τοῦ παθῶν· ἐν
 χερσίν ἦν καὶ δέρας τοῦ τρέμοντι. Εγὼ δὲ ἐπὶ τούτοις ἀνε-
 βαινον εἰς τὴν ναῦν, πολλοῖσι πισύσασα, καὶ μεγάλοις ἐπ-
 αγγελίαισι, ὄρκοις, αὐταῖσι ταῖς ἐνρησίαισι· ἐδίξατο τῆς ἐμῆς
 εὐνοίας ἀπόδειξιν, καὶ ἰσχυρῶς, οὐ βασιλεὺς πελίας δ' υσμίνης γέρων
 ὑπὲρ τοῦτ' ἄς ἐγέννησε κατεκόπητο, καὶ τίτος ἐλπίδι προαπελθῶν
 ἀπάτη· τὰ μὲν ἰάσωνα παρ' ἐμοῦ τοιαῦτα· τὰ μὲν οἴκοι· τὰ δ'
 ἐπὶ τῆς ἐλλάδος· αἰ δὲ ἀμοιβαὶ τίνας κέρωνθον εἶδε, καὶ τῆς κρέωντος
 ἀρχῆν, καὶ πρὶ τῆς γλαύκης ἠχουσι, λόγος οὐδέτις τ' ἐμῶν, ἀλλ' ἰ-
 γαμὶ παίδας ἔχων· εἶδεν ὑμείναιον ζώσις ἐμοῦ, καὶ πάντας ἰεῖ-
 να δ' ἐβίβλω· καὶ πρὸς κῆν ἔρωτα τῆς δυναστείας· αἰ παρ' ἐμοῦ
 χάριτις ἠμείνω· καὶ οὐκ ἀπέχρη ταῦτα, ἀλλ' ἠλαυνόμην, ὑ-
 βρίζομην, προουλοκίζομην· ἐντυθέν ἐπίστασι μὲν ἠγασάκτων·
 πρὸς δὲ

potiores. Appulit scelestus iste, neque deos metuens, neque homines reuerens. Atque erat omnibus malis circumuallatus, & necesse habebat inuincibilia uincere, tauros ignem efflantes, armatam aciem è terra proficientem, Draconem peruigilem. Ac dignus quidem erat, qui in his omnibus uinceretur. ut isto cadente uictoria penes patrem meum esset potius, quam Acetæ regnum ludibrio haberet, unius nauigi dominus. At ego quicquid est proditorum scelere præcurrans, quicquid amentium stultitia superans, familiares pro hostibus, hostes familiarium loco habui. Et contra patriam, ab alienigenis stabam. Porro artem opposui naturæ ferarum. Extinctus est ignis. Tauri iugum duxerunt. Cessit aratro solum longe durissimum. Sopitus apparuit Draco, id quod antea nunquam. Manu tenebam adhuc trementem Iasonem. Ego porro super hæc omnia nauem conscendi, multis magnisque persuasæ pollicitationibus, sacramentis, meis ipsius beneficijs. Accepit & beneuolentiæ meæ argumentum, & Iolcus, ubi rex Pelias inimicus senex, ab ijs quas genuerat discriptus est, iuuentutis spe, ultro se fraudi tradens. Et huiusmodi quidem mea in Iasonem, partim domi, partim in Græcia beneficia extiterunt. Gratia uero cuiusmodi? Corinthum uidit, & Creontis imperium, ac de Glauce audiuit. Cæterum nulla habitata ratione eorum quæ feceram, uxorem duxit, quum ex me liberos haberet. Me uiua uidit nuptias. Atque illa omnia exciderunt animo, præque imperij cupiditate, mea merita neglecta sunt. Atqui ne ista quidem sufficiebant, insuper expulsa sum, contumelia affecta sum, minis onerata sum. Hæc quidem iustam indignandi causam præbuerunt.

Artem uero effugij tantum gratia tenebam, & haecenus
 suffecit. Incedamus iam, et per reliqua, quâq; licet eamus.
 Feri Medea filios, macta filios Iasonis, uiri scelerati, im-
 pij patris, hospitis mali. Ne quid te rerum omnium reuo-
 cet, non natura, non gestatio, non partus recordatio, non
 nutritio, non uox, nō forma. Plectatur Iason in filiis: hi
 uero hostium nomine plagam recipiant. Non arripiant
 eos cognati Glaucæ, neque iram in illos euomant. Atrox
 quidem facinus, sed ad prius illud consequens. Contra na-
 turam impie agemus? At istud olim ausa sumus. Fratris
 cædes ad liberorum cædem deducit. Eiusdem est & hoc
 animi, eiusdem dexteræ. Obsecro filij, sub ense uenite,
 hic in uos per me adigendus est. Enim uero si probus ille
 fuisset, nihil horum. Bonæ formæ, bona figura corporum,
 sed patris imaginem referunt. Id facit ut occidam luben-
 tius. Hi quidem igitur mox iacebunt. Ego uero è sublimi
 mediôq; ære, scelestum aspiciam. Atque ille, gemens, &
 nihil non faciens, uociferabitur quidem, me uero,
 nequaquam attinget. Eiusmodi draconum
 iugo freta uehar. Supra Athena-
 rum uero urbem ingredi-
 ens, inde crucia-
 tum spectabo.

D I X I.

Q V A E

ΔΙΒΑΝΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗ.

πρὸς δὲ τὴν μόνον μεταφυγὴν εἶδον τὴν τέχνην· ἢ δὲ ἤρκεε.
 χωρῶν δὲ καὶ διὰ τῶν λοιπῶν, καὶ δὲ ἦς ἕξεισι ἰωδμ.
 πλῆθι μύσλια παῖδας τῶν ἰάσων, ἀνδρὸς ἀδίκου, πο-
 νεροῦ πατρὸς, ξένου κακοῦ· μηδὲν σε τῶν πάντων διαλλατῆ-
 τω· μὴ φύσις, μὴ γαστήρ, μὴ λογισμὸς ἀδίκων, μὴ τροφή, μὴ φωνή,
 μὴ μορφή· ζῆμιούστω μὲν ἰάσων τοῖς παισίν· οἳ δὲ τὴν πα-
 ρά τῶν ἰχθῶν ἀκίαν· μὴ γὰρ λάβοιεν τούτους οἱ γλαυκῆς συ-
 γνήεις, μηδ' ἀφῆσεν εἰς αὐτῶν τὸν θυμὸν· δεινὸν μὲν τὸ ἔρχον,
 ἀλλ' ἀκόλουθον τῷ προτέρῳ· παρὰ τὴν φύσιν ἀσεβήσῃμι;
 τῶν πάλοι τιτολήμεν· ἀδελφῶ φόνος ἐπὶ τῶν παίδων
 παραπέμπε φόνον· τῆς αὐτῆς ἐστὶ καὶ τῶν γυνάμεις, τῆς αὐτῆς δὲ
 ξίαι· ἰκτείνω παῖδας ὑπὲρ τὸ ξίφος ἦκτε, τῶν εἰς ὑμᾶς ὡς δὲ ἰμῶ-
 ἐτ' ἰκτείνω ἄν χρηστοί, οὐδ' ἔν· καλαὶ αἱ μορφαί, καλὸς ὁ τύπος τῶν
 σωμάτων, ἀλλ' εἰκόασι τῶν παῖδ'· τῶν ἠδὲ μοι κρήσῃ τὸν φόνον· οἳ
 μὲν οὖν ἀντίκα κείθονται, ἐγὼ δ' ἄνωθεν εἰς αἶρα μίθου τὸν
 πλεονέκτιον ὕφομαι, καὶ σέων, καὶ πάντα ποιῶν, βοήσεται
 μὲν, οὐδὲ λήψεται με, ζιούτω ζεύγει θαρρῶ ἄρα-
 κόντων· ἐπιβάσσει δὲ τῶν ἀθηνῶν, ἐ-
 κείθεν τὴν λύπην ἀπο-

εύσομαι.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Μ Ε Λ Ε Τ Η

ΜΕΛΕΤΗ

ΤΙΝΑΣ ΑΝ ΒΙΠΟΙ ΛΟΓΟΥΣ

Ανδρομάχη ἀνοικισθῆντος Εὐζβου.

Καὶ δὴ πρὸς ἔργον ὁ φόβος,
καὶ τὸ ἐμὸν λόγους ἔκτωρ
ὑπεριδὼν ἐγὼ μετὰ βίαι
τίσασιν ἰσχυρομένην παρήν
σω ἰαυτοῦ φείδω, ὃ δὲ
ἠφείδωσι. Ζωγαροῦν τέθνη
κεν, οὐκ ἐν ταῖς ἡμετέροις,

ἑοβίαι, χερσιν, ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ ἀχιλλεύου. καὶ δὲ ἐκείνον τεθνήσκαι, καὶ
πρίσμον ἔστιν ἀθλητῶν, τὴν ἐκάβην, τοῦ ἀδελφοῦ, Ζυτὶ καὶ
παιδίον, ἐμὴ, τὴν πόλιν ὄλην. ἐκείνη ἴσασε καὶ ἴλιον. πόθεν οὖν
ἔτι σωθήσεται; ἔρρει πάντα καὶ διέφθαρται. καὶ γέγονα ἐπὶ
γυναικῶν ἀθλιωτάτη. οἶσας με γένεσας ὁ δαίμων εὐδαιμονίας
ἀπέστειλεν. ἦν μοὶ πατήρ καὶ μήτηρ ἐν βασιλείοις, καὶ χορὸς
ἀδελφῶν, καὶ πάντα λαμπρά. τῶνδε προσεγένεθ' ἐμῶν ἕτε-
ρον, σύννοκον ἔκτωρ, ὁπλίτης ἀγαθός, ἐβλεπέμεν, εὐδαιμονίῃ ὁ-
μιν, καὶ τὴν ἀνδρομάχην τίς προσεπέπων, τὴν τοῦ στρατηγοῦ
προσέθηκεν ἄν, τὴν τοῦ κραβύνητος, τὴν μοιχαλίαν. ἴδου μὲν
οὖν μέχρι γήρωτος δι' ὁμοίας ἀφικέσθαι τῆς τύχης. ἀλλ' οὐκ εἶα-
σεν ὁ χαλεπὸς οὗτος ἀχιλλεύς, ὃν ἡ Θέτις ἔτεκεν ἐπ' ἐμοί. καὶ
τήν γ' ἐμὴ μοὶ ἄν πατήρα, ἀπίσφαξέ τ' ἀδελφούς, Δουλίαν ἐπέ-

βαλε

QVAE DI-

XERIT ANDROMACHE IN-
terfecto Hectore.

DECLAMATIO.

VENIT QUOD TI-
mebam, & uerba mea despic-
ens Hector ad optima horta-
tam esse cognouit. Admonue-
ram ut sibi parceret. Ille ue-
ro contra, suam salutem uile
habuit. Ergo extinctus est nō
meis, proh dii, in manibus, ue-
rum ab Achille. Quod ille oc-
cubuit, hoc ē interisse Priamū, Hecubā, fratres, hūc ipsū
puellū, me, ciuitatē omnē. Ille tuebatur Iliū. A quo igitur
posthac seruabitur? Interierunt, occiderunt omnia, facta
sum mulierū infelicissima. Quāta me felicitate, cuius gu-
stum modo dederat fortuna, spoliavit. Erāt mihi in regis
pater ac mater, tū fratrum chorus, nitidaq; ac lauta omnia.
Accedebat ad haec aliud maximū oim, coniunx Hector,
bellator insignis. Spectabar, beata dicebar. Et si quis adi-
ens me Andromachen appellabat cognominis uice, adijcie-
bat, imperatoris, uictoris, fortunatā. Oportebat igitur in eā
dem fortuna pariter consenscere. At non passus est se-
uis iste Achilles, quē quē in meū exitiū produxit Thetis,
patrē mihi ademūt, trucidauit fratres, seruitutē matri in-
iecit

iecit. Deinde restituta est. Ac ne ea quidem superest. Et hæc grauiam quidem, uerum tu tolerabiles reddebas erumnas Hector, atque unus præstabas omnia. Et quibus erant orbata, ea rebar adesse per te. Sed occisus es, accepisti uulnus. Nos rapimur, perdimur, instant tristitia. Impendet periculum, imminet incendium. Videre mihi uideor Troianos cædi, uxores per uim indigne tractari, liberos trahi, uidere ferrum, uidere flammam. Aperta est hostibus Troia, te haud amplius pro portis propugnante. Ah puer, forte prehensum te quispiam hostium, ad turrim addiget. Strenuus erat pater, à te poenas repetet Græcæ.

Me forsitan occidet alia uis. Atque in hoc quidem fortunatæ erimus. At non continget. Seruitus

me manet, et famulatus, plagæ, et in extremum usque æui lachrymæ. Haud

etiam scio an uisura sim terram

unde nobis hostis iste adue-

nit. Mox etiam, quod

acerbissimū est, con-

cubitum cogar

pati eius

qui inter-

emit Hectorem.

LIBANII SOPHISTAE DECLAMATIONVM, ERAS. ROT. INTERPRETE,
FINIS.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗ.

βασιτῆ μητρί· ἔτα ἀπίδοθ, καὶ οὐδὲ ἀντὶ περίεσι· κ, ταῦ-
 τα δὴνά μὲν, φερντὰ ἕ ἐπίφει, ὡ ἔκτωρ, τὰ δινευχίματα· καὶ
 τὰ πάντα παρῆχες μόνος, κ, ὡν ἐσερόμην, ὡμιν εἶναι μοι δισό-
 φει· ἀλλ' ἀπεσφάγμε· ἐλίξω τὴν πληγὴν· ὡχ ὄμβια· ἀτρώλα-
 μιν· πρόσφει τὰ δὴνά· πλησίον ὁ κίνδυνος· ἔφει πῦρ· Ορᾶν
 μοι δοκῶ ζῶς τρῶας κατακοπόμενους, τὰς γυναῖκας ὑβρίζομέ-
 νους, ζῶς παῖδας ἰλομένους, ὄρᾶν ἄν σίδιρον, ὄρᾶν ἄ φλόγα·
 ἀνίωκται ζῶς τρεμίσις ἢ ἴλι, οὐκ ἔτι ὦν προβελημένε τῶν πυ-
 λῶν· ὡ πεδίον, ἴσως σὶ λαβῶν τις τῶν τρεμίτων, προσάξτε
 πύργω· γενναῖος ἦν ὁ πατήρ· ὄφείλεις δίκας ζῶς ἀχαιοῖς·
 ἐμὶ ἄρα ἀπρητινεί τίς· ζῶζ γοῦν εὐτυχῆσμεν· ἀλλ'
 οὐκ ἔσι· δουλεία με μίνφ, κ, δίκαιονία, πληγαῖς,
 κ, δισὶ τέλους δάκρυα· καὶ, μὴν ἴσως ὄφθ
 μαι, παρ' ἧς ὑμῖν οὗτος ὁ τρεμίθ
 ἐπῆλυ· τάχα τρυ, κ, ἢ δὴνόν
 ἀναγκαδύθμαι, μίγνη
 θσαι τδ ἄν ἔκτω-
 ρα ἀπικθ-
 ἴοτι.

ΤΕΛΟΣ ΤΩΝ Γ. ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΙΟΥ
 ΣΟΦΙΣΤΟΥ ΜΕΛΕΤΩΝ:

צִדְאֲמוֹנִים לְמִרְפְּאֵי

Orandum est ut sit mens sana in corpore sano.

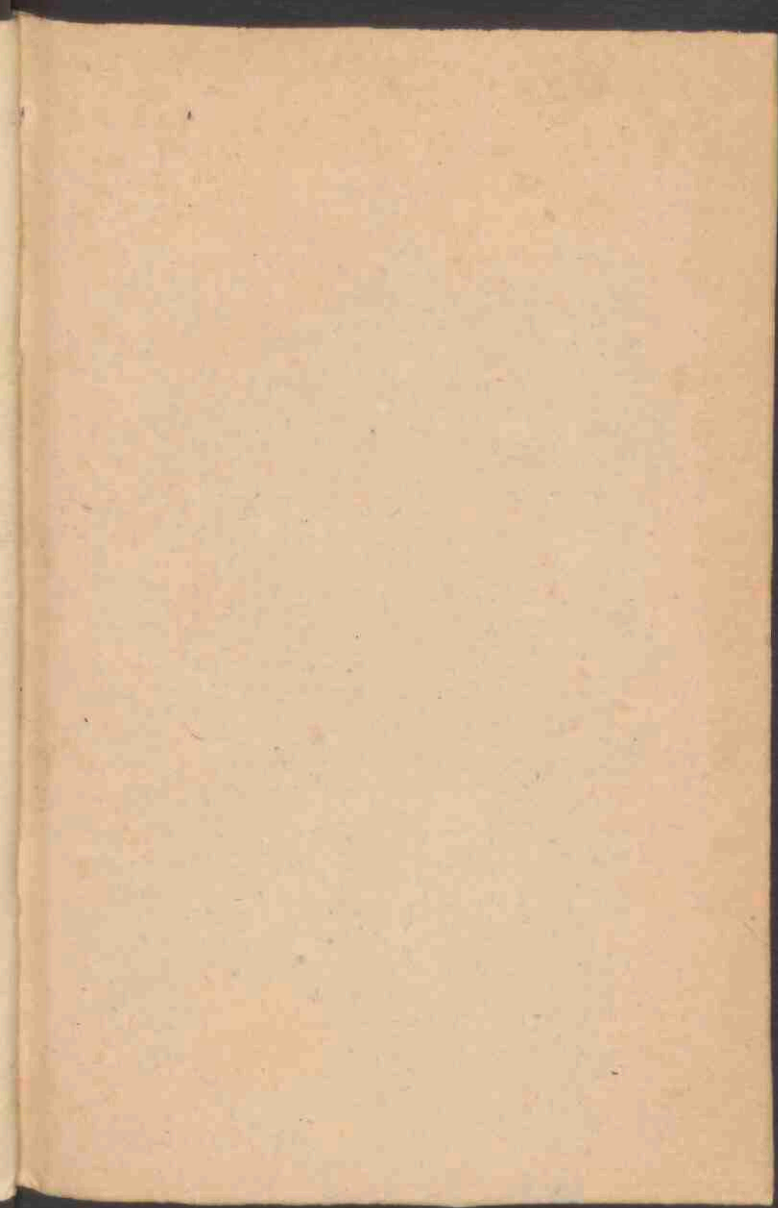

Οὐκ ἔστιν υἱότης κρείττων ἀδελφῶν βίβη.

ΑΖ:ΗΔΦΠ:Π:Α.Θ.Η::

ΥΟΙΚΑΙΤΑΥΟΙΤΟΙΝΑΕΙΣΜΟΙΣ

ΑΙΤΑΙΣΤΟΙΣΑΙΣ

OCN 2124216'88

